

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

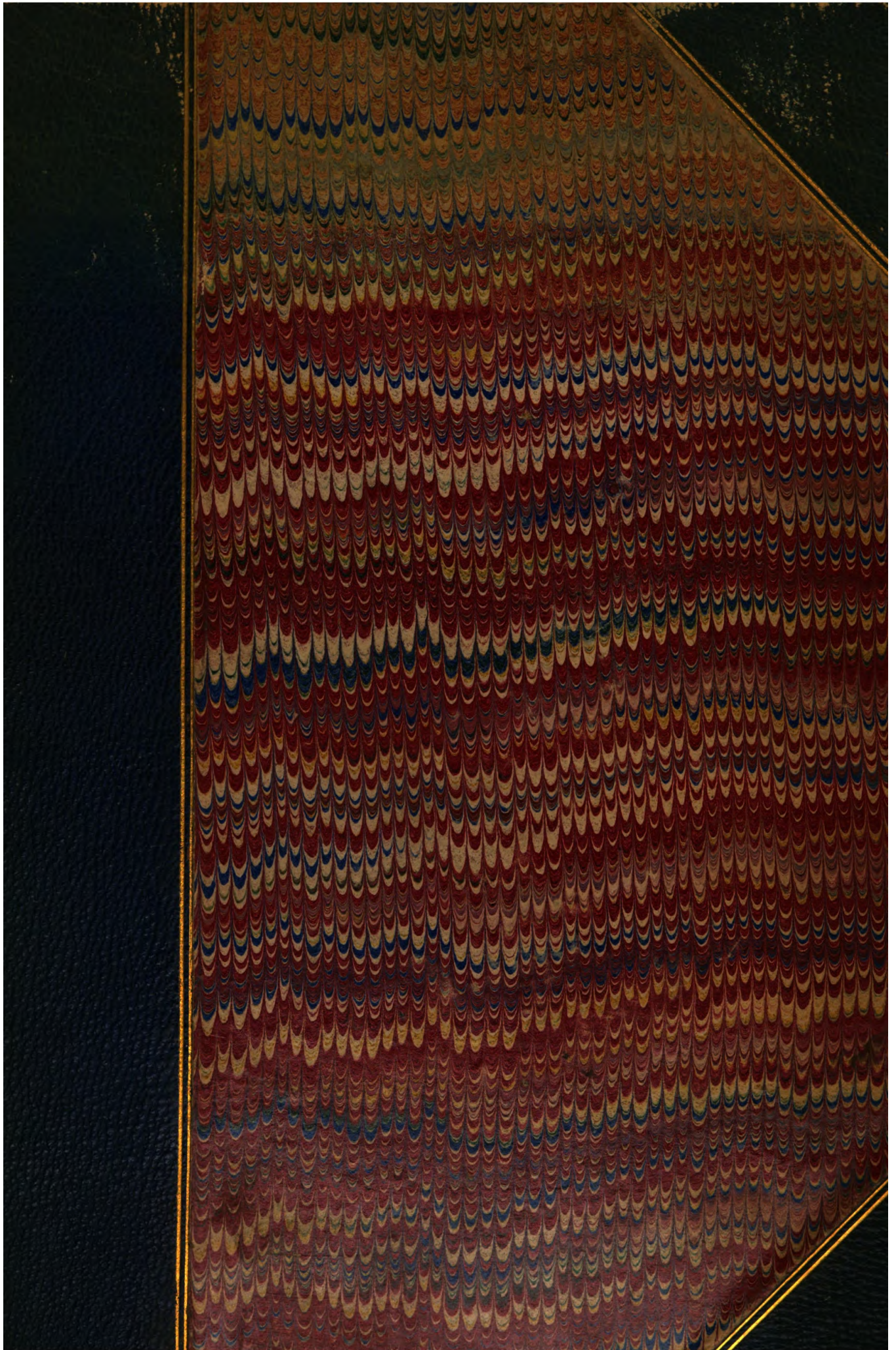
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

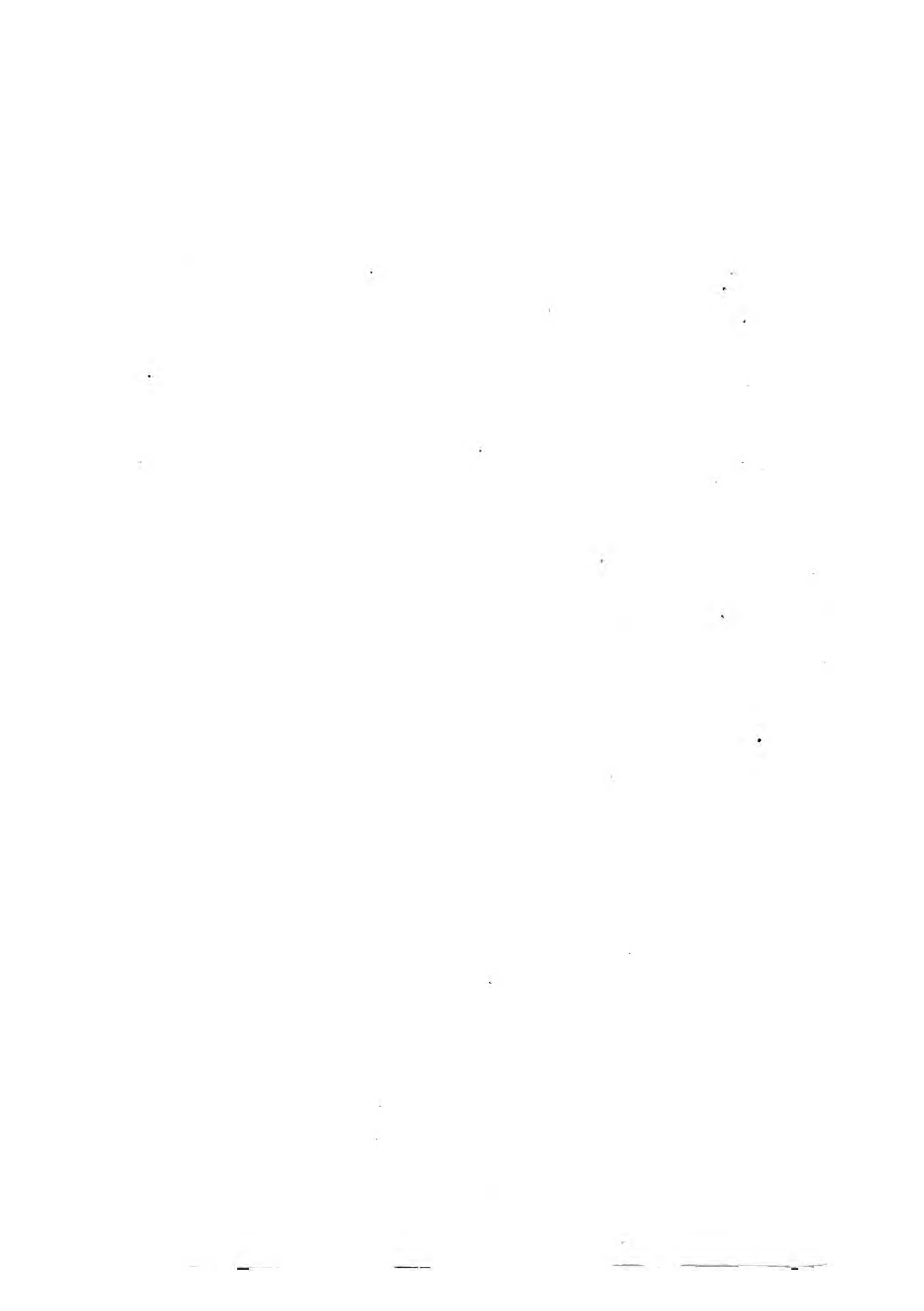
55. e. 13.

1875.

Ludvig Holbergs

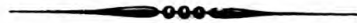
Peder Paars,

udgivet

for det Holbergske Selskab

af

H. L. Liebenberg.

Kjøbenhavn.

Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri ved N. S. Stenderup.

1855.

Beder Baars

Poema Heroico-comicum

af

Hans Michelsen.

Med tvende Fortaler

og

Just Justesens Anmerkninger.

Nihil est, Antipho,
Qvin male narrando possit depravari.
Tu id quod boni est excerpis.

Terent: Phorm: Act: 4. Sc: 4.

Kluttelser.

- Sibe 15, fidsfe Linie: pascendem læs: pascentem
- 134, Linie 8: vills læs: vilbe
 - 148, - 4: seeb læs: seet
 - 157, - 3 fra neden: *ἐν* læs: *ἐν*
 - 164, - 5 fra neden: *Οἱ* læs: *Οὐ*
 - -, fidsfe Linie: *γέννα* læs: *γέννα*
 - 206, Linie 3 fra neden: facinora læs: facinora
 - 210, - 4 fra neden: (a) læs: (b)
 - 211, - 10 fra oven: (a) læs: (b)
 - 214. Henviisningen i Texten til Anm. c, der ligesom i Orig. staaer foran Linie 15, anbringes bagefter Linie 24.
-

Indhold.

	Side
Hans Michelsens Fortale til den gunstige Læser	1
Just Justesens Betænkning over Peder Paarses Historie	4
Anonymi Vers over dette Poema, cum Justi Just: & Variorum Notis	20
Den første Bog.	
1. Sang	23
2. Sang	37
3. Sang	54
4. Sang	72
5. Sang	83
Den anden Bog.	
1. Sang	97
2. Sang	111
3. Sang	130
Den tredje Bog.	
1. Sang	152
2. Sang	166
3. Sang	178
Den fjerde Bog.	
1. Sang	200
2. Sang	227
3. Sang	242
Ufvigende Læsemaader	260
Om Originaludgaverne af Peder Paars	274

Johannes Michaelides

civis & incola Callundb:

BENEVOLO LECTORI

Salutem.

Ser haver I BENEVOLE LECTOR! den 3die edition af Peder Paarses Historie. Jeg kalder det den 3die edition, saasom dermed er beregnet det daarlige Bogtrykkerens Oplag, hvor af ere saalte fleere Exemplarier end af mit eget. I dette 3die Oplag er foruden den 4de Bog ogsaa et Tilleg til den 3die, som jeg haver fundet udi Pet Jeppesen Tyboes integro Codice af Tydske Jochums Historie. Og saasom mig er kommen for Dreene, at nogle skulle ville holde den heele Historie for Digt og Fant, da haver jeg, for at til intet gjøre saadan Snak, citeret paginas af alle de Skrifter, hvor af den er sammensmedet. Det er jo alt hvad man kand forlange af en god Historieskriver, og meer end man fordrer af nogen Poet. Vil man endnu ikke lade sig nøye der med, kand ingen ærlig Mand begaae sig meere, ja man kand kuldkaste all Antiquitet og Historie, thi den grunder sig ikke paa Mathematiske Demonstrationer, men alleene paa Beretninger af oprigtige Skribenter, som have levet paa samme Tider. De Bøger, som have givet mig Materie til denne nyttige Historie, ere (1) En Callundborgsk Krønike, hvilken, saasom den er skreven meget net og paa mange Steder
med

med forgyldte Bogstaver (som man ikke gierne gjør med flette Skrifter) og derforuden paa got gammel Plat-Tydsff, saa finder jeg ingen Aarsag at tvile om samme Krønikes Rigtighed. Den holdes for at være skreven af en af Paarses Frænder, en lærd Bremer, efter det Folks Maade, hvilken Meening bekræftes af det, som Autor siger pag. 84, naar han taler om min Folkes Herkomst: Syn Olde Vatter was Dittrich Paars &c. (2) Peder Paarses eget Diarium, skrevet mestendeels med denne store Mands egen Haand, hvilken derudi ligner de store Helte som Xenophon, Polybius, Cæsar og andre, der have gjort dem berømmelige ikke mindre med deres Skrifter end med deres store Daader. (3) Fragmenta af Per Ruuses Journaler, som endeel ere af Båndet bleven fordervede, endeel forkomne. Item hans Protocoll, som han holdt udi Sigr: Niels Hansens Kofs Sag, saa vel da han blev rettet, som da han siden deserterede. (4) Hæderlig og Bellærde Jens Blocks Chorographia Insulæ Anholt, hvorudi indløber adskilligt Historisk, thi hans Chorographie er ikke saa maver, som de fleeste udi vore Tider, men fuld af Historiske og Politiske Sager, som, for Exempel, naar han taler om Fogdens Residens, beskriver han ogsaa dens Foundation, og hvad mærkværdigt derudi er passeret, sær udi Peder Paarses Tid. (5) Gamle Gunnilds Liv og Levnet per Christiernum Storch, hvilket, saasom det er forfattet som en Paren-tation eller Liigprædiken, haver jeg ikke vovet mig til at efterfølge uden i de Poster, som jeg haver seet at være overeens stemmende med andre gode Bøger, sær med Tydske Jochums Verk, som stedse haver været min Pilot og Led-sager der udi. (6) Historia sui temporis ved Tydske Jochum Belmeriterede Sprog-mester paa Anholt, hvilken formedelst sin Skjøn-somhed, Oprigtighed og upar-tiske

tistte Skrive=Maade fortienter at kaldes den Anholtstke Thucydides. Samme lærde Sprogmeister haver jeg at takke for alle de Passager om Avind, Venus, Neptunus, Solus, Discordia, samt Mirakler og underlige Ting, som findes i dette Verk. Hans Reflexioner over adskillige selsome Ting, som er hendet, ere uforligelige, hans Stiil reen og Jydsck, undtagen udi hans Fortale, som han pynter med nogle Lybske eller Neder=Sarsiske Ord, som Maneer er, for at lade see, at man forstaaer meere end eet Tungemaal. Til disse Bøger maa jeg og regne den erfarne Anders Styrmands Sør=Journal; thi, omendstjont den er noget rude skreven med en Navigations Stiil, saa er den derimod oprigtig og tilforladende. Man maa ikke altid foragte et Skrift for dets flette Stiil. Herodotus fører udi sit Sprog langt bedre Stiil end den franske Skribent Comineus; men derimod lyver den første meere paa eet Blad, end den anden udi sit heele Verk. Ja skulde de Skrifter holdes for de beste, som føre smukkest Stiil, burte man intet læse uden Liigprædikener, Lykønskninger og Programmata, hvorudi man besitter sig at lyve ziirligen. Jeg haver nu intet videre at erindre, men vil kun til Slutning bede den gunstige Læser, at han vil hielpe mig at vellesigne fastende hver Morgen de Bogtrykkere, som saa ubilligen eftertrykke mine Skrifter, og skille mig fattige Skatteborger med det lille, som jeg ellers kunde fortiene pro labore; thi Bryggeriet flaaer nu meget fejl, og er langt fra derved nu omstunder ikke saa meget at hente som udi Ole Børresens Tid, der efterlød sig saa mange Midler. Saa at man derfor undertiden maa forsøge at fortiene sit Brød paa andre Maader. Jeg forbliver den gunstige Læfers beredvilligste Tiener

Hans Michelsen,
 Borger og Poet i Callundborg.

Just Justesens Betænkning

over Peder Paarses Historie.

Det skulde vel synes uforføden at gjøre Apologie for et Skrift af denne Natur. Mange skulle, maa skee, ville bebrejde mig, at jeg uden Aarsag paa-tager mig saadan Umage; endeel, estersom det fast af den heele Bye er bleven approberet; endeel og, saasom det er enhver tilladt at sige, han finder Affmag i det, som andre er behageligt, og man ikke kand eller maa disputere om Folkes Gout. Een elsker at læse alvorlige Bøger, andre finde Behag udi Lyst og Skiemt; ligesom udi Smagen een vemmes ved det, som er en Delicatesse for andre. Hvilket staaer enhver frit for; Thi det er ubilligt, at ville laste en Polaker og føre Krig med ham, fordi han ikke vil æde Gild, uden de stinke og ere suure; at blive vreed paa een, om han fandt større Smag udi en Amadis, end udi Seneca eller Platone. Mey saadanne differente Gouts ere de rette Caracteres paa det Mennefselige Riøns bizarrerie, som ikke staaer til at re-dressere hos mange Folk, hvilke foragte andre, som ikke have samme Inclination, som de selv have. En Metaphysicus holder alle andre for grove Folk, der ikke henge udi Transcendentalibus eller Subtiliteter. En Astro-nomus, som er altid med sine Tanker udi Melkevejen, seer alle dem over Arelen, der bemænge sig med de Ting, som

som ere paa Jorden, og foragter alt hvad som er sub-lunare og under Maanen. En Jurist holder alting for blot Curiositet og Spille=Verk, som er uden for dens Sphæra. En Antiquarius ynkes over en Nouvellist, og tracterer ham som en Læg= Mand; og en Nouvellist kand ikke see en Antiquarium uden Medlidenshed.

— — Aurita gaudet glaucopide Flaccus,
 Et fruitur tristi Canius Æthiope,
 Publius exiguæ sed flagrat amore catellæ,
 Et Cronius similem cercopithecon amat,
 Delectat Marium sed perniciosus ichneumon,
 Pica salutatrix & tibi, Lause, placet.

Saadant derfor, saasom det er gandske almindeligt, saa haver Author i andre flige Tilfælde aldrig lagt saadanne Raisonnementens paa Hjertet, thi et Skrift bliver i sig selv ikke bedre eller verre, fordi visse Folk rose eller laste det. Molieres Ecole des femmes mister intet af sin Riønhed, om endskjønt Lysander kaster paa Nakken der af. Men her, hvor det angaaer hans gode Navn og Rygte, hans Reputation, som han haver været saa om over at conservere, her, siger jeg, kand ingen for-tænke mig, om jeg taler noget lidet til hans Forsvar mod visse Folk, der have stræbet at ville gjøre dette uskyldige Poëma til et forargeligt Skrift. Til saadanne Beskyldninger vil jeg svare med største Raaldsindighed, og tale lidet først om Materien, siden om Stiilen. Hvad Materien er angaaende, da contesterer Author, at ved dette Verk hans Forsæt ikke har været andet, end at fornøje got Folk, som finder Behag udi Skiemt og Lystighed, og at moralisere paa en comiq; Maade over adskillige Laster og Skrøbeligheder, som findes iblant alle Nationer. Thi alle de Caracteres, som blive udi dette Poemate

forestillet

forestillet paa en og anden u-riimelig Person, ere saadanne, som ikke angaaer meere vores Nation end alle andre; saa dette Skrift i de Maader er meere uskyldigt end Lucilii, Horatii, Juvenalis, og de fleeste moderne Satyricorum deres Skrifter, som forestille deres egne Nationers Characteres, og ikke undsee sig for at nævne de u-rimelige Folk, som de criticere over, ved deres rette Navne. Dette u-anseet ere deres Skrifter dog altid bleven holdet for gode og nyttige Bøger. Peer Paarses Historie, Messieurs, gaaer langt fra ikke saa vit; det er dog et ont Skrift. Lad os høre hvad der staaer i denne skadelige Bog! Den criticerer over adskillige Folk: Nu forestiller den en u-lærd Landsbye-Præst for hundrede Aar siden paa en liden Ø, hvor, som bekiendt er, Folk da gandske lidet var moraliseret, og hvis Character bliver saa outreret, at det ikke kand sigte paa nogen nu omstunder; Nu taler den om en u-riimelig Degn, som aldrig har været til in rerum natura; Nu om en stakkels Landsbye-Barbeer; Nu om en u-retfærdig opdigtet Foged; nu om hans Guldmægtig; nu om gamle Kierlinger, som græde mal à propos; nu om dem, som dræbe Folk i daglig Tale med Parentheser og Digressioner; om gemeene Folk, som raisonere over Staten; [om] Superstition; om Pedanterie; og andre U-riimeligheder, som udi samme Bænk paa en lystig og behagelig Maade forestilles. Ja, sige de, den er dog meget forargelig. Men, den er ikke, Messieurs; men det er forargeligt, at høre flige fattige Raisonnemens udi en poleret Bø. Men see, jeg forløber mig! Jeg kommer ikke ihu, at han ej alleene har forestillet en og anden u-riimelig Persons Caractere, men satyriserer ogsaa over et heelt Societet, et Academie. Jeg bekiender, at det er sandt, men, om det er Kiøbenhavn, Rostock, Helmstad, Jena eller Cracou, det veed . han

han selv ikke. Det veed jeg, at Pedanterie er aldeles ikke vores Academies Caractere, thi derudi have vore Naboer altid kundet disputere os Rangen; Hvorudaf kand sees, hvor meget uskyldig dette Skrift er, thi havde Poeten haft Forsæt at raillere med dette Academie, havde han taget en gandfke anden Materie dertil end Pedanterie, som allermindst hos os er i Moden. Saa jeg derfor ikke kand see, hvor meget man snoer og vender sig, at man kand finde ringeste Marsag at decriere dette Skrift, hvilket, om det skal kaldes en Satire, da er det fast en af de uskyldigste, som nogensinde er kommen for Lyset. Mr. Boileau holdes at have været den, der haver sat Satiren paa en god Fod, eftersom han ikke haver outreret den saa meget som de Gamle, saa at, naar man ligner hans Verk med Juvenalis, saa er det at ansee som et fiint Morale mod plumpe Skandskrifter; hvorfor han af sine Landsmænd er bleven anseet, æret og belønnet. Men, naar jeg ligner hans Lutrin med Peer Paarses Historie, saa synes det [Verk] at være meget malicieux; thi i den Sted i det sidste gives Characterer paa en og anden ringe u=riimelig Person, som kand findes saa vel paa andre Steder som her, saa haver det første derimod foretaget sig en particuliere Materie, og gjør ligesom en Comædie over Bispen udi Paris og Chanoines de N. Dame, som er en delicat Ting at røre ved i Pavedømmet. Naar Author til Peer Paarses Historie taler om meget ringe Personer for hundrede Aar siden, som aldrig har været til, nævner den anden uden Forskiel sine ridicule Personer ved deres rette Navne, hvilket er det, som meest har graveret samme Satyricum, og drevet et og andet hidsig Hovet at hvesse deres Sværd, skjønt forgiæves, imod ham. Min Meening er derfor, at jo meer generaliter man moraliserer, jo mindre kand det kaldes Satire.

tire. Saaledes er det meer innocent at sige: Verden er ond, end at sige: der ere onde Folk udi det Land, meer uskyldigt at sige: det Land, end: den Bye er ond, og endnu meer at sige: den Bye er slem, end at sige: Hans Kudst, Niels Bognmand, Jens Kieldermand &c. ere van-artige. Jo meere special, jo meere Satyrisk. Men Auctor har herudi haft samme Skæbne, som endeel andre, der have moraliseret paa den Maade, og seet deres Skrifter bleven saa ilde afmalede, saa længe de levede, men roset, ja fast opløstet til Skyerne efter deres Død. Aarsagen, hvorfore saadanne Skrifter gemeenligen blive meere forfuldte, end alvorlige Moralske Bøger, som dog ere af samme Indhold, er denne. Udi de sidste forestilles Feil og Lyder selv, men udi de første afmales de under een og anden fingeret Person. Nu er det ingen Scribent mueligt, hvorvel hans Forsæt aldrig er at røre nogen in specie, at han jo dog træffer eens Caractere meer end en andens, hvilket giver adskillige Folk Anledning til at tænke: Mon han ikke meener mig? Mon han ikke sigter paa dig? Nu er det og aldrig saa, at jo Auctor, hvor uskyldig han har levet i Verden, kand have sine Uvenner. Disse glemme ved saadan Lejlighed ikke at kaste Olie udi Ilden, og ophidse de første til at forfølge Auctorem, og bestyrke dem udi den falske Suspicion, de have fattet. Saa gaaer da Krigen an. I deres Manifeste blive aldrig indførte deres rette Motiver, men der tages Anledning af andet, og glemmes da aldrig at bruge Guds hellige Navn. Saa er det gaaet denne gode Auctor.

Man haver beskyllet ham udi udstroddede plumpe Vers og Skandskrifter, at han haver skiemtet med hellige Ting. Over hvilken Beskyldning fornuftige og vel-sindede Folk, som have læset dette Poema, maa forundre sig. Sagen er alleene denne: Auctor har udvaalt til sin Skue-Plads den

den De Anholt, poneret, for at gjøre sit Poema des meere uskyldigt, Begyndelsen af forrige Seculo, og givet Caractere sammesteds paa adskillige flette Personer, blant andre paa en gierrig og u-lærd Præst. Particulariteterne om samme Mand er, at han læste af Tertegns Huus-Postil, som paa de Tiider maaskee endda var i Moden; At han trættedes med Degnen, om det var Troens Artikel at læse med sammenfoldede Hænder; At han vilde indbilde Folk, det spøgede udi Landet, fordi de vare saa lidet Gavmilde. Jeg forestiller hver fornuftigt Menneske, om saadant kand sigte paa Geistligheden nu omstunder; Om den med Billighed kand beskylde for Ugudelighed, der siger, at der var en u-lærd slet Præst paa Anholt for meere end 100 Aar siden; og om de, der beskylde Authorem, ere ikke meere at laste end Author selv. Denne Post holde de dog for den groveste; hvoraf man kand see, hvor uskyldig Resten er. Thi det andet, som forekastes ham: at han haver raillet med Dommer Embede, er saa elendigt, at jeg skulde synes at gjøre Auctor en Tort, om jeg gjorde Apologie derfor. Jeg skulde da tage mig for, at ville forsvare heele Verdens Bøger, Esopi Fabler, Reinike Fos, Kattenes og Hundenes Nettergang, og utallige andre gode Bøger, saa vel paa Dansk som paa andre Sprog, der tale om Nettergang langt meere tydelig end Paarses Historie, udi hvilken forestilles nogle stakkels Skibbrudne Folk, der vilde dømme en Kof fra Livet, men vidste ikke hvad som var sort og hvidt, hvad som var først og sidst udi Nettergang; saa at man kand see, det er kun for at fornøye Folk. Skal derfor saadant heede uforsvarlige og onde Skrifter, da tør aldrig nogen understaae sig at skrive meere, ja! saadanne slags Verk ville udi første Opkomst strax blive qvalte.

Auctor

Auctor defierer sine Censores at viise af Per Paarses Historie, hvilken Person, hvilket Land eller Societet derudi er bleven læderet. Det, som er bleven forekast om Monsr. Nagels Fane, er saa elændigt, at jeg blues ved at tale der om. Men hvad skal der svares til Anholts Indbyggere? bliver der ikke et heelt Land læderet? Jeg tilstaaer, at Autor haver taget de fleeste sine ridicule Personer paa samme De, og asmalet dens Indbyggere i genere som upolerede Folk; Men saadant kand ikke meere touchere i sigte Indbyggere, end Danske, Norske, Tyske, og adskillige andre Nationer, om man vilde sige, de røvede og plyndrede i gamle Dage. Thi mange Nationer, naar de see lidt langt hen i Tiden, nogle kortere, nogle længere, finde de om deres Forfædre det, som Poeten siger om de Romere:

Aut Pastor fuit, aut illud quod dicere nolo.

Saa jeg troer ikke, Indbyggerne selv paa samme lille De kand fortryde paa, om man siger, at de for meere end hundrede Aar siden ikke vare saa gode og saa polerede Folk, som de ere nu omstunder, besynderlig efterdi man skinnbarligen kand see, at det, som er talt om dem i Paarses Historie, er ikke af nogen Animositet mod dem. Thi Sagen er denne: den gode Kræmmer skulde strande til et Land, hvorfor man har maat fingere denne De, hvor Indbyggerne paa de Tider gave sig aldeeles ikke ud for polerede Folk. Saa, langt fra at denne Post graverer, den jo heller tiener til et synderligt Beviis paa, hvor siden Malice der findes udi samme Verk, og at Autor har arbejdet paa, at gjøre denne Satire saa innocente som mueligt.

Hvad Poesien er angaaende, da forekastes ham besynderlig, at Versene ere formeget skaarne, og at de sidste Ord af en Meening kommer tit i Begyndelsen af et

et

et andet Vers. Men jeg maatte gierne spørge dem, som raisonnere saaledes, mod hvilken Prosodie saadant er? Hos alle gamle Poeter, som dog ikke have plaget sig med Riim udi Enden, som vi, finder man endogsaa undertiden den halve Deel af et Ord i Begyndelsen af efterfølgende Vers, og moxen alle Vers saaledes skaarne som disse. Hos moderne Franske, Italienske, Spanske og Engelske Poeter finder man nogle at tage saadant i agt, andre ikke. Udi Tysk Poesie finder jeg undertiden hos en meget ypperlig Poet Versene saaledes skaarne, undertiden hos en meget maadelig Poet, at saadant bliver nøye i agt tagen.

Men, sig de, det er dog mod Dansk Prosodie. Det kand vel være; men jeg har ikke været saa lykkelig, at faae den gode Bog endnu i Syne, som giver saadanne Regler udi Dansk Poesie, troer heller ikke, at den er til in rerum natura. Skulde derfor imidlertid formeene, at, indtil saadanne gode Regler, og en ret god Dansk Prosodie bliver giort, det ikke kand regnes Poeten saa meget til Last, at han tager sig den samme Frihed, som mange andre gode Poeter. Thi hvad Søren Paussens Danske Prosodie er angaaende, da veed jeg ikke, om den foreskriver saadanne Regler, eftersom jeg ikke haver læset samme Bog, haver heller ikke i Sinde saa hastig at læse den; hvor om alting er, saa er det ikke af de authentiqve Bøger, som man haver at rette sig efter.

Hvad Accenten er angaaende, da er dette Verk et af de meget saa Danske Poetiske Skrifter, hvori saadan er i agt tagen. Thi jeg finder, at de fleeste, endogsaa af vores beste Poeter, støde derimod, saasom i saadanne Ord: Udi, Uroe, Derom, Attraae, og utallige andre Ord, hvor Cadancen hos dem nu findes paa den første Stavelse,

velse, hvilket er ret, nu paa den sidste, som er falskt. Saa at i dette Verk, om endstjønt det er temmelig vitløftig, og derfor ikke bør saa nøye og med saadan Rigueur examineres, som korte Epitaphia, Epigrammata &c., gandske saa Steder skal findes, hvorudi saadant er forseet. Thi, hvorvel det er de første Vers, Authør i sine Dage haver giort, saa haver han dog ikke løbet saa blind der til, som nogle indbilde sig, men har haft alt saadant nøye for Øynene.

Jeg vil ikke tale om, at saadanne slags Critiquer over en stor og vitløftig Bog ere ikkun latterlige, hvilket Martialis, Epigr. lib. 7, udi sin Tid haver viiset:

Quod non infulle scribis tetrasticha quædam,
Diticha quod belle pauca, Sabelle, facis,
Laudo, nec admiror; facile est epigrammata belle
Scribere, sed librum scribere difficile est.

Angaaende de Ord, som de sige ere ikke Danske, da kand der til fornemmelig svares tvende Ting: Først, at naar, for Exempel, der rejser sig Disput mellem tvende, om det er rettere at sige Derfra end Der ifra, da kand man fast disputere sig ihjel derpaa, saalænge som vores Sprog fluctuerer saaledes, og vi ingen Authentiques Grammaires eller Lexica have, som kand løse Knuden, thi vil man conferere endogsaa de beste Danske Skrifter mod hinanden, da skal man finde, hvor liden Conformitet der er udi Orthographien. For det andet, udfødres saadan Accurateffe ikke saa meget i Burlesque Vers, som i andre, hvor Autores mestendeelen skriver, som enhver taler i sin Dialect; saa at end ogsaa saadant undertiden holdes for Elegancer udi deslige Vers. Hvilket de, som give sig ud for gode Censores, maa i agt tage, saa vel som meget andet, førend de fælde nogen Dom.

Man

Man holder det ogsaa for en U-rimelighed, at en Borger udi Callundborg, ja en Borger, der slet og ret heeder Hans Mickelsen, og haver saadan u-lærd Navn, kand citere Latinske og Græske Bøger. Et stort Paradox! Ligesom der ikke findes mange Borgere, saa vel her som paa andre Steder, der have vel studeret. Jeg har i det ringeste ikke været paa nogen liden Sted, hvor jeg jo har fundet saadanne. Saa at denne store Feil maa alleene bestaae der udi, at han ikke gav sig et meere Academisk Navn, som Johannes Michaelis eller Michaelides; saa havde man ikke tvilet paa, han jo var en meget lærd Mand.

Angaaende den Objection mod den første Fortale, at det er u-rimeligt at dedicere saadant Skrift til Indbyggerne i de Nye Boder, da er den endda bedrøveligere; thi det, som hos dem heeder absurdité, er en af de største Artigheder, og det udi tvende Henseender: Først, saasom Scopus af dette Verk er endeel ogsaa at raillere med de mange u-rimelige Bøger, som hver Dag komme til Trykken, saa har man, saavel udi Titulen som Fortalen, affecteret saadan simplicité, at de Folk, som med saadan Begierlighed læse samme Bøger, af Titulen og Fortalen skulde bilde sig ind, at det var ligesaadan en trøstelig Bog, som Axel Thorsens Bøger, og i en hast spendere deres Mark derpaa, men siden, naar de komme noget dybere der udi, klaae sig bag Øret, og bytte den bort for et Eventyr, som de bedre kunde forstaae. For det andet, er udi denne eensfoldige Titul og Fortale en meget fin Satire, og sigter paa dem, som søge at eblouere Folk ved pompeuse Tituler; hvis Skrifter man kand ligne ved flette Stæder eller Huuse, hvorudi intet er got uden Porte og Dørre. Thi man seer ofte Skrifter komme for Lyset med saadanne prægtige Tituler, at
Læseren

Læseren af Glæde maa daane derover, og en Viginti eller Triginta annorum labor til Slutning, det er, Skrifter, hvorpaa de have anvendt tre gange saa lang Tid, som Alexander Magnus paa at undertvinge heele Verden; Men, naar man kommer til at læse dem, saa faaer man nubem, som man siger, for Junone, og maa fornemme, at den største Umag derved har været med Titulen. Af dette og andet kand sees, at disse gode Critici forstaae sig kun lidet paa det, som kaldes ouvrage d'Esprit.

Der i bestaaer da den heele Sag, saa vel Profodien som Materien angaaende, hvorfor Auctor af nogle er bleven afmalet som en slet Poet, af andre som en Esprit Brouillon, saasom de enten ikke har vidst eller villet vide, hvad Forskiel der er mellem en malicieuse Satire og en uskyldig Comædie, som forestiller generaliter u-riimelige Menneffers Characteres, og i visse Maader kand tiene til stor Opbyggelse.

Ehi de, hos hvilke saadant heeder foetus otiosi hominis, og i den henseende raisonnere noget mildere om dette Skrift end de andre, lade kun see, at de have en meget grov Idee om Studeringer. Saadan otiosus homo var Moliere, som dog udi alle fornuftige Folkes Tanker haver opbygget Verden meere ved sine Comædier, end alle gamle Philosophi ved deres alvorlige Morale.

Ridiculum acri magnas plerumqve lecat res.

Saadan otiosus homo var Cervantes, som dog ved Don Quichots latterlige Historie fast haver dempet de Spaniers dominante Passion at læse u-riimelige Romaner. Ja saadanne otiosi viri have Socrates og Plato selv været, der ved plaisante Dialoguer have meere udrettet, end andre ved deres austere Philosophie. Men, om I ville vide ret, Messieurs, hvad ørkesløse Menneffers

nesters Skrifter ere, og uden Fortrydelse høre det, da er det de paa de høye Skoler kaldte lærde og Academiske Skrifter, nu om et Ord, nu om en Bogstav, nu om de Gamles Skoe, Tøfler, Buxer, Kinge, Halsbaand &c. &c., hvorover man seer saa mange lærde, men unyttige Dissertationer. Mon Nicanor Grammaticus ikke hellere burde heede otiosus homo, der skrev 6 Bøger de Puncto Grammatico, Messala Corvinus, der skrev en heel Bog om den Bogstav S, og Martinus Fogelius, der gjorde det samme over den Bogstav B, item den, der skrev en vitløftig Tractat om hvorledes det Ord Paracletus burde pronunceres? Mon de ikke heller maa føre saadan Titul, der have opvakt store Tvistigheder, nu om et Verbum Cerno, nu om en Particul Car ect., der legge deres Hoveder i blød paa at udfinde hvilket Endeligt Aristoteles fik, om han døde til Lands eller Blands, i hvilket Land Homerus var fød, om Ilias var skreven før af Homero end Odyssea? De saa kaldte Doctores Angelici, Seraphici, Cherubini, hvis Skrifter blive tyggede paa de høye Skoler, have været otiosi homines, og kand man med Billighed beklage dem, som finde Behag udi saadant, med Poeten Lucretio:

*Omnia enim stolidi magis admirantur amantiqve,
Inversis quæ sub verbis latitantia cernunt.*

Ja til Slutning, Panegyrister ere otiosi homines, og ikke de, der skrive moralske Comædier, ja hine ruinere Verden lige saa meget ved deres Flatterier, som disse opbygge den.

*Ille magis ludit, qvi scribit prandia sævi
Tereos, aut coenam, crude Thyesta, tuam,
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas,
Pascendem Siculas aut Polyphemon oves.*

A

A nostris procul est omnis vesica libellis,
 Musa nec infano fymate nostra tumet.
 Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant;
 Confiteor, laudant illa, sed ista legunt.

Jeg meener derforuden, at de ikke ere bedre Folk end saadanne slags Satyrisci; Thi saa vit man kand fatte, haver Juvenalis, Boileau, Moliere, og adskillige andre, der have moraliseret paa den Maade, været med de beste og honneteste Folk i deres Tider.

Hvad Auctors Person er angaaende, da haver han kun haft saa Tvistigheder udi Verden, og defierer jeg hans største Fiender at sige andet, end at han jo er trækket ligesom ved Hals og Haar der til; thi som hans Helsen er kun delicat, saa har han besittet sig paa et stille, indgetogen, innocente og Philosophisk Levet, og haaber jeg, at ingen skal sige paa ham, at have brugt og anvendte det lille Talent, han haver at satyrisere, uden paa de allerinnocenteste og mindst magt-paaliggende Materier, han har fundet ophitte. Hvis dette Poema maa finde videre Yndest hos de mange brave Folk, der have fundet Smag udi de forrige Bøger, vil han stedse besitte sig paa, saa viit hans ringe Kræfter kand tillade, at lade see andre gode Specimina i Danske Skrifter, og derved nogenledes til intet gjøre de Reproches, som en og anden haver understaaet sig offentlig at gjøre os udi den henseende. Det var at ønske, at de gode Critici heller anvendte Tiden paa at skrive gode Bøger selv, end at denigrere de saa, der komme for Lyset,

Les deux bras croisés, du haut de leur esprit
 Regarder en pitié ce que chacun [en] dit;
 heller placide at give Skribentere tilkiende de Feil, de kand have begaaet, end for Bagateller, og undertiden ingen Ting, søge at prostituere dem; hvor ved man maa
 affkræffes

affkræfftes fra at gjøre noget andet, ja hvorved *Studia* gandske blive hemmede. Det var en Daarlighed af mig, om jeg vilde sige, der var ingen Feil ved disse Vers, i sær, som de ere temmeligen vittløftige, og ere giorte i hast. Men det veed man, at *qvo animo* een læser et Skrift, saa finder han det got eller ont: Saaledes, om- endskiønt *Boileaux Satyræ* og *Corneilles Tragædier* ere *Chefsdœuvres*, saa dog have de, som udi ond In- tention have læset dem, fundet saa mange Feil og U-rii- meligheder derudi, at man skulde tænke, de vare liderlige Skrifter, naar man alleene saae deres *crisin*. Evert imod, naar man i god Intention læser en Bog, som er langt fra ikke saa god, kand man finde *Mesterstykker* udi hver Linie: Saaledes kand de, der have sat sig for at gjøre *Homerum* til deres *Gud*, finde udi hans Skrifter alle *Konster* og *Videnskaber* begravne.

At komme til dette *Verk* igien, da vil jeg til Slut- ning sige, at, saasom der findes saadanne slags *Poemata publice* authoriserede blant de fleeste *Nationer*, hvorfor kand man ogsaa ikke have et paa *Danskt*? besynderlig naar man ikke overgaaer sine *Grændser*, intet taler om *Religion* og *Stat* og om ingen *Person* en *particulier*, hvilket *Auctor* med stor *Flid* haver i agt tagen saavel udi den første *Part* som i de andre, og skal det stedse være ham en *Religion*, i hvad han skriver, at holde sig inden samme *Grændser*. Han haver, til at sammen- smede dette *Poema*, intet laanet af *Fremmede*: Thi, om- endskiønt han havde kundet betient sig af et og andet *Indfald*, som han haver læset hos andre, har han dog saadant ikke villet bruge, for ikke at pryde sig med an- dres *Giære*; saa at enten det er got eller ont, det er alleene *Effect* af hans egen *Phantasie* eller *Imagina- tion*, undtagen *Begyndelsen* af den tredje *Sang*, hvor
man

man flaaes med Græske Bøger, som er en Imitation af Boileaux.

At viise endelig med et Ord, hvormeget tvungne Critiquer ere faldne over dette Poema, da haver man ogsaa derudi lastet det, at Poeten paa Hednisk Viis haver tilskrevet Guder og Gudinder all Direction; men man haver formedelst Passioner ikke kundet erindre sig, at intet Brude-Vers bliver gjort over en Skipper eller Styrmand, uden Neptunus derudi maa indflikkes, over en Corporal og hans Kone, uden Venus og Mars maa copse dem sammen, og over en lærd Mand, uden Minerva og Venus maa komme i Haar sammen. Men her alleene kaldes saadant Hednisk og u-ansændigt, hvor vel man kand klarligen see, at dette Poema er til Deels skrevet for at skiemte med den Hedenske Theologie. Men de gode Critici have ikke kundet see hvad de burde see, men været gandske fremsynede og saa skarpsigtige som Argus udi det som fornuftige Folk ikke have kundet see, ja lige saa lykkelige udi at udfinde store Dessesins udi Bagateller, som en vis Mand udi Præfationen af Justiniani Institutis, der af de Ord: Tunc nostram extendimus curam ad immensa veteris prudentiæ volumina & opus desperatum, qvafi per medium profundum euntes &c. har gjort et farlig Skandskrift, og fundet Concipientens amours med Theodora, som tilforn heed Prudentia, livagtig afmalet.

Hvad de Ubsueligheder angaaer, som nogle støde sig over, foregivende, at de stride mod det Danske Sprogs Ærbarhed, da ere de samme meget ringe, og bestaae alleene derudi, at Poeten paa nogle saa Steder har talt om at lade en gaae, hvilke Expressioner ere saa lidet ubsuelige, at de uden Estertale kand bruges endogsaa af
de

de Erbareste Folk udi Compagnier. Tilmed haver Poeten været saa om der udi, at han har altid sat en Stræg for saadant Ord; som Autor til den lille skrevne Pasquinade mod dette Poema vidner saaledes:

Du sætter Stræg for Skarn, og det beholder selv.

Saadant er ikke noget, som kaldes Obscenitet, hvorfor de gamle Poeter har ikke undseet sig for at bruge saadane Expressioner, endogsaa naar de tale om Guder og Gudinder; som Aristophanes, naar han legger disse Ord udi Bacchi Mund:

— — — — *Ἐγκέχοδα, καλεῖ θεόν.*

Ja Autor fandt derfor udi den fald sig med Martiali:

Sunt chartæ mihi, quas Catonis uxor,
Et quas horribiles legant Sabinæ.

Der ere adskillige Vers giorte mod dette Poema; Af dem er dog kun eet, nemlig underskrevne, trykt. Hvo Autor dertil har været, er mig ubekjendt. Man haver fundet det værdigt her at oplegge anden gang. Det siunges efter den gamle Melodie saaledes:

(1)

*
**

J som med Attraae spiise Frugt paa disse Aarets Tiide, (2)
Dg ej det rette (3) Lavepas paa eders Lyster viide,

Men nu med sødt og nu med suurt saa proppe eder til,
At eders Mave hver Minut sin Byrde losse vil:

(4) Jeg ynker eders tunge Kaar, om J forlænge venter
Paa de til eders trable Brug fornødne Documenter,

Som Autor N. fra Callundborg med første komme lar,
Dg hvoraf paa et sikkert Sted maaskee J Mangel har.

Dog trøster eder derved, at saa snart Poeten qvæder

(5) Om Dorotheæ Brudescærd, og med Peer Paars sig glæder,

(6) Da skal ej Pressen stille staae, men udi hobetal
Saa meget deraf yde, som behøves kand og skal.

*
**

Justi Just: & Variorum Notæ.

(1) Hvad disse 6 Stierner skulle betyde, derom ere lærde Folk udi Callundborg ikke eenige. Torchild Torchildsen holder for, at det er de 6 Musæ, som have oplyset Poeten i at gjøre dette Vers; men, saasom der befindes at være 9, saa falder denne Hypothesis Torchillianiana, med mindre man vilde siige, at Poeten ikke haver vidst af meer end 6 at siige, hvilket dog ikke er troeligt, eftersom man kand see, at han ej alleene forstaaer at gjøre et Vers, men i visse Maader og er en lærd

lærd Mand. Hans Jespersen holder for, at det er de onde Stierner, som betyde at der fattes noget udi et Skrift, hvilke her ere satte for at tilkiende give en Defectum Judicii udi disse Vers. Christen Bogbinder meener, at det er de 6 Planeter, og hans Vers er den 7. Sed interdum dormitat Homerus, thi jeg vil gjerne tilstaae, at Christen Bogbinder er en lærd Mand, men udi denne Critique haver han ladet see, at han i at censurere Auctores aldrig bliver nogen Scaliger. Bores isige Critici in nihilo agendo occupatissimi sunt; Thi jeg tør sværge paa, at det her er ikke andet end en simpel ærlig Bogtrykker Concept, og at Stiernerne ifkun ere satte til Zierat for at recommendere Viisen.

(2) (Paa disse Aarets etc.) Disse Ord give tilkiende, at Viisen er giort enten udi Orme=Maaned, eller Hunde=Dagene, naar Frugten begynder at moes. Udi samme Maaned komme gjerne om ej de beste, saa dog de fleeste, og til ovenmelte Brug beqvemme Vers for Lyset. (Torch. Torch.) Hinc Juvenalis Sat. 3.

— — Augusto recitantes mensle Poetas.

(3) (Lavepas) Et meget fiønt Ord, og hart ad det artigste, som er udi dette Vers: det componeres af det Verbo at lave og Pass, og er det samme efter Forkild Forkildsens Meening som det Ord Mave=Maal.

(4) (Jeg ynker etc.) Endeel laste dette besynderligt, at Poeten fordømmer til saa slet Brug det Papiir, som af de fornemste og fornuftigste mest er holdet udi Priis; Men mig synes, man kand heller legge ham det til Noes, at han seer dybere end alle andre.

(5) (Dorotheæ Brudescærd etc.) Hans Michelsen ønsker, formedelst denne Passage, hvorved Poeten synes at give tilkiende at viide noget om de sidste Documenter, som høre til Peder Paarses Historie, at faae Kundskab

hvo han er, hvilket endnu har været ham nægtet. Han seer alleene af Bersene, at det er en Bogtrykker Ven.

(6) (Pressen ikke stille staae) Omendskiønt denne Viise synges efter den gamle Melodie, og Poeten træder de fleeste Viisemageres Foedspor, som have giort saadanne Bers, saa maa man dog tilstaae, at dette Indfald er nyt og ugemeent. Hans Jespersen, nimis rigidus Censor, prætenderer herudi at finde en Defectum Judici, sigende, at Autor gør sig selv til en A=viß Trykker. Christen Bogbinder gaaer endnu videre, og holder samme Indfald for et af de underligste, som han har seet sin Livs Tid; nemlig, at en lover at anvende Arbejd og Bekostning paa at forsyne Folk med Skrifter til et vis Bruug, ligesom det Papir, som kom fra hans Presse, var tiensligere der til end andet. Forkild Forkildsen skiemter artig dermed, og siger, at, omendskiønt Autor haver Stierne baade for og bag sig, saa vandrer han dog liigesom udi Mørket. Men det er ingen Konst at skumle. De gode Mænd have ikke i agt taget, at en kand være meget god Poet, omendskiønt han ikke haver Judicium: naar en Poet er accurat udi sine Rim og Cadence, og forstaaer sin Prosodie, leer han af Nesten. Autors Bers, omendskiønt ikke materialiter saa dog formaliter, ere meget gode.

— — — Stans pede uno

Cum flueret lutulentus — —

som Poeten roeser Lucilium af. Det er: hans Bers, omendskiønt Materien ikke duer meget, saa flyde de dog vel nok.

Den første Bog.

1. Sang.

Eg taler om en Mand, hvis Skæbne og Bedrifter
Bør billig tegnes an blant alle Folkes Skrifter,
Jeg sjunger om en Helt, den store Peder Paars,
Som tog en Rejse for fra Callundborg til Mars.
Siig, giftig Avind, siig, vanartige Gudinde,
Hvad dig bevæget har! hvor kom det dig i Sinde,
Saa hart at plage og forsølge saadan Mand,
Som neppe var bekiendt i eget Fødeland?
Hvad har opirret dig? hvad haver Mars sag givet,
En sliig uskyldig Mand at stræbe efter Livet?
Han ey, med Don Qvichot, forlod sin Føde-Vye
For at indlegge Navn, faae Kiemper til at flye.
Hans Forsæt var ey, med Ulyffe og Aenea,
At undertvinge Land; sin Fæstemøe Dorthæa
Han vilde ikkun see. Mon nogle Miles Færd
Bel være saadan Larm og saadan Fare værd?
Hvi skulde denne Mand saa stor Ansægtning lide,
Saa ofte fristes, og i sure Væbler bide,

Nu

Nu stolte Bølger see sig true paa sit Liv,
 Nu staae i Fare for at døe for Morder-Kniv,
 Nu udi en Fortred, nu i en anden falde?
 (a) Mon den Gudinde er, der plages saa af Galde?
 Men, Avind! langt fra at du fik din Villie frem,
 Du har med største Harm maat see ham komme hiem
 Med Folks Forundring, med Berømmelse og Ære.
 See til, du engang kand af slikt Exempel lære,
 At den, du hader mest, for den du baner Bey
 Til Ære, gjør den stor og modig, som var sey,
 At Riiset ofte maa af den, det snerter, kyskes,
 Thi det gjør mangen gang af en Peer Paars Ulykses.
 Siig mig, o Musa! siig, hvorledes gif det til
 Med denne Mand, saa højt bekiendt af Lykkens Spil?
 Med rette Farve slikt umag dig at afmale,
 Thi man om denne Helt begier ey du skal prale,
 Som du tit haver giort, forført af en Poet
 At sige meget, som du veedst er aldrig sleet.
 Ere Nar for Calmar-Krig, da Folk var meere riige,
 Af Bøllyst, Overdaad man vidste lidt at sige,
 Da man ey Midler sat paa Specerie, Caffee,
 Da reben Æl og Brød var brugelig for Thee,
 Da man kun vidste lidt af fremmet Skik og Moder,
 Man aad og drak paa Dansk, og ingen Franske Moder
 I Landet kommen var; at sige kortelig,
 Da Folk meer sparsom var, og derfor meere riig:
 (b) Da tog sig i vor Bye en velfornemme Kræmmer,
 Hvis Far og Mor var Jydsk, men Farfar var en Bremer,
 En velbemidlet Mand, som kaldtes Peder Paars,
 En kostbar Kæyse for fra Callundborg til Mars,

At

(a) Tantæne animis cælestibus iræ? Virg. Æneid. libr. 1.

(b) Callundborgske Grønike, pag: 200.

At see sin Fæstemø, som han i mange Tider
 Ey havde haft i Syn. Jeg veed, hun ikke lider,
 Han sagde ved sig selv, at jeg paa saltens Søe
 Mit unge Liv betroer, men for en Fæstemø
 Man vove maa sit Liv, man maa ey være bange;
 Skjønt udi Callundborg ey skulde findes mange,
 Der udaf Kierlighed flig Fare og Fortred,
 Ja haarde Vinters-Stød at udstaae var bereed.
 Alt dette kunde vel en anden staae for Dye,
 Men saadant Peder Paars ey regnede saa nøye;
 Saa sterkt er Kierlighed: han hørede en Jagt,
 Og overgav sig saa Neptuni Bold og Magt.
 Gudinden Avind, da hun saadant fik at vide,
 Hun fryse af Harm. Skal jeg vel dette lide?
 Hun sagde ved sig selv; skal han sin Fæstemø
 Saa læt omfavne? Men, jeg heller vilde døe,
 End en Tillsammenkomst saa kierlig dem tilstæde,
 End see forliebte Folk sig med en anden glæde.
 Med disse Ord hun fløy i Luften som en Piil;
 Man aldrig Avind saae at bruge saadan Til.
 Hun stedse ellers laae begravet i sin Hule,
 (a) Hvor hun blant Dgler sig og Slanger pleide skjule,
 Som man i hobetal og halv-opvædte saae;
 (b) Af Ladhed taalte hun hvert Skrit, hun skulde gaae.
 Saa haver Naso sagt, og hende saa beskrevet;
 Saa var hun i hans Tid, nu er hun hurtig bleven.
 Om hun i gammel Tid saa lad og doven var,
 Som Naso fordum os asmalet hende har,
 Det staaer saa ved sit Værd. Jeg tør mig ikke vove
 At sige ham imod. Nu, veed jeg, at til Hove

Samt

(a) *Vipereas carnes, vitiorum alimenta suorum*

Vidit intus edentem. Ovid. Met. 1. 2.

(b) *Surgit humo pigra. Ibid.*

Samt alle andre Steds hun sees fand hver Dag;
 I gammel Tid, maa skee, det var en anden Sag.
 Men jeg vil siunge om, hvor hurtig vor Gudinde
 Var et Forræderie mod Peder Paars at spinde.
 I Djeblig hun stoed paa Pater Noster Skier,
 (a) Som af Virgilio os kiønt afmalet er.
 (b) Der hør man Bindene, som hine Lænke-Hunde,
 Af Brede snøse, giøse, og stræbe, om de kunde,
 Hver Stund at komme løs, hvis Æolus med Magt
 Paa dennem havde ey en saadan Tømme lagt.
 (c) Hvis ikke Stormens Gud dem saadan kunde spørge,
 De skulde Himmel, Jord og alle Ting bevæge,
 Tilsammen blande hvad de kunde treffe paa;
 Man skulde Verden see i hast at undergaae.
 (d) Men Jupiter for got har fundet, dem at give
 En Konge, som med Magt dem fand tilbage drive
 I deres Huler, naar de ville løbe ud:
 Det er den Æolus, som kaldes Stormens Gud.
 Da Avind hannem fandt paa Spidsen af den Klippe,
 Hun sagde: Stormens Gud! jeg fand dig ikke slippe,
 Du aldrig blir mig qvit, jeg aldrig fra dig gaaer,
 Før du bønholder mig, og gjør hvad jeg attraaer.
 Det sagde hun med Guf og høytbedrøvet Miine,
 Som en der færdig er af Angest at besvime.

Stray

-
- (a) Det er ingen Tvivl paa, at det, som Virgilius kalder Nimborum Patriam, jo er Pater Noster Klippe. I det ringeste er det ligesaa troeværdigt, som Ulysses er den samme som Odin; og undrer jeg mig over, at Rudbeck ikke har talt derom i hans Atlantica.
- (b) Illi indignantes, magno cum murmure, montis Circum claustra fremunt. [Virg. Æneid. lib. 1.]
- (c) Ni faciat, maria ac terras cælumqve profundum &c. [Ibid.]
- (d) Impofuit, Regemqve dedit. Virg. ibid. lib. 1.
Ταμίην ἀνέμων ποίησε Κρονίων. Odyss. 10.

Strax Æolus (thi han er en enfoldig Mand,
 Som Bergfolk gierne er): Jeg troer, hun i mit Land
 Er kommen, tænkte han, optændt af Ælfkøvs Lue;
 Hvo blive kand forliebt i saadan vanskabt Frue?
 Han deri havde ret; thi hun saa hestlig er,
 (a) At Pallas voved ey at komme hende nær.
 Hun heel spids-Næset, blaae og maver er, har Tænder
 Hals ædte op af Røst; hun har ey bedre Hænder;
 I hendes Ansigt man meer Galde seer end Blod;
 Mod hendes Aande man forsyner sig med Rød
 At holde i sin Mund; for hendes Dyne skæve
 Og hendes fæle Syn selv Guderne maa bæve;
 (b) Hun smiler ikke let; man veed, hun aldrig leer,
 Undtagen noget ont, som hendes kand, hun seer.
 Af saadant Æolus vel maatte blive bange,
 Han længe sad forsagt, nedslagen som en Fange,
 Han var ey mægtig til at give noget Svar.
 Gudinden saadan Skræk hos hannem blev vel vaer,
 Men hvad dens Aarsag var, hun ingenlunde vidste.
 Hun sagde: Hør min Bøn! det være skal den sidste,
 Som det den første er; du den ey negte maa,
 Jeg ikke ubønhørt fra Æolo vil gaae.
 Han der til skielvende da svared: Om I vilde
 I Morgen komme hid; nu har jeg at bestille,
 Jeg aldrig haver Røe, nu en, nu anden Bind
 Mig plager = = Da man saae, han gandske kom fra Sind,
 Han kunde ey af Frygt og Rædsel meere sige,
 Men ferdig var af Skrek at rømme Land og Rige;
 Han vendte Ryggen til, og vilde løbe bort.
 Gudinden sliq Foragt ey skjøttede da stort,

Hun

(a) Visaq; oculos avertit. Ovid. Metamorph. l. 2.

Livent rubigine dentes. Ibid.

(b) Rifus abest, nisi quem visum movere dolores. Ovid. ibid.

Hun holdt paa hannem fast med begge sine Hænder,
 Nu gav hun gode Ord, nu viiste hun ham Tænder,
 Og sagde som tilforn: Jeg aldrig fra dig gaaer,
 Før du bønholder mig, og gjør hvad jeg attraaer.
 Da fik han overskydt, og sagde: Slip mig Frue!
 Jeg seer, i Hovedet J haver løs en Skrue.
 For eder Pluto selv er bange, eder skner;
 Hvo kand forliebe sig i saadant hesligt Dyr?
 Den giftig Frue, som Forhaanelse ey skiotter,
 Naar det til hendes Gavn og onde Forsæt nytter,
 Til Takke alting tar, og alt opofrer læt,
 Naar hendes flemme Sind af ondt kun bliver mæt:
 Hun over Volus ey vilde sig besvære,
 Hvis Hielp i denne Sag hun kunde ey undvære;
 Thi stilled hun sig mild, og sagde med Beskeed:
 Du der i farer vild, det er ey Kierlighed,
 Som mig hid haver bragt. En anden Orm mig plager.
 (a) Jeg setter heller Splid i Kierlighed, og mager
 At Elskovs søde Smag forvandles skal til Had;
 Det er min største Lyst, det gjør mit Hierte glad.
 Slig Orm mig drevet har at søge dig. Jeg falder
 Dig, Stormens Gud! til Fod, dig beder og paakalder:
 Taal ey, at Avind skal for dine Fødder døe
 Af Harm, at Peder Paars skal see sin Fæstemøe!
 Om en Gudindes Suk hos Guder bør antegnes,
 Og om en Stympers Liv bør derimod ey regnes,
 Da lad ham aldrig naae den høvforlangte Gavn!
 Da lad ham aldrig faae sin Dorethe i Gavn!

See,

(a) — — — Intabescitq; videndo
 Succellus hominum. Ovid. ibid.

See, hvor hans lumpen Jagt de stolte Bølger pløyer,
 See, hvor han, mig til Trods, i Haabet sig fornøyer!
 (a) Ach, slip en kraftig Bind, og Havet for mig rør!
 Han svarede der paa: Det jeg ey vove tør;
 Jeg veed nok, hvor det gif mig i Æneæ Tider.
 Neptunus er en Mand, der aldrig saadant lider;
 Til Uven ham at faae, jeg veed er ingen Skiemt.
 Det, som jeg gjorde da, han endnu ey har glemt,
 De skidne Ord, jeg fik, mig ligger nok paa Hierte,
 Jeg mod hans Billie nu har neppe Lov at — —,
 End sige, give Bind, som Havet røre kand.
 Man neppe finde skal en høy Bestillings Mand,
 Der har saa liden Magt, hvis Hænder ere bundet,
 Hvis Herredømme paa saa flet en Fod er grundet.
 Jeg ellers alting gjør for Fruentimrets Skyld;
 Men skaaner mig derfor, opripper ey min Byld!
 Strax Avind, som i Svig og Konst er Mesterinde,
 Sin Tale førte saa, for hannem at forblinde:
 Hør, Bindenes Monarch! hvo har dig underlagt
 Neptuno, Havets Gud? har Jupiter vel sagt,
 At han har over dig at byde og befale?
 Hvo haver nogen Tid ham hørt saaledes tale?
 Du har fra Arilds Tid haft Magt at skabe Bind;
 Nu sidder du forsagt med Haanden under Kind,
 Og venter paa Forlov, tør ingen Ordre give.
 Neptunus Magten har, du maa kun underskrive
 Hvad han besluttet har; han i sit Hierte leer,
 At du med hannem saa igiennem Fingre seer.
 Det fast utroeligt er, hvad saadan fyndig Tale
 Udvirkede hos ham: han saasom af en Dvale

Dpvognede,

(a) *Incute vim ventis &c.* Virg.

Dypvognede, stod op, og gav et mægtig Skrig,
 (a) Som Mars da han blev vaer i den Trojanskke Krig
 Sit Blod at rinde: Hør J Synden=Norden=Binde,
 Gaaer ud af eders Hul! J skal herefter finde,
 At jeg jer Herre er, at jeg har eene Magt
 At sige: blæser op! at sige: stille! sagt!
 (b) J samme Dieblisk man hørte Binden suse,
 Det salte Hav man saae forfærdeligt at bruse.
 Peer Paars, som lidt fra Land var kommen med sin Jagt,
 (c) J ham blev Blodet koldt, han raabte: Giver agt,
 O Søe=Mænd! frygter ey, men tager Mod og Hierte!
 Tænk, J maa ellers døe paa Gottesfeng med Smerte;
 Paa Havet mangan Helt har lukket Dye til.
 For min Part her at døe jeg agtede kun Spil;
 Hvis ey min Festemøe Dorthea stod for Dye,
 Med saadan Gravsted jeg mig vilde lade nøye;
 Hvis Himlen mig tillod først med min Fæstemøe
 At tage Afsted, jeg med Glæde vilde døe.
 Mod Døden man omsonst sig stræber at bevæbne;
 Hvis saa beskikket er, hvis det er eders Skæbne,
 At J paa Havets Bund skal hvile eders Been,
 (d) Og Lachesis ey Traad har meere paa jer Teen:
 Saa hielper eder ey, J græde vil og sukke;
 J maa dog give jer, J maa for Døden bukke,

Maar

(a) 'Ο δ'ἔβραχε χάλκεος Ἄρης &c.

Mars, da han blev saaret af Diomebe, raabte han saa sterkt som ti tusinde andre. Homer. Iliad. 5. Unde Juvenalis:

Tu miser exclamas, ut Stentora vincere possis,
 Vel potiùs, quantum Gradivus Homericus.

Satyra 13.

(b) Anders Styrmands Journal, pag: 3.

(c) Extemplo Ænææ solvuntur frigore membra. Virg. l. 1.

(d) Dum superest Lachesi, quod torqveat &c. Juvenal. Sat. 3.

Naar Tiden kommen er. Det sagde først og sidst
 Min Fader over Bord, var dog en Calvinist.
 Derfor, Søe-Mænd! lar en saadant jer forstrekke = =
 Jeg kand en tale meer, faaer ont, og maa mig brække.
 Hans Skrifer, Peder Ruus, som fuldte denne Mand,
 Da tænkte ved sig selv: Mon jeg og ikke kand
 Opmuntre dem med Ord, og tale om den Skæbne,
 Mod hvilken man omsonst sig stræber at bevæbne?
 Han tænkte, ingen Trøst mod Døden bedre var,
 Og finder jeg, at han sliq Tale holdet har:
 I kiefke Søe-Mænd, hør hvad jeg vil eder sige!
 Hvad Skæbnen har beskicert, det kand man en undvige.
 En skabt til Glæde er, en anden til Fortred,
 For en er Havets Bund, for anden er bereed
 En Gallie; thi den, som beskiceret er at henge,
 En druknes nogen Tid, det har jeg hørt forlænge:
 Mads Sogne-Fogd var skabt at døe paa Gotte Seng,
 Niels Degn beskicert at døe udi en Klokkestreng (a).
 Den, som til Sielands-Far er skabt, blir aldrig Jyde.
 En Fisk er skabt til Rist, en anden til en Gryde,
 En Luus at døe i Jld, en anden ved en Nagl;
 Et Korn af Heede maa, et andet døe af Hagl.
 (b) En Bog maa lade sig paa Randen smukt forgylde,
 Og en i Kræmmerhuus er henlagt paa vor Hylde.
 En skabt at blive lam, en anden blind og døv.
 Man bryde Finger kand udi en Kierlings —,
 Naar saa beskicket er. Hvi skulde vi da bæve
 For Døden? vi dog veed, vi kand en evig leve.
 Bort Levnet er kun fort, det er mod Ævighed,
 Som liden Landsbys mod en stor og mægtig Sted.

En

(a) Hvor i han hængde sig.

(b) Kræmmer-Comparaison.

(a) En nogen Mand er til, som Døden jo borttager,
 (b) Undtagen (som jeg veed) Jerusalems Skomager,
 Han eene lever nok, han eene aldrig døer.
 Hvis I mig ey vil troe, da kun Hr. Christen spør;
 Han hannem haver seet i Holsteen mange gange.
 Jeg skjøtter ey derom, jeg skulde blive bange,
 Om jeg fik ham at see. Han tit i Kirken staaer
 Og bøyer sine Knæe, og sig for Brystet flaaer.
 Hvis jeg kand komme hjem, Hr. Christen skal mig love
 At viise mig den Mand. Jeg tør vel ikke vove
 At tale med ham selv; jeg vilde i en Krog
 Kun staae og høre hvad han taler for et Sprog.
 Hvi han saa flakker om, og saadant Ont maa lide,
 Jeg kand ey nægte det, jeg har jo Lyst at vide.
 Der er fast intet Land, der er fast ingen Bye,
 Han jo har været i, end ogsaa udi Eye.
 Derfor lader jer af saadant ey forskrekke = =
 Jeg, som min Principal, faaer Ont, maa mig og brække.
 Af saadan Tale da opmuntred blev hver Mand.
 De raabte overlødt: Lyksaligt er det Land,
 Lyksalig er den Bye, lyksaligt er det Herred,
 Som giver saadan Mand! O, havde han studeret,
 Han havde kundet kiørt med mangan Præst i ring,
 I Verden havde han giort mange høye Spring.
 Hr. Christen præker vel, det maa en hver bekiende,
 Han trøste kand en Syg, en Synder kand omvende;
Men

-
- (a) Terrible Digression, som dog hos visse Oratores og Poeter er gemeen, og som man plages med i daglige Discourser.
- (b) Det er bekiendt, at Jerusalems Skomager aldrig døer. Hvo som tviler derom, kand kun læse Matthæum Parisium in historia Anglicana, pag. 339. Item Dudlæi Relation om Paul von Eitzen, som faae ham paa Rejsen fra Wittenberg til Hamborg.

Men at han, som Per Ruus == Hvad var det som der brast?
 Nu er vi om en Hals, der ligger vores Mast!
 Per Paars blev stedse ved Skibs=Folket at husvare,
 Og muntre dennem op ved en og anden Tale,
 Mens hver paa Dækket laae, og vreed sig som en Orm.
 (a) Der blev et Himmel=Bejr og en Poetisk Storm.
 (b) Den heele Himmel blev med Skyer overtrekket,
 Det mørkt blev som en Nat, man kunde ey paa Dækket
 Hin anden meere see; hver laae og holdt sig fast,
 Een ved et Anker=Tov, en anden ved en Mast.
 Man hørte Tovene forskreffelig at hvine,
 (c) Om Skibet tumlede sig Kufferter og Skrine.
 Nu saae man Himmelen af Liunild blive klar;
 Man tænkte, Dommelig da strax forhaanden var,
 Thi Verdens Undergang og sidste Tiid man venter,
 Naar man formænet seer fast alle Elementer.
 Man truedes med Ild, man svemmede i Vand,
 Det heele gandske Dæk og skiulet var med Sand,
 (d) Som Bølgerne med Magt af Grunden havde taget;
 Saa man af Ild og Vand og Havets Sand var plaget
 Paa den selvsamme Tiid. At sige med et Ord:
 Man aldrig meere saae bevæget Hav og Fiord.
 Den haard er, som en Steen, hvis Dyne ikke rinde,
 Naar han betragter slikt; men Kierligheds Gudinde,
 Der altid rekker Haand, der altid dem er mild,
 Hvis Hierter er optendt af Elskovs søde Ild:

Da

-
- (a) — — — — Omnia fiunt
 Talia, tam graviter, si quando poetica surgit
 Tempestas. Juvenal. Sat. 12.
 (b) — — — Ponto nox incubat atra,
 Intonuere Poli, crebris micat ignibus æther.
 (c) And: Sthrm: Søe=Journal, pag: 3.
 (d) — — — Furit æstus arenis. Virg. Æneid. 1.

Da hun sliq Jammer saae, dens Aarsag fik at høre,
 Besluttede hun strax til Havets Gud at fiøre.
 Hun raabte: Spænder for! jeg har ej længe Tid,
 Jeg maa forsøge paa, hvad Kierlighed mod Mid
 Udrette kand; jeg maa paatage mig en Rejse.
 Strax man for Bognen saae to hvide Svane knejse.
 Hun til Neptunum foer. Ach! sagde Havets Gud:
 Hvor kommer du nu fra, i Uvej, Regn og Glud?
 Hvad Aarsag dertil er, livsaligste Gudinde,
 At man i saadan Storm paa Havet dig skal finde?
 Hun sagde: Havets Gud, hør hvad jeg siqe vil!
 Din Magt, dit Herredom, jeg seer, ej meer er til.
 Har du det af dig selv Bind-Guden overdraget?
 Har han det dig med Vold berøvet og frataget?
 Søg Land! Kast Forken bort! Lad dig ey meere see
 Paa Havet, hvor dig Fisk og Sæfugl vil belee,
 Naar de formerke, du ey holde kand i Aqe
 Den mindste Bølge, naar du est en andens Slave,
 Naar du, som fordum blev af Sæfolk først og sidst
 Saa meget dyrket, har dit Navn, din Ære mist.
 Hen! pak dig! Æolus regierer Havet eene,
 Du ikke meere kand ham Scepteret formeene.
 Neptunus over sliqt strax blussede af Skam,
 Om Hovedet blev heed, og svarede: Madam!
 Sliqt Puds han kun tilforn har eengang med mig spillet,
 Jeg blev af hannem i Venece Tiid saa drillet,
 (a) Som J kand læse hos Virgilium; jeg veed,
 Han det antegnet har. Mon jeg da saadant leed?
 Han har min Tapperhed ey noksom kundet priise.
 Jeg har ey Bogen her, jeg skulde ellers viise,

Hvad

(a) Saaledes sagde og fordum en vis Person, naar han blev vred:
 Hvad for en Mand jeg er, det kand J see af den Aqe Tomo
 ubi Theatro Europæo.

Hvad derom skrevet er. Men siig mig med et Ord:
 Hvad haver Æolum tilskyndet, Hav og Fiord
 Med Bindene at slaae? Jeg selv blev meget bange,
 Har siddet gandske still tre Timer som en Fange;
 Jeg tænkte, sidste Dag nu strax forhaanden var,
 Sligt Uvejr mange Aar jeg ey fornummet har.
 Saa faldte da hans Ord, en sliig enfoldig Tale
 Hav-Guden førte frem. Jeg Tingen maa asmale,
 Som den tildraget er; Hver redelig Poet
 En Ting beskrive maa, som den er hendt og skeet.
 Jeg fand paa ingen Ting forbendte Farver sette,
 Min Geist paa det, som skiebt og kroget er, at rette
 Bemøyer aldrig sig. Skjønt en Heroisk Sang
 Ey lider sliht; men jeg blant Skialdre have Rang
 Ey skjøtter om, naar man mig tvinge vil at lyve,
 At give hvidt for sort, og sige: Ei er tyve.
 Neptunus Sø-Mand er, han aldrig settet har
 Paa Skruer sine Ord, han aldrig Hofmand var.
 Da Venus fortelig dets Mars sag ham fortaalte,
 Hvad saadan Himmel-Beyr, hvad saadan Storm forboldte:
 Af Elskovs sterke Ild ophidset, Peder Paars
 En Rejse foretog fra Callundborg til Mars,
 At see sin Fæstemøe; strax Avind, som I vide
 Oprigtig Kierlighed har aldrig kundet lide,
 Har med Bestalenhed giort Æolum saa blind,
 At han aarsaget har sliig Uvejr, Storm og Bind.
 Neptunus sagde da: Alt, hvad jeg nu kand gjøre
 For eders skyld, det er, at jeg vil Havet røre
 Med min tre-kantet Fork, og viise Binden hjem
 Med sliige haarde Ord, saa det skal have klem.
 Strax vendte han sig om, og raabte: Hør I Binde!
 Hvis I ey pakker jer, I skulle strax befinde,

At

At jeg mit Herredom og Fork en før omsonst,
 Og at det kun for mig skal være ringe Konst
 At faae jer alle fast i evig Vaand og Fængsel,
 Og slutte eders Hul med sterke Laas og Hængsel.
 Jeg viise eder skal, at jeg har endnu Mod.
 Trods I tør, uden mig, oprøre mindste Flod!
 Gaaer, siger Wolo, jeg sligt en Kand fordøye,
 Jeg vove skal med ham for saadant et blaat Dye.
 Det sagde han med Fynd og saadan Myndighed,
 At Bindene med hast i Bierget krøbe ned,
 Og skjulte sig af Frngt, man dennem rebse vilde.
 Men saadan Ordre gav Neptunus alt for silde;
 Thi Jagten dreven var imidlertid paa Land,
 Hvor den i stykker gik, dog omkom ingen Mand.

2. Sang.

Dr Graad jeg ikke kand den Tilstand her beskrive,
 Enhver da fandtes i. De vare vel i Live,
 Men stive udaf Frost, nedslagne af Fortræd.
 Slig ynksom Syn man ey har seet nogen Sted.
 De allesammen laae fast ligesom i Dvale,
 Den eene kunde ey den anden da hufvade,
 (a) De trætte Nakker man paa Skuldre helde saae,
 De fordum kiefke Mænd som visne Blomster laae,
 Dem Ploven feldet har, som Ar af Hagl og Binde,
 Som Balmu udaf Regn nedslagne. Hvo kand finde
 Tilstrekkelige Ord at male saadant af?
 Jeg med Virgilio kand ikke gaae i Trav,
 Langt mindre kand jeg med Homero galopere;
 Min Musa doven er. De ey Poeter ere,
 Som ikkun drikke Vand. Horatius er mæt
 (b) Og haver Skrotten fuld; han sjunger ellers flet.
 Da disse usle Mænd saa havde lagt en Time
 Fast uden Følelse og ligesom i Svime,
 Kom endelig en Mand, der dennem var saa mild,
 At han paa Klinten for dem tendte op en Ild.

Den

(a) — Inq; humeros cervix collapsa recumbit.

Purpureus veluti cum flos succifus aratro
 Langvescit moriens, lassove papavera collo
 Demifère caput, pluvia cum fortè gravantur.

Virg: Æneid.

(b) — — Satur est, cum dicit Horatius Euhoe.

Juven: Sat: 7.

Den tapre Peder Paars begyndte først at tale,
 Han sagde: Kære Ven! vil I os vel afmale,
 Hvad Land vi ere i, om det er saadan Sted,
 Som efter dette Liv for Døde er bereed?
 Mig synes, at det ey kand Himmerige være,
 Vor flette Tilstand kand det anderledes lære;
 En Helvede, thi her er alt formeget kaaldt,
 Den Sted skal være heed, saa viit mig er fortaalt.
 Han gav ham saadant Svar: Det Eyland Anholt heder (a).
 Indbyggerne hver Dag for Søe-Folk stedse beder,
 At see dem her paa Land. De ofte blir bønørt;
 Thi et og andet Skib blir lykkelig hidført.
 De ere gode Folk, hvor vel man ey kand negte,
 I gamle Dage de jo vare flemme Knegte;
 En velbedaget Mand, som været har min Gæst,
 Fortaalte mig, her var tilforn en gammel Præst,
 Jeg nævner ey hans Navn, jeg vil ham ikke røbe,
 Som tog en Daler for hvert Barn, han skulde døbe,
 Og da man spurde ham, hvi han sig understod
 At tage dobbelt, han da svaret med frit Mod:
 To Mark mig tilladt er for Børne-Daab at tage,
 To for Begravelse: Nu kommer faa af Dage
 Paa Gotteseng, thi de fast alle bliver hængt;
 Derfor jeg min Net kand tage ufortænt.
 Man deraf slutte kand, de vare fordum flemme.
 Det gaaer mig lidet an; jeg har her ikke hiemme.
 Nu derimod man seer dem bedres Dag for Dag,
 Hver lever Christelig, og nærer sig af Brag.

Per

(a) Saa kaldet, fordi det holder Skibe an.

Vid: Pæd: Sivs Ordsprog.

Propterea huic urbi nomen Epidamno inditum est,
 Quia nemo huc sine damno divortitur.

Plaut: Menæch: Act: 2. Sc: 1.

Per Paars da glædde sig, at han saa vit var kommen
 Blant smukke Folk; men da han Haanden stak i Lommen,
 Han savnede sin Pung. O væ mig arme Mand!
 Han raabte; Ingen Ting mig meere trøste kand.
 Det er jo ingen Skiemt at miste tolv Nirdaler.
 Og du, min Ven, som her om Landets Dyder praler,
 Her seer man, hvor man kand din faure Tale troe,
 Her seer man, hvad for Folk paa denne De mon boez;
 Thi ingen uden du sig til mig haver nærmet,
 Du, som jeg meente, at du skulde mig beskiermet!
 Ney, Folket verre er, end du mig bildte ind.
 Det sagde han med Graad og Haanden under Kind.
 Her jeg bekiende maa, og kand det ikke dølgje,
 Helst som jeg gierne vil den reene Sandhed følge,
 At denne store Mand og havde nogen Feyl.
 Jeg ønsker, hver Poet sig dette som et Speyl
 For Dyne sette maa, og undertiden vise,
 Hvad Feyl der findes og hos dem, de ville prise
 I deres Vers og Sang. Alt, hvad jeg sige kand
 For denne store Helt, er, at i fremmed Land
 Er ingen større Sorg, end miste sine Penge;
 For flig U-lykke sig en anden skulde henge.
 Det var den cene gang han lod sin Svaghed see;
 Han ellers pleyede mod all U-lykke lee.
 Hans Skriver Peder Ruus, som ham paa Rejsen fuldte,
 Da slog sig for sit Bryst, og raabte: Vi maa sulte
 Og døe af Hunger her! Hvo vil vel rekke Haand
 Til den, der fattig er? Det Gandens Elskovs Baand,
 (a) Som dig hid trekket har, maa heller heede Strikke.
 Det meget bedre er, en ærlig Ruus at drikke,

End

(a) — — — — Qvi in amorem

Præcipitavit, pejus perit, quam si saxo faliat.

Plaut: Trinum: Act: 2. S: 1.

End at forlove sig. Troe mig, at det er sandt;
 Skjønt jeg ey Boglærd er, og ingen Prædicant.
 Jeg vel tilbage har tre Daler i en Knude,
 Naar de fortæret er, saa er det med os ude.
 Per Paars blev derved glad, og sagde: Giem din Skat,
 See til, man og ey faaer paa dine Penge fat!
 Jer skeede ret, saa lod den Fremmed sig forlyde,
 Om jeg det maged, at I skulde snart fortryde
 Jer Ubetænkksomhed; thi jeg for Tyve-Sag
 End aldrig sigted er af nogen, før i Dag.
 Men at I skulle see, hvor høyt I jer bedrage,
 Hvor de, I skielde meest, sig meest for jer umage:
 Saa vil jeg glemme hvad I gjorde mig for Spot,
 Og stræbe, hvor jeg fand giengielde det med got.
 I haver tabt en Pung; mon man det strax skal kalde,
 At den er staaen bort? Som den ey kunde falde
 Af Lommen i den Næ, da Skibet gik paa Land.
 Tolv Dalers Tab er ey et Tab for sliig en Mand.
 Men som jeg troer, saa har I andet med at fare;
 Hvad er der i jer Jagt? hvad haver I for Vare?
 Der er maaskee de Ting, som læt bederves fand,
 Om de skal længe staae udi det salte Vand.
 I stødte nyelig an, og jeg tør sikkert vedde,
 At alting fresses skal, om hver vil flittig redde.
 Hver giøre saasom jeg og bierge hvad han fand,
 Og tale siden om, hvad jeg er for en Mand!
 Hver blev opmuntret, og med Fryghed henrendte
 Til Skibets søndrig Skrog, for derudaf at hente
 Hvad ham for Hænde kom. Alt, hvad man bierget fik,
 Jeg vil ey tale om, endskjønt jeg paa en Prik
 Altsammen kunde læt opregne og beskrive,
 Et fuldt Register paa den heele Cargo give;

Men

Men min Heroisk Sang tilstæder ikke her
 At tegne andet op, end hvad som kostbar er.
 O Musa kom til Hielp, bevæg min Røst og Tunge,
 At jeg anstændelig om flige Ting kand siunge,
 Og ziirlig regne op alt hvad jeg fundet har,
 Som endda i Behold, som endda frelset var!
 (a) Da Morgenrøden gik af Saffran-Sovekammer,
 Og tendte Himlen an med Rosen-tegnet Flammer,
 Og saadan heftig Skrek i mørke Nat indjog
 For Phæbi Ankomst, at hun straxen Flugten tog:
 Da man paa Vandet saae at svemme Fade, Tønder,
 Samt Skriine, Kufferter, med Klæder, Pudehynder.
 Som kaade Marsviin man da saae dem velte sig,
 Og som smaa Dreng, der paa Vandet føre Kriig
 I Julii Maaned, naar de mange heede Dage
 Paa Vandet loffer dem, Forfriskning der at tage:
 Man seer dem skiule sig, man seer dem dukke op;
 Nu seer man kun en Haand, en Fod, nu heele Krop;
 Nu seer man dennem frem, nu seer man dem tilbage
 At svemme, falde an, nu atter Flugten tage.
 Ey anderledes var at ansee dette Brag.
 Den fremmede Person fandt deri stor Behag,
 Han med Fornøjelse paa Vandet saae det lege.
 Men man Skibsfolket saae til Graad fligt at bevæge,
 De raabte overlydt: O, U-lyksalig Nat,
 Der har berøvet os i hast vor heele Skat!
 (b) Man tog sig fore først at redde Paarses Kiste;
 En hver af Folkene, som nogenlunde vidste

Hvad

(a) Et jam prima novo spargebat lumine terras
 Tithoni croceum linqvens Aurora cubile.

Virg: Æneid: 9.

(b) Munera præterea Iliacis erepta ruinis
 Ferre jubet &c.

Virg: Æneid: 1.

Hvad deri var for Skat, hvad deri skiulet laae,
 At redde egne Ting ey tænkte meget paa.
 Omsider fik man den med Møye trekt paa Landet.
 Den fremmede Person til Beltet gik i Bandet,
 Og hialp, at største Deel blev frelst. Slig Høflighed
 At vederlegge man med Penge var bereed;
 Men denne gode Mand flet intet vilde tage.
 At redde fremmet Gods jeg pleyer mig umage,
 Som det mit eget var, han sagde; Nu J seer,
 Hvad Mand jeg er, for Tyv J skielder mig ey meer.
 (a) Da Kisten aabnet blev, man saae derinde svæve
 En Jomfrue, og med hast mod Himmelen sig hæve;
 (b) Man Rosen-farvet Hals, et skinnend Ansigt saae,
 Man følte yndig Lugt fra hendes Haar at gaae.
 Det Jovis Dotter var og Kierligheds Gudinde,
 Som havde sluttet sig i Kisten samme sinde,
 At holde Bandet bort, forhindre at det ey
 Forderve skulde let Dorthæe Contrafen,
 Som der forvaret var. Per Paars bekom stor Glæde (c)
 Af saadant herligt Syn, man saae ham Dyne væde,
 Han raabte overlydt: Det vist en Engel var,
 Som i Beskyttelse os alle taget har.
 Han bød det gandske Folk at falde ned og bede.
 Der efter tog man for med Gliid at efterlede
 J Kisten alle Ting. Man med Forundring saae,
 At alle Sager i god Orden tørre laae.

Først

-
- (a) Dette er det, som Frankoserne kalde le Merveilleux, og er
 ligesom Sielen i Poësie. Det hos Homerum og Virgilium saa
 tit forekommende *θαύμα ἰδέσθαι* eller mirabile visu!
- (b) — — — Rosea cervice refulsit,
 Ambrosiæq; comæ divinum vertice odorem
 Spiravere — — — — — Virg: Æneid: 1.
- (c) Paarses Diar: pag: 22.

Først fandt man ubeskaart hans Garses Søndags Kiole
 Med støbte Knapper i, og Lær til otte Stole.
 Man siden ligerviis fandt gandske tør hans Vest,
 For hvilken Peder Paars var bange allermest,
 Thi den af Kalemank var giort, med Silke Knapper.
 Han raabte: See min Vest! den haver holdt sig tapper.
 Der efter tog man op en Trøye, som var blaae,
 Med Ulvskind foret, og med Guldgramaner paa;
 To Hatte af Castor; tolv skønne Deberkager;
 Sampt tre par Kulærs Skoe, som af en Tydsk Skomager
 Var giort i Callundborg; et lidet Sølv-Kaars,
 Som af hans Kiereste ham skicket var fra Aars;
 Samt Ferte-gns Huus-Postil, med tvende Spende-Bøger,
 Som ham foræret var, en af hans Svoger Tøger,
 En anden af Hr. Jens i Holbek; af den Bog,
 Paars sagde tit, at han var eene bleven flog.
 Hans Stammebog han saae og ubeskaart var bleven;
 Han efter Tydsk Maneer derudi havde skreven
 En hoben Navne. Ja Dorthææ Contrafey
 Han og omsider fandt. Den Fryd jeg glemmer ey,
 Han lod derover see: Han det mod Brystet kyste,
 Han græd af Glæde, og det tusind gange kyste.
 At sige med et Ord: Alt var i god Behold,
 Paa Klæderne man saae ey mindste Plet og Fold.
 De andre gode Folk ey havde samme Lykke;
 Thi i Per Ruuses Skriin var ey et eenest Stykke,
 (a) Som jo fordervet var. Han gav et heftig Skrig,
 Da han hans Bøger fandt tilredt saa ynkelig.
 Jeg selv kand ey for Graad den store Dnk beskrive;
 Hvis slikt ey hendet var, jeg havde kundet give
 En stor Oplysning om Per Paars og om hans Tog
 Samt heele Levnet, som var tegnet i en Bog

Med

(a) Vid: Ruuses Klagemaal in fragmentis Diarii.

Med stor Omstændighed. Man deraf kunde lære
 End og hvad han hver Dag, hver Maaltid pleide tære;
 (a) Hvor mange Potter Du min Helt om Dagen drak;
 Hvad brugtet blev i Snus, hvad udi Røg=Tobak;
 Saa at man finder faa, end ogsaa Tydske Skrifter,
 Der meer omstændelig beskriver eens Bedrifter.
 At miste saadan Bog man holder intet Spill,
 Der saa vidtløstlig var, og tyk som en Postill.
 Hvad angaaer andet Gods, det vil jeg ej opregne;
 Jeg lovet haver kun hvad kostbart er at tegne.
 Min Musa siunger ey om flige ringe Ting,
 Thi, skjønt hun ikke gjør, som andre, høye Spring,
 Saa kand hun dog ey vel i Bagateller hænge,
 Og sig med andet end hvad vigtigt er bemænge.
 Per Paarses Eventyr saa store er, at man
 Med maadelige Ting sig ey bemænge kand.
 Paars deelte da sit Folk i sine visse Classer,
 Han sagde: Kiere Børn, seer til, og slittig passer
 Paa hvad jer blir betroed! Hver bliver ved sin Post!
 Betænk, hvad det Gods for Penge os har kost.
 Den fremmede Person da svaret: Frygter ikke!
 Vi har en ærlig Fogd, jeg kiender ham til Priske,
 Han gierne fremmet Folk vil tage i Forsvar,
 Det er en søye Ting, han derfor af dem tar.
 I Fjor han dømte tre, der havde høyt bedrøvet
 En Søemand, og hans Gods med Magt fra hannem røvet,
 Samt givet ham med Kniv tre, fire dybe Saar
 I Ansigt, Hovet, Ring, i Side og i Laar:

At

(a) Poeten synes her at raillere med dem, som tegne op alt hvad dem vederfares. Der ere fundne adskillige saadanne berømmelige Journaler efter en og anden, hvormed de haver villet give tilkiende, at de have ikke haft meget andet at bestille.

At være Fremarks-Mænd; dog skulde Dommen være
 Dem en til Præjuditz paa gode Navn og Ære,
 Men hver at agtes for saa god og ærlig Mand
 Som andre Bønder, der besidde dette Land.
 Jeg ellers vidne fand, at man i nogle Dage
 Ey noget Ont har hørt, som Fogden fand mishage.
 Slig Underretning var Per Paars heel angennem,
 Han sagde: Skriver Nuus, giv agt, og flittig giem
 Hvad han os haver sagt! Det best er at anskrive
 Hans Tale Ord fra Ord. Vil Lykken engang blive
 Saa gunstig, at vi til vort Land og Søde=Bye
 Maa komme snart igien, vi give skal en nye
 Beskrivning over slikt, hvormed man sig til Hove
 Kand gjøre angennem. Siig Lands=Mand! hvilke Love,
 Regiering, Politie, Guds Tieneste og Troe
 Er blant det gode Folk, som denne De beboe?
 Han svared med Beskeed: Den Lov, som vi her have,
 Af Fogden skreven er. Han fand det altid lave,
 Vi faaer den en at see. Den heder Boldmars Ret (a),
 Saa efter Fogdens Navn. Det er mig ikke let
 Dens Indhold og Begreb at sige; Vi os nøye,
 At han tilstæder os vor Land at saae og pløye.
 Det veed jeg, i vor Lov beskreven er og sat,
 At Præsten Tiende skal have, Fogden Skat.
 (b) Vor Troe er reen og puur, som den var paa de Tider,
 Kong Dan ved Koret sad; Vor gode Fogd en lider,
 At noget Sværmerie paa Den Fremgang faaer.
 Jeg veed et Kietterie, som her for nogle Aar

Var

(a) Kong Boldemars Tybste Lov var tilforn brugelig ubi Thyland, og som Fogdens Navn ogsaa var Boldemar, meente den uvitlige Bonde, den af ham var given.

(b) Confer: Sæns Blocks Chorograph: pag: 77 seqv.

Var opbakt: at man ey med Nette kunde nyde
 Det Brag, som drives hid. Slig Lærdom at forbyde
 Vor Foged var ey seen. Jeg ey beskrive kand
 Hvad Navn han derved har forhvervet hos hver Mand.
 En Kietter derpaa sig da understod at sige:
 Slig Gudsfrøgt sigter kun sig selv at beriige,
 Man veed, at Fogden har af Braget største Part,
 Hr. Niels har og sin Deel; sliq Iver har ey Art.
 Men jeg kand sige, paa Sambittighed og Ære,
 At de ham U-ret gjør, som saadan Lærdom lære;
 Hans Forsæt ifkun er, den gamle reene Troe
 At holde udi Hævd, at man i Fred og Ro
 Kand leve paa vor Æ. Han af Antiquiteter
 En Elsker er; han kand ey lide nye Propheter.
 Vor Præst er meget lærd, han præker, døber vel;
 Ey nogen andet kand ham sige paa med Skiel.
 Han ingen Bibel har, men herlige Postiller
 Med Raaberstykker i. Han læser uden Brillen
 I Kirken af en Bog, en gammel lærd Postil,
 (a) Som Tertegns heder; sliq en Bog er aldrig til,
 Den handler ifkun om sandfærdige Mirakler,
 Og trøster, styrker dem, som udi Troen vakler.
 Man holder for, at han kand meer end Fader-vor;
 Man merke kunde det paa ham forgangen Aar.
 Historien er kort, og kand I deraf lære,
 Om det er ikke ret, saa viis en Mand at ære:
 Hid drev et Skib, som med Corinther ladet var,
 Vor Sognefoged Holck 6 Tønder der af tar.
 Den lærde Præst Hr. Niels, som udi gamle Bøger
 Kand finde sliulte Ting, naar han det eftersøger,

Slig

(a) Man veed, udi hvilken Credit Tertegns Postil var udi gamle Dage, da der var stor Overtroe blant Folk.

Slig Falskhed strax fornam, og sagde overlydt,
 Da han i Kirken kom: Sligt er jo gandske nyt!
 Det gif ey før saa til i gammel Tid og Dage,
 At man fra Præst og Fogd, hvad tilkom, torde tage.
 I de Corinthiers det siette det jo staaer.
 Den gode Christen Holck stod som et slagtet Saar,
 Og merket tydelig, at Præsten om de Tønder
 Bist havde noget læst. Hvad ere dog vi Bønder
 Mod slige lærde Mænd, som all vor Idret see
 I gamle Bøger, og kand all vor Bid belee!
 Vor Degn ey u-lærd er, kand skionne Vorlys støbe;
 Han skulde, om det galdt, vel kunde Børen døbe.
 I Morgen er det Fest, I ham da høre skal;
 Han siunger liflig, som den beste Naktergal.
 Hvis han sig ikkun holdt lidt fra Tobak at smøge,
 Man skulde reyse langt, man skulde længe søge,
 Før man en saadan Degn, før man en saadan Røst
 At høre kunde faae. Han sang forgangen Høst,
 Da Fogden engang tog sig for at gaae i Messe
 (Som sielden skeer; thi hans Forretninger ham presse,
 At han til Kirke-Gang ey haver megen Tid),
 Han da saa herlig sang, at Fogden mild og bliid
 Sig stillede mod ham, og sagde: Hør! vi ville
 Dig gierne see hos os. Vor ældste Dotter Nille
 Stor Lyst har til Music; Kom ikkun i vort Huus!
 Der vanke kand for dig saa mangen ærlig Ruus.
 Per Degn, som Brændeviin at drikke haver Baane,
 Af saadan Høflighed var sær dig til at daane:
 Slig Naade, sagde han, Hr. Foget! er for stor;
 Saa tit jeg komme maa i Kirke og i Chor,
 Jeg have skal i Bøn min naadige Hr. Foget.
 Man aldrig saae Per Degn af Ydmyghed saa kroget.

Den

Den Feil, som ellers ham bebreides allermest,
 Er, at han ikke kand forliges med vor Præst.
 Jeg tilstaaer, saasom han er lærd, kand regne, skrive,
 Alt han ey har behov sin Præst at estergive;
 Dog kand fast ingen Siæl ham deri holde med,
 Det er jo dog hans Præst, det er hans Dyrighed.
 Det, som imellem dem har yppet denne Trette,
 Det er en liden Ting, som let stod til at rette,
 Hvis Trodsighed ey var hos begge alt for stor:
 Hr. Niels vil, Degnen skal i Døren af vor Chor,
 Naar Bønnen bliver læst, smukt folde sine Hænder;
 Men Degnen siger ney, og viiser hannem Tænder,
 Saa ofte Præsten vil paaminde ham derom,
 Og siger: Skam der gjør, skjønt Ordre kom fra Rom!
 Jeg seer skinnbarligen, I Bantroe vil bestyrke;
 Det ey Gebærder er, hvormed man Gud skal dyrke.
 Der findes mange Mænd, som Degnen giver Magt,
 Endogsaa Fogden selv; han ofte haver sagt:
 Vor Pastor U-ræet har! Men han af Bønne-Bøger
 Og Catechismo selv, hvor han slikt eftersøger,
 Beviiise kand, det er hver Christens rette Pligt.
 Man længe ønsket har, at see den Sag forligt.
 Man [ellers] kand Per Degn til største Ære sige,
 Alt han sit Amt forstaaer, og der i faa har liige;
 Hans For-Mand, som dog vel sig der i kunde snoe,
 Naar han kun fik et Lam, da denne faaer en Roe.
 Han mesterligen veed paa Psalmer Tært at sætte;
 Naar han kun lidet faaer, saa sjunger han de flette.
 Jeg mindes, at en Mand, hvis ældste Søn var død,
 Per Degn paa Klingen gif, og hannem hæftig brød.
 Han gav ham kun en Mark; han havde ikke Kræfter
 Alt give meer. Heel vel! du Psalmer faaer derefter!

Han

Han sagde. Bonden da ham svarede: Jeg veed,
 At saadant hielper en min Søn til Salighed.
 Per blev da heftig vreed, og beed sig udi Tømmen.
 Der ingen salig er, før han i Grav er kommen!
 Han raabte; Disse Ord jeg viise fand paa Prent.
 Slig farlig Kietterie jeg aldrig havde vent.
 Da Bonden blev forskrekt, tog op et to Mark-Stykke,
 Og rakte Degnen det: I under mig den Lykke,
 At jeg Liig-Psalmer da fand faae, som haver Synd!
 Hvi skulde jeg min Søn sligt nægte? det var Synd!
 Saa snild var han. Hr. Niels sligt en fand bedre gjøre.
 Det er heel kortelig, hvad jeg har kundet spørre
 Om Landets Politie, Regiering, Lov og Skik.
 Skjønt jeg er fremmet, veed jeg sligt dog paa en Prik.
 Per Paars slig Tale da med Hjertens Glæde hørte;
 Dens Lærdom, Synd og Kraft ham paa de Tanker førte,
 At det var anden Mand, end han sig bildte ind.
 Din ringe Dragt har gjort, O Landsmand! mig saa blind,
 Han sagde, at jeg dig har taget for en Bonde;
 Jeg beder, saadant mig en regnes maa til onde.
 Din Høflighed mod os jeg stedse prise vil
 Til yderst Mandedregt, saa længe jeg er til.
 Den fremmed svarede: Min Glæde er at trøste
 Betrængte Folk, og see at intet maa dem brøste.
 Men Tiden spildes kun ved vores lange Snak;
 En sulden Mave gir for Ord kun liden Tak.
 Jeg løber til mit Huus, og vil til Ilden sætte
 Hvad jeg fand finde, for jer Følgeskab at mætte.
 Jeg skal og skaffe for jer selv en opreed Seng;
 De andre Benner faaer at sove udi fleng.
 Imidlertid, og før en Time fand udrinde,
 Skal jeg mig her igien med tvende Bogne finde,

At

At bierge eders Gods, mens der er endnu Tiid,
 Og førend Soel gaaer ned. Slaaer kun dertil jer Liid!
 Elig Bortgang gif Per Paars usigelig til Hierte.
 Man hans Tilbagekomst da ventede med Smerte,
 Man biede en Stund, man biede fast tre;
 Men samme fremmed Mand ey meere var at see.
 Da Peder Paars saae op til Himmelen, og spaade,
 De vare af den Mand vist solte og forraade;
 Ham randt i sinde, hvor det tilgif med hans Pung,
 Saa snart at glemmes var den Skade alt fortung.
 Man tit et vældigt Læs seer kuldkaft af en Tue,
 Tit maa en Løve sig af Myggen lade kue;
 Da Læffet sikker kior blant Steene=Sleng og Stød,
 Da ingen Jægers Magt gjør Løvens Hierte blød.
 Saa gif det Peder Paars: Vel lod han Modet hælde,
 Tolv lumpen Dalers Tab saa nær ham kunde fælde;
 Men nu, det gielder om hans Frelse, Gods og Liv,
 Da staaer hans kiefte Mod som Muur og Klippe stiv.
 Et maadeligt Gemyt, et flet og hver Dags Hierte
 Sig ofte hielpe kand i eenig Sorg og Smerte;
 Men store Hierter faaer af Fare aldrig Meen,
 En øyensynlig Død er Dydens Prøvesteen.
 Vor Helt i denne Nød hans Mod og ej undfalder,
 Men med Koldfindighed han Folket sammenkalder,
 Og siger: Benner, seer hvor det er med os fat!
 Maa flee er denne Nat vor allersidste Nat.
 I Dag har Hav og Bind og Himlen mod os brumlet,
 I største Fare har vi om paa Søen tumlet;
 Dog er vi frelste, og hidført paa denne De.
 Mon Gud har reddet os, at vi her skulle døe?
 Nej, det kand jeg ey troe; vi har en bedre Skæbne.
 Hvi skulde Himlen sig til vor Forfølgning væbne?

Da

Da samtlig vores Død var saasom klar til Bands,
 Hvi frelste den os, for at dræbe os til Lands?
 Nej, kære Venner, nej! den vil os ifkun prøve,
 Og vor Bestandighed ved Nød og Modgang øve.
 Hvad skader Guldet, at det giennem Ilden gaaer?
 Det luttres kun deraf, en bedre Glands det faaer.
 Vel veed jeg ej hvad os kand inden Aften hændes,
 Tit kand vort beste Haab os til et Fald ombendes.
 Den Mand, som lovet, os at staae saa troelig bi,
 Jeg frygter, han mod os gjør et Forræderie;
 Jo meere jeg hans Ord og Tale estertænker,
 Jo meere synes mig at see hans falske Menker.
 Hvad han fortaalde os om Landets Skik og Art,
 Mig der af anstod kun en saare liden Part.
 Hvor andres Skade og U-lykke eftertragtes,
 Der, troer jeg, Lov og Ret kun meget ringe agtes;
 Hvor Foged, Præst og Degn kuns eget Gavn anseer,
 Der hos gemeene Mand kand ikke ventes meer.
 Maaskee os intet ondt her skulde vederfare;
 Men en fornuftig Mand bør forud see en Fare.
 En Daares Mundheld er: Hvem havde ventet slygt?
 At forekomme Ont, det er den Viises Pligt.
 Om nogen vil sin Haand til Ont mod os udstrekke,
 Da skal han viide, at han treffed ikke Gielke.
 En Styrmand støder ey paa det bekiendte Skær;
 Den Fare, som man seer, halv overbunden er.
 Og skal vi døe, vi vil en ærlig Død udvælge,
 Vi dennem Liv og Guds fuld dyre ville sælge.
 Hvo veed, om Sejeren os torde blive næst!
 Hvo fegter for sit Liv, han fegter allerbest.
 Den største Marsag, som os kunde gjøre bange,
 Er, at vi ere faa, i den Sted de er mange;

Men

Men deres Mængde kun til Sagen lidet gjør;
 Det er en Tæl, men Dyd, som Seyren følge bør.
 Vi derfor paa all Fald os vil til Værge sætte,
 Og see, hvor vi vor Sag fand allerbest udrette.
 Man kun Geledeerne fand gjøre een Mand høy,
 Tre Mand i høyre, og tre i den venstre Fløy.
 Den venstre vil jeg selv, men Peder Ruus skal føre
 Den høyre. Giver agt, I fand Commando høre!
 Vor Skipper Børre skal med Niels Johansen Kof
 Og Anders Styrmand staae og blive i den Flok,
 Iblant den Bataillon, hvor Ruus skal commandere,
 Og man hans Ordre som min egen skal parere;
 Hvis han saa god til Krig, som han til Pennen er,
 Da ingen bedre, veed jeg, fører an en Hær.
 Hver gjøre nu sin Gliid, hvor han fand Baaben tage!
 I Steden for en Picq jeg vælger en Baadshage.
 Til Lykke fandt man en, som var vel lang og stiv,
 Og tienslig Fienden at holde fra sit Liv.
 Ruus en Haandspiger tog, en fik en afbrudt Nare,
 Niels Kof en Kiedeskrog, men Skipperen en Kaare,
 Som var den eeneste, skjønt den kun dued lidt;
 At sige med et Ord: Hver greb og tog til sit.
 Man hørte midlertid en raabe: Værer reede!
 Her er den rette Sted, her maa vi dennem leede,
 Det var ved Stranden her, hvor jeg dem nys forlød;
 Anføreren for de Skibbrudne Folk her stod.
 I hannem kiende fand paa en Sølvknappet Trøye,
 Et lyst og kruset Haar; agt ifkun derpaa nøye.
 Da merkede Per Paars, han skammelig var solt
 Af Manden, som for ham den lange Tæle holdt.
 Han skikkede sit Folk og Hær i to Geleeder:
 Den venstre Fløy han selv, den høyre førte Peder,
Hans

Hans Skriver; omendskiønt det Skipperen fortrød,
At man ham saadan Post og Ære ikke bød.
Og siges der, at slikt har eene forarsaget
Alt det, som fulgte paa, og at man tabte Slaget.

3. Sang.

S Trax Fama, som med Løgn og Sandhed alle Steder
 Dpfylder, gir nu Sorg, nu atter Hierter glæder,
 Det Liunild-løbend Dyr, som fuld af Sprekker er;
 (a) Der siger hvad det hør, det seer, og ikke seer;
 Der altid har af Nytt saa mange fulde Poser,
 Som Peblingsøe har Fisk, som Calepin har Gloszer;
 Der stundum siger sandt, men oftest fører Snak,
 Og fylder Bye med Løgn, som = = Almanak:
 Den samme selsom Fugl for Avind sig indstilte,
 Og sagde: Hør Madam! I Havets Gud saa drilte,
 At Paars er alt paa Land, hans Gods er i Behold;
 Thi Venus lider ey, at ham skeer nogen Bold.
 Af disse Ord man saae, hvad Brede, Harm kand gjøre,
 Til hvilken Galenskab den Dvinde-Rion kand føre.
 Ret som en modig Tyr, der af et Bremse-Sting,
 Som den i Siden faaer, gjør mange høye Spring,
 Den mister sin Natur, blir Løve-vild, og brøler,
 Saa længe saasom den i Siden Smerte føler:
 (b) Ey anderledes var Gudinden denne Gang,
 I hendes Hule hun af Raserie omsprang,

Af

(a) Tam ficti praviq; tenax, qvàm nuntia veri.

Virg. Æneid. 4.

(b) Haud aliter, hvilket kommer ligesaa tit for i Poësie, som Ergo ubi Logica.

Af Munden gif ey Skum, men grønne bitter Galde,
 Af Afmagt kunde hun ey staae, men maatte falde,
 Saa Fama, som dog ey fand længe stille staae,
 Da af Nysgierighed stod stille, saae derpaa.
 Hun kom sig dog igien, begyndte saa at tale:
 Hør flugtig Fama! siig, fra Hovedet til Hale,
 Hvor er det gaaet til med denne Kræmmer Paars?
 Hvor er han landet hen? det er vel ey til Aars?
 Men, sagde hun, det er en De, som Anholt heeder,
 Der vil han føre Krig, og sig til Slag bereeder;
 Jeg vidne fand med Eed, at jeg hans Krigshær saae,
 Hans Kræmmerstvend Per Ruus ved høyre Fløy at staae.
 Ach! sagde Avind, jeg sligt ikke fand fordøye;
 Jeg maa see til, om jeg Discordia fand bøye,
 At komme mig til Hielp, blant Folket sætte Splid.
 Men ach! jeg veed, hun ey er hiemme nogen Tid.
 (a) Siig tusindmundet Dyr, siig Fama, veedst du ikke
 Hvor hun at finde er? Du veedst jo alt til Prikke,
 Dig er jo intet skilt; du gjør saa mange Spring,
 Du løbet haver tit den heele Jord omkring.
 Hør, svarte Fama da, hør Slange-giftig Frue!
 Discordia i Dag jeg saae først i en Stue,
 Hvor Landemode var; Der havde hun sat Splid
 Blant Bisp og Præster, som forsamlet var den Tid.
 Ved Middags Tider var hun paa den høye Skole,
 Hun stod og lurede bag de Høylærdes Stole;
 Hun en Professor mod en anden havde sat,
 Og opvakt en Dispyt, som vare vil til Nat.
 I Morgen vil hun bort og reyse førend Solen
 Hen til en Rigsdag, som skal holdes udi Polen.

Der

(a) — — Cui quot sunt corpore plumæ,
 Tot lingvæ, totidem ora sonant.

(a) Der faaer hun Hænder fuld, der øver hun sit Spil;
 At søge hende der, jeg ikke raade vil.
 Da Avind vogned op fast saasom af en Dvale,
 Hun sin blaategned Hest i største Hast lod sale,
 Fløy som en Piil hen til det Universitet,
 Hvor Usamdrægtighed var udaf Fama seet.
 Da hun paa Salen kom, hun Skikkelse og Klæder
 Som en Magister tog, og allevegne leder;
 Hun spørger hver Mand ad, om Usamdrægtighed
 Ey var paa samme Sted. Men ingen gir Besked;
 Man kunde ey for Skrig og Bulder noget høre.
 Hun tænkte ved sig selv: Hvad mon her er at gjøre?
 Det er vist uden Tvivl en stor og vigtig Sag,
 Som maa afgjøres og afhandles her i Dag.
 Man saae den heele Sal af Syllogismer bæve,
 Nu saae man udstrakt Haand, nu saae man knyttet Næve;
 Den salte Sveede af de lærde Pander rand,
 Sær strømmeviis paa en bedaget gammel Mand,
 Som paa Cathedra stoed. Man Græsk-Latinske Piile
 Med Jær mod ham skjød; saa man ey kunde tvile,
 Jo noget fore var, som angik Ære, Liv,
 Thi af en ringe Sag ey reises saadan Riv.
 Siig mig Calliope, hvad denne lærde Skare
 Saa høyt ophidset har, hvi de saa brede vare,
 Hvi disse kloge Mænd, hvi disse Verdens Lius
 Som galne, drukne Folk saa skreege, holdte Huus!
 (b) Tre Aar for Paarses Tog, da Raadmand Herman Benzen
 Regierede vor Bye, med Byfogd Christen Jensen;

Hr.

(a) Discordia har ingensteds saa meget at bestille, som ubi Polen.
 Deraf kommer det Polske Ordsprog:

Polska nierzadem stoi,
 Polonia confusione regitur.

(b) Poëten regner her Mars-Tal fra de Ting, som vare merkværdige
 i Callundborg paa de Tider, og begynder efter den Romerske
 Maade: Coll. &c.

Hr. Woldemar var Provst; da Jeppe Enges Huus
 Blev anlagt allerførst; da Kræmmer-Evend Per Ruus
 I Tieneste først kom hos Peder Paars at være;
 Da Christen Substitut fik med sin Hustrue ticere
 Sin anden Søn, og saa sit Substitutske Huus
 Formeerede paa nye, som koste ham et Ruus;
 Da af Jens Skrædder først blev gjort hans Mesterstykke,
 Han kom i Skrædder-Laag, og nød forlangte Lykke;
 Da for Capitulolet blev stevnet Christen Staal,
 Der havde, som blev sagt, en ret Capitels Maal:
 Paa den Tid opvakt blev blant trende Mænd en Trette,
 Jeg giver ingen Navn, man maa dem selver giette,
 En meente, Venus fik heel uforgribelig
 Sit Saar i høyre Haand i den Trojanske Krig;
 En anden derimod holdt fore, hun blev saaret
 I venstre spæde Arm; Den tredie, udi Laaret (a).
 De havde alle tre Homerum læst med Iliid,
 Og derpaa, dem til Roes, anvendet meste Tiid.
 Den Krig i trende Aar med dennem havde varet,
 Imidlertid man en hinanden havde sparet;
 Hver paa sin Side saae, at han et Anhang fik,
 Hinanden fast hver Dag man sterk paa Klingen gif.
 Omfider tog man for, sliig vigtig Sag at stevne
 Til Facultetet selv, som lod en Tid benævne,
 Paa hvilken til Forhør optoges saadan Sag.
 Det er den Strid, som blev forhandlet denne Dag.
 Man med Forundring saae det heele Huus at ryste;
 Thi Skraal som Tordenskrald gif af de lærde Bryste.
Gudinden

(a) Hvad den sidste haver fundet at forsvare sin Meening med, fand man ikke vel begribe, eftersom den Græske Poet figer udtrykkelig, Iliad. 5:

"Αρχὴν οὐρανὸς χεῖρα — — —

Exempler paa mange Tvistigheder af samme Natur findes ubi Menckens Charlataneria Eruditorum.

Gudinden blev forfrækt, særdeles da hun saae
 En gammel skaldet Mand med saadan Iver staae,
 Med sliig Haardnakkethed sin Meening at forsægte,
 At stride for en Ting, som var ey værd en Hægte.
 Ret som et Afsen, der paa frugtbar Uger staaer
 Omringet udaf Børn, som det med Kieppe slaaer,
 Ey lar sig drive bort, vil aldrig Flugten tage,
 Før det har Skrotten fuld og mættet hungrig Mave:
 (a) Ey anderledes var at ansee denne Mand;
 Thi ingen sigte meer for Liv og Ære kand.
 Discordia blev ved, dem meer og meer at irre,
 Ja Hierner og Forstand saaledes at forvirre,
 At man tilside sat Respect og Høflighed,
 Som hver Mand pligtig er til saadan hellig Sted.
 Jeg legger intet til, min Geist kand ikke lye:
 Man Skole=Bøger saae om Drene at flyve;
 En af Hesiodo fik Næse, Mund i Blod;
 En Kant af Pindaro i andens Pande stod;
 En Aristophanes, som troefast var indbunden,
 Blev efter Slaget paa en halvdød Rector funden.
 En Sølv=beslagen tyk Homerus samme Dag
 Som en Achilles var i største Trojæ Slag:
 Hvem den i Panden kom, han Doctor var, Magister,
 Licentiat, Student, Professor, Polihistor,
 Den maatte tumble om. Den kunde med eet Stød
 Slaae to Pedeller om og hielpe dem fra Brød.
 Den traf med saadan Fart paa en Magisters Pande,
 At Magistralske Blod, som Dll af Tudekande,

Af

(a) Poeten havde ikke brugt saadan Lignelse, hvis den Gubdomme-
 lige Homerus ikke havde brugt den samme for at berømme den
 store Ajax:

‘Ως δ’ ὄτ’ ὄνος &c. Iliad. 11.

Af lærde Hierne flød, besprengte Gulv og Bæg,
 Skjønt den i samme Fart og rørte Bispens Skæg.
 Magnificus stod op, og raabte: Hør Pedeller!
 Hør Scepter-züret Mænd! jer Penge J kun tæller,
 J gjør ey andet Gavn. Hvi raader J ey Bod
 Paa saadant? hindrer ey, at Philosophisk Blod
 Udøses? Er det ret, at staae med Haand i Kommen?
 Mon J paa dette Sted i Dag er derfor kommen?
 J vist betale skal sliq Efterladenhed,
 J svare skal for alt det Ont, i Dag er sfeed.
 Men her Magnificus sig syntes at forhaste;
 Han burde derfor ey paa dem Unaade kaste:
 De ere gamle Mænd, hvad kand de rette ud?
 De Kaarde ey kand see, de kand ey lugte Krud,
 At sige med et Ord: de ere kun Pedeller,
 De ere tamme Dyr, de fægte kun med Hæler,
 De kun paa Galen skal som Skilderier staae
 Med Scepter udi Haand; de ere og for saa.
 Omfider saae man dem at løbe, Flugten tage,
 En raabte: Væ min Ryg! en anden: Væ min Hage!
 Discordia, som bag ved Opponentes stod,
 Sig glædde, da hun saae udøst saa meget Blod;
 Af Hiertens Latter hun fast færdig var at briste.
 Saa snart hun Avind saae, hun sig til hende liste;
 Hun sagde: Hør Ma Coeur! hvad Vind har drevet dig
 Til dette hellig Sted, at see paa denne Krig?
 Da Avind kortelig den heele Sag fortaalte,
 Hvi hun der kommen var, hvad saadan Færd forboldte.
 De derpaa begge to fløy over Land og Sæe,
 Og udi Dnebtik kom paa forsagde De.
 Der Usamdrægtighed med sine sorte Vinger
 Sig gandske sagtelig frem og tilbage svinger;

Paa

Paa alting giver agt. Hun merkte, da hun saae
 (a) Slagtordningen bereed mod Fienden at staae,
 At Skipperen med Net Commando burde føre.
 Hun stille sig for ham, og sagde: Skipper Børre!
 (b) Det er vel smukt, at man sagtmødig er og tam;
 Men ingen ærlig Mand fordrage kand den Skam,
 Som dig her overgaaer. See til, du hannem driver
 Fra saadan Vres Post; han er dog kun en Skrifer!
 Vogn op! tag Hierte, Mod! det være vil dit Gavn;
 Hvad meere kostbart er end Vre, Rygte, Navn?
 (c) Strax Skipperen blev blaa af Avind, Harm og Brede:
 Han lod vel, som han sig til Slaget gjorde reede,
 Men foresatte sig, saa snart han Tempo saae,
 At kaste sit Gevær og ud af Slaget gaae.
 Jeg ikke nægte kand, jo mange flette Domme
 At være over slygt, og at der findes somme,
 Der haver givet for, at Peder Paars da lod
 Udtryffeligen see, at han kun lidt forstoed
 Et Folk at føre an, en Hær at commandere,
 Og den, som det sig bør, i Orden at rangere.
 Men hvilken General vel findes i et Land,
 Fra slige Domme som befriet være kand?
 Hvad er vel meer gemeent, end Pøblen høre raabe:
 O, hvilken General! O, hvilken usel Raabe!

O,

-
- (a) Krigshærens Orden sees af Paarses Diario pag. 33.
 (b) Poeten haver accommoderet Gudindens Tale efter dem, hun havde at bestille med; thi havde Gudinden været meere høvtravend, havde Skipperen maaskee mindre deraf bleven be-
 væget.
 (c) Om nogen vilde criticere her, og sige, Avind kunde have forrettet alt dette selv, uden at kalde Discordia til Hielp: Da svares dertil, at hun ikke vidste Conjunctionerne i Paarses Armee.

O, havde han sin Sag lidt bedre haft i agt,
 Han havde kundet flaae den heele store Magt!
 Saa tale hører man hver Dag en Skrædder, Skinder,
 En Snidker, Zimmermand, en Maler, Børstenbinder.
 Eugenius kand selv ey holde noget Slag,
 En Fisser-Kierling jo paa Torvet i den Hag
 Tør sige offentlig, han sig forløbet haver.
 Det er fast ingen Snak, mig meere Hiertet gnaver.
 Hvad angaaer Peder Vaars, da har den store Mand
 Ey her i sig forseet, saa viit jeg fatte kand.
 En Skipper agtes høyt, saa længe han paa Vandet
 Er med sit Skib; men, naar han kommen er paa Landet,
 Da agtes han kun lidt. En Skriver derimod
 Til Vands en Stymper er, til Lands er meget god.
 Den Forffiel vidste da min Helt Per Vaars at giøre.
 Min Tanke derfor er, den gode Skipper Børre
 Af Avind kun forført forlod saa got Parti
 Og egne Landsmænd; Sligt er jo Forræderie.
 Hans Rok løb ogsaa bort, men havde andre Tanker,
 Han bange var for Krig, han raabte: Rapper Anker!
 At lægge Ære ind, jeg seer her ingen Kands.
 Han glemte udaf Frygt, at Slaget var til Lands.
 Peer Vaars, før Slaget stoed, ey aflod at formane
 Sit Folk til Tapperhed. Han sagde: J kand bane
 Jer Bey i Dag med Sværd til Ære og et Navn,
 Hvoraf og eders Børn skal have ævigt Gavn.
 Courage! rykker frem! os Geyer ey skal feyle!
 Hver følge mig, og kun i min Person sig spenle!
 (a) Peer Skriver talte og til dem paa høyre Fløy:
 Vi viide, Landsmænd, at der ingen er saa høy,

Saa

(a) Per Ruuses Ziirlige Tale er vittløftig antegnet udi Tydske Josephus Historia sui temporis, pag. 64.

Saa mægtig, at han jo all Riødsens Bey maa gange;
 Det bedre er i Kriig at døe, end være Fange.
 I usle Borne! hvad Nytte eller Gavn,
 Hvad Fordeel er for jer, at I paa eders Stavn
 Af Cult og Armod døer? Nu kand I med stor Ære
 Opoffre eders Liv. I drives jo som Mære
 Til Arbejd af jer Fogd, jer Herskab og jer Præst;
 Ey nogen Dag er fri, ey Søndag eller Fest.
 Og, om I skulle døe i denne Krig og Feyde,
 Jer Tilstand ikke meer jer nogen skal bebrejde.
 I dog ved Døden kun kand Fængslet blive qvit.
 Her ingen Rifogd er, jeg taler derfor frit.
 Hvad angaaer min Person, da kand man ikke nægte,
 At jeg ved Vennen er, har ey behov at fægte.
 Endskiønt jeg ey, som I, har Aarsag til at døe,
 At legge mine Been paa denne ringe Dø:
 Dog skal jeg lade see, at jeg er ikke bange,
 Men skal vel giøre mit, en Geyer at erlange.
 Jeg hermed slutter, og vil ikke tale meer;
 Jeg raader, at I kun paa Byttet ikke seer.
 Den Tale endtes saa. Strax Fienden frembryder,
 Og trænger ind med Magt, paa dennem flaaer og styder.
 Da Skipper Børre, som sin Tempo tog i agt,
 Til Koffen raabte: Løb! vi staaer ey mod sliig Magt.
 Ey sødere Musique og Klang han kunde høre.
 Jeg gierne, siger han, dig følger, Skipper Børre!
 Men en af Røverne strax til sin Døe tog,
 Og dermed Skipperen i Nakken saadan sloeg,
 At han paa Jorden faldt, og aldrig meer sig rørte.
 I sliig U-lykke da Forræderie ham styrte.
 Da Paars saae dette Blod, han vil ey fegte meer,
 Men raaber overlydt: Jeg nu skinnbarlig seer,

J ere gode Mænd, som Utroeskab ey lider;
 Mod slike brave Folk jeg aldrig meere strider.
 Af saadan Gierning da han sig bevæge lod,
 Og vilde ikke meer udgnde Christen Blod.
 Men Røverne om Fred ey noget vilde høre,
 Med mindre Peder Paars dem vilde strax gotgiøre
 All Krigs Omkostning. Det, som billigt, han indgik.
 En saadan Ende da sliq blodig Feide fik.
 Den Fred, som slutted blev, bestod af faa Artikler:
 1. Først lover begge, at de aldrig sig indvikler
 Meer udi Kriig imod hinanden; men en Fred,
 Som ævig vare skal, de indgaaer. Hvad Fortred
 J denne Krig er skeet, skal ey omtales meere.
 2. Man lader gandske frit de Fremmede marchere,
 Man lader dennem gaae, hvor hen de vil, i Roe,
 3. Med Skiorte, Strymper, ja med Underbuxer, Skoe.
 4. Til Krigs-Omkostning skal betales Kiøle, Trøye,
 Samt heele bierget Gods; man dermed lar sig nøye.
 Hvad angaaer Raaber-Mynt og anden grov Metal,
 Det dem ey tages fra, de sliq beholde skal.
 (a) Saa sluttet blev den Fred, Per Paars til største Ære.
 Sid andre vilde kun af hans Exempel lære,
 At intet skattes bør imod et ærligt Navn!
 Han kunde af sliq Krig vel have haft stor Gavn,
 Og vel beruiget sig, men agted' sliq kun søye,
 Af Generosité han lod sit Hierte bøye
 Til en oprigtig Fred. Saa endtes denne Krig,
 Hvorudi Peder Paars blev meere stor end riig.
 Strax Freden sluttet var, man lod Niels Hansen støvne,
 Som over sliq af Frygt fast færdisq var at revne.
 Man, for at dømme ham, formerede en Ret
 Paa Marken, som man stoed. Det er mig ikke læt,
 Min

(a) Vid: Tydske Sochums Reflexioner der over, Hist. sui temp. pag. 73.

Min Pen er alt for sløv, her kraftig at beskrive
 (Med mindre Musæ mig vil meere gunstig blive)
 Et Syn saa angenehm: see Dommere at staae
 Paa flette aaben Mark, med bare Skiorter paa (a).
 Oprigtigheden selv man plejer forestille
 I saadan yndig Dragt. Sid hver en Dommer vilde
 Kun følge vores Helt, i hannem speile sig,
 I simpel Ærlighed kun være hannem liig!
 Peer Skriver raabte først: Man maa interloquere,
 Formaliter gaae frem, og nøye judicere,
 Hvad Ræt der gielde bør i den indstevnte Sag.
 Jeg meener, om det er Hr. Presidents Behag,
 Vor Søe-Ræt her har Sted. Det hindrer jo vel ikke,
 At man er nu til Lands? I maa det ellers skikke,
 Som I det finder got. Men slikt vor President
 Saa lidet anstod, at han raabte: Hillemeent!
 Jeg er jo Høvitsmand, I ere jo Soldater,
 Vi ere jo paa Land; slikt Forslag jeg ej fatter.
 En Krigs Ræt over ham med Billighed bør gaae;
 Det nu hans Forum er, nu maa han derfor staae.
 Jeg giver ellers hver Forlov frit at votere;
 Jeg vilde, at her var tre Assessores flere!
 Af Røverne man strax tre gode Mænd da tog,
 Som udaf Høflighed sig derfra ey undslog.
 (b) Men til en nye Disput Per Ruus Anledning giver:
 Han meener, at, endskiønt han ifkun er en Skriver,
 Han dog et Botum har i denne store Ræt.
 Det Presidenten ham tilstæde vilde læt;
 Ved Protocollen dog han ikke sidde maatte.
 Men saasom udi alt de ifkun vare otte,

Com

(a) Her gjør Poeten af Fornødenhed en Dyd, saasom de vare udplundrede indtil Skiorten.

(b) Vid: Protocoll: Petr: Ruufii in causa Nicolai Coqvi.

Som han til saadan Sag, saa vigtig, holdt beqvem,
 Sik Ruus sin Billie frem, af Raadet blev et Lem.
 Da man til Sagen kom, de fleeste Stemmer holdte
 Med Presidenten; Thi, da Skrивeren dem taalte,
 Befandtes der kun een, som for en Sø-Næt stoed,
 Som strax sin Meening dog af Høflighed forlod.
 Da det til Ende var, man Koffen strax lod hente.
 Til hannem Peder Paars, vor President, sig vendte,
 Og sagde overlydt: Niels Hanssen, fordum Kof!
 Man her besluttet har, dit Hoved paa en Blof
 At hugge af. Dog maa du dig først fritt forsvare;
 Vi ingen nægte fligt, som er i saadan Fare.
 Siig til din Forsvar kun, hvad du optænke kand;
 Vi uden Forsvar ey henrætte nogen Mand.
 Belædle President, samt naadige Raads-Herrer!
 Han sagde med et Suk, det kun min Sag forverrer,
 At jeg en Tale før; man veed, jeg ikke er
 En Procurator og en Tingstud, men, disver!
 En fattig usel Kof, som Niels Johansen heeder,
 Der Loven ey forstaaer. Jeg derfor eder beeder,
 I spare vil min Hals; jeg haver ifkun een.
 Det er mig ingen Lyst at hvile mine Been
 Paa denne Fandens De blant disse Røver Hunde ==
 Holdt! raabte Peder Paars; Vi taale ingentunde
 At du flig Skiælds Ord her vil bruge. Tal din Sag
 Med bedre Fynd! du veedst, at Fred er giort i Dag
 Med disse gode Mænd, som Rættten nu beklæde.
 Man heller kand med Bøn sit Liv fra Døden redde.
 Man ofte haver hørt, ved Skiendsord og ved Riv
 At og uskyldigt Folk sig haver bragt om Liv.
 Hans Dyne over fligt begyndte strax at rinde;
 Han sagde: President! hvis Raade var at vinde

Bed

Ved Graad, jeg vilde da her græde som et Barn.
 Men det mig hjælper ey, jeg veed at det er Skarn;
 Thi mine Avindsmænd i Raadet ere mange.
 For Sagen i sig selv jeg er ej meget bange,
 Jeg min Uskyldighed med Eed bevidne kand;
 Der ey udfordres meer af nogen ærlig Mand.
 Jeg tilstaaer gierne, at jeg flydde ud af Slaget,
 Jeg tænkte ey, at slikt jer skulde saa mishaget;
 Jeg meen, en Christens Pligt er at forvare sig,
 Saa viit som mueligt er, i Fred, langt meer i Krig.
 Den, død er, (siger man) ej nogen meere biider;
 Det har jeg stedse hørt fra mine Ungdoms Tiider.
 Hvis jeg mod Fienden omkommen var i Dag,
 Jeg havde ikke tient i noget andet Slag.
 Min Tanke ogsaa var: Hvor vil de nogensinde
 En sliq erfaren Kof, som Niels Johansen finde?
 En saadan Kof, som jeg, den voxer ej paa Træ.
 Det sagde han med Graad, og faldt paa sine Knæ.
 Hvad ey udrette kand en sliq Pathetisk Tale?
 Thi strax den største Deel var færdig at omsale,
 Bevæget allermest af det, han sagde sidst:
 Hvo lave skal jer Mad, naar I mig haver mist?
 Da opstod Peder Paars, begyndte at formane
 Enhver at gjøre Ret; som altid var hans Bane.
 Han sagde: Denne Sag er intet Børnespil,
 Den angaaer Ure, Liv. See derfor flittig til,
 I gode Raadmænd, at I ey i Dag forblindes!
 Ey Gunst, ey Avind, Had maa hos en Dommer findes.
 See til enhver, han det, som ret og billigt, gjør,
 Og det, en Embedsmand og ærlig Dommer bør!
 Saa tog man for, den Sag ret at examinere,
 Og efter Orden fra den sidste at votere.

Ere

Tre Stemmer dømte, at han skulde være fri;
 Ser, at han skulde døe for sit Forræderie.
 (a) Jeg veed, at Alterne i Callundborg nok findes;
 I Stads Archivet jeg dem saae, om jeg ret mindes.
 For Rættens anden gang da Niels Johansen kom,
 For ham vor Præsident oplæser saadan Dom:
 Som Niels Johansen Kof for Rættens har bekiendet,
 At han, før Slaget stoed, paa Flugten sig har vendet,
 Saa har vi Præsident og Raadmænd samme Kof
 Fra Livet dømt, og skal hans Hovet paa en Blof
 Afhugges med et Sverd. Vil nogen siden meere
 Paa Sagen tale, og til Fogden appellere:
 Det er en Ting, som skal for alle aaben staae;
 Med Execution man ey forhale maa.
 Man derpaa Synderen til Rettersteden førte.
 Hans gandske Indvold da af Angst sig i ham rørte,
 Han tvang sig dog med Magt at sige disse Ord:
 O! er der ingen Præst paa denne Verdens Jord,
 Der mig her trøste kand, der for min Siæl kand bede?
 Strax Peder Paars besøel, man skulde een ulede,
 Som Bog-lærd var, og som ham trøste kunde best.
 Men ingen af hans Folk her vilde være Præst.
 Omfider gav sig an en halv studeret Røver,
 Han sagde: Synder hør, du dig ey meer bedrøver!
 Jeg for vor Præst Hr. Niels har præket meget tidt;
 Det falder mig heel læt, jeg agter det kun lidt.
 Jeg veed ey bedre Text, som jeg her kand forklare
 For dig i denne Stand, i denne store Fare,
 End den, jeg prækede for ham forgangen Høst;
 Enhver, i Kirken var, sig deraf fandt stor Trøst.
 Jeg Textens Ord har glemt; dog det vil intet sige.
 Det kand jeg sværge, at den haver ey sin Lige.

For

(a) Conf. Callundborgsk Krønike, pag: 301.

(a) Vor Avindsyge Degn har stedse fra den Tid
 Seet suurt paa mig. Men, om han mild er eller blid,
 Det skjøtter jeg ey stort. Jeg fand mit Pund ey grave
 I Jorden for hans skyld; jeg maa det saadan lave,
 At jeg blir kiendt af Folk. Jeg altid er saa god
 Som Degnen; det jeg tør ham sige, om han stod
 Selv med i denne Kreds. Mon han vel torde sige,
 Jeg bør, for han er Degn, et Fodsbred for ham vige?
 Hvad bilder han sig ind den drukken Bolt, det Fæ?
 En ærlig Mand som jeg = = Ach væ mit eene Knæ!
 Den Indgang er forlang! begyndte Niels at sraale;
 At sidde længer saa, han kunde ikke taale.
 Da Peder Paars befoel, han skulde gjøre kort;
 Thi Dagen stakket var, man maatte rejse bort.
 Strax Røveren brød af, og sagde: Nu vi ville
 Eil Slutning med et Ord dig kun for Dyrne stille
 Dit Livs Korthed, og at du skal engang døe.
 Det bedre for dig er, paa Landet, end paa Søe
 At hvile dine Been; her fand du Gravsted have
 For dig og dine Børn, Per Paars fand det saa lave.
 Du est bedrøvet, at du maa ey leve meer;
 Men, naar du tænker kun lidt efter, at det skeer
 Dig selv til Nytte, da du maa dig heller fryde:
 Nu blir du anden Rok, nu udi anden Gryde

Du

(a) Deres Character, som dræber Folk med vidtløftige Parentheser. Den Tale, som Nestor holder til Patroclum, er nesten paa samme Maade; Thi, da han vil opmuntre Achilles at lade sin Brede fare, og figer derhos en passant, at han selv nu ikke haver den Styrke, som i gamle Dage, da han førte Krig med de Glidenser, begynder han at fortælle saa store Particulariteter om samme Krig, hvor mange Dren og Sviin de toge fra hinanden:

Πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν &c. Iliad. 11.

Du kaage skal; du har at vente saadan Løn.
 Bær kun frimodig, og gjør en andægtig Bøn!
 Da Koffen sagde: Ach! hvi lod jeg mig forføre
 Til denne store Synd? Skam faae du Skipper Børre!
 Profossen paa de Ord, da han sliig Andagt faae,
 Han tænkte: Nu er Tid, hans Hovet fra ham slaae.
 Men, som han ikke vant var Fanger at aflibe,
 Saa lod han Sverdet smukt i Skeeden staae og blive,
 Og hug saa dermed til. Niels faldt paa Jorden ned
 Som død, men gandske heel. Profossen blev beleed
 Af Dens Folk, som sliig et Berk paa Fingre vidste,
 En hver af Latter fast var færdig til at briste.
 Da raabte Peder Paars: Han udstaad har sin Næt,
 Han skal løsgives. Men det var dem ikke læt,
 Med Ord og Trusler at faae Koffen af de Tanker,
 (a) Han jo var død. I Mænd! mig intet meere anker,
 Han sagde, end at I vil gjøre mig Fortred
 I andet Liv. I er ej meer min Ørighed.
 Jeg eders haarde Dom at hevne nu skal søge,
 I Præsidentens Huus skal alle Nætter spøge.
 Om jeg en ærlig Mand, et ærlig Epøgels er,
 Af Dommerne jeg smukt betale skal enhver.
 Man brugte da all Flid, man sparte ingen Møye,
 At bringe ham derfra. Han agtet sliig kun søye.
 Jeg veed jo, sagde han, at mig en Krigs-Net har
 Fordømt; skjønt jeg er død, er jeg dog ingen Nar.
 Jeg har det ikke glemt: det var ey udi Laaret
 Jeg Hugget fik, men her, jeg føler endnu Gaaret.
 Jeg kommer alt ihu, som det var skeet i Nat:
 Per Paars var Præsident; Per Skriver saae jeg sat
 Ved Protocollen, man ham Auditeur da kaldte;
 Tre Røvere, jeg veed, da Dommers Amt forvalte;

En

(a) Andre sandfærdige Exempler findes derpaa i Bidermanns Utopia.

En halv-lærd Røver mig en flig Liig-Præken holdt,
 Som staaer nok i min Hals, som gjorde Blodet kaaldt.
 J bilder mig ey ind, at jeg nok er i Live!
 En Krigs-Ret har mig dømt; en Krigs-Ret kand mig give
 Alleene Liv igien. Hvis samme Ret ey vil
 Sligt gjøre, vil jeg troe, jeg aldrig meer er til.
 Peer Ruus, som Koffens Ord da agtede heel nøye,
 Han sagde: Præsident! skal vi ham deri føye?
 Skal vi ham Liv igien tildømme ved en Ret?
 Mig synes, at man kand ham deri føye let.
 Den kloge Peder Paars, som alting overlagde
 Med stor Betænkksomhed, til Skrивeren da sagde:
 Den Sag er underlig; jeg ey begribe kand,
 Hvor Retten Liv igien kand dømme i en Mand.
 Bist! sagde Peder Ruus; den Ret, som kand aflive
 Kand eene, om den vil, ens Siæl tilbage give.
 Exempli gratia: den samme gode Ven,
 Som tog min Best, han kand jo give den igien.
 Sandt nok! han svarede, men blev saa hovet-svimlet
 Af saadant Argument, at han nær havde trimlet.
 Dog sagde han: Jeg maa betænke mig end lidt;
 Paa saadan vigtig Sag man pønser ey fortit.
 Exempli gratia: den, mig en Best fratager,
 Kand give den igien, om det ham saa behager;
 Det finder jeg er sandt, ja gandske reent og plat.
 Den Syllogismus kand og gøres om min Hat.
 Det synes være ret, er ifkun dog en Synthe.
 Med Syllogismer, troer jeg, Fanden først begyndte.
 Jeg var i Kiøbenhavn forgangen paa en Gal,
 Som kaldes Studi-Gaard; jeg var nær bleven gal
 Af meget selsom Snak og Tale, jeg der hørte.
 Det syntes være got. Den Ven, som mig der førte,
Hvis

(a) Hvis Navn Magister var, paa Dansk mig sagde lidt,
 Hvoraf jeg kunde see, man gjorde fort til hvidt.
 Slig Snak, mig syntes da, han kaldte Syncretismus;
 Men jeg har siden lært, det heder Syllogismus.
 Vil og min Secreteer med fligt mig gjøre blind?
 Exempli gratia vist Fanden gav ham ind.
 Exempli gratia er Snak og falsk til Priske;
 Skjønt hvori det bestaaer jeg strax begriber ikke.
 Man ey curere maa med Krigs-Næt, men med Stok
 En Mand, der Galsskab flig lar see som denne Rok.
 Saa vidste da min Helt sig her i at besinde;
 Fast ingen Ting, hvor mørk, var mægtig at forblinde
 Den høyploste Paars. Man en Professor fand
 Med Syllogismer flaae, langt meer en anden Mand,
 Der ey studeret har. Saa undgik han den Strikke;
 I alle flige Ting han vidste sig at stikke.
 Hvis fligt ey hindret var af hannem denne gang,
 Det ey en liden Plet i min Heroisk Sang
 Mig havde gjort. Det mig er ingen ringe Glæde,
 At denne Sag saa gik; thi jeg fand ikke qvæde
 En Ting paa anden Viis, end den tildraget er,
 Jeg er i flige Ting og andet noget sær.

(a) Af disse Peder Paarses Ord fand sees, at Magistri vare rarere
 paa de Tider, end nu omstunder, da Landet vrimler deraf, og
 Stykket kommer kun paa nogle faa Daler. Ellers vidste ge-
 meene Folk ikke at kalde dem uden Mestere.

4. Sang.

A jeg ved denne Sag mig holdet har saa længe,
 Min Musa spillet har saa meget paa een Streng,
 Er for at lade see, min Helt var ey i Daad
 Alleene Hector, men Ulyffes udi Raad.

Ehi, naar det ankom paa i Ret at præsidere,
 At føre Skib til Vands, til Lands at commendere:
 Saa var han lige stor, saa var han lige god;
 Det intet var, han jo vel vidste og forstod.
 Et Seculum kand fast ey bringe meer til Beye
 End een fuldkommen Mand. De, som at læse pleye
 Historier, det veed. Der ofte findes kand
 Nu en behiertet, nu en klog, nu dydig Mand;
 Men udi een Person at finde alle Dyder,
 Det er jo gandske rart. Hver haver sine Lyder.
 Hvad angaaer Peder Vaars, da skulde man ey troe,
 Han saa fuldkommen var, hvis vi, i Staden boe,
 Hvor han er fød, ey slikt med Skrifter vidne kunde,
 Saa man ey Aarsag har at tvile nogenlunde
 Om Sagens Rigtighed. Jeg seet har hans Journal,
 Som paa Raadhuuset end forvares paa en Sal.
 Hans Skriver Peder Ruus har fast altsammen skrevet,
 Endeel forandret af min Helt Per Vaars er blevet.
 Om jeg maa driste mig at criticere lidt
 Om vore lærde Mænd, og tale noget frit,
 Da synes, over dem man Aarsag har at klage:
 De tage sig iblant formange gode Dage,

Ehi

Thi skrive store Mænds Bedrifter ingen vil.
 Man skulde tvile, om Per Paars har været til,
 Hvis jeg af Nidkierhed for denne Heltes Ære,
 Af hvis Exempel man saa meget got kand lære,
 En havde Omsorg haft at bringe for en Dag
 Hans mange Eventyr og saadan vigtig Sag.
 Jeg videre nu maa med Peder Paars fremfare.
 Da saadant var fuldendt, han med sin heele Skare
 I bare Skiorter gik omkring den gandske Nat
 Hen op i Landet, til han endelig fik fat
 Langt over Midnats Tiid paa nogle tørre Greene,
 Hvori man tændte Ild ved tvende Flinte-Steene.
 Det var en liden Trøst for dem i deres Nød;
 Thi ellers var af Kuld hver anden af dem død.
 Jeg seer af hans Journal (a), at da sig har tildraget
 Et selsomt Eventyr, som Paars har meest behaget
 Af alt det, ham var hendt; der var fast ingen Dag
 Han jo forlystet sig at tale om den Sag.
 Man hørte næste Dag det heele Land at frygte,
 Om Spøgelse der gik et meget farligt Rygte;
 En Mand, der dette Folk i hvide Skiorter saae (b)
 Og dem ved Natte-Tiid igiennem Landet gaae,
 Giengangere at see enfoldigen da troede,
 Forfækte alle dem, som paa den Side boede.
 Ja Fogden selv, som dog var gandske uforsagt,
 Af Hiertens Angest sig paa Sengen havde lagt.
 (c) Per Degn blev syg, da han i Særken saae sin Pige,
 Holdt, det et Spøgels var, som vilde sig indsnige

Da

(a) Pag. 47.

(b) Saa som de vare udplyndrede indtil Skiorten.

(c) Efter at Rygtet i Landet var kommet om Spøgelse ubi hvide Skiorter.

Da i hans Residens. Man haver mig fortaalt,
 Naar han en Skiorte saae, hans heele Blod blev kaaldt;
 Saa at man kunde fast hos hannem ej udvirke
 Med Trusler fra den Tiid at saae ham udi Kirke,
 Han kunde ey Hr. Niels i Messchagel see.
 For saadant burde man en oplyst Mand belee;
 Men hvo der haver seet og hørt, hvad Frygt kand giøre,
 Og veed, hvad liden Skrek tit pleyer med sig føre,
 Undskylder Degnen let. Han ellers var en Mand
 Saa dristig, uforsagt, som nogen i hans Land.
 Hr. Niels fast eene var, som ey var bange bleven;
 Der i hans Bøger og om Spøgelse var skreven.
 For got han dog holdt Staal at legge for sin Port,
 Thi saa kand Fanden ey udrette noget stort,
 Sær naar tillige med man vil kun lidet røge
 Med Lyse Tang hver Nat; saa gjorde man i Kiøge,
 Da der et Huuskaars var. Men Bønderne, som meest
 For Spøgels bange er, for saadan Matte-Giest,
 Sig bildte straxen ind, at hvad de saae, det spøgte;
 Een krysde sig for Bryst, en anden Huuset røgte,
 Een sagde, at hver Nat han blaae Lys brænde saae,
 En anden Spøgelse paa Loftet hørde gaae.
 Der var fast ingen Dag, jo nogen kom til Præsten
 Og sagde hvad de saae: een havde hørt Hælhæsten,
 En anden Nissen seet, een Underjordsker hørt;
 Een, som af Koppe-Bid var lidt paa Laaret rørt,
 (a) For Dødning Knæp det tog; een Marren sig at ride
 Bevidnede med Eed. De alle vilde viide

Af

(a) Merkelige Exempler paa saadanne Indbildninger findes udi den bekiendte Tiistedske Sag; Thi efter at Skrek først engang var kommen udi Byen, syntes alle Folk siden at see Spøgelse.

Af Præsten, hvad det var, hvorledes man fandt staae
 Mod slegt, og af sit Huus Giengangere fandt faae.
 Dem underviiste han med slege Ord og Tale:
 Nu kommer I til mig, nu skal jeg jer husvare!
 Saa tit I er betrængt, saa elsker I jer Præst,
 I gaaer i Kirken da, hver Dag for jer er Fæst;
 Naar Faren er forbi, da staae I med jer Nakke,
 I agter ham ey meer, han faaer kun Skam til Takke.
 Nu maa I gode Mænd vel sande mine Ord,
 Nu kommer det igien, jeg sagde jer i Fjor:
 At eder forestoed en stor Fortred og Fare.
 Thi Gaver mod jer Præst nu ere meget rare,
 Ein Siæle-Sørger nu fast ingen elsker meer,
 Fast ingen Kierlighed man meere mod ham teer.
 Jeg veed, i gammel Tiid min Formand, Hr. Christoffer,
 Af en boesidend Mand ey mindre fik til Offer
 End tre til fire Mark; nu man sey Skilling gir.
 Skinbarligen man seer, at alting verre blir.
 Hvor vil den i sit Huus sig vente nogen Lykke,
 Som for Begravelse kun gir et to Marks Stykke?
 Som for saa vigtig Sag saa lidet give vil?
 Med Helligdom enhver nu bruger ifkun Spil.
 Saa kommer derfor tiit paa Landet store Plager,
 Nu et, nu andet ont man hører alle Dager.
 At I af Spøgelses nu plages maa hver Nat,
 Ey anden Aarsag er; det tør jeg sige plat.
 Man skulde tænke, at den Tale, jeg her fører,
 Og sleg Formaning sig af egen Nytte rører.
 Nej! Jeg vil kun, enhver, han høyr er eller lav,
 Skal give mig min Næst; paa det jeg i min Grav
 Ey bandes skal af dem, som mig i Kaldet følger.
 At det min Tanke er, jeg ikke for jer dølgter.

Med

Med flige Ord Hr. Niels opmuntrede enhver
 Til Gudsfrøgt, Nidkierhed; men riige Folk i sær.
 Per Paarses eget Folk ey mindre bange vare,
 Særdeeles Peder Ruus, der ansaae saadan Fare
 Som fast den største, dem var hendt paa denne De.
 Nu maa vi, sagde han, uhebnat alle døe!
 Jeg har ej meere Mod, jeg slaaes ey med Sienganger;
 Sverd bider ey paa dem, man dem med List ey fanger.
 (a) Niels Corporal i Fior paa en Sienganger skød,
 Men Ruglen kom igien, og gav ham selv et Stød,
 At han til Jorden faldt, og kunde sig ey røre;
 Han aldrig understaaer sig meere fligt at gjøre.
 Det er en Fandens De, som vi er strandet paa;
 Hver Time vi os seer nye Fare forestaae.
 Alleene Peder Paars sig ikke lod bevæge;
 Han sagde: Det er læt Siengangere at spæge,
 Man all slags Spøgelse, hvad Navn det have maa,
 Med Røg af Lyse-Lang af Huuse læt kand faae.
 Med Hørfrøe hindrer man, at det sig ey tør vove
 At komme i et Huus; saa man kand sikker sove,
 Naar man en Haandfuld kun af samme kraftig Frøe
 Frem for Dørtærskelen om Aftenen vil strøe.
 Vil man for Sikkerhed lidt Rugkorn deri mænge,
 Saa tør jeg love for, mig derpaa lade hænge,
 At ingen Dævel skal sig driste at gaae ind,
 Men tabe Modet strax, og holde sig i Skind.
 Mod Mare-Nidt et Raad vor Substitut mig lærte;
 Det er: man sætter Skoe for Sengen kun forkeerte.

Hvis

(a) Det er bekiendt, at, naar man skyder paa et Spøgelse, da kommer Ruglen tilbage.

Hvis det en hielpes Kænde, da siunger man et Vers (a),
 Som jeg forgangen saae hos Anne Mester Pers.
 Med Nisser maa man et oprigtig Venfskab holde,
 De ellers i et Huus Kænde meget ont forbolde;
 Ei Nisse, Underjordfsk gjør nogen Siæl imod
 Saa længe som de seer, mod dennem Folk er god.
 Af dette sees Kænde hvad Frygt tit foraarsager;
 Hvor meget synderlig Indbildinger os plager:
 Hvad een sig bilder ind, det hver Mand siden seer,
 Ja en alleene det, men tusind Sager meer.
 Der findes gandske faa, der jo sig lar forblinde
 Af saadan Phantasi. Jeg Kænde mig her besinde,
 Da een for nogle Aar et Skib i Maanen saae,
 Strax mange andre Folk, som stirrede derpaa,
 Blev en alleene vaer det samme, men og kunde
 Opregne Takkel, Lov, Matroser og Skibs-Hunde,
 Som de paa samme Skib heelt klart da kunde see.
 Man derfor dette Folk en eene maa belee.
 Det er mig ikke læt den Blusel at afmale,
 Som derpaa fulgte strax. Hr. Niels er kunde tale
 Tre Dage udaf Harm. Man Degnen meest beloe,
 Som torde en af Frygt paa Den meere boe.
 Per Paars blev af sit Folk derover meget æret;
 Thi han af alle Mand den eene havde været,
 Der af saa stor Tumult sig en forstrække lod,
 Men trøstede sig selv, og gav de andre Mod.

Han

(a) Verset begynder saaledes:

Marre Marre Minde!
 Est du her inde,
 Saa skalt du her ud.

At disse Remedier ikke gierne slaaer feil, beviser Tydste Bock:
 Hist: sui Temp: pag: 104.

Han derfor tænkte nu sin Næse at fortsætte,
 Men mod Formodning kom med Fogden i en Trætte.
 Siig mig, o Musa, hvad til saadant Marsag var,
 Hvad Fogden mod min Helt saa stærk ophidset har!
 (a) Da Uvind saae Per Paars af Modgang større blive,
 Hun færdig var af Harm sig selv at sønderrive.
 Hun derfor stille sig i hast for Fogden ind,
 Og sagde disse Ord: Hør Foged, est du blind?
 Hvad sliig Forstokkenhed hos dig kand forarsage?
 Kand du din Myndighed dig lade saa betage?
 Af Øvrighed, jeg seer, du haver ifkun Navn;
 En usel fremmed Mand, Per Paars, har deraf Gavn.
 Hvem anden Magistrat sliig skulde ey bevæge,
 En saadan Overmod og Driftighed at spæge?
 Man rense maa fra Bye til Bye, fra Land til Land,
 Man een ey finde skal, der sliig fordøye kand.
 Bogn op, o Boldemar! tag til dig Mod og Hierte!
 Hvis U-ræet og Foragt, ja Skam dig ey kand smerte,
 Da for din Sikkerhed din Myndighed du maa
 Handthæve, om du vil fremdeeles dig begaae.
 Du inden stakket Tiid skal see Per Paars regiere,
 Og da skal endelig, men alt forsilde lære,
 Du selv ved Sikkerhed har givet ham den Kniv,
 Hvormed han myrde kand og bringe dig om Liv.
 Paars allereede kand sig deraf her berømme,
 Alt han tør aabenbar en Mand fra Livet dømme;
 Han derved haver giort af alle sig bekiendt,
 Han kaldes nu ey meer Per Paars, men Præsident.
 Bogn op, o Boldemar! det er ej Tiid at sove;
 Du maa med denne Paars et blodigt Dye vove.
 Hvis du det ikke gjør, jeg da let forud seer,
 Alt du maa rømme Land, ey blive Foged meer.

Gudinden

(a) Tybste Soch: Hist: sui Temp: pag. 108.

Gudinden med sliG Synd sin Tale da fremførte.
 Vor Fogd som halvdød laae, og sig ey længe rørte;
 Thi Frygt, Høngierighed, Forfækkelse og Skam
 Ham gjorde døv og dum, blind, følesløs og lam.
 Omsider vogned han fast saasom af en Dvale,
 Men dog en gandske Stund slet intet kunde tale;
 Nu blev han bleeg, nu rød, nu gul igien, nu blaae,
 Hvorledes Hjertet var, man paa hans Ansigt saae.
 Omsider brød det ud: man saae af Munden flyde
 Det hviide heede Skum. Net ligesom en Gryde (a),
 Der af en Riis=Ovst Jld, som bliver underlagt,
 Ophidses lettelig, saa Bandet fand dens Magt
 Ey længe staae imod; det skummes, og maa rinde
 Af alle Bredder. Saa vor Foged denne finde
 Ophidset blev; han fandt fra Hovedet til Foed
 Sit Legem udi Brand, saa kaagede hans Blod.
 Af Kaserie man saae ham om i Stuen løbe,
 (b) Ey anderledes end en Top, som med en Svøbe
 Omdrives udaf Børn, der med Forundring seer
 Den løbe saadan om, faaer Lyst at leege meer.
 Saa stærk som tyve Mand man hørde hannem raabe,
 At slaae sig for sit Bryst, at kalde sig en Taabe.
 Det Ukrud, sagde han, oprykkes maa med Rod!
 Per Degn ved Dørren da, til all U=lykke, stoed.
 Saa snart han Fogden saae i Skiorthen om at springe
 Som en affindig Mand, saa tit paa Klokken ringe,
Han

-
- (a) — Magno veluti cum flamma sonore
 Virgea suggeritur costis undantis aheni,
 Exultantq; æstu latices, furit intus aqvæ vis,
 Fumidus atq; alte spumis exuberat amnis;
 Nec jam se capit unda, volat vapor ater ad auras.
Virg. Æneid. 7.
- (b) Ceu quondam torto volitans sub verbere turbo.
Virg. ibid.

Han strax sig bildte ind, han en Sienganger saae.
 Af Frygt han kunde ey paa sine Fødder staae,
 Men faldt, og raabte høyt: Ach naadige Sienganger!
 Hvad nytter jer, at I en usel Klokker fanger,
 Og dræber saadan Mand, der aldrig noget gjør,
 Et ærligt Spøgels Land mishage? Præsten tør
 Hver Søndag og hver Fest paa Prækestolen sige,
 At han forstyrre Land med Ord jer heele Rige;
 Ham lader I i Ro, ham intet saadant skeer,
 Skjønt han jer trodser tit, skjønt han jer Magt beleer.
 Jeg kommer her i Dag kun for at lære spille
 Og underviise lidt vor Fogeds Dotter Nille;
 Hvis jeg ey maa, saa gir jeg Fogden en god Dag,
 Jeg mister ey jer Gunst for sliq en ringe Sag.
 Hvor bred end Fogden var, saa maatte han dog grine,
 Da han paa Degnen saae, med hvilken ynksom Mine
 Han laae paa sine Knæ. Han bød ham reyse sig
 Og sagde: Intet ont skal vederfares dig.
 Da Degnen skamfuld blev, og saae, han var bedraget,
 At af Indbildinger sliq Frygt var ham indjaget.
 Det er jo vores Fogd! mon jeg er bleven blind?
 Han sagde; gik saa i et andet Kammer ind.
 Strax derpaa Boldemar sit Folk lod sammenkomme,
 At spørge dem til Raads, og høre deres Domme.
 Han sagde dennem, hvad ham havde gjort den Mand,
 Der med en hoben Folk var kommen paa hans Land.
 Nu vil jeg, sagde han, jer Raad og Meening høre,
 Paa hvilken Maade best vi Kriig med dem Land føre.
 Hans Fuldmagt Christen Storck ham raadde da fra Kriig,
 Han sagde: Har I hørt, man deraf bliver riig?
 Hvad Land det nytte os, at vi med Kriig os plage,
 Forspilde saa vor Ro og vore gode Dage?

Tænk

Tænk kuns, Herr Foged! tænk, hvad eder møde vil,
 Om I begynder Kriig; det er jo ingen Spil.
 Betragt, hvad Herlighed I udi Freds-Tiid nyder:
 Jer Gryde kaager da hver Øjeblik og syder,
 Jer intet fattes, ja jer Seng er altid reedt,
 Jer Bord, om I saa vil, kand altid være breedt.
 Jeg ligne kand med jer en Konge eller Kysfer.
 Saa snart om Morgen en I jer af Sengen reyser,
 Jer Kone spørger jer: Hvor lever du, min Soel?
 Hun gir jer Brændeviin for Sengen paa en Stoel.
 Hun, mens I sover end, er allerede oppe,
 Jer Mad at lave til, jer Tobaks-Pibe stoppe.
 Saa snart I smøget har jer Pibe, I da faaer
 Jer reven Alle-Brød, og derpaa nok en Taar.
 Paa eders Løybænk da I nok en Time sover.
 Jer ingen vække tør, jer Kone derfor lover;
 Hver Mand i Huuset da paa Høse-Sokker gaaer,
 At nyse, snyde sig, jo ingen understaaer.
 I sover, indtil I Tøllerfner hører klinge,
 Indtil I høre kand Mad Klokken for jer ringe,
 Da reyser I jer op, og strekker jere Been;
 At sætte Mad paa Bord jer Kone er en seen.
 Hun seer, I hungrig er; hun beder eders Sønner,
 At de for Maaltiid en vil læse lange Bønner.
 Om I at røre Arm og Haand er alt forlad,
 Hun med sin egen Haand i Munden gir jer Mad.
 Naar I jer Middags Søvn har sovet, kand I spille
 En Lanter, om I vil, med eders Dotter Nille.
 Naar I er deraf kied, I Grete har paa Skjød.
 Jer Kone midlertid tillaver eders Grød.
 Saa gaaer det til i Fred; man flige guldne Tiider
 En let forspilde maa. Hør hvad i Kriig man liider:
Man

Man bryder eders Søn, jer Dør man banker paa,
 Før Solen reyser sig; I seer for Dørren staae
 En hoben vrede Folk, som raaber alle: Penge!
 Hver Morgen spiller man for jer paa samme Strænge.
 Skjønt I dem bliver qvit, kand I ey sove meer;
 En frygtsom Adjutant I strax for Sengen seer,
 Som ofte visker jer en Dievel udi Dre.
 I springer af jer Seng. Hvad er herved at giøre?
 I raaber; Adjutant! skal det dog være sandt,
 At Fienden Seyer fik, og Slaget mod os vandt?
 Da faaer man ikke Tiid jer Froekost at tillave;
 I maa til Felts, og gaae en Miil med hungrig Mave,
 Ja faste derpaa maa den gandske lange Dag.
 Af Harm I ønsker da at dræbes udi Slag.
 Jeg vil ey tale om, hvad andet ont man lider,
 Hvor tit og ofte man i suure Vebler bider:
 Nu mister man en Arm, nu Fod; nu faaer man Saar
 I Hoved, Hals og Ryg, i Side og i Laar.
 Heel nær af disse Ord var Fogden bange bleven,
 Hvis Avind idelig ham ikke havde dreven
 Til at begynde Krig. Saa Storck fik liden Tak
 For sin Betsalenhed og denne lange Snak.

5. Sang.

Su blev raadslaget om en General at tage.
 Man foreslog Jens Bloch; man vidste ey hans Mage.
 Man Doctor kaldte ham, skjønt han kun var Balbeer;
 Han dræbte tolvte Deel af Dens Folk, ja meer,
 Med Piller hver et Aar. En Doctor ingensunde
 Han deri eftergav, skjønt han Latin ey kunde.
 Han syntes best beqvem at føre an en Hær,
 Som han var modig, sterk, og vant var til i sær
 At stille Folk ved Liv ved Draaber og ved Piller;
 Thi skjønt man vidste vel, han havde egne Griller,
 Som Læger gierne har, saa holdt man ingen dog
 Beqvemmere end han til saadan vigtig Tog.
 Hvor vel besluttet blev, ham saadan Post at byde,
 Saa fandt man dog for got, han altid skulde høre
 De Raad, som Christen Storck ham udi Felten gav;
 Thi han saa vittig var, som Bloch var kief og brav.
 Strax saadant kundbar blev, man hørte raisonere
 Blant den gemeene Mand: Skal han nu commandere?
 (a) Skal han os føre an? Han saadant ey forstaaer;
 Han aldrig var i Krig, han aldrig fik et Saar.
 Den gode Christen Storck, som hannem Raad skal give,
 Ey bedre er end han. Hvad vil der med os blive!
 Om Fogden den Tid sig i dette Val forsaae,
 Det vil jeg ved sit Værd for alle lade staae;

Jeg

(a) J. Bloch: Chorogr: & Stat: Polit: Insulæ Anholt: pag: 6.

Jeg er hans Dommer ey. Det veed jeg og kand sige,
 Alt man en Øvrighed i Raartet ey maa sige.
 Men hvad er meer gemeent end saadan Snak hver Dag?
 Den dømmes aldrig ret om saadan vigtig Sag,
 Der intet selv forstaaer. Enhver vil Statsmand være,
 Hver Bonde, Handverksmand en General kand lære.
 Man tit og ofte har med stor Forundring hørt,
 Alt Bønder saadan Snak om Staten haver ført.
 Der er fast intet Skrid, en General kand gjøre,
 En Handverksmand jo veed det bedre at udføre.
 Fast ingen Ting er til, hvoraf man mindre veed,
 End flige Sager. Thi vi seer, en Ting er skeed,
 Men af hvad Aarsag vi ey fatter nogenlunde;
 De ere skiulte Ting, som vi ey kand udgrunde.
 Hos Pøblen derfor man kand kalde Naserie,
 Alt ville dømmes om Regiering, Politie.
 En Handverksmand sig ey med lærde Ting bemænger,
 Tilstaaer, han intet veed, han derudi sig hænger;
 Maar han hør tale fligt, han planter strax Sevær,
 Og siger: Jeg ey Præst, men ikkun Borger er.
 Om Stat og Politie hver derimod kand tale,
 En Svine-Hyrde selv den konstig kand afmale,
 (a) Hver Ting til Prikke veed, kand sige paa et Haar,
 Hvor i dens Svaghed, Fejl, samt Styrke, Magt bestaaer.
 En Fisker-Kierling veed en Stat vel at indrætte,
 Kand, naar den er paa Fald, igien paa Fødder sætte,
 Kand bedre vinde Slag, end nogen General,
 Seer alting, uden det, hun selv er gandske gal.
 Nu maa jeg lidt igien til Fogden mig begive,
 Og see hvad meere værd jeg finder at beskrive.

Skiont

(a) Sciunt id, quod in aurem Rex Reginae dixerit;
 Sciunt, quod Juno fabulata est cum Jove.

Plaut. Trinum. Act. 1. Sc. 2.

Skjønt han ey tapper var, men skrøbelig og lad,
 Saa var ham dog mod Vaars indprentet saadan Had,
 At han Krigshæren selv Personlig vilde følge.
 Det anstoed ey Jens Bloct; han kunde ikke dølg
 Sin Misfornøjelse, men sagde: Herre hør!
 En Øvrigheds Person sig aldrig vove bør,
 For Landets Belfærd han sit kostbar Liv maa spare;
 Hvis han omkommes, staaer det heele Land i Fare.
 Skjønt Generalen kun af Avind sagde det,
 Saa tilstod dog enhver, han deri havde ret.
 Dog lod sig Fogden ey af saadant overtale,
 Men strax Befaling gav, hans broget Hest at sale,
 At lave sig til March. Calliope stem op,
 Beskriv mig kortelig vor Fogd fra Taae til Top,
 Hans Rustning og Mundur, hans Krigsmagt og dens Orden,
 Som den blev seet da at staae ved Fogde-Gaarden!
 Man Fogden saae til Hest i Spidsen af hans Hær.
 Hans Sadel eene var betreffet med got Lær;
 De andres var af Træ. Paa Hovedet en Hue
 Han havde, som var rød; den værd var at beskue.
 Hans Trøje den var blaae med smaa Glas-Knapper paa,
 De syntes langt fra fast som mange Stierner staae
 Paa Himlens Firmament. Jeg intet her vil skjule:
 Hans Støvler sadde net, hans Buxer vare gule,
 Hans Brystdug, som var rød, tilkiende givt lod
 Hans Tapperhed, at han udøse vilde Blod.
 Bed Siden hang et Sverd, som kaldes nu Hirkfænger,
 Man aldrig nogen Tid paa Den saae den længer.
 Hans Haar til Bæltet hang, var meget tykt og tæt.
 At male alting af, min Pen er alt for flet.
 Han havde sig forsiunt mod Kulden, var vel foeret.
 At det Krigs-Guden var, man skulde have foeret;

(a) Thi som en voren Tyr og Dyr man ham saae
 Blant andet mindre Fæ, blant Faar- og Gedder staae.
 Jens Bloch man derimod sig understod at laste;
 Thi han saae ilde ud, som Frue-Dag i Faste,
 Han flet i Klæder var. Men denne gode Mand,
 At Fienden med Pragt en overvindes fand,
 Vel vidste; tvært imod, at den af riige Klæder
 Opmuntres til at flaaes, sig over Byttet glæder.
 Han ikkun havde sig forsynet med Gevær
 Saa skarp som Nagetiv; at komme ham fornær,
 Det ingen tienligt var. Den høye Fløy han førte,
 Bar ferdig at gaae fort, saa snart man Trommen rørte.
 Armeen havde han i Orden sat med Flid,
 Som det var brugeligt i Alexanders Tid.
 Af hans Historie han General var bleven,
 Han havde nøye læst, hvad Curtius har skreven
 Om samme store Helt, vel oversat paa Tyndst;
 Thi for Mons Wiingaards Tid den ikke var paa Tyndst.
 (b) Det fast utroeligt er, hvad man af gamle Bøger
 Kand lære, naar man dem med Flid igiennem søger.
 Man alting der i seer; de ere som et Spejl,
 Der viiser store Mænds Bedrifter, deres Fejl,
 Samt store Dyrer. Man af dem kand see og lære
 Alt hvad en General kand give Navn og Ære;
 Man deraf lære kand en Fæstning og en Bye
 At tage ind, og saae en Krigshær til at flye.

Den

(a) Admirable Comparaison tagen af Homero, som afmaler Aga-
 memnon saaledes staaende for den Græste Krigshær:

Ἦντε βοῦς ἀγέληφι — — —

Τοῖον ἄρ' Ἀτρειδῆν θῆκε Ζεὺς ἡμῶν κείνῳ.

Iliad. 2.

(b) Poeten synes her at raillere med dem, som bilde sig ind, at
 de kand blive fuldkomne Statsmænd og Generaler af Romaners
 Læsning.

Den store Græker har Homero selv tilskreven,
 At han sliq General, sliq tapper Mand var bleven;
 Jens Bloch af Curtio var bleven General,
 Af Bøger kunde han ey gjøre bedre Val.
 Han havde ogsaa læst om Keyser Carl den Store,
 (a) I ligemaade om Sterk-Odder, som be— —
 De Tydske Kiemper. Ja han Holger Danstes Bog
 Fast alle Dage med stor Gliid igiennemflog;
 (b) Om Roland, Boldevin, Oliver, Ferakunde,
 Om Buurmand, Anguland, samt Gerin, Janemunde
 Han havde meget læst. Saa deraf sees kand,
 Man talte uden Grund saa ilde om den Mand.
 Før Krigen den gif an, da man Folk hørde raabe:
 Af saadan General hvad Lykke kand man haabe?
 Skal den os føre an, der dum er som et Dvæg?
 (c) I gaar var han Balbeer, og ragede vor Skiæg.
 Sid Generaler ham kun efterfølge vilde,
 Og deres ledig Tiid ey saa unyttig spille,
 Men læse, med Jens Bloch, nu en, nu anden Bog,
 Der viiser store Mænds Bedrifter, deres Tog!
 Da Fogdens Hustrue samt hans Dotter saadant hørte,
 De sagde: Han sig vil i en U-lykke styrte!
 Vi maa forsøge, om vi ikke kand formaae
 At hindre saadant. Da de ham bevæbnet saae
 Med Kaarde og med Spiud, de ham til Gode faldte,
 De hannem deres Trøst samt eenest Glæde kaldte,
 De forestilte ham, at det var intet Spil
 At vove sin Person: om ham kom noget til,
 Den eene Faderløs, den anden var en Enke;
 Han burte som en Mand og Fader sliq betænke.

Hans

(a) Vid: Bibl. Lindenbrogii.

(b) Vid: Catalogus Bibliothecæ Blochianæ.

(c) Qvo tondente gravis juveni mihi barba sonabat. Juv. Sat. 1.

Hans Hustrue klynked meest, sig stedse slog for Bryst,
 Og raabte: Med din Død forsvinder all min Trøst!
 Men ingen Graad vor Fogd var mægtig at bevæge;
 Jeg troer, man skulde før en Tiger, Bildsviin spæge,
 End overtale ham at sidde hiemme still.
 Af Avind hærdet da han lukket Øren til.
 (a) Som Binden nu paa een, nu paa en anden Side
 En tyk og voxen Eeg angriber, den at slide
 Og rykke op med Rod med Magt bemøyer sig:
 Saa Hustrues, Dotters Suk vor Fogd fra denne Krig
 Ey mægtig var at faae. En Bind fand vel med Møye
 Et stærkt rodfæstet Træ til Jorden slaae og bøye,
 Til Roden trykke fand dets Greene og dets Top;
 Men det ey fælde dog og rykke gandske op.
 Saa gif det denne Mand: han Dine maatte væde,
 Da han sin Hustrue saae og Dotter saadan græde;
 Dog blev han stedse ved sit Forsæt; ingen Konst
 Dem hialp, all Suk og Bøn, all Knæfald var omsonst.
 Før dette Tog gif an, vor Fogd lod foredrage,
 Om det ey tienligt var at bie nogle Dage,
 Før at begiære Hielp af dem, paa Lessøe boe,
 Et Sendebud til dem at skikke eller to.
 Det stod Jens Block ey an, han ikke bie vilde,
 Thi Tiden kostbar var, man den ey maatte spille.
 Han intet heller saae, end holde snart et Slag,
 Og uden Ophold fort marchere Nat og Dag.
 Han det kun nødig holdt, Spioner at udfikke,
 Som kunde Fiendens Magt udforske først til Prikke,
Mens

(a) — — — Sed nullis ille movetur
 Fletibus, aut voces ullas tractabilis audit;
 Ac veluti annofam valido cum robore quercum &c.

Virg. Æneid. 4.

Mens Hæren var paa Marche. Man fuldte saadan Raad,
 Og fire gode Mænd udfikte i en Baad,
 For at udforske sligt, see om de vare mange.
 Thi det ey nægtes kand, at Fogden jo var bange,
 Skjønt han sig stilte an at være meget fiæk,
 Og allerede Paars at have i sin Sæk.
 Jeg ey beskriver kand den store Skam og Blufel,
 Hver paakom, da man saae, at Fienden var saa usel,
 Saa fattig, nøgen, ja som havde ey en Kniv,
 End sig Raarde, at forsvare deres Liv.
 Da meget snildelig vor Foged lod udsprede,
 At Fiendens største Magt var flygtet allerede;
 Dog holdt han Miner, og Victori skyde lod,
 Som den der ved sit Navn fik Geyer uden Blod.
 Man derpaa til min Helt strax otte Bønder sendte,
 Man hannem sig lod: En andet var at vente
 End Stejle, Hiul, hvis han sig ey godvillig gav.
 Men, som den store Mand var endnu lige brav,
 Saa vilde han til sligt ey straxen sig beqvemme.
 Han haabte, sagde han, de vare ey saa flemme,
 Som de sig stilte an. Han derpaa Krigs-Raad holdt.
 Derover Blodet blev i Niels Johansen kaaldt.
 Man vil mig, sagde han, fra Livet atter dømme;
 Jeg nok en Krigs-Ret seer, det er mig best at rømme.
 Han derfor udaf Frygt undstak sig, og løb bort;
 At miste Ære, Navn han agtet ikke stort.
 Slig Modgang kunde Paars dog Modet ey betage;
 Fast ingen Fristelse ham kunde Frygt indjage.
 Jeg haaber, sagde han, det ey ustraffet blir,
 Jeg derfor ikke mig til Fogden fangen gir.
 Skjønt mine Fiender jeg seer at være mange,
 Vil jeg dog viise dem, at jeg er ikke bange;

Jeg

Jeg gaaer en Fodbred ey tilside, holder stand,
 Jeg tapper Modstand gjør, og flaaes til sidste Mand.
 Saa satte han sig for mod Fienden at tage,
 At figte mandelig og drive dem tilbage.
 (a) Ket som et Bildsviin, der af Mænds og Hundes Skrig
 Ey blir forsagd, gaaer frem, og laver sig til Krig;
 Af Brede skummende, den slider udi stykker
 Smaa Eræer paa dens Bey, med Roden dem oprykker,
 Paa Hundene seer skiebt, og hvesser hvide Tand:
 Saa kief og modig var mod Fienden denne Mand.
 Nuus sagde derimod: Vi kand ey Modstand gjøre.
 Vi eder skal med Magt til Fogden fangen føre;
 I seer jo, vi kand ey Beleyring holde ud,
 Vi har ey Proviant, os fattes Lod og Krud.
 Saa maatte Peder Paars sig Fogden overgive;
 Rebellion ham tvang en fangen Mand at blive.
 Naar Folket Oprør gjør, saa hiesper intet, at
 Man modig, tapper er. Den kaldes desperat,
 Som eene fægte vil. En Cæsar bliver bange;
 En Alexander selv maa give sig til Fange;
 Turenne, Luxenbourg, Eugenius, Condé,
 Om de vil eene flaaes, saa maa man dem belee.
 En Hector, Marius, en Hannibal, en Cyrus,
 En Alcibiades, en Scipio, en Pyrrhus,
 En Ruyter og en Tromp, en Alba, Scanderbeg
 Udretter da kun lidt. Man Hovedet mod Beg
 Kun løber, naar man vil mod Fienden eene stride.
 I saadan Fald er best at give sig i Tide.
 Saa gjorde Peder Paars, og gav sig denne gang;
 Han stødes derfor ey af store Heldtes Rang.
 Nu syntes at gaae an for Alvor hans Elende,
 Paa Fare og Fortred han saae fast ingen Ende,

Snart

(a) Ἀγορεύοισι σὺεσσιν εὐκρότες &c. Iliad. 12.

Snart ikke var forbi en Modgang, han jo fik
 En anden paa sin Hals, som meer til Hierte gif.
 (a) Men Venus, da hun saae af Avind den saa plaget,
 Som hun paa Neysen før i Forsvar havde taget,
 Hun sagde ved sig selv: Er jeg Gudinde meer?
 Kand Venus taale, at man hende saa beleer?
 Jeg som har Juno selv tilforne holdt i Tømme,
 Hvorfor Poeter mig ey noksom kand berømme,
 Skal jeg nu Avind meer ey kunde staae imod?
 Jeg haaber, hun af mig oprykket skal med Rod.
 Jeg hende viise skal, at jeg er Jovis Dotter,
 Gudinder, saasom hun, at være Undersaatter
 Af Venus, som saa vel ved Skønhed, som ved Magt,
 Har under Lydighed fast heele Verden bragt.
 Hvo vil mig dyrke meer, naar man faaer fligt at høre,
 At Avind understaaer sig Krig mod mig at føre,
 At hun er mægtig til at gjøre mig Fortred?
 Gudinden aldrig man tilforne saae saa vred.
 Hun lavede sig til da Avind at bekrige,
 Slaae hendes Hofmod ned, forstyrre hendes Rige.
 Man tænkte ey, det var den kielne Venus meer;
 At længes efter Krig man kun Bellona seer.
 Da andre Guder saae, den Kierligheds Gudinde,
 Som udi Vellyst kun og Elskov Smag kand finde,
 At ville føre Krig, den tage Harnisk paa,
 (b) Som man i Trojæ Krig saa meget frygtsom saae:
 De færdisg var at døe og briste udaf Latter;
 De vidste hendes Sind, de kiendte Jovis Datter.

Hun

(a) Tybste Joch: Hist: sui temp: pag: 113.

(b) Vid: Homer: Iliad: 5, hvor meget den kielne Gudinde græb,
 da hun fik et libet Saar i Haanden:

— — — Τείστε δ' αὖτως.

Hun af en ringe Ting optændes fand, saa snart
 Man hende gjør imod; men det har ingen Art.
 Hun sligt tilfælles har med andre gode Fruer,
 Som tit ophidses, saa at man derover gruer;
 Man tænker, naar man seer en Qvinde heftig vreed,
 Hun Strømme ud af Blod at øse er bereed.
 Enhver, som Qvinde-Art ey kiender ret, maa bæve,
 Naar man blir hende vaer at staae med knyttet Næve,
 Med stor Ophævelse, med Støyen, Raaben, Skrig;
 Man tænker da, at man Gudinden seer for Krig.
 Dog blir der intet af; hun hastig taber Modet,
 Saa hidsig som hun var, saa kaald da bliver Blodet.
 Exempler herpaa nok man fand i Mængde faae
 Hver Dag, i sær naar man til Torvet kun vil gaae.
 Saa gif det denne gang med Kierligheds Gudinde:
 Da første Tid blev slukt, hun kunde sig besinde,
 Det var ey hendes Berk at føre saadan Krig;
 Hun kunde Avind slaae og vinde kun ved Svig.
 Da Cupido sin Søn hun strax lod til sig hente;
 Til samme blinde Dreng med disse Ord sig vendte:
 Hør, gjør dig reede, gaa til Fogdens Dotter ind!
 Du maa til Kierlighed bevæge hendes Sind.
 Brug all din Konst og Magt, mod hende spænd din Bue,
 Sknd hende Hiertet fuldt af Elskovs søde Lue!
 (a) Strax derpaa Cupido sin beste Piil udfkiød.
 Vor Jomfrue deraf fik et saadant Hierte-Stød,
 (b) At hun af Sengen faldt, og kunde sig ey røre,
 Ey tale fast en Stund, ey heller see og høre.

Omsider

(a) Dybske Jochum, pag. 117.

(b) Saadant kaldes *ὀρεσβολή*, og er meget brugeligt hos gode Poeter, besynderlig hos Homerum, af hvilken Autor jeg kunde give en temmelig stor Liste paa saadant.

Omsider sagde hun: Ach Himmel, hvor er fat!
 Hvad stor U-lykke mig paakommen er i Nat!
 Af Elskovs heede Piiil jeg saaret er til døde.
 Hvad ont har jeg vel gjort? hvad er min Skyld, min Brøde?
 O Cupido! du mig for tilig giver Saar;
 Jeg endnu er et Barn, har neppe femten Aar.
 Med saadan Klage blev den gandske Nat bortdreven.
 Den unge Jomfrue fandt, at hun forliebt var bleven,
 Men vidste ey i hvem; dog syntes hun, den Mand,
 Som nyelig kommen var og fangen her paa Land,
 For Dyne hende stoed, saa snart hun vilde sove.
 Hun faldt sin Moder da til Foed, hun maatte love
 At viise hende Paars, som sad i Fogdens Huus,
 Og var forvaret der med Kræmmerbvend Per Ruus.
 Da hun ham saae, da strax tog Hiertet paa at pikke;
 Hun merkede da vel, at saadan Elskovs Strikke
 For hende tvundet var af denne fremmed Mand.
 Den Blusel, Hierte-Sorg jeg ey beskribe kand,
 Som hende da betog. Dog tvang hun sig at tale
 Til hannem disse Ord: Du kand ey lidt husvale
 Min Moder og mig selv, om du os sige vil
 Din Skiebne; thi vi seer, at du af Lyffkens Spil
 Er tumlet om. Os gaaer din Modgang haart til Hierte,
 Hvad ont dig hendet er, vi haver hørt med Smerte.
 Siig ubesværget os all din Gienvordighed!
 Hun gav ham derpaa Stoel, og bad ham sidde ned.
 (a) Da man sig havde sat, enhver af Længsel brændte
 At høre slikt, paa ham de Dyne alle vendte.
 Da Paars til Himlen saae, udbrød med disse Ord:
 Skion Jomfrue! ingen Mand fast funden er paa Jord,
Der

(a) Conticuere omnes, intentiq; ora tenebant.

Virg: Æneid: lib: 2.

Der mod mig lignes fand. Jeg beder, jeg maa slippe,
 (a) At jeg ej tvinges maa min Modgang at oprippe,
 Min Byld, min Hjertens Sorg. Alt, hvad jeg sigte fand,
 Er, at jeg kaldes maa en u-lykkelig Mand.
 Da alle bade ham, han vilde sig bemøje
 At fyldest gjøre dem, afmale meget nøje
 Sin Skiebne, stod han op, og sagde: Hører til,
 I gode Venner, hvad jeg eder sigte vil!
 Jeg har i Staden Aars min Fæstemøe Dorteaa,
 Der skøn som Venus er, og dydig som Aстреa.
 Hun mig ey seet har i tre til fire Aar;
 Af Længsel derfor hun har feldet mangen Aar.
 For nogle Dage lod jeg mig da overtale,
 Med min Nærværelse at trøste og huseale
 Min kiere Fæstemøe; jeg mig paa Reysen gav.
 O havde man den Tiid mig baaret i min Grav!
 Det havde været mig langt bedre. Men min Skiebne (b),
 Mod hvilken man omsonst sig stræber at bevæbne,
 Besskicket har, at jeg paa denne fremmed De,
 Som en Misdaeder, skal med Spot og Skændsel døe.
 Jeg neppe med min Jagt kom Callundborg af Sigte,
 Før os paa Himmelen en liden Skye fremblifte,
 Som skjulte Maane, Soel, det heele Firmament.
 Det et Mirakel var, som aldrig før er hendt.
 En mægtig Himmel-Storm begyndte da at hæve
 Det heele Hav; enhver af Frygt da maatte bæve.

En

-
- (a) Infandum, Regina, jubes renovare dolorem. Virg: ibid.
 (b) Peder Paars synes at have været forlibt udi denne Sentens,
 saasom han bruger den saa ofte. Og synes der, at saasom
 han udi alle Ting har trædet store Mænds Fodspor, saa har
 han ogsaa derudi efter deres Exempel villet tage sig et eget
 Symbolum eller Devise.

En Bølge paa mig slog, mig gjorde gandske vaad = =
 (a) Paa disse Ord enhver i Stuen brast i Graad.
 Sær Dynene man saae paa Fogdens Kone rinde;
 Thi i Blødhierlighed fast ingen gammel Qvinde
 Hun eftergav: hun græd, naar slagtes skulde Koe,
 (b) Naar klippes skulde Faar, man Heste skulde skoe;
 Saa høyt medliden var, saa dydig vor Matrone,
 Blant gamle Qvinder hun var derudi en Krone;
 Saa Fogden sagde tit: Min fiere Barbara,
 (c) Jeg fatter ey hvor all den Vædske kommer fra.
 Man derfor undrer ey, at hun sig ikke bare
 For Graad nu kunde, da hun hørte saadan Fare,
 Slig Modgang og Fortræd, saa stor Sienvordighed,
 Som denne gode Mand, Per Paars, paa Niesen leed.
 Da Graaden stillet var, fort satte han sin Tale:
 Hør hvad os hendte meer! Jeg vil her ikke prale:
 Vi ikke Bølger meer, men høye Bierge saae;
 Nu var vi Stierner nær, nu tænkte vi at staae
 I Jordens Afgrund. Ach! jeg kand for jer ej dølge,
 At jeg med største Skræk blev engang vaer en Bølge,
 (d) Som mod en Stierne slog, men dog med liden Frugt;
 Jeg frygtede at see et Himlens Dye slukt,

Jeg

(a) Deres Character, som leer eller græder mal à propos af det som bliver fortaalt.

(b) Portrait paa en gammel skrøbelig Qvinde.

(c) Mirandum est, unde ille oculis suffecerit humor. Juv. Sat. 10.

(d) Poëtice & eleganter. Unde Virg. Æneid. 3:

Sorbet in abruptum fluctus, rufusq; sub auras
 Erigit alternos, & sidera verberat unda.

Item paa et andet Sted:

— — Rorantia vidimus astra.

Og om Polyphemi Størrelse:

— — Ipse arduus atq; pullat

Sidera. — — — —

Jeg tænkte = = Ach! jeg seer, at Fogden selv er hjemme,
Og vil her ind til os. Jeg maa min Tale giemme
Til bedre Lejlighed. Enhver da Flugten tog,
Af Frygt og Rædsel løb, og sig for Brystet sloeg.

Ende paa den første Bog.

Den anden Bog.

1. Sang.

* * *

Aurora aabnede de purpur-farved Dørre (a),
 Og Titans heede Vogn stod færdig til at kjøre;
 De mindre Himlens Lys, de mange Stierner smaa
 Paa Flugten gave sig, saa snart de Phæbum saae.
 Den mørke fæle Nat med sine sorte Binger
 Strax Flugten ogsaa tog, og sig mod Besten svinger;
 Saa all slags Spøgelse, hvad Navn det have kand,
 I Huuler krøbe ned, ey torde holde Stand.
 Man hørte Nisser, Trold at sukke, klage, græde,
 At raabe: Borte er vor Trøst, vor Natte-Blæde!

At

***) Saadanne Stierner, naar de kommer udi Bøger, betyder de ikke meget got. Her give de tilkiende en Defect udi Historien; thi Historicus har fundet nogle Blader, som ere gandske bleven fordervede, saa det ikke har været ham mueligt at kunde læse dem. Han kand alleene nogenledes slutte, at de handler om, hvorledes Paars, da Fogden var gaaet bort, fortsatte sin Tale, og derpaa med sin Striber gif til Sengs. Saa dette Verk haver det tilfelles med de beste gamle Skrifter, som haver saadan Defect, og ere fulde af saadanne onde Stierner.

(a) * — Ecce vigil rutilo patefecit ab ortu
 Purpureas Aurora fores, & plena rosarum
 Atria. Diffugiunt stellæ — — —

Ovid. Met. 1. 2.

At siige kortelig, paa reent og gammelt Jydsk:
 Da det var bleven Dag, og Soel gik op paa Tydsk (a).
 End laae vor Peder Paars og sov paa grønne Dre,
 Man i det heele Huus ham snorke kunde høre.
 Han drømte, at han var til Felts, en Krigshær saae,
 Han lavede sig til paa Fienden løs at gaae.
 Slig Phantasie var ham i Søvne forekommen.
 Han vilde falde an, saa snart han hørte Trommen.
 Men see, hvad skeede da? hans Skriver Peder Ruus,
 Som med sin Principal var bragt i samme Huus,
 Lod een forskrækkelig gaae ud, med Tugt at siige,
 Saa man paa Den fast ey havde hørt dens Liige.
 (b) Som Græske Pose, der var giort af Drebud,
 Og Ithacæ Regent fik udaf Stormens Gud,
 (Som os beskrevet har Homerus i hans Biise
 Med stor Sandfærdighed, saa vi ham derfor priise),
 I hvilken skiulet laae en stærk Poetisk Bind;
 Skibsfolket derimod sig andet bildte ind,
 De tænkte, at en Skat var derudi at finde,
 De løste Baandet op; der udgik flige Binde,
 En saadan hæftig Storm med saadan hæftig Brag,
 Saa hver Mand troede fast, det var den sidste Dag:
 En anderledes var det Skrald af Ruuses Pose.
 Ach, jeg er ey Poet, jeg kand ey saadant rose,
 Jeg kand fast ingen Ting Poetisk male af;
 Den, dertil var beqvem, nu ligger i sin Grav! ^(Addison?)
 Det samme stærke Skrald kom Peder Paars for Dre,
 Just da han drømte, at man vilde Trommen røre.

Han

(a) Saaledes gaaer Solen op hver Morgen ubi de Tydske Romaner.

(b) Ἄωκε δέ μοι δείρας ἄσπὸν βοῶς ἐννεώροιο. Hom. Odyss. l. 10. & μοχ:

Ἄσπὸν μὲν λύσαν, ἄνεμοι δ' ἐκ πάντες ὄρουσαν. Ibid.

Han der af reyfte sig, og gav et mægtig Skriig,
 Man aldrig Hector saae saa bred i Trojæ Kriig.
 Han løb i Stuen om fast som en utæmt Fole,
 Han kasted alting om, Bord, Bænke, Skamle, Stole.
 Omfider fik han fat paa Nilles Hue-Blof,
 Som siintes noget liig Niels Hansen fordum Kof.
 Han i sin Jorighed mod samme Blof sig vender,
 Den river, slider smaa imellem sine Hænder.
 Den Skade, sagde Ruus, vist dyrt nok hævnnet bliir!
 Thi samme Blof var giort af skøn Carduus-Papiir.
 Ret som en Løve, der har Kræfter uden Liige,
 (a) Anfalder Bondens Hiord, nu tager Koe, nu Ovige;
 Hvo hannem møder først, Kalb, Dyr eller Stud,
 Den sønderslides maa, dens Indvold ribes ud:
 Ey anderledes gif det Blokken denne sinde.
 Enhver der læser sligt, hans Dyrne maa vel rinde.
 Af Løven ingen Stud, af Viørnen intet Hors
 (b) Saa flet medhandlet er, som denne Blof af Paars.
 Han videre greb an, nu en Ting, nu en anden,
 Slog Binduer i tu. Mon Fanden rider Manden?
 Ruus sagde ved sig selv; Mon han er bleven gal?
 Han listet sig til ham, og sagde: Husbond tal!
 Siig, mon det nu er Tid med Fogden Krig at føre,
 At tage saa afsted, saa mange Krumspring gjøre?

Betænk

(a) *Βοσκομένης ἀγέλης βοῶν ἀρπάση, ἥτις ἀρίστη,*
 — — — — — *ἔγκατα πάντα λαφίσσει.*

Hom. Iliad. 17.

(a) Om nogen har læset den berømmelige Don Quichots Historie, kunde man tænke, at Poeten deraf havde staalet denne Invention, som er den eeneste, hvorudi disse to Helte ligne hinanden. Men, foruden at der er Forffælt, at gaae i Søvn, og at have Hovedet fuld af Griller, saa forsikrer og Autor, at han intet haver tillagt af sit eget, men fundet Paarses egen Haand derfor.

Betænk kun, hvor det os i sidste Fende gik!
 Paa disse Ord Per Kruus en vældig Kindhest fik.
 Slig Spot den gode Karl til Marv og Hierte trængte,
 Saa han sin Principal det samme Maal isfientte:
 Han ham i Haaret fik, og bankede hans Krop,
 Saa Sønnen ham forgik, saa at han vognet op.
 Han raabte overlødt: See Verdens sidste Tider!
 En Husbond af sin Dreng sli Spot og Skændsel lider!
 Mon nogen ærlig Mand meer Mester er i Huus?
 Mon jeg med nogen meer vel drikke tør af Kruus?
 Det fast utroeligt er, en Dreng at slaae sin Herre!
 Det er min egen Skyld, jeg er for from, disverre!
 (a) Hvis i min Farfars Tid en Dreng slikt havde giort,
 Han skulde deraf sig ey have roset stort;
 Saa snart han gjorde kun en Rynke udi Panden,
 Strax Folket blev for ham saa bange som for Fanden.
 Nu man skinnbarlig seer med Graad og Hiertesorg,
 At ingen Skik er meer blant Folk i Callundborg.
 Kruus faldt da i hans Ord: Glem ey hvad I vil sige!
 En Lære-Dreng og Svend de ere to u-lige.
 Hvo der for Dreng har tient og faaet sit Lære-Brev,
 Jeg hørte ey, at han af Husbond slagen blev;
 Han ikke nødig har for nogen sig at krumme,
 En Kindhest taale og den stikke i sin Lomme.
 En Karl, der skriver Endsk, som hver Mand er bekiendt,
 Der udi trende Aar i Flensborg haver tient,
 Der Fuldmagt haver haft paa mange Riøbmænds Begne,
 Bogholderie forstaaer, med bruddet Tal kand regne,
 Der ogsaa lidt Latin i Ungdom læret har:
 Om han sli Spot fordrog, var han en Giæk, en Nar.
Om

(a) Som var en Bremer, thi det slags Folk ere skrappe Huus-
 Fædre. Vid: Chronic: Call: pag: 8.

Om Ruus da havde Ret, derom maa andre dømme,
 Jeg intet slikt forstaaer; det kand mig ikke sømme,
 Det staaer mig ikke an, at fælde nogen Dom
 I ubekiendte Ting, som jeg veed intet om.
 Gid ikkun andre Folk det samme vilde gjøre,
 Og ey saa pludselig fordømme hvad de høre,
 Men engang lære ret, paa Jorden reent at gaae,
 Bekiende, visse Ting sig ikke at forstaae!
 I denne vigtig Sag Partie jeg ikke tager.
 Jeg altid maa see til, at jeg det saadan mager,
 At jeg paa Halsen og ey Kræmmer-Evenne faaer;
 De som Vedanter ey med Ord, men Næver slaaer.
 Om Kræmmer-Evend Per Ruus jeg dette kun vil siige,
 At der paa Anholt var i Regning ey hans Liige.
 (a) Thi Christen Storch, som dog vor Fogeds Fuldmagt var,
 Saa viit mig er bekiendt, ham ey opnaaet har,
 Skjønt Folk sig bildte ind hans Liige ey at finde;
 (b) Men den Skeel=Dyede regierer blant de Blinde.
 Ruus bedre regnede, han førde bedre Pen,
 Han sig ey nøye lod, som Storch, med Een maal Een (c).
 Han havde ogsaa lært en hob Latinske Gloser,
 Han vidste paa det Sprog at nævne Buxer, Hoser,
 Bryst, Vand, Hage, Kind, Hals, Hoved, Hud og Haar,
 Tand, Dye, Næse, Mund, Arm, Hænder, Fødder, Laar.
 Hans Klæder kunde han opregne indtil Skjorte
 (Den Trøst tilbage var; de ellers vare borte (d)).

Fast

(a) Bloch: Stat: Polit: Infulæ, p: 6.

(b) Inter Cæcos regnat Strabo.

(c) Man kunde vel siige Een gang Een, men det klinger ikke saa vel som paa Plat-tydsk.

— — — — Omnia græce.

Juv. Sat. 6.

(d) Saa som han var bleven plyndret indtil Skjorten.

Fast intet Dyr, han jo det vidste paa Latin,
 Fra Hyrde indtil Faar, fra Dyr indtil Sviin.
 Han kiendte Fingre og fra Pollex til Amator.
 Sex Blade havde han og læst i Nomenclator;
 Grammatica han dog ey havde faaet fat,
 Han lod sig nøye med at læse sin Donat.
 Sin Credo kunde han, som andre sine Liige,
 Skjønt han det ey forstod; men det vil intet siige,
 Hans egen Hører, som var dog en dygtig Mand,
 Det kunde legge ud lidt bedre end som han.
 Sligt jeg kun regner op, for hannem at berømme.
 Men om han Husbond slog med Ret, jeg ey vil dømme,
 Sin Husbond, som var riig, og mægtig vel sig stod;
 Som udi Callundborg fast havde beste Bod,
 En stor Correspondens paa Stege, Tye og Randers;
 Der og besvogret var med Herretsfogden Anders;
 Der som til Amsterdam forgangen Foraar skrev,
 (a) Fra Scheyer Sibrant fik et meget høfligt Brev;
 (b) Som kunde regne op fast sexten Kræmmer Ahner;
 Hvis Morfar Fendrik var, og tabte tvende Fahner
 (c) I store Svenske Kriig, med Junker Jørgen Slenk,
 (d) Som kommen var fra Edln, dog andre siger Menk;
Der

-
- (a) Kræmmere paa de smaa Stæder bryster sig gierne deraf, at de har vexlet Breve med dem, som boe udi de store Handelstæder; thi det giver dem Credit.
 (b) Callundb: Krønike, pag. 4.
 (c) Af denne Passage skulde, maaskee, nogle holde denne Historie suspect, efterdi Junker Slenk kom her ind i Kong Hanses Tid; men jeg kand forsikre om, at det er gandske rigtig, thi Poeten har Peder Paarses egen Haand derfor. Jeg kand troe, hans Forfædre have levet meget længe.
 (d) Jeg vil herudi intet decidere. Ellers kunde det give lærde Folk Anledning til en smuk Dissertation De vera Patria Georgii Slentz.

Der bedre Plattydsk end som Søllandsk kunde tale:
 Nok sagt! man ellers troer, jeg jøde vil, og prale.
 Om Ruus med Billighed sliq Husbond slog igien,
 Jeg derom hvistler kun, men intet før i Pen.
 (a) Jeg Kræmmer=Evne ey for Hovedet vil støde,
 Ey nogen Handelsmand, end ogsaa ingen Jøde;
 De stundom giir Credit, man dennem nødig har,
 Jeg dem ey støde vil, jeg er ey saadan Nar.
 Jeg ofte maa, dis vær! til een og anden trænge
 Og tage paa Credit, naar jeg er ey ved Penge;
 Man hengesærdig er heel tit af Penge= Sorg,
 Hvor vilde det da gaae, om man fik ey paa Borg?
 Men nu er Tid, at jeg til Peder Paars mig vender,
 Jeg nær ham havde glemt, sliq tit Poeter hender.
 Han længe stille stoed, og stirrede paa Ruus,
 Og sagde: Ach, jeg er jo udi Fogdens Huus!
 Jeg er en fangen Mand! Hvorledes kand det være,
 At jeg i saadan Stand en Svend, som er af Lære,
 Som jeg har elsket høyt, nu skulde give Slag?
 Du aldrig af mig Hug har faaet, før i Dag.
 Ach! kand i søvne man saa stor U=lykke giøre?
 Jeg tænkte, at jeg var til Felts, fik Trommen høre,
 Mig syntes, at jeg saae vor Fogd bevæbnet staae,
 Jeg tænkte = Ach, Per Ruus! hvor vil det med os gaae,
 Hvad vil der blive af, naar Fogden sliq faaer viide?
 Med fire Heste han os lader sønderfliide.
 Jeg seer, jeg ogsaa her fordærvet har en Blok;
 Mig syntes, at det var Forræderen Niels Rok.
 Per Ruus ham svarede: Den Tromme, som J hørte,
 Som til sliq Tapperhed utidig jer forførte,

Ey

(a) Autor er bleven saa intimideret, at han ikke tør decidere meere ubi nogen Ting.

En andet var end een, som jeg lod slippe ud;
 Jeg selv og vognede af samme hæftig Skud.
 Jeg fandt der ikke til; naar Ild i Krudet kommer,
 Saa holdes det en let. Sligt hendte vor Landsdommer,
 En sliq studeret Mand, da han paa Landsting var;
 Saa af fornemme Folk sliq en sig holde lar.
 At det naturligt er, det har jeg vidst for længe;
 Det og naturligt er, naar Fogden lar os hænge,
 Paars sagde, for det ont, som deraf kommen er:
 Mig synes, jeg os alt i Galgen hænge seer.
 Ruus derpaa svarede: O hvilke flemme Flatus!
 (De kaldes saa paa Græsk) Den lærde Hippocrates,
 (a) En gammel Jydsk Doctoor for otte tusind Aar,
 Har skrevet saa der om: Hvis de en Udgang faaer,
 Da gjør de meget ont, en ærlig Mand fandt dræbe.
 Men at man derfor Folk til Galgen lader slæbe,
 Det har han aldrig sagt. O, havde jeg det Skrift,
 Vor Sag da skulde faae en anden Fart og Drift!
 Ham svarede da Paars: Sliq bruges en for Rætter,
 Til Ting gielder en Doctores og Poeter;
 At tænke paa sliq Bog for Rætten er en værd.
 Men siig mig, kære Ruus! hvor bliver du saa lærd?
 Jeg eengang i vor Boed fandt tvende gamle Blade,
 Jeg dem til Kræmmerhuus strax vilde gjøre lade.
 Der Iversen, I veed, en gammel lærd Student,
 Som jeg for nogle Aar i Colding haver kiendt,

Han

(a) Enfoldige meener, alting er steed i deres eget Land; Thi skal det være Hippocrates, Peer Ruus meener, da begaaer han derved lige saa stor Feh! som Autor til den gamle Plattyske Krønike, der siger at Kæyser Aurelianus var fød til Ribe udi Jylland, og har verteret de Latinske Ord: Natus erat in Dacia Ripensi, saaledes: He was in Ripen in Denmark geboren.

Han elsker gjerne sødt, Rosiner, Mandler, Sukker,
 Han ofte gaaer forbi vor Bod, og dybt sig bukter,
 Han synes som han ey ret tælle kand til Fem,
 I sin Theologie han dog er meget flem.
 Jeg veed, at han er lærd, skjønt jeg kun er en Kræmmer,
 (a) Thi han sig børster ey, sig aldrig Haaret kræmmer,
 Som ret Grundlærde Folk heel nøye tar i agt;
 Paa slige ringe Ting der ligger ingen Magt.
 Den heele Callundborg ham for hans Lærdom roser,
 Thi han ey Hænder toer, ey binder sine Hosser.
 Jens Pedersen, som dog sig bilder meget ind,
 Hvo det ey kunde see, han maatte være blind,
 At han er ey saa lærd, saa doctus, som vor Peder;
 Han pynter sig for tit. Hos lærde Folk det heder:
 (b) Hvo som paa Moden er, og net i Klæder gaaer,
 Han Reputation for Lærdom aldrig faaer.
 Den samme Iversen jeg da ind til mig kaldte,
 Han om de Blader lidt i Boden med mig talte.
 Jeg sagde: See et Skrift, som jeg ey kand forstaae!
 Thi det forbandet var, som Krage-Læer saae.
 Jeg troer, den Iversen vist haver det med Fanden;
 Saa snart han Bladet saae, og fik det udi Haanden,
 (c) Han sagde, at det Græsk og Elamitisk var.
 Af største Læddik jeg et Pund Rosiner tar;

Jeg

-
- (a) Poeten synes at raillere med dem, som ved Philosophiske Leve-
 Maader og ved Foragt ubi Klæder vil bilde Folk ind, at der
 ligger stor Lærdom og Philosophie begraven hos dem; ligesom
 de, der i gamle Dage ikke vilde rage deres Skæg, at de skulde
 see ud som Philosophi.
- (b) Derfor vare ingen Folk meere foragtet af Philosophis i gamle
 Dage, end de saa kaldte Compti og Pomicati, hvilke dog, for
 at revangere sig, sagde om de andre: Barbam videmus, non
 Philosophum.
- (c) Eftersom Græker og Elamiter staaer sammen i Bibelen, saa
 tænkte han, at det var eet.

Jeg sagde: Peer! jeg veed, at du forstaaer din Bibel,
 Som Else Skole-Moer sin A. B. C. og Fibel;
 (a) Du otte gange har sputert i Riøbenhavn,
 Og derved hos hver Mand forhverbet dig et Navn.
 Hvis du vil dette Skrift udlegge og forklare,
 Da otte Skilling kand du i Kosiner spare.
 Peer blev da hæftig glad, og strøg sig om sin Mund,
 Thi han paa Sukker og Kosiner var en Hund.
 Han sagde: Det er Mad for Mons, for en Studenter!
 Jeg et par Brillen strax af Skriverstuen henter.
 Han dennem straxen paa sin lærde Næse sat,
 Udlegger Ord fra Ord, som det var hans Donat.
 Jeg hørte flittig til med Hjertens Lyst og Glæde,
 Det Blad var meget lærd, jeg maatte Dyrne væde.
 Jeg sagde: Petrus (b)! har man ey den Bog paa Tyndst?
 Jeg veed, der ikkun lidt af Skrifter er paa Tyndst.
 Jeg holder det en Synd, paa Moders Maal at skrive,
 Han svarte; Handverksfolk da vilde lærde blive,
 Thi mangan Bonde da sig skulde understaae,
 At sige: Det er Enak, Herr Doctor! ikke saa!

Bi

(a) Sputeret, contractè pro disputeret; licentia poetica. I forðum Tid gjorde man sig lige saa meget til af Disputater, som Generaler af store og lykkelige Feltslag; saa det Ord: Disputavi publice, havde hart ad ligesaa meget at sige, som Scipionis: Vici Carthaginem. Men, som man efterhaanden har fornummet, at det ikke alletider er de lærdeste, som disputere best, gjør man ikke meere saa stor Væsen der af, og graver ikke meere saadanne Panegyriqver paa Folkes Liig=Steene:

Hic jacet Magister noster,
 Qvi disputavit bis aut ter
 In Barbara & Celarent,
 Ut omnes admirarent.

(b) Han turde ikke siige slet og ret Peer meere, efterdi han fornam, at Personen var saa meget lærd.

(a) Vi lærde Mænd maa det saa alletider lave,
 At vi os visse Ting kand forbeholden have:
 Nu bilder vi dem ind, at Blæk blir gjort af Most,
 At Himlen er af Glas, og Maanen er af Ost.
 Hvor vilde det gaae til med dem i Pavedømmet,
 Hvis Skriften var paa Balsk? Folk havde overkommet,
 At det er idel Snak, som man dem bilder ind;
 Folk blev rebelsk, og holdt sig ikke meer i Skind.
 Sid aldrig i min Tid sig nogen saa forsynder,
 Med Danske Bøger han at skrive ret begynder!

(b) Sid aldrig i min Tid en Bognmand blir saa fikæk,
 At han tør sige: Peer, du taler som en Gicæk!
 Hvis til med, ficere Ruus! du nogenslunde vidste,
 Hvor læt man kand sit Navn ved Danske Skrifter miste,
 At den, der skriver kun paa Dansk, han bliir foragt,
 Han aldrig holdes lærd: du vist nok gav mig Magt.
 Du veedst Lars Hendriksen, du ham til Priske kiender,
 Han aldrig bliver lærd, hvor han sig snoer og vender,
 Han kand hos lærde Folk fast aldrig faae Credit:
 Han skriver kun paa Dansk; de raaber: Det er —
 Peer Povlsen derimod, som haver Magasiner
 Af lidt Hebraisk og Græsk, og er en halv Latiner,
 Hans Navn blant store Mænd bør staae i Almanak,
 Skjønt det, han skriver, er kun idel Pølse-Snak.

Det

-
- (a) Peer Iversens Tale er noget equivokke. Han synes at tale ironice; men Ruus tager det i det ringeste for Alvor.
- (b) Som i gamle Dage til Rom, hvor Juvenalis med Hiertens Sorg og Smerte fortæller, at end ogsaa en Qvinde tør rai-
 sonnere over Virgilium og Homerum:

Laudat Virgilium, perituræ ignoscit Elifæ,
 Committit Vates & comparat, inde Maronem
 Atq; alia parte in trutina suspendit Homerum.
 Cedunt Grammatici, vincuntur Rhetores, omnis
 Turba tacet &c. Satyra 6.

Det er dog got Latin, med lidt Hebraiſk poleret,
 Man dog ſkinbarlig ſeer, at han har vel ſtuderet.
 (a) Han diſputeret har om Romerſk Skoe og Hat;
 Saa riig er han paa Ord, ſaa vel har han det fat.
 Jeg ſvared hannem da: Min Hiertens lærde Peder!
 Jeg troer, at ingenſteds, hvor meget man end leeder,
 Man neppe finde ſkal et Folk, der eget Sprog
 Foragter ſaa, ſom vi; Man ſeer ſaſt ey en Bog,
 Man ſeer ſaſt ey et Skrift, ey andet end ſom Biifer.
 Gotts Bliq! jeg derimod vor Naboe Tydſken priiſer:
 (b) Han ſkriver alle Ting, ſom han er ſplitter gal,
 Skjønt han det aabenbar af andre ſtiæle ſkal.
 Holdt! nok! da ſagde Paars; du maa ey ſaadant tale
 Om ſlige lærde Folk, og dem ſaa ſort aſmale.
 Du heel Satyrifk er; tal meere med Beſkeed!
 Det ſagde han med en Heroiſk Gravitet.
 Jeg tilſtaaer, vi paa Danſk i Trykken lidet giber,
 Vor Naboe der imod ſaſt alt formeget ſkriver,
 Skjønt, hvor det kommer fra, jeg veed han ſkjøtter ey.
 Mig ſynes, det er beſt at gaae en Middel-Bey.
 Men det er ikke Tid med Snak ſig at opholde.
 Jeg tænker paa min Drøm, hvad ſaadant kan forbolde;
Hvorledes

(a) De holdes gemeenligen for de lærdeſte Folk paa de høie Skoler, ſom ſkriver Bøger om de gamle Romeres eller Grækers Skoe, Hatte, Halsbaand, Hengſler og Slaader for Dørrene, og andre ſaadanne Particulariteter, og ſaaſom Poeten ſiger, kand viiſe os

Nutricem Anchifæ; nomen patriamq; Novercæ
 Archemori. Juv. Sat. 7.

Men andre Skiettere tage ſig undertiden den Frihed at raiſonere ſaaledeſ derom:

Torqventur miſeri parvis.

(b) — — Tenet infatiabile multos

Scribendi cacoëthes — —

Juv. Sat. 7.

Hvorledes mueligt er, at man i Søvne fand
 Af Sengen reyse sig, og flaae en ærlig Mand,
 Med sliq Affindighed i Stuen springe, løbe,
 Og som en utæmt Hæst saa Kaalebøtter støbe,
 Med aabne Dyen staae og striide med en Blok,
 Og sig indbilde, at det er Niels Hansen Rok.
 Ham svared' Peder Ruus: Sliqt er og fleere hændet;
 Jeg har for nogle Aar en Mand i Flensborg kiendet,
 Der udi Søvne glat en Vandefage aad,
 En anden, som en Miil har roed i en Baad.
 Der findes ogsaa de, der klavre fand som Katter,
 I Nomenclator man dem kalder Andabater:
 (a) De uden Fare fand paa Kirkespiirer staae,
 De som Eroldkiærlinger paa Vandet og fand gaae;
 (b) De allehaande Sprog og Tungemaal fand tale,
 Ja mange skulte Ting fand sige og afmale;
 (c) De ti Mænds Styrke har, som Biørnen, tolv Mænds Vid.
 Sid jeg Peer Jversen for Jenss Skyld havde hid!
 Han skulde paa Hebraisk os saadant kunde siige;
 Saa lærd er samme Karl, Skam om han har sin Liige!
 Han

(a) Tydske Foch: Hist: sui Temp: pag: 16.

(b) Saaledes beretter Mothe le Vayer, Epitre 61, pag. 657, om een, der boede udi Rouen, ved Navn le Fevre, som udi Søvne kunde svare til alle slags Sprog, hvor udi man talede ham til, ja end ogsaa kunde sige tilkommende Ting; men saa snart han vognede, vidste han slet intet. Samme Autor gjør sig megen Umag at udfinde Marsag til saadant; Dog det havde været bedre, at anvende den Tid og Umage paa at erkjendige sig ret, om Historien var gandske rigtig. Thi, som Bedanterie haver mange Greene, saa er det blant andet een af dem, at brhde sit Hovet med at udfinde Marsagen til en Ting, førend man veed, om Historien er rigtig.

(c) Det er bekiendt blant Bønder udi Norge, at Biørnen haver 10 Mænds Styrke og 12 Mænds Forstand.

Han holder for, at det er idel Fandens Konst,
At Engdom, Hererie fligt legges til omsonst.
Ehi Fanden Skikkelse af flige Folk paatager,
Nu et slags Siækkerie, nu andet ham behager.
Jeg troer, med eder han har øvet samme Spil,
Og, om i vores Seng vi nøye lede vil,
I eders beste Søn vi eder nok skal finde;
Per Paars mig Kindhest ey har givet nogenfinde.
Da sagde Paars: Hør Nuus, holdt op med saadan Snak!
Du der ved kun af mig fortæner liden Tak.

2. Sang.

Sist paa den samme Tid, da sliq U-lykke skeede,
 En Kierling gik forbi, der gammel Gunild heede.
 Hun pleyede hver Dag i Fogdens Huus at gaae,
 (a) Og redelig sit Brød fortiente med at spaae.
 Hun meget gammel var, og gik med Krykker, krumpen;
 (b) Saa snart hun nogen saae i Haanden eller N——,
 Hun kunde siige strax hvad hannem forestoed.
 Hun for en ringe Ting sig dertil bruge lod,
 Var from, medlidend, god, med lidet lod sig nøye,
 (c) Hun kun en Skilling tog for at slaae ud et Dye.
 Hun stedse laae i Striid med Degnen og Jens Blok;
 Per Degn gav hende Slag forleden med en Stok.
 Den Had, som Degnen bar mod hende, det forvoldte:
 Hun Børen lærte, og en Puuge-Skole holdte;

Det,

(a) Christ: Storck Rer: gest: Gunild: pag: 4.

(b) Hvoraf kand sees, at denne Qvinde havde bragt det langt videre end andre Spaamænd, hvilke bemænger sig ikke uden med Metoposcopie, Chiromantie, Podoscopie; Thi hun forstod sig ogsaa paa Rumposcopien eller Pygomantien, og kunde deraf siige Folkets Skiæbne saa vel, som de habileste Doctores Magiæ Naturalis af andre Legemet's Parter.

(c) Der af berømte ogsaa Poeten i sin Tid Iødiske Spaamænd:

— — — — — Ære minuto,
 Qualiacunq; voles, Judæi somnia vendunt.

Juven. Sat. 6.

Det, Degnen sagde, mod mit Jus docendi er,
 Og at hun der i gaaer mit Degne-Amt fornær.
 Han Fogden tit gav ind, nu en, nu anden Klage;
 Hun kunde stedse ved Fogdinden det saa mage,
 Som elskte Sunnild, og i Forsvar hende tog,
 At man paa Dørren ham med flige Klager jog.
 Det som den gode Degn gif allermeest til Hierte,
 Det er: han hørte fast hver Dag med megen Smerte,
 Folk torde sige, hun langt bedre var end han;
 Det en fordøye kand en brav studeret Mand.
 Nu havde han dog Haab med hende ret at spille,
 Thi han var bleven kiendt med Fogdens Dotter Nille,
 Som han for nogen Tid lært havde udi Sang;
 Man meente derved at hans Sag fik bedre Gang.
 Jens Blok var ogsaa vreed paa samme gamle Qvinde;
 Han aldrig vilde gaae i Huus hvor hun var inde:
 (a) Hun tog ham Næring fra, fik mangan Patient,
 Som den erfarne Mand tit havde før betient.
 Med Signen, Maalen hun hialp mangan brav Matrone,
 Blant andre hun med fligt hialp Christen Storcks Kone;
 Af hendes Tilstand Stork fast blind var udaf Graad,
 (b) Dog blev hun hiulpen ved et saadant Kicærsing-Raad.
 For Næsten af hver Mand hun elsket blev og æret,
 Thi hun got Folkes Børn paa Den havde læret
 Og underviist med Flid i deres Christendom.
 Man før canonicert flig Qvinde har i Rom.
 En Feber kunde hun med blotte Ord curere;
 Slig Gave havde hun, saa vel som andre fleere,

Der

(a) Bloch: Stat: pol: Anh: pag: 21.

(b) Saadanne slags Folk ere de saa kaldte Enfalmadores udi Spanien, som curere Folk med Sang; hvilken slags Cuur kaldes Curatio Homerica, saasom derom bliver først taled hos Homerum. Vid. Emanuel de Valle de Moura libr. de Enfalmis.

(a) Der kun syv Maaneder i Moders Liv har lagt,
 Thi hun til Verden var saa snart og tiligt bragt.
 I at forgiøre Folk hun havde en sin Mage,
 Hun kunde Skikkelse af Ulv og Bjørn paatage,
 I Luften tit hun reed paa Kosteskaf og Stok.
 Sligt aldrig haver giort, saa lærd var en Jens Blok,
 Endskiønt han Doctor var, og havde mange Bøger;
 Hvad sliig en Qvinde veed, en lærd Mand ofte søger.

(b) Hun kunde og med Spyt curere bruddet Been,
 Paa Havet seyle med den største Møllesteen.
 I Findland selv man en saa lærde Folk kand finde,
 Der deres Physica forstaaer, som denne Qvinde;
 Skjønt man paa Ermet os vil binde, bilde ind,
 At de kand skabe sig til Dyr og giøre Bind.
 Jeg vil med ingen her indvikle mig i Trætte,
 Og sige, det er Løgn, som Folk om dem berætte;
 Jeg vilde kun, af hver examineret blev,
 Om saadant rigtigt var, førend han derom skrev.
 Jeg vilde nødig, at man skulde sliige finde,
 Formedelst den Respect, jeg bær for denne Qvinde;
 Thi hendes store Navn da uddøe vilde reent,
 Hvis sliigt blant heele Folk saaledes var gemeent.

Hvis

(a) Saadan præsterebe, da jeg var til Rom, en Skomager, som var i saadant Embede confirmeret af Inquisitionen; men der sagdes der hos, at han ikke kunde hielpe uden dem, der havde en sterk Troe. Maa skee den Snak confunderes med den bekiendte Meening, nogle Medici have, de prole septima mascula citra interruptionem nata, som den berømte Th. Willis forsvarer i hans Anatomie Cerebri. Conf. Tydske Bog: Hist: sui Temp: pag: 144.

(b) Christ: St: de reb: gestis Gunild: pag: 8.

(a) Hvis de saa viise er, som før Chaldæer, Morer,
 Hvi tager man ey da fra Findland Professorer?
 Om her en Physicus løb Hovedet mod Bæg,
 Saa skaber han ey Bind, gjør Høne ey med Æg.
 Men jeg forblindet er af Skialdre Hoved-Dunster;
 Jeg kommer ey ihu, at det er Fandens Konster.
 Jeg troer, det saadan er, men bliver underlig,
 Naar jeg betragter, at ey een er funden riig;
 Hvi de, der skabe Bind, kand og ey mynte Penge,
 De, som Mirakler gjør, af Armod maa sig henge.
 Hvis sliq en Dævel kom fra Findland til Paris,
 Og gjorde Folket der saa konstig og saa viis,
 Hvad det da gjorde først, jeg skulde næsten giætte:
 Det vilde Alchymie paa bedre Fødder sætte,
 Ey døe af Hunger, for at skabe Beyr og Bind,
 At gjøre sig til Ulv; ney, det var ey saa blind.
 Men det er ikke værd om saadant meer at skrive;
 Jeg maa til det, som meer er vigtigt, mig begive.
 Man skulde ellers mig bebrynde, at jeg ey
 Som en Historicus gik rette Stie og Ben,
 At jeg, som visse Folk, særdeeles gamle Koner,
 Kun plager Folk med Snak og med Digressioner,
 Jeg laster andre, og er blind i egen Fejl.
 Men, som Historier er rette Levnets Spejl,
 Saa er fornøden, at man paa sliq Strengte spiller,
 Og Dyders Character heel nøye forestiller;

Paa

(a) Morhof. Polyhist. cap. de Collegiis secret. citerer Jacobum Typotium, hvilken siger, at have seet Findlapper ved saadanne Konster temme vilde Dyr, bevæge Land og Skov; og holder samme Morhof for, hos disse Folk er Levninger af den gamle Orientalste Viisdom, sigende: Etsi non negem, multas esse apud hanc gentem Magiæ Orientalis reliqvias.

Paa Gunild derfor jeg har givet Contrafey.
 Nu giver jeg mig da igien paa rette Ben.
 Den Kiærling gif forbi, da Paars med Bord og Bænke,
 Med Blokken førte Kriig, saa at man skulde tænke,
 Det gandske Huus var fuld af Foed Folk, Rytterie.
 Vor gammel Gunnild blev bestyrket derudi,
 (a) Sær da hun tænkte paa de mange fæle Drømme,
 Hun havde samme Nat, om Knappenaale, Sømme,
 Samt sønderrevne Skoe, men dette allermeest,
 At Fogden saaret var i Hatten af et Bæst;
 Om det var Løve, Kat, et Bildsviin eller Hane,
 Det havde hun forglemt. Paa gamle Qvinders Bane
 Hun tviled derfor en, en Fare forestod,
 At see den heele De at svemme udi Blod.
 Hun løb, som hun var gal, bortkasted sine Krykker,
 Og sagde ved sig selv: Naar Fienden fremrykker,
 Og fanger Overhaand, da dræber han i sær
 Den, han bevæbnet seer, og finder i Gevær.
 Omfider kommer hun til Fogdens Sove-Kammer,
 Paa Døren banker sterkt som med en Dre-Hammer.
 Vor Foged, som var mat og træt af sidste Kriig,
 Og laae i beste Søvn, blev meget underlig,
 Da han sliig hæftig Slag, sliig Bulder fik at høre.
 Hvo, sagde han, tør flaae saa paa fornemme Dørre?
 Hun raabte: Op Herr Fogd! det er en Tiid at sove,
 Det heele store Land i Fare staaer og Dobe,
 Det er en Børne-Keeg, det er en noget Epil,
 Hver ærlig Anholts Mand maa Trøyen lave til.

Jeg

(a) Det er bekiendt af dem, som forstaaer Artem onirocriticam, hvad det haver at bethde, at drømme om Knappenaale og sønderrevne Skoe. Det er Skade, vi ingen ret Drømme-Bog haver paa Daust, eller at den liben, vi have, ikke oftere bliver oplagt.

(a) Jeg troer, paa Landet vi har Tyrken eller Paven;
 Hvor han er kommen hid, fra Lessøe eller Scaven,
 Det maa I vide best, jeg Landkort ey forstaaer.
 Det volder Ondskab, Synd, som her i svange gaaer;
 Har Præsten tit ey sagt, at det saa viit er kommen,
 At Ondskab tager til saa sterk i Christendommen,
 Saa at vi frygte maa og vente fast hver Stund,
 At Tyrken Mester bliir, og samme Hednist Hund,
 Der gode Christne Folk med Haar og Hud opæder,
 Og drikker deres Blod (ham intet All saa glæder (b)),
 Vil engang Overhaand faae i vor Canaans Land,
 Ja myrde, slaae ihjel hver ærlig Anholts Mand?
 Det han hver Søndag fast med Iver for os præker;
 Folk siger spot-viis, han kun dennem dermed skrækker.
 Jeg hørte raabe: Hey! Gotts Bliis! Erara! Per Ruus!
 Jeg veed, det Tyrkist er, det Sprog gaaer ud paa us.
 Mig syntes, at jeg saae skinbarligen Soldanen,
 Hvor han i Spidsen stoed, og saadan svingde Fanen (c),
 At Vindver gif i tu, ja heele Huusets Væg
 I stykker der af gif, som det var raadet Væg.
 Saa fandt Forfrækkelse en ærlig gammel Kvinde
 (Som man heel ofte seer) saa meget sterk forblinde,
 At hun sig bilder ind, hun alting seer og hør,
 Dpfylde Land med Snak, og der paa sværge tør.

Sit

-
- (a) Tyrken og Paven følges gjerne sammen i gamle Bøger; hun derfor holdt dem for den Anholtske Troes største Fiender, og glemte ey at bande dem fastende hver Morgen.
- (b) Folk, som ingensteds har været, tænker, at paa alle andre Steeder er ligesaadan en Levemaade, som hos dem selv. Saaledes, da den Westphalske Skilbrer skulde afmale Brylluppet i Jødeland, satte han blant andre Retter en Westphalsk Svinke paa Bordet.
- (c) Naar smaa Drengene føre Krig mod hinanden, fører gjerne den Fornemste Fanen. Maastee hun havde ikke seet andre Kriger.

Sit Udspring deraf har det meste, som hver anden
 Med Eed bekræfter tit om Spøgelses og Fanden;
 Naar Blodet røres kun, de strax en Nisse seer,
 (a) En Baruld, Hælhest, Trold, en Nøt og andet meer.
 (b) Det var ey første gang den gode gamle Qvinde
 Af Skræk saa rasend blev, og lod sig saa forblinde;
 Nu een, nu anden gang hun Aabenbaring fik,
 Med selsom Phantasie hun ofte svanger gif.
 Det eengang knarkede i hendes Sovestue,
 Hun strax af Sengen sprang, skreeg: Huuset er i Lue!
 I heele Naboelav hun indjog megen Skræk.
 Per Degn i Skiorten løb, skreeg, hyled som en Gicæk;
 Man saae med Raaber, Ein af Kiøknæt ham at haste,
 Og saadant Huusgeraad i Brønden ned at kaste.
 Hans Pige lod da see formegen Midkierhed,
 Thi hun hans Bøger og i Brønden kasted ned;
 Hun tænkte, at de der laae meget vel forbaret.
 Men den Umage da hun kunde have sparet;
 Saa tit han tænkte paa den Skade, med sin Stok
 Han smurte Nyggen paa den fattig Else Rok.
 En anden gang hun saae tre fire Fisker-Baade,
 (c) Hun strax de samme tog for Tyrkens Hovet-Glaade.

Af

-
- (a) Hvad alt dette betyder udi sær, kand Bønder give udførlig Underretning om; thi Kiøbstedfolk ere ikke saa lærde, at de kand give nogen Beskeed der om.
- (b) Christ. St. ibid. pag. 14.
- (c) Det synes, denne Qvinde haver været særdeels hange for Tyrken, om hvilken, som Christendommens Fiende, hun hørte meest tale udi Kirken. Der var derforuden en gammel Spaadom paa Anholt, at Tyrken udi det Seculo skulde vande sine Heste ved Fogdegaarden; thi det Tyrkiske Navn var paa de Lieder allevegne udi større Anseelse end nu omstunder. Og vare de Tyrkiske Sø-Købere saa dristige, at de udi det Aar 1627 gjorde end ogsaa en Visite til Island, og førte mange Islænder bort med sig udi Slaverie.

Af saadan Phantasie hun nyelig var saa blind,
 At hun sig nogen Tid fuldkommen bildte ind,
 At hun var gjort af Glas, et Foderal lod giøre,
 Til hver Mand raabte, man ey maatte hende røre.
 Naar man alt saadant veed, man letteligen seer,
 At denne sidste Sag ey saa utroelig er.

(a) Siig mig, Pierides! Gudinder! Møer kære!
 Hvi vil I aldrig mig saa huld og gunstig være,
 Hvi vender I saa tit og ofte Kyggen til,
 Naar jeg, som ret Poet, en Ting beskrive vil?
 Kom, hielp mig her med Synd Poetisk at afmale,
 Hvad hos vor Foged da udvirkte Gunilds Tale!
 Han (som en Foged bør) først gode Miiner holdt,
 Spartanisk hørte paa hvad hannem blev fortaalt.
 Omsider maatte han af Sorg dog Dyne væde,
 Dog tabe Fogde-Mod, og bitterligen græde;
 De salte Taare ham saa sterkt af Dyne rand,

(b) Som af en Klippe gaaer om Høsten sorte Vand.
 Ret ligesom et Skib, der pløyer stolte Bølger,
 Ey agter Storm og Vind, og Havet, det forfølger,
 Giør længe Modstand, og som Muur og Klippe staaer,
 Indtil det brydes, og til Havets Afgrund gaaer:
 Ey anderledes gif det Fogden denne Sinde,
 Han længe stoed sig brav, før man saae Dyne rinde;
 Hans Hierte længe stoed, som Muur, paa rætte Sted,
 (c) Til det (som Skib i Grund) i Buxerne sank ned.

Han

(a) — — — Narrate Puellæ

Pierides, prosi mihi vos dixisse Puellas! Juv. Sat. 4.

(b) *Λάκρυα θερμὰ χέων, ὥστε κρήνη μελάνδρος,*

Ἦτε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ.

Hom. Iliad. 16.

(c) Bloks Chorogr. pag. 48.

Han lod i største Hast sit Huusfolk sammenkalde,
 Dem sagde: Nu vi maa i Tyrkens Hænder falde,
 Hvis vi som brave Mænd ey hannem staaer imod,
 For den Anholtiske Troe ey offrer Liv og Blod.
 Vi viide, kære Børn! hvad Tyrken har at sige,
 At han i Tyrannie fast haver ey sin Liige:
 Naar han faaer Overhaand, han æder got Folk op
 Med Klæder, Skoe og Hat, med gandske Siæl og Krop.
 Han er os gandske nær; vor Gunnild saae Soldanen
 Ved Borgestuen staae, og selver svinge Fanen.
 Ach! hvad har jeg ham gjort? den flemme Tyrkisk Hund!
 Hvi kommer han til os saa langt fra Trapezund(a)?
 Jeg ingen gjør imod, det aldrig er min Daane = =
 Paa disse Ord han faldt paa Gulvet ned i Daane.
 Man hver Mands Hierte saae bevæget derudaf,
 (b) Ey anderledes end det store salte Hav,
 Der af en Norden Vind i største Hast sig hæver,
 Som Ny paa Ager, der af Binden vakler, bæver.
 Til Fogde-Gaarden strax da kom en mægtig Flok,
 Som dette havde hørt; blant dem var og Jens Blok.
 Han Fogden hielper op, og hannem aarelader;
 Han bad ham, ikke troe paa saadan Kierling=Gladder.
 I veed jo, sagde han, hun Aabenbaring har,
 Og ved sit Gladder har gjort mangan Mand til Nar.
 Man da fornam, hvor fuld hun var af Gift og Wædder,
 Hun skreeg, som hun var gall: Slaaer, dræber den Forrædder!
 Han har Correspondens med Tyrken; jeg det veed:
 Vi hannem takke maa for alt det Ont er skeed.
 Jeg veed, han i sit Huus har mange Tyrkiske Bøger,
 Maa skee man Breve og skal finde, om man søger;
Soldanens

(a) I gamle Romaner kommer tit fore Trapezundt.

(b) *Κινήθη δ' ἀγορή, ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης.*

Ὡς δ' ὅτε κινήσῃ Ζέφυρος βαθὺν λήϊον &c. Hom. Iliad. 2.

Soldanens Billede jeg seet har i hans Bog,
 Det er den samme Mand, som giort har dette Tog.
 Nu fand jeg allerførst ret fatte og begribe,
 Hvor han faaer Tyrsk Papiir; nu har jeg ham i Knibe.
 Af disse Gunnilds Ord da sluttede hver Mand,
 At Tyrken ved Jens Blok did kommen var paa Land.
 De raabte overlydt, sær Qvinder, Piger, Dreng:
 Han Lands-Forrædder er, vi maa ham lade henge!
 Stort syntes vel, som han paa Blokkes Side var,
 Men mange gamle Folk paa Anholt vidnet har,
 At han hialp allermeest til alting at forvirre,
 Og mod den gode Blok gemeene Folk at irre.
 Han lod kun derfor som han var paa Bloks Parti;
 Thi der imellem dem var gammel Jalousie.
 Jeg holder nødig her om dennem lidt at tale,
 Og disse tvende Mænd min Læser at afmale;
 Naar man af dennem kun faaer rette Caracteer,
 Til saadan Jalousie man rette Marsag seer.
 (a) Om disse tvende Mænd man fand ey sige andet,
 End de jo vare de fornuftigste paa Landet.
 Stort Fogdens Fuldmagt var; sit Amt saa vel forstoed,
 Og havde ved sin Gliid det sat paa saadan Foed,
 At der i Riigdom ey paa Den var hans Liige.
 Han plagde fattig Folk, men det vil intet siige,
 Naar han mod riige kun, som Kiernen er i Land,
 Lod see skinnbarligen, han var en ærlig Mand.
 Han tit beskylidet var, holdt Dreng dog stive;
 Thi han en andens Haand saa kunde efterskrive,
 Saa snoe og vende sig, og gjøre hvit til sort,
 At han Beskyldninger ey agtede ret stort.
 Med Bønderne man saae ham ofte sælsom spille,
 Han kunde dem i Hast fra Gods og Ære skille.

Dog

(a) Dog kunde man tit see, han var et ærlig Blod,
 Thi han med Midlerne sig oftest nøye lod,
 Han fra forfulgte Følk kun Penge tog, en Ære:
 De fandt sig, sagde han, med Gud og Æren nære.
 Jeg nyelig fundet har i Paarses Haand-Journal,
 At han i Alderdom har bygget Hospital;
 Hvormed udtryffeligt vor Christen gav tilkiende,
 At han af Gudsfrøgt kun, til ingen anden Ende,
 Følk flaaede Huden af, og for at lade see,

(b) At han i Alderdom Almisse vilde tee.
 Hvad angaaer Blof, da var han sindig og poleret,
 Og for en Anholts Mand var temmelig studeret;
 Han manges tyf Postill igiennem havde læst,
 Saa at han var beqvem at præke største Fæst.
 Man for hans Lærdoms Skyld ham kaldte Jens Bogbinder,
 Thi man hos flige Følk en flere Bøger finder.

Han

(a) Den Berømmelse, Poeten legger paa samme Mand, kommer
 mig for ligesom den, Clement Marot giver sin Tiener:
 Gourmand, Ivrogne & assuré Menteur,
 Pipeur, Voleur, Jureur, Blasphemateur,
 Sentant la hart de cent pas à la ronde;
 Au demeurant le meilleur homme du monde.

(b) Det er, som man siger, at stæle en Hud for at give den
 Fattige et par Skoe.
 Qvi veut rendre à Dieu ce qu'il a pris au monde.

Des Preaux Sat.

Saaledes berømmer ogsaa Horeverten en Rok udi Comoedien
 af hans Ærlighed, at han ikke stal andet udi hans Huus end
 en Kande og et Bægere:

Minus malum hunc hominem esse opinor, qvam esse cense-
 bam coqvum,

Nam nihil etiam dum harpagavit præter cyathum & cantharum.

Plaut. Pseud. Act. 4. Sc. 2.

Han saa forstandig var, saa meget gau og flog,
 At naar han læste kun Fortalen i en Bog,
 Saa havde han alt nok. I Lærdom han en Praler
 Var bleven, hvis, som nu, man havde haft Journaler (a).
 I Læge-Konsten var han meget lærd og flog,
 Jeg veed, om Heste-Cuur han skreben har en Bog (b),
 Som han til Trykken tit har villet komme lade;
 Det endnu ey er skeet, til Landets største Skade.
 For Fremmede, som kom paa Den, var han Tolk.
 Han brugte eet Slags Cuur for Heste, Fæ og Folk,
 Saa at man holder for, han havde det udfunden,
 Som nu arbejdes paa i Frankrig, Walland, Lunden (c).
 Det er forunderligt: han ey forstøed Latin,
 Og dog sliig Doctor var, saa flog paa Medicin!
 Hos disse tvende Mænd da fandtes sliige Dyder.
 De vare fra een Bye indfødde rette Tyder;
 Den Post er eene nok, man saa Exempler har (d),
 At een paa fremmet Sted sit Byes-Barn gunstig var,
 At

(a) Hvilket skadelig og superficial Studium har i vor Tid taget stor Overhaand; Thi unge Mennesker, der ubi hast vilde blive lærde, sætte derover alle solide Studia til side, og lader sig nøye med at læse saadanne Bøger, hvoraf en liden Octav undertiden recenserer 50 Auctores. Ephemeridum Lipsiensium Collectores, naar de recenserer en Bog med den Titul: De causis pereuntium literarum, synes at tilstaae med stor Oprigtighed selv, at saadanne Journaler maa regnes blant de Aarsager, som contribuere til solide Studeringers Undergang. I dette Seculo er det saa viit kommen, at man destillerer Extracter af Extracter; saa at hvo der haver god Ihukommelse, kand ubi et halv Aar blive en stor Polyhistor, ja lige saa lærd som Aristoteles.

(b) Manuscript. in Quarto.

(c) Det saa kaldte Universale i Medicinen.

(d) Rara est concordia Fratrum.

(a) At tvende store Mænd, der vare lige floge,
 Jo trættede, og sig jo med hinanden floge.
 Den som i Verdens Løb kun lidet dreven er,
 Naar han blant lærde Folk sliq Tvist og Avind seer,
 Naar han en Naboe seer, en Broder anden plage,
 Han raaber: Det er jo hans Slegt, hans Naboe, Mage,
 De frem for andre bør forliges, holde Fred,
 Ja for hinanden døe de være maa bereed.
 Mey, Peer fand ey med Paul til Fred sig bøye lade,
 Alleene for de boe tilsammen i een Gade.
 Mon en Philosophus mod anden hvæsser Sværd
 Før anden Marsag, end at han er ogsaa lærd?
 En Slægt forsølger Slægt, en Broder slaaer sin Broder,
 Just for de kommen er til Verden af een Moder.
 Man undrer derfor ey, at dette store Par
 Hinanden Fiendsk og gram og saa misgunstig var.
 Jens Blok af Gunnilds Ord begyndte at befrygte,
 Han kunde miste let sit ærligt Navn og Rygte,
 Og for sliq ringe Ting let komme i Fortræd.
 Han derfor svared' dem: Jeg altid er bereed
 At offre Liv og Blod for Anholts Land og Rige,
 Ey andet nogen skal med rette paa mig sige;
 Jeg siger kun, at man udforske bør en Ting,
 Før man gjør stor Allarm og mange krumme Spring.
 Det sagde han med Syn. Folk derpaa bleve stille,
 End ogsaa de, som ham fra Livet vilde stille,
 De raabte: Han er jo en god og ærlig Mand!
 Gid mange flere vi kun havde i vort Land!
 Skjønt saadant stillet blev, saa gik dog Rytet længe,
 Man for Forræderie ham havde ladet hænge;

Jo

(b) Aurum & opes & rura frequens donabit amicus;
 Qvi velit ingenio cedere, rarus erit. Mart. epigr. libr. 8.

Jo længere man bort fra Fogdegaarden kom,
 Jo meere vidste man at tale stort derom.
 Sær vidste de, som boe paa Kanten, at asmale
 Jens Bloks Forræderie fra Hovedet til Hale;
 De med Omstændighed fortaalt om hannem har,
 Af fire Heste at han sønderreven var.
 Og fandtes de, som saae ham allerede spøge,
 Og som i Husene begyndte sterk at røge.
 Ket som en Sneebold, der, jo længere den gaaer,
 Jo meer den veltes frem, jo meer den Kræfter faaer,
 (a) Saa er det med en Løgn: Den, som hos Folk ved Stranden
 Er kommen i Fortræd, ved Bartov mist har Haanden,
 Ved Bolden begge to, ved W. faaet Hiertestød,
 I Koeskild-, Riøge-Kroe er allerede død;
 I hver en Riærlings Huus i Tiisted eller Riøge
 Man seer ham gaae igien og allerede spøge.
 En anderledes gif det denne gode Mand,
 Paa fligt man fast hver Dag Exempler finde kand.
 Vor Foget fandt Behag i denne Blokkes Tale,
 Og sagde: Ricere Jens, vi maa da ey forhale!
 Vi maa see til, at vi først rette Kundskab faaer,
 Om Tyrken kommen er, hvor vidt, og hvor han staaer;
 Om det er mueligt, at man kand til Fred ham bøye,
 Og han vil lade sig med Gods og Penge nøye;
 Om han vil lade os paa Den boe i Roe,
 Beholde vores Præst og vores reene Troe.
 Gid vi kunde havde een, der Tyrkisk kunde tale!
 Jeg veed, vor Præst er lærd, skjønt han kand ikke prale;
 Maa skee han saadant veed, han Tyrkisk kand forstaae.
 Jeg vilde gierne selv til hannem straxen gaae,

Han

(a) — Malum, qvo non aliud velocius ullum,
 Mobilitate viget, viresq; acqvirat eundo. Virg. Æneid. 4.

Han kunde hielpo os af Nøden og af Sorgen;
 Men han ey haver Tid, han præke skal i Morgen.
 Blof blev da hæftig vred, og sagde: Herre, hør!
 Mon nogen ærlig Mand fligt Landet nægte bør?
 Mon nogen Landet meer forpligtet er at trøste?
 Hvad vil hans Præker? han dem kand af Ermet ryste.
 Troe mig, hver Landsbye Præst fligt tager sig ej nær,
 Han skriver fielden hvad han præke vil, dis vær!
 Da sagde Gunnild: Ach! gid jeg kun fik at viide,
 (a) Om Tyrkens Moer var med, en Qvinde, som I viide,
 Der gammel er, som jeg; jeg vilde mage saa,
 At Tyrken da, maa flee, af Den skulde gaae.
 Som man saa taledo, indtraade Peder Skrivoer,
 Og sagde overlødt: I jer tilfreds kun givoer!
 Den Skade, som er giort af os paa store Sal,
 Af Paars min Husbond vist Herr Fogd betales skal.
 (b) Han af en hæslig Drøm er bleven saa forskrækket,
 At han fligt Ont har giort, mig har ved Haaret trækket,
 Slaaet Binduer i tu, fordærvet har en Blof,
 Som han sig bildte ind var Niels Johansen Rok.
 Da Gunnild færdig var af Blusel fast at daane.
 Din Husbond', sagde hun, da har en Fandens Baane;
 Hvis han saa drømte tit, jeg tog ham ey til Mand,
 Slig Drømmer meget Ont kand giøre i et Land.
 Sligt man sig foretog at eftergrandste nøye,
 Man ey med Ruuses Snaak sig vilde lade nøye,
 Men fik at høre det, som mindst var dennem fiært,
 At saadan stor Allarm var reysset af en F—.

Uf

-
- (a) Hun havde hørt siunge om Pavens og Tyrkens Mord, og taget Moer eller Moder i steden for Mord, hvor i man kand let forsee sig.
 (b) Hvor af fees, at det er falskt, som man siger: Qui dormit, non peccat.

Af slikt Exempel man kand denne Lærdom trække,
 Man maa en fuse frem, og Drene en række
 Til hvad som bliir fortaalt, men overveie maa,
 Om det, som bliver sagt og hørt, forholdes saa.
 Exempel her paa nok jeg kunde her fremsføre:
 Hvad saae man Jyderne med Vølven en at gjøre?
 Hvor gif det ikke dem, som boe i saadant Land,
 Hvor man en nogen slikt paa Ermet binde kand?
 (a) Det spøgde i en Stad; man Folk saae Modet tabe,
 Men, da man ret saae til, blev Fanden til en Abe.
 (b) Nu af et Himmel-Brev, nu af en falsk Prophet
 Man heele Kirke-Sogn bevæget haver seet.
 Tit man et Heste-Been for Helligdom har taget,
 For saadan ringe Ting med Krig hinanden plaget.
 Man seer jo Folk til Rom at løbe som April,
 At finde visse Ting, som aldrig ere til.
 (c) I vor Tiid stor Allarm man lærde Folk saae gjøre
 Af liden Kaaber-Mynt; det var dog kun et Dre.

Ja

-
- (a) En Abe udi Holland sbleed sig løs med Lænken fra sin rette Ehermand, og opholdt sig længe paa Taget af et fremmet Huus, hvor han om Dagen holdt sig stille, men om Natten gif ned af Trappen, slæbende Lænken efter sig, og søgte om Proviant i Gaarden og Kiøkkenet; hvilket ikke alleene forstrækkede Huusfolkene, men allarmerede en heel Stad.
- (b) Saadanne have vi haft nogle af her i Landet, som forbares endnu udi gamle Folkes Rister. Hvor tit har der ikke været funden Spaamænd, der have sagt Tid og Time, naar Verden skulde forgaae, og derved forstrækket utallige Mennecker, særdeeles riige Folk.
- (c) En liden gangbar Svensk Kaaber-Penge blev funden udenlands, hvoraf baade udi Tydskland og Frankrig blev gjort stor Allarm. Paa den ene Side deraf stod: I. OR. S. M.; paa den anden: C. R. S. Der over bleve giorte mange Forklaringer. Nogle holdte fore, at de Ord, som stode paa den første, bethydede: In Orbe Romano Sanguis Matyrum; Andre: In Obedientia

Ja tit man strider for det, som ey meer er værdt,
Ey meere vigtigt er, end denne Ruuses —.

Hvor skamfuld Fogden blev, jeg kand fast ey beskrive.

Han vilde for slig Sag Paars dømme reent fra Live;

Men Stork, som altid saae lidt dybere end han,

Da sagde: Det er best og tienligst for vort Land,

At vi i Glemsomhed den skidne Sag begraver,

Vi heller maa see til, at vi det saadan laver,

At sligt ey kommer ud, ey bliver talet om.

Det var en Gandens Tid, den Paars paa Den kom!

Vi andre Sager har, som nok fra Livet dømmer,

Og bringer om en Hals den flemme lede Drømmer.

Saa blev af Fogden da befalet samme Dag,

At ingen skulde meer da tale om den Sag.

(a) Men Bønderne man saae sligt slittig at antegne;

Der findes endnu de, der Marstal derfra regne,

Som

Regis Semper Manent, &c. De Bogstaver paa den anden Side forklarede de saaledes: Contra Romam Sanguinariam, eller: Contra Romam Sumus. Af de Insignia, som vare paa samme Mynt, gjorde de mange Forklaringer; og blev gemeenligen denne Slutning, at det var en Mynt flagen af de Sevenser mod deres Forsølgere i Frankrig. Men Doctor Sperling, for at gjøre Ende paa denne store Krig, og løse denne forfærdelige Knude, lod 1703 komme en liben Dissertation for Ulyst, og gav tilkiende, at det var en gangbar Raaber-Penge udi Sverrig, nemlig: I. Öre Sölver Mynt, som stod paa den eene Side, og Carolus Rex Sveciæ betydede de Bogstaver, som stode paa den anden Side.

- (a) Saadan Bizarrerie findes hos mange Menneffer; hvor paa de Gamle haver givet Portrait udi Midæ Balbeer, og Horatius udi Sangeren Tigillio, hvilken havde før ladet sig rætte end bevæge at synge, naar nogen bad ham der om; men, naar ingen bad ham, sang han saa længe, at man maatte bede ham holde op igien:

Som i Arabien man regner fra den Tid,
 Da een mod Landets Lov lod — — — — (a).
 Jo meere man en Ting blant viffe Folk forbyder,
 Jo meer den øvet bliir. Hvis Laster vare Dyrer,
 Synd ey forbudet var, den gif ey saa i Evang;
 Man allermeeft faaer Lyst, naar man bliir holdt i Evang.
 Hvis Loben vilde os Arbejde kun forbyde,
 Den Lade skulde først den overtræde, bryde.
 Men hvad som bliir befalt, man derfor Affkye faaer;
 Thi mangan ædrue blev, og draß fast ey en Taar,
 Hvis det paabudet var, som største Dyd, at drikke.
 Hvo Menneskets Natur studeret har til Prikke,
 Derover undrer ey, ey holder fligt for Snaß.
 Jeg troer, om det var Dyd at smøge sterk Tobak,
 P. derfor Affsmag fik, han skulde det forlade,
 Som nu med andre Ting bliir brugt til Landets Skade;
 Hvis derimod var Synd at drikke bare Vand,
 Fik mangan Lyst dertil, slog ud sin Caffe Tand.
 Man finder ofte dem blant høye Folk og ringe,
 Som til forbudne Ting sig mod Naturen tvinge.
 (b) Hvi er det ej en Synd, udbrød en tørstig Siæl,
 At drikke Vandet kaaldt? Det smaget ham saa vel.

Jeg

— — — — — Sardus habebat
 Ille Tigillius hoc. Cæsar, qvi cogere possit,
 Si peteret per amicitiam patris atq; suam, non
 Quidquam proficeret; si collibuisset, ab ovo
 Usque ad mala citaret — — — —

Horat. Sat. 3. l. 1.

- (a) Den Arabiske Historie lader sig bedre mundtlig fortælle, end forfatte ubi Pennen.
- (b) Perche non è peccato di bere a fresco? sagde en Italiener, da han var meget tørstig, og fik et Glas kaaldt Vand, som smagede ham vel; saa at han meente, der fattedes intet andet, end det skulde have været forbuden.

Jeg slikt af Ondskab ey i Pennen har forfattet,
 For at beskæmme den, som jeg har meget skattet;
 All Verden ellers veed, at Fogden Boldemar
 Man, uden denne gang, fast ey forblaffet har.
 Mig tvinger tvende Ting til saadant her at gjøre:
 Først som Historicus jeg maa for Lyset føre
 Alt, hvad merkværdigt er, slikt gaaes ey forbi
 Af en Historicus, der træder rette Stie.
 At saadant nyttigt er, jeg skulde ogsaa meene;
 Thi til Opbyggelse slikt Eventyr kand tiene.
 Man deraf ogsaa seer i sær og lære kand,
 (a) Hvoraf det Ordsprog er, som bruges i vort Land,
 Det Ordsprog, som af os bliir brugt i daglig Tale,
 Hvis Udsprung haver lagt i Mørket og i Dvale;
 Det er, naar man gjør stort af det, som ey er værdt:
 O hvilken stor Allarm kand gøres af en —!

(a) Havde den berømmelige Peder Paarses Historie tilforn været kommen for Lyset, havde denne Passage kunde bleven indført ubi Peder Syvs Ordsprog. Endskiønt denne Historie ingen anden Nytte førte med sig, saa burte den dog trykkes for denne Oplysning ubi Antiquiteten.

3. Sang.

D
 A denne store Krig med Tyrken var til Ende,
 Bor Foget foretog mod Paars at Buen spænde:
 Han ham med tvende Mænd lod stævne uden Skrømt,
 For han Niels Hansen Kof fra Livet havde dømt.
 Sligt hørde Fogden til, som Landets rette Dommer;
 Thi Jurisdiction en Fremmed ey tilkommer.
 Af saadant Peder Paars ey tabte Helte-Mod.
 Men, som han Rettergang kun meget lidt forstod,
 Skjønt han selv Dommer var (dog det vil intet siige:
 En Dommer, Advocat, de ere to U-liige;
 At dømme i en Sag, det er jo intet stort,
 Men Procurator-Konst, at giøre Hvit til Sort,
 Det, falskt og kroget er, at giøre ret og lige,
 Det kræver stor Forstand, det andet har at siige),
 Han derfor Boldemar indstændeligen bad,
 Han vilde sætte lidt tilside Alvind, Had,
 Ham flye en Advocat, der Sagen kunde føre.
 Det, for Fogdindens Bøn, han lovede at giøre.
 Jens Poulsen Sogne-Fogd man straxen foreslog,
 Man ham i Paarses Sag til Procurator tog.
 Han var en dygtig Mand, som kunde dreje Loben
 Saa vel, som nogen Mand paa Den føre Ploben.
 Hos Fogdens Christen Stork han var i stor Credit,
 Thi om Jens Poulsen han bevidnet havde tit,

At i Lovkyndighed der neppe var hans Mage,
 Maar man mig (sagde han) paa Landet vil undtage.
 Hans Hustrue, saasom han, sig ogsaa bruge lod,
 Hun var veltalend, flog, for hende alting stod.
 Stork sagde, at, endskiønt hun ikkun var en Qvinde,
 Han visse skiulte Ting hos hende kunde finde,
 Som hos Jens Poulsen man ej lætteligen fandt.
 Hun tit til Tinge gik, og mange Sager vandt.
 Om Poulsen kunde man ey sige nogensinde,
 Han med en Daler sig af nogen lod forblinde;
 Han ofte talte saa: En brav retskaffen Mand
 Til Hund for lidet Been sig aldrig gjøre kand.
 Men, naar man vilde ham tilstrækkelig betale,
 Da i et Øyeblik man saae ham Hesten sale,
 Tilside alting sat, og strax til Tinge reed,
 Lod see en ugemeen retskaffen Midkiærhed.
 Slig Generosité man finder ey hos mange,
 En anden tager jo alt hvad han kand erlange.
 En saadan ærlig Mand, en saadan Advocat
 Af Fogden Woldemar Peer Paars blev overladt.
 Man deraf seer hvad got hos hannem var at finde,
 At han af Alvind sig ey gandske lod forblinde,
 At, skiønt mod Peder Paars han saa ophidset var,
 Han dog Retfærdighed for Dye sætted har.
 Just da man tog sig for, Process med Paars at føre,
 Og paa sliq vigtig Sag en Ende ret at gjøre,
 Da og til Rettergang benævnet var en Dag,
 Blev Jomfrue Nille mod Formodning hæftig svag.
 Af Elskovs heede Piil hun saa var bleven saaret,
 Og af Gudindens Søn hun saadan var bedaaret,
 At hun af Kierlighed var bleven gandske blind;
 Det feylede ey stort, hun kommen var fra Sind.

Ep

Ey nogen mægtig var, vor Jomfrue at husvale;
 (a) Peer Paars for Dyne stod, hans Skønhed, Ord og Tale.
 Hun havde holdet sig fra Mad halvanden Dag,
 (b) Saa hun i Melke-Grød fandt og ej nogen Smag,
 Som dog en Himmel-Mad for Piger er paa Landet;
 Den søde Mad hun ey tilforen havde vandet.
 Kort, hun var gandske syg, u-roelig, desperat;
 Hun havde ingen Søvn, ey Hvile nogen Nat.
 Den gamle Moer af Sorg sig ferdig var at hænge;
 Hun sliq U-lykke dog for Fogden dulde længe,
 Men da sliqt Overhaand og meere Kræfter fik,
 Da brød hun overtvert, og til sin Husband gif.
 Hun kunde ey for Graad og Suk et Ord fremføre.
 Han raabte: J fand ey om Dagen andet giøre;
 Der er fast ingen Stund, man seer jo Rinden vaad!
 Jeg eengang bliver kied af saadan Kiærling-Graad.
 Hvad er det, eder nu saa meget Hiertet trykker?
 Man haver vel et Kruus, en Ruude flaaet i stykker.
 Jeg aldrig fatte fand, min Hierte! sagde han,
 Hvor all den megen Graad i Hiernen ligge fand.
 Man Heste ey fand skoe, man neppe Gaar fand klippe,
 Før man med største Harm maa see jer strayen slippe.
 Hun sagde: Kiære Mand, tie stille! ikke saa!
 Hvis J kun vidste hvad for Sorg paa Hiertet laae!
 Jeg veed ey, sagde han, jer Corrig nu tilbisse;
 Men det jeg veed, at J for ingen Ting fand p— —,

3

(a) — Gravi jam dudum laucia cura,
 Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni.

— Hærent infixi pectore vultus,

Verbaque; nec placidam membris dat cura quietem.

Virg. Æneid. 4.

(b) Derfor sagde Peer Bognmand i sin Tid: Naar jeg ingen Smag
 finder i Brændeviin meere, da troer mig, jeg haver ikke lang
 Tid tilbage.

8. 6. havde v anbet] Norff: vraget, forfmaet.

J var jo druknet fast i Graad forgangen Fest,
 For man jer havde lidt om Axel Thorsen læst (a).
 Nej, Husbond! sagde hun, jeg vil ey med jer spille,
 Vor Dotter ferdig er at døe, jer egen Nille!
 Tænk kun, hvor svag hun er: i reven Æl og Brød
 Hun finder ingen Smag, end ey i Melke-Grød!
 Paa disse Ord man saae vor Foget Dyne væde;
 Han raabte: Vorte er min Trøst, min Hjertens Glæde!
 Jeg ey Fornøjelse i Verden finder meer!
 Jeg mod mig fattig Mand bevæbnet Himlen seer!
 Jeg seer, fornemme Folk saavel kand Modgang have,
 Som den, der kommen er af en Hyrdindes Mave (b).
 Hvis hun ey finder Smag i lekker Melke-Grød,
 Da undrer mig, hun er ey allerede død.
 Ach! skreeg han Himmelhøyt, sliq Sorg mig Hjertet bryder!
 Net som et Æsen, naar det allerhæftigst skryder,
 Saa deraf vognes op alt andet Fæ og Dvæg,
 Faar, Foler løber da med Hovedet mod Bæg,
 Den søvniq Hyrde man seer Fødder deraf strække,
 (c) En Drusus selv sliq Skraal af Søvne kand opvække:
 Ey mindre skraalede vor Fogd af denne Harm.
 Man tænkte, at det var Signal til nye Allarm;

Man

(a) Heraf kand sees, at Axel Thorsens Viise er ældere, end man bilber sig ind; og kand tiene dem til Underretning, som skrive *Historiam Literariam*.

(b) Han vilde ikke sige Liv, holdende for, det burde alleene siges om fornemme Folk. Thi Poeten forsikrer, at han ikke har brugt det Ord for Riimets skyld.

(c) — — — *Stantis convicia Mandræ*
Eripiunt somnum Druso vitulisq; marinis. Juv. Sat. 3.

Eller en drukken Fufius, om hvilken Horatius:
Non magis audierit, quam Fufius ebrius olim,
Cum Ilionam edormit, Catiensis mille ducentis,
Mater te appello! clamantibus — — — Lib. 2. Sat. 3.

Man løb i Stuen ind, for hannem at husvare,
 Man spurde hannem hvad han havde at befale.
 Han raabte: Kære Børn, min Nille fast er død!
 Gaaer, beder Blok, at han mig hjælper af min Nød,
 Siig, at han komme maa med alle sine Krukker.
 De løber alle strax, de hylser, klager, sukker;
 De siger hannem da, hvad dem befalet var:
 At Nille ville døe, han maatte være snar.
 Slig Ordre klingede ey vel i Blokkes Dre;
 Han sagde ved sig selv: Det fand jeg aldrig gjøre,
 Det ey tillader mig min høye Caracteer,
 At kiige nogens N— , at sætte Folk Elisteer.
 Dog bad han Fogdens Folk et Dyeblif at vente,
 Thi han Soph'a først, sin Hustrue, vilde hente;
 Hun lidt fra Landet var udroet i en Baad,
 Han vilde vide først og høre hendes Raad.
 (a) Hun var paa Landet fast den sindigste Matrone;
 Skjønt hun var ey saa lærd som Giertrud, Præstens Kone,
 3 Klogskab, Sindighed hun førde Priisen dog.
 (b) Et er, at være lærd, et andet, viis og klog,
 Skjønt af gemeene Folk slikt bliver confunderet,
 Som holder den for klog, der haver vel studeret;
 Men af Erfarenhed man ofte fundet har,
 (c) At een er meget lærd, og derfor eene Nar.

Da

(a) Telt. Tydske Zoch. Hist. sui temp.

(b) Derfor siger Erasmus, libr. 17, epist. 12: Prudentia valens,
 qvæ solet in studiorum cultoribus desiderari.

Item Poëten:

'Ως οὐδὲν ἢ μάθησις, ἣν μὴ νοῦς παρῆ.

Og kaldes hos Arrianum, Epicteto, l. 1. c. 11, en Schola-
 stisk Person Animal, quod deridetur ab omnibus.

(c) Qvisquis plus justo non sapit, ille sapit.

Mart. epigr. libr. 14.

Da hun tilbage kom, Blof sagde: Hierte Kone!
 Nu spiller man for os, min Troe! i anden Tone,
 Nu vil vor Foged, at jeg doctorere skal;
 Den Dosmer tænker ey, at jeg er General.
 Til min Berømmelse jeg intet selv vil siige,
 Men det jeg veed, at jeg har tient i tvende Kriige.
 Jeg trodser alle Folk, om nogen siige kand,
 At jeg jo tienet har som en retskaffen Mand.
 Hun svared': Hierte Mand, I maa ey saadant agte!
 (a) En Doctor og Soldat, som begge dræbe, slagte,
 De ere eet slags Folk, jeg ingen Forskiel seer,
 En dræber Folk med Sverd, en anden med Elysteer.
 De ere begge Mænd, som Krud og Kugler føre;
 Den Forskiel liden er, som man kand der i giøre:
 Vi Pulver kalder det, som hine kalde Krud,
 (b) Og vore Kugler kun seer anderledes ud.
 Soldatens større er end vore Doctor-Piller,
 De dog eens Birkning har, og Folk ved Livet stiller.
 Forgives derfor I paa Hiertet legger slikt,
 Og vegrer eder at forrette eders Plikt.
 Gaa talte til sin Mand den kloge Doctorinde.
 Blof svared': I skal slikt paa Ermet mig ey binde!
 Hvis slikt skal være sandt, og saadant fast skal staae,
 Man giøre alting eet og sammenblande maa:
 Da Guld er det, som nys paa Gulvet gjorde BARNET;
 Jeg tager Guldet kun, I maa beholde SkARNET,
 Det samme Farve har. SliG SNAK SOPHISTERIE
 Bliir kaldt blant lærde Folk paa vort Academie.
 StorK Folk flaaer Huden af, er derfor ingen Slagter;
 Som en fornemme Mand enhver jo hannem agter.

Man

-
- (a) *Hoplomachus nunc es, fueras Ophthalmicus ante;
 Fecisti Medicus, quod facis Hoplomachus.* Mart. epigr. 1. 8.
 (b) Langt bedre end Soldatens; thi de ere forghldte.

Man skulde sige, at Peer Degn (om slikt var sandt)
 Et Esel var; thi det er ogsaa Musicant,
 Thi det nok stærkere end Peder Degn kand sraale.
 Slig Fandens Pølse-Snak Jens Blof kand aldrig taale.
 Peer Smed Skolmester blev, de prygler begge to,
 Een Ambolt, een en R—. Vor Amme blev en Koe,
 De giver begge Melk. I eders Nomenclator
 (a) Jens Brygger i en hast blev til en Procurator;
 De blander begge to, een Sager, een sin Drik,
 Og derfor Penge tar. Slig Snak har ingen Skik.
 Hun derpaa svarede: I Sandhed ey kand liide!
 Men lad os lidet kun til andre Sager sriide:
 Hvad mellem General og Doctor Forskiæl er?
 En ærlig Doctor man jo meget agtet seer.
 (b) Mon Doctor Faustus ey af Folk bliir holdt i Ære?
 Han dog kun Doctor er. I kand jo deraf lære,
 Det ey saa ringe er, som I jer bilder ind.
 Han svared': Sophie tie, og holdt dig i dit Skind!
 Der Forskiæl gøres paa Balberer og Doctores,
 Som paa Sprogmeistere og lærde Professores.

Hvo

(a) Hvor underlig denne Blokes Lignelse er, saa dog er den langt riimeligere, end den, som en gammel berømmelig Poet gjør mellem en Advocat og en Bager:

Pistor qvi fueras diu, Cipere,
 Nunc causas agis, & ducena qværis.
 Sed confumis, & usqve mutuaris.
 A Pistore, Cipere, non recedis;
 Et panem facis, & facis farinam.

Mart. epigr. lib. 8.

(b) Her af seer man, at Doctor Faustus har levet paa de Tiber, og været udi saadan Anseelse, at end og Qvindfolk paa Anholt har vidst af ham at sige. Og tiener denne Passage til at confundere dem, der tvile, om han har været til; Iligemaade dem, der holde for, at dette Skrift er af ingen Nytte.

Hvo er saa taabelig, at han jo fatter, seer,
 Hvad Forskiæl mellem mig og Doctor Hemming er (a)?
 Jeg sætter, sagde hun, at eders Stand er ringe,
 Og for en General det haart er sig at tvinge
 At gjøre saadant Fald at sætte Folk Clifteer
 Og fra en General at blive til Barbeer.
 Men, Blok! jeg hørt har om en General at siige,
 Som her paa Anholt fast ey haver haft sin Liige,
 (b) Hans Navn Dictator var, man ham fra Ploven tog,
 Og til en General og mægtig Ridder slog;
 Han bragte Krigen ei paa Anholt før til Ende,
 Før man ham saae igien til Ploven sig at vende,
 Ey derved bluedes, skjønt større Kriig det var
 End de, som I mod Paars og Tyrken føret har.
 Jens Blok blev der ved glad, og sagde: Til sliig Qvinde
 Man her paa Den skal en Liige ikke finde!
 Han glædde sig, at der Exempel fundet var,
 At og en General sig saa fornødret har.
 Han selv om samme Helt sig kunde da besinde
 At have noget læst, det stød ham nok i Minde,
 Men hierteligen loe af det, hun havde sagt,
 At det paa Anholt var; skjønt han gav hende Magt,
 At sliig passeret var i meget gamle Tider.
 At finde Aarstal ud vor korte Tid ey lider,

Men

-
- (a) En stor Dansk Theologus, som florerede ubi Christ. 4. og
 Frid. 2. Tider.
 (b) Hun havde, maa skee, hørt tale om den store Romer, som blev
 tagen fra Ploven og gjort til Dictator, og eenfoldeligen bildte
 sig ind, at det var skeep paa Anholt.

— — — — — Functus
 Castrorum Imperiis & Dictatoris honore,
 Erectum domito referens a monte ligonem.

Men det jeg veed, at fligt ey fkeed er i vort Hiem,
 Min Hierte! sagde han, men i Jerusalem (a).
 Han derpaa udgif, og til Fogdens Folf sig vendte;
 Han maatte, sagde han, først sine Krukker hente,
 Og vilde komme did, saa snart han var bereed.
 De glade ginge bort med saadan god Beskeed.
 Fogdinden midlertiid man saae sig meget qvæle,
 Og af U-roelighed hvert Øyeblik at tælle.
 Da Blof i Stuen kom, hun faldt ham strax til Fod,
 Han hende reyste op, bad ikkun tage Mod:
 Jeg har i tretten Aar paa Landet her barberet,
 Og mangen ærlig Siæl imidlertid cureret;
 Hvis jeg kun til Forsøg maa give jer et Skaar
 I Side, Hals og Ryg, i Hovet eller Laar,
 Og jeg jer læger ey i tre til fire Dage,
 Da vil jeg ey en Døjt begiære for Umage.
 Jeg hialp Jens Jeppesen i Gaar med hast paa Foed:
 Han døde, det er sandt; men Febren ham forlod.
 Den salig Mand mig tog om Halsen, og mig kyste,
 Ja nyelig for sin Død mig nogle gange kyste.
 (b) Nu dør jeg, sagde han, med Hiertens Fryd og Lyst,
 Min Feber borte er! Det var ey liden Trøst.

For

(a) Deres Character, som ville corrigere andre, og derved falde selv til større Absurditeter.

(b) Det var ligesom at drukne sig af Frygt for at blive vaad; som der fortælles om en Fransø, der var saa bange for at hans smukke Klæder skulde blive fordærvet af Vandet, at han drukne sig; hvorudover man gjorde ham saadan Gravskrift:

Icy git le Sieur Brouillé,
 Qui se noya de peur d'être mouillé.

Hostem cum fugeret, se Fannius ipse peremit:

Hic rogo, [non] furor [est], ne moriari, mori?

Mart. epigr. lib. 2.

For saadant Tilbud ham da takket vor Fogdinde,
 Men dertil ingen Lyst hun havde denne Sinde;
 Hun vilde see, hvor det med Nille først løb af,
 Og for Opsættelse ham strax en Daler gav.
 Saa snart han havde kun følt Pulsen paa den Enge,
 Han sagde: Fæstemøe, I seer ud som en Ekkygge!
 Jeg seer, paa Halsen I en vældig Svindsot har;
 Jeg tænkte, før jeg kom, det Jeppes Enge var.
 Seer til, hvad jeg jer giir, I retter jer derefter:
 Med Rugbrød kun og Flest, det giver skønne Kræfter,
 I derforuden skal og drikke denne Saft,
 Som jeg i Flasken har; den har en herlig Kraft.
 Paa disse Ord man saae Fogdinden Dyrne væde,
 At flaae sig for sit Brøst, og bitterligen græde:
 Det er jo haanligt nok at miste Livet Møe,
 Hun derforuden skal af Svine-Enydom døe!
 Min ældste Dotter! som = Ach, vee mig arme Dvinde!
 Sid hun ey kommen var til Verden nogensinde!
 Bort Huus udspirer af en stolt fornemme Rod,
 Vi ere begge to af got og ærligt Blod.
 Ach, sagde Blok, tilfreds jer, Bestemoer! kun giver!
 Den Enge af sliq Snaq kun altereret bliver.
 I ingen Aarsag har at fælde derfor Taar,
 Thi mange brave Folk sliq Cot og Enydom saaer;
 Den saa fornemme er, som nogen vil forlange.
 Sid eder kun tilfreds, vær ey saa meget bange!
 Den Enydom derfor kun af os saa kaldet bliir,
 (a) Alleene for man Flest og Fæt den Enge giir.

Strax

(a) Etymologia vocis secundum hypothesein Anholticam; hvorvel hypothesis vulgaris er, at det kommer af svinde eller bortsvinde, og at man derfor bør skrive Svindsot. Hvilken Mening den retteste er, vil jeg give dem at betænke, der legge sig efter Studium Etymologicum.

Strax derpaa hendes Graad begyndte lidt at sagtes;
 Hun bød den beste Soe, i Gaarden var, at slagtes.
 Blof derpaa renste sig, og tog sin Stok og Hat,
 Bød dennem fare vel, og ønskede roelig Nat.
 Saa snart han borte var, tog Nille til at raabe:
 For mine Dyne jeg ey meer vil see den Taabe!
 Vil han mig bilde ind, at jeg sliig Sygdom har?
 At jeg cureres skal med Sviine=Fleff? den Nar!
 Den Svaghed, som jeg har, man ey med Fleff curerer,
 Man grunder den ey ud, hvor meget man studerer,
 Fra sliig U=lykke mig forløse ingen kand,
 Foruden den, som nys er kommen paa vort Land.
 Fogdinden blev forstrækt af saadan selsom Tale;
 Hun tænkte da, ey Tid var længer at forhale,
 Hun meente, sliigt blev talt i hidsig Kaserie.
 Hvis hun forheyret er, af saadan Phantasie
 Bor Gunnild, sagde hun, kand hende eene fresse.
 Hun hialp af saadan Nød i Fior min Søster Else,
 (a) Som af et Spøgelse var plaget, ja nær død.
 Hun bleven var forgiort, thi udi hendes Grød
 Man kom et Døding=Been, som stødt var smaa og knuset;
 (b) Hun kunde fra den Tid ey have Nøe i Huset,
 Den døde Mand hver Nat kom hinkend paa eet Been,
 Og raabte: Else hør, giv mig mit Been igien!

Uf

(a) Tydske Fock: Hist: sui temp: pag: 201.

(b) Man har haft Exempel udi vor Tid, at de, der have faaet saadanne døde Mænds pulveriserede Been til Livs, omsider ere berover bleve dræbte af Giengangere, hvilke, hvor vel de ere døde, kand dog ikke undvære deres Been, som de bruge om Ratten, naar de spøge. Det var at ønske, man vidste de Raad, Gunnild brugte denne gang saa vel som andre Tider; thi man veed, hun kunde curere for Hælfstod, Hyllestod, Soelstod, Nissestod &c. &c.

Af saadant blev hun dog af Gunnild strax cureret,
Trods Blok kand gjøre slikt, hvor sterkt han har studeret!
Saa blev besluttet, skjønt det Regnveyr var og Slud,
Om saadant i en hast at skikke hende Bud.

Skjønt hun om Natten før kun havde lidet sovet,
Af det hun sig tilforn mod Tyrken havde povet,
Og hun af samme Kriig var bleven gandske mat:

(a) Saa gif hun villig dog, tog med sin sorte Kat,
(b) Med hvilken hun var vant sig stedse at raadsføre,
Som man gemeenligen seer flige Qvinder gjøre.

Hun spurde, strax hun kom, hvorledes det var fat,
Og bad om lidet Mad for sig og for sin Kat.

Strax Marthe Kofke-Tøs til Kiøkken-Skabet rendte,
For til det ærlig Folk lidt Proviant at hente:

Hun skar af Baarstue Brød et stort og vældigt Snit,
Og derpaa smurde fast et halv Pund Gaase-Fit.

(c) Hun derforuden gav en mægtig Skaal af Vælling,
Og sat det paa en Stool for Katten og hans Kielling.
Vor Gunnild aad saa stærk, at Mons blev gandske vreed,
Sær da han Bunden saae, og hendes Finger beed.

Hun

(a) Stork rer: gest: Gunnild: pag: 106..

(b) Hvilket endnu skal være brugeligt i Norge; som den berømme-
lige Autor du Voyage historique bevidner med disse Ord:
Chacun entretient un chat noir dans sa maison, lequel il con-
sulte dans les affaires d'importance &c. Thi, om endskjønt jeg
ikke haver seet eller hørt tale om noget saadant paa de Steeder
i Norge, hvor jeg haver været, vil jeg derfor ikke gjøre saadan
brav Mand's Ord til Vøgn; besynderlig, efterdi hans Skrift
formedelst sin Accurateffe er oversat paa andre Sprog.

(c) Derover er bleven gjort den bekiendte Viise:

Katten og Kiellingen

De sloges om Vællingen &c.

Som grunder sig paa en sandfærdig Historie, som vi havde
ignoreret, hvis ikke Per Paarses Historie var kommen for
Lysset.

Hun Katten gav igien et vældigt Ørefigen,
 Saa blev Mons god igien, og strax endtes Krigen;
 Thi skönt de ofte var tillsammans udi Striid,
 Saa blev sliig Tvistighed ey gammel nogen Tiid.
 Thi man kand sige det til Gunnilds største Ære,
 Hun elskte Katten, som det Husbond kunde være,
 Ja fra den Tid og Stund, hun mistet Christen Smed (a),
 Hun elskte intet Beest med sliig Oprigtighed (b).
 Da Skraatten nu var fuld, hun hen til Sengen rendte,
 Saa Nille blev forskrækt, mod hende Ryggen vendte.
 Hun raabte: Lille Noer, frisk Mod! det er ey stort,
 Jer skader ingen Ting, I ikkun er forgiort.
 Jeg maa mig lidet kun med Katten først raadføre,
 I saadan vigtig Sag hans gode Meening høre.
 Hun ham ved Øret tog, og sagde: Kicære Kat!
 Af hvilket Trold er hun i saadan Tilstand sat?
 Mons ved en Bogstav kun sin Meening gav tilkiende,
 At Nille ey af een forgiort var, men af tvende.
 Af saadan Character, som han i Sanden skrev,
 Hun om den heele Sag strax underrettet blev.
 (c) Jeg udi Paarses Bog den saa & har fundet tegnet;
 Peer Degn den Bogstav har for gammel Islandsk regnet,
 Thi den seer ud som O i Rune Alphabet,
 Han havde paa en Steen sliig Bogstav skreven seet.
 (d) I saadan Character den høy-oplyste Qvinde
 Den heele gandske Sag strax kunde see og finde.

Hun

(a) Hendes forrige Mand, af hvilken hun havde mange store Viden-
 skaber, besynderlig at slaae Øye ud paa Folk, hvor til mange
 Smede endnu lade sig bruge.

(b) Block Stat: polit: Inf: Anh: pag: 64.

(c) Om det er en Rune Bogstav eller ey, skal jeg ikke sige. Mig
 synes, at den seer ikke u-liig en Katte-Kloe.

(d) Storek ibid. Conf. Tydsk Bock.

(a) Hun sagde: Nille hør, I pisset har i Gaar!
 Ja, svared hun, sliG Synd jeg fast hver Dag begaaer.
 Ach! raabte Gunnild da, I vil mig ikke høre,
 Jeg pleyer ingen Snak og Slader med mig føre;
 I haver saadant gjort just paa et saadant Sted,
 Hvor under samme Tid et Maaltid var bereed
 For underjordfke Folk, det heele Laug forvirret,
 Og dennem alle saa mod eder har opirret.
 De for at hæbne sig har eder saa forgiort.
 Men sliG Forgjørelse jeg agter ikke stort;
 Jeg kiender nok Find TrolD (b), jeg skal ham strax hidstevne,
 Han skal her for en Dag, end skulde Jorden revne.
 Hun sterkt paa Ratten saae. Nu bliver her et Spil,
 Hun sagde; lukker kun først alle Luuger til.
 Thi Biergfolk lader sig kun see ved Matte-Tide,
 Og naar det bliver mørkt; de Dagen ey kand lide.
 Saa snart de Solen seer, de deraf faaer et Meen,
 (c) De fleeste bliver strax forvandlede til Steen.
 Hun tog et stykke Kriid, skrev mange Characterer,
 Sig vriider som en Orm, studerer, speculerer,
 Nu lod hun som hun var i Knibe, under laae,
 Nu som hun havde Gev, som hun var oven paa.
Fogdinden

- (a) Man haver adskillige Exempler paa, at Folk ere bleven forgiorte, fordi de haver kastet deres U-reenlighed paa de Steder, hvor Underjordfke holde til.
- (b) Saalebes heedte og det TrolD, som bygde Lunds Domkirke.
- (c) Det er bekiendt, at, naar TrolD see Solen, blive de forvandlede til Steen. Og vide adskillige troeværdige boesiddende Bønder endnu at viise saadanne Steene, som have været TrolD tilforn; hvorvel man ubi Riøbstæderne ingen saadanne Exempler have, maa skee, efterdi TrolD der saa lettelig ikke kand blive surpreneret af Solen, og finder allevegne Huuse og Kielbere for sig, hvor de kand skiule sig ubi.

Fogdinden maatte da, med Tugt at sige, — —,
 Hun havde aldrig Trold tilforen seet, ey Nisse;
 Hun havde da af Skræk sin Dotter gandske glemt,
 Slig Fristelse er ey for gamle Qvinder Skiemt.
 Man hørde da en Røst i Gangen, een at raabe:
 Hvis jeg fordøyer fligt, da kald mig kun en Taabe!
 Jeg skal mig hegne paa den gamle Pulver Hey,
 Saa sandt jeg ærlig er, og 2 og 3 er Sey.
 Det var Jens Blocks Røst; Han havde faaet viide,
 At Gunnild hentet var, han kunde fligt ey liide.
 Han bankede ey paa, men brød i Stuen ind;
 Hans Brede, Hidsighed ham gjorde da saa blind,
 At han tilside sat all Cermonie og Orden,
 Og gandske havde glemt, han var i Fogde-Gaarden.
 Da han i Stuen kom, han raabte: Hvor er fat?
 Jeg Solen nylig saae, nu er det bleven Nat.
 Da faldt paa Gulvet ned af Rædsel vor Fogdinde,
 Og raabte: Spar Hr. Trold! spar Livet denne finde!
 Jeg har ey kaldet jer, det denne Kicerling er,
 Jeg kun eenfoldig er, ey heye kand, dis verr!
 Jeg veed ey eders Navn, ey sige kand til viffe,
 Om I et Biergtrold er, en Underjordsk og Nisse.
 Hvis I mig griber an, I den U-rette tar,
 Jer Bryllups Dag og Fest jeg ey vanæret har;
 Min Dotter det har giort, jeg udi hendes Sager
 Ey vil bemænge mig, og aldrig Deel jeg tager.
 Da Blok forskrækket blev, og skreeg: Ach Himmel! ach!
 Hvor er dog dette fat? hvad hører jeg for Snak?
 Fogdinden udaf Skræk mig her til Foede falder,
 Sin Dotter offerer op, mig Trold og Nisse kalder!
 Han tager sig dog Mod, til Vinduet gaaer hen,
 Løs-skruer Lugerne, saa blev det liust igien.

Saa

Saa snart han Gunnild saae, han raabte: Pulver Heye!
 Jeg skal dit leede Trold nu lære anden Leye.
 Du kiender mig jo vel? jeg er din Ven Jens Blok;
 Hvis du bær derom Evil, dig lære skal min Stok.
 Han derpaa Gunnilds Ryg begyndte brav at smøre,
 Saa at man kunde det i Borgestuen høre.
 Men til U-lykke sprang hans Messingknappet Stok;
 Det var en fattig Mand paa een Tid Skade nok.
 Slig Skade kunde Frygt en Hector selv indjage,
 Han ubevæbnet var, og maatte Flugten tage;
 Men Gunnild fulte ham i Hælen med sin Kat,
 Og midt i Gaarden fik den gode Doctor fat.
 (a) Der denne tappre Mand ey længer kunde komme,
 Paa nogle Tønder faldt, der Bulder gav som Tromme,
 Og saasom et Signal var til det store Slag,
 Som man hør tale om paa Den denne Dag.
 Her synes nødig, at staae noget lidet stille;
 Thi man om dette Slag ey dømme kand og stille,
 Hvis Situation af Stedet man ey veed,
 Som ofte hielper meer til Seyr, end Tapperhed.
 Det midt i Gangen var for Fogdens Skriver-Kammer,
 Hvor ret tog Overhaand den store Strid og Klammer.
 Den Fordeel havde Blok, at han blant Tønder stod,
 Sig derved styrkede og saasom fæstet Rod;
 Saa at man kunde ey mod hannem ret marchere,
 Med mindre med Fortred man maatte defilere.
 Han derimod sig af de Tønder hindret saae,
 Saa at han tvungen var, ey kunde om sig flaae.
 Af Bryggerset en Røg stoed lige i hans Næse,
 Thi Binden man fornam fra Gunnilds Side blæse;
 Saa det for hannem var som fæle mørke Nat.
 Han Dyne ikkun saae paa hendes sorte Kat.

Om

(a) Vid. Ruus in Fragm.

Om Gunnild derimod man mig har informeret,
 At hun og hendes Kat var meget vel posteret:
 Paa eene Side stod et mægtigt Kar med Vand,
 Paa anden Side laae to Dyrger Mass og Sand.
 Thi, saadan Krig i Fald den havde været længe,
 Til Proviant og Vand hun kunde ikke trænge;
 At have Flanken fri og megen Fordeel er,
 En god Anfører meest derefter altid seer.
 Bag Ryggen Trappen var til Fogdens Skriverstue,
 Var hende heel beqvem, og der til kunde due
 At, hvis Blok Overhaand mod hende skulde faae,
 Hun derpaa som en Bold og Skandse kunde staae.
 Han ubevæbnet var, hans Stok var reent i stykker,
 Hun stod i fuld Mondur, med begge sine Krykker.
 Han ifkun eene var, paa fremmet Sted, forladt,
 Hun, som i eget Huus, var hjulpet af sin Kat.
 Han, gandske stiv af Kuld, en lang Bæg havde gaaet,
 Hun Bælling, Sit og Brød i Varmen havde faaet.
 Men derimod var han i Alders beste Flor,
 Hun kunde været fast hans egen Oldemoer.
 Sligt en Historicus heel nøye maa beskrive.
 Nu vil jeg straxen mig til Slaget selv begive,
 Som tredie, gammel Stiil, i Blidemaanet stoed,
 Tre Dage efter Paars paa Den fæsted Foed.
 O Musæ, kommer hid! nu giælder det, Gudinder!
 (Hvad eders Navne er, jeg ey mig ret besinder)
 Thi uden eders Hielp hvad duer Poesie,
 Hvo være kand Poet? Ach kommer alle Ni!
 Dog see, jeg gaaer for vit! hvor kand jeg saadant haabe,
 Jeg, som tit nægtet er en Heliconis Draabe(a)!

Men

(a) Nec fonte labra prolui Caballino,
 Nec in bicipiti somniaffe Parnasso,
 Memini.

Men eders Hielp jeg kun begiærer denne gang,
 At bringe dette Slag i ret Poetisk Sang.
 Enhver blev paa sin Post en Time, ja vel meere;
 Thi man en liden Flod (a) først havde at passere.
 Og blev imidlertid kun bruget Skud=Gevær,
 Hun raabte: Kicelstring! Hund! han: Pulver=Hæve! Mær!
 Man dennem længe saae med flige Kugler skyde,
 Med Skicælds=Ord, haard Confect hinanden sterkt at bryde;
 Thi der af Dieble blev spenderet mangan Skok.
 Saa dette store Slag blev holdt methodisk nok.
 De brugte samme Skik, som Græsk Trojansk Helte,
 (b) Der, før de sloge til, hinanden sterkt udficældte.
 Jens Blot man dreven saae i gammel Poesie;
 (c) Thi han opregnede sin Genealogie.
 Han sagde: For min Konst jeg agtet er og æret,
 Jeg takker i hans Grav den, det mig haver læret;
 Min Fader var en Mand, jeg vil ey sige meer,
 Min Beste=Fader og i Jylland var Barbeer,
 Min Olde=Fader med Respect var og det samme,
 I gammel Adels Huus min Moder var en Amme.
 Hun svarede: Du est et Skarn, en Skielm og Tyv,
 Jeg er saa god som du, ja fast som flige syv.

Hun

(a) Paa got Prosa heeber det Kendesteen.

(b) Den store Agamemnon selv maa stikke saadanne Tituler i sin Komme hos Homerum, for Exempel:

Οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, καρδίην δ' ἐλάφωιο.

Hom. Iliad. 1.

Ja Gunnild og Jens Blot have ved saadan fyndig Dialogue imiteret Guder og Gudinder selv.

(c) Hvilket var høfeste Mode udi den Trojansk Krig, før man slog til: Saaledes regner Aeneas, blant andet, fast sine Sexten Ahner op, førend han slaer til Achilles:

Αἰγίδαον αὐτὸν πρῶτον τέκετο νεφεληγερέτα Ζεὺς &c.

Hom. Iliad. 20.

(a) Hun raabte: Kiære Kat! vi fand ey bie meere,
 Vi vove maa et Slag, vi Floden maa passere!
 De derpaa ginge fort med saadan Tapperhed,
 Som man fra Cæsars Tid ey haver hørt og seed.
 En ærlig Siæl sliq Spot fand ikke længe liide;
 Hun glemte Fare, Frygt, sat alle Ting tilside,
 Flod, Skandser, Fiendens Magt hun agtede ey stort,
 Kom over lykkelig, og skreeg: Nu er det giort (b)!
 Med liige Tapperhed man saae dem længe striide,
 Hvo Sejer skulde saae, man kunde ikke viide.
 Hun offensive gif med et uhørligt Mod,
 Forlangede at see hans Død og Hierte-Blod,
 Med Hectors Force slog med begge sine Krykker;
 Man tænkte ved hvert Slag en Tønde gif i stykker.
 Han paa Tartarisk Biis nu rykked frem, nu løb,
 Nu reyste Hovedet, nu bag en Tønde krøb.
 Ret som en Snegel, der nu kryber ind i Huuset,
 Nu tager Mod igien, og kommer frem for Liuset,
 Saa denne tapper Mand nu fast usiunlig var,
 Nu kommer for en Dag, og atter Hierte tar.
 Da dette store Slag en Time havde varet,
 Og man imidlertid sig ikke havde sparet,
 Da see! hvad skeede da: man tvende Krager saae
 I Luften holde still, og over Gunild staae.

Hun

(a) Saaledes talte og Achilles udi Striden til sine Felt-Mærre:

Ξάνθε τε καὶ Βαλῖς, ἠλεκλυτὰ τέκνα Ποδάρογης, &c.

[Hom. Iliad. 19.]

Item Antilochus til sine Heste, *ibid.* 23. Men dette bliver her ikke saa meget outreret, som hos Homerum, hvor undertiden Hestene svarer meget ziirlig, e. g. Achillis Heste, Iliad. 19. Sa de græder undertiden, som over Patrocli Liig:

Ἴπποι δὲ κλαῖον.

Hom. Iliad. 17.

(b) *Jacta est alea!* hvor til alluderes.

Hun over saadan Syn sig ikke kunde fryde,
 Af deres Gang og Eving hun kunde strax udtyde,
 At hendes Undergang og Fald forhaanden stod,
 (a) Blev daane-færdig strax, og tabte Helte Mod.
 I gamle Eventyr hvo dreven er og øvet,
 Den veed, at saadant Syn har mangen Helt bedrøvet.
 (b) Ret som et Bierg-Trold, naar det Lys og Solen seer,
 Forvandlet bliir til Steen, fand sig ey røre meer:
 Saa Fryghed og Mod hos Gunnild strax forsvandtes,
 En varm Blodsdraabe meer i hendes Legem fandtes,
 Thi dette fæle Syn all Tid af Kroppen drev,
 Saa at hun fast til Steen, som Trold, forvandlet blev.
 Saa Katten maatte fast fortsætte Slaget eene;
 Han som et Egern, der i Træets Top og Greene
 Med stor Forundring gjør nu et, nu andet Spring,
 Paa Blokkes Skandser sprang og førte som i Ring.
 Blof merkede, at hvis han Katten kunde fælde,
 Victorien da til hans Side vilde hælde.
 Han derpaa vendte an stor Møye, Konst og Magt,
 Og endeligen tog sin Tempo saa i agt,
 At han fik Katten fat, som da tog paa at skriige,
 (c) Saa der af skælvede det heele Anholts Rige;
 (d) En Stentor kunde selv ey give større Skriig,
 (e) Ja Mars ey skraalte meer i den Trojanske Kriig.

Af

(a) Det gif denne gode Dvinde ikke bedre, end Juturna hos Virgilium, hvilken, forstræffet af saadant Syn, forlod Slaget:

— — — Talin' possum me opponere monstro?

Jam jam linquo aciem. Ne me terrete-timentem,
 Obscenæ volucres; alarum verbera nosco. Virg. Æneid. 12.

(b) Tydske Foch: p: 209.

(c) Homericè & eleganter.

(d) Stentor havde saadant Skraal som 50 andre:

Ὅσσον ἄλλοι πενήκοντα. Hom. Iliad. 5.

(e) Og Mars som 10000 andre. Hom. ibid.

Af fligt den tappre Blof dog ikke Modet miste,
 Men Mons om Rumpen tog, og sig til Gunnild liste,
 Med saadan Haand=Gevær om Ørne hende slog;
 Hun gandske modløs blev, og straxen Flugten tog,
 I Floden styrtede, da hun tilbage rykker.
 (a) Ved saadant Fald det sang og klang i hendes Krykker.
 Ret som en gammel Eeg, der ved en Aae=Bred staaer,
 Den rasend Norden Vind saa længe mod den flaaer,
 At den maa falde om; den heele Flod sig hæver,
 (b) Og Flod=Gudinderne af Rædsel skælver, bæver:
 Saa Blof som hæftig Storm vor Gunnild drev og slog,
 Indtil hun styrtede. Slig Ende Slaget tog.
 Saa endtes denne Striid. Man haver den anskreven
 Som største, der af Blof paa Den holdt er bleven;
 (c) Thi, skønt af første to der større Rygte gif,
 Han meste Ære dog af sidste Handel fik.
 Af dette store Slag slig Lærdom man kand trække,
 At den, der lader sig af ringe Ting forskrække,
 I hvilken Overtroe kun haver mindste Sted,
 Sig styrter ofte i U=lykke og Fortred.
 En Gunnild eene er, der lod sig saa forblinde;
 Man i Historier Exempler nok kand finde,
 At tit en Nøg, en Ild, et Dyr, et Fugle=Striig
 Ophidset har et Land, giort Ende paa en Kriig.
 Indbolde af en Koe har kundet dennem spæge,
 Som gandske Verdens Magt ey kunde flaae, bevæge.

Den

(a) — — — *'Αγρίππος τειχῆς'*.

hvilket er ligesom Omqvæd hos Homerum.

(b) De kaldes Najades, og lader sig undertiden see paa Floderne af Poeter, men ikke uden i meget behlgt Behr, thi de ere meget kiælne, som alle fornemme Jomfruer.

(c) *Facta dietaqve illustrium Virorum alia clariora sunt, alia majora.*
 Plin. lib. 3. epist. 16.

Den store Rømer-Bye, ja heele Verdens Magt
 En Spaamand, Siæl og Nar har været underlagt.
 En liden Fugl, en Orm har kundet sig berømme,
 At den har holdet tit et Riige udi Tømme.
 En Nicias af slygt saa sterkt forblindet var,
 At han sin Hær, sit Land, sig selv opoffret har.
 Man dog alligevel dem kaldet haver Biise,
 Man dog Skribenter seer for Klogskab dem at priise.
 Jeg priiser derimod den daarlig Mand, den Nar,
 Den, som om Mennesket saa sælsom talet har:
 (a) Jeg beder Guderne, at, naar min Tid er omme,
 Da udi Mennesker min Siæl ey meer maa komme,
 Men at den heller maa faae Boelig i en Koe,
 En Orm, en Madike, et Asen eller Soe!

(a) Saa som Pythagorici troede, at, naar et Menneske døde, kom hans Siæl udi et andet Creatur.

[Ende paa den anden Bog.]

Den tredie Bog.

[1. Sang.]

D En gyldne Phæbus var et Bøffeskud fra Havet (a),
 (b) Fru Thetis havde alt hans Aften=Grød tillavet.
 (c) Vand=Nympherne man saae at løbe op og ned,
 Een raabte: Bordet dek! en anden: Sengen reed!
 (d) Neptuni Søner med Fallerkener at springe,
 At dekke Solens Bord, med Aften=Kloffen ringe.
 (e) At gjøre denne Sag meer tydelig og klar:
 Man Solen saae gaae ned, det Aften bleven var.

Da

(a) Jam labor exiguus Phœbo restabat, equiq;
 Pullabant pedibus spatium declivis Olympi.

Ovid. met. libr. 6.

Poeterne fingere, at Solen har sit Natte=Øye udi Havet hos
 Madame Thetis, og gaaer ned udi et Svelg, som er ved Cadix
 i Spanien:

Ter juga Phœbus eqvis in Ibero gurgite merfis
 Dempferat.

Ovid. met. libr. 7.

(b) Havets Hustrue og Achillis Moder.

(c) Kalbet Nereides, hvor iblant Thetis var den fornemste.

(d) De kaldes Tritones, og vare halve Mænd og halve Marsviin.

(e) Poeten raillerer atter med visse Skribenteres Skrivemaade.

Da man vor Gunnild fandt i Floden sig at vælte;
 Hun tænkte ej paa Bloek, paa Kragerne kun skældte,
 Hun skreeg: Det fæle Syn mig Sejr berøvet har,
 Min stærke Fiende jeg ellers voren var.
 Hvis jeg maa leve lidt, det Skæbnen saa behager,
 Jeg vende skal min Tid paa at forfølge Krager.
 Man ogsaa hendes Kat, den troe Achates, saae
 Med stor Bømodighed bag Øret sig at klaae.
 Han gav tilkiende med en meget ynksom Stemme,
 At det langt bedre var, man havde bleven hjemme;
 Saa at man vidste ej, hvo ynkes burde mest,
 Vor Gunnild, eller og det lille stakkels Beest.
 Hun udi Floden laae, sig selv ej hielpe kunde;
 Han seet blev at staae ved Floden sterkt at grunde,
 Nu som han vilde sig i Vandet styrte ned,
 Nu som han bange blev, til Flugten var bereed.
 Her nødig er, at jeg en kort Afrisning giver
 Paa denne lille Flod, Poetisk den beskriver;
 Jens Bloek med egen Haand den selv aftegnet har,
 Han ønsket tit, at den i Raaber stikken var.
 Den er kun liden, af Anseelse kun ringe,
 Saa med Behændighed man kand der over springe.
 Et Geometrisk Skrit den dog i Bredden har,
 (a) Foruden ved den Sted hvor Slaget holdet var;
 Der er den smalere, men allerheftigst flyder,
 Saa Donau med sliig Fart i sorte Søe ej bryder,
 I Golfet af Lion ej Rhone med sliig Til,
 Ej udi Luften man saa hastig seer en Piiil.
 Jeg om dens store Fart tør fast ej meere skrive,
 Jeg frygter Læseren vil Hoved-svimlet blive.

2f

(a) Der har den kun passum vulgarem, som er mindre.

Af Blocks Beskrivelse jeg med Forundring seer,
 (a) Paa visse Tider at den klar og stille er.
 Skjønt Block var Physicus, han dog ej nogensinde
 Til sli'g Forandring ret Aarsagen kunde finde;
 (b) En Aristoteles, han sagde, saadant Vand
 Ret kruse Hovedet og Modløs gjøre kand.
 Man, som med Nili Flod, dens Udspring ikke søger:
 Af Blocks Beskrivelse og Peder Paarses Bøger
 Jeg seer, den tvende Spring og Hoved-Kilder har:
 Een gaaer fra Bassersæt, mod Vesten Coursen tar;
 Fra Bryggerfæt man seer den anden at fremkomme,
 Hvis Laab mod Østen er. Der findes ogsaa somme,
 Fra Borgestuen som den tredie regne vil;
 Men der i fare vild, thi den er aldrig til
 Undtagen Jule-Nat, naar Folket brav er drukken,
 Og, som Naturligt er, naar tit gaaer Hull paa Krukken.
 Nu som en Cydnus (c) den fast saa som stille staaer,
 Nu som en Tigris (d) den med største Force gaaer.
 Ja, det som selsomst er, og Lærde ingensunde
 Med deres Wiisdom ej har kundet ret udgrunde:

Man

(a) Liquidus & suas duntaxat undas trahens. Vid. Quint. Curtius, hvortil alluderes. Med denne Auctor synes Poeten besynderlig at raillere udi denne Kendeesteens prægtige Beskrivelse.

Un Auteur, quelquefois trop plein de son objet,
 Jamais sans l'épuiser n'abandonne un sujet.
 S'il rencontre un palais, il m'en dépeint la face;
 Il me promène après de terrasse en terrasse.

Des Preaux art. poet. chant 1.

(b) Aristoteles siges at have styrtet sig i den Flod Euripus, da han ikke kunde finde Aarsag til dens Flod og Ebbe.

(c) At te, Cydne, canam, tacitis qui leniter undis
 Cœruleus placidis per vada serpis aquis.

Tibull. libr. 1. Eleg. 7.

(d) Saalebes kalbet, efter den løber saa hastig.

(a) Man nu den skiden seer, nu klar, nu guul, nu hvid,
 En Tid ej Farve har som paa en anden Tid.
 Jeg vilde vide dog hvad Lærde derom meene.
 Ved Gaardens Ende den gaaer ud i trende Greene;
 Som andre Floder da den taber strax sit Navn.
 (b) Sid den i Kobber var! det Landet var til Gavn.
 Nok talt om denne Flod, jeg mig til Gunnild vender.
 Folk bliver saadant vaer, de rækker hende Hænder,
 De hjælper hende op, i Stuen flæber ind.
 Hun længe Føles-løs laae uden Sands og Sind.
 Hun kom sig dog igien, og leved siden længe.
 Jens Blok for denne Sag man vilde lade hænge;
 Men han forsvarede med saadan Synd sin Sag,
 At han blev Angerløs og frikiendt samme Dag.
 Men Gunnild kunde ej den Spot saa let fordøje;
 Man dog et Middel fandt til hende at fornøje:
 Hun over Krager fik fuld Jagt-Net, Hals og Haand.
 Den, som i Barndom gaaer, som Barn man stille fand!
 Vor Tomfrue midlertid sig rejsted paa sin Pude,
 Saae om sig, og fornåm, at alle vare ude;
 Hun slog sig derfor løs, brød ud i bitter Graad,
 (c) At strax den heele Seng i Djeblik blev vaad.
 Det er forunderligt, hvor saadan Tid er inde,
 At see saa megen Graad ret strømmeviis at rinde.
 Man skulde tænke, at den største Ildbrand
 Udslukkes skulde af saa megen hyppig Vand.

Men

(a) Det synes mig dog er let at begribe, thi Floden maatte for-
 andres, ligesom Rilderne, der ginge fra Bryggerfæt og Vasterfæt,
 vare dannede; for Exempel: naar man toede udi Vasterfæt med
 Sæbe, maatte denne berømmelige Flod endelig blive hvid.

(b) Vid: Blok: Chorogr: pag: 16.

(c) Ἰπερβολή.

Sinum lacrimis implevit abortis. Virg. Æneid. 4.

Men Elskovs heede Brand med Vand man ej kand slukke:
 (a) Neptunus selv sig maa for en Cupido bukke;
 En Fisk heel fugtig er, slikt dog ej staaer imod;
 I gamle Skialdres Tid nu een, nu anden Flod,
 (b) Ja Havet selv man har af Elskovs heftig Lue
 Seet være stukken an, som hidsig Turtel-Due.
 Fru Thetis, skøndt hun har sin Boelig udi Vand,
 Med heele store Hav ej Elskov slukke kand.
 Da Graaden stillet var, begyndte hun at tale:
 Ach, ingen Trøst er til, mit Hierte kand husvæle!
 Ach, jeg var lykkelig, hvis jeg kun maatte døe!
 Tyranske Vind og Storm! Tyranske Hav og Søe!
 Hvi bragte I den Mand? hvi kom han hid paa Landet?
 Kun for at qvæle mig! Nej, det var ikke andet!
 Hvi drev I ham ej hen til andet Land og Øe?
 Kun for at dræbe mig! Ach, kunde jeg kun døe!
 Man trøster mig omsonst; min Trøst er kun at græde,
 At være Trøstesløs, at hyle, Dyne væde.
 All Trøsdom, Medicin mig ikke hielpe kand:
 Ej Trold har mig forgiort, men Vaars den fremmed Mand.
 Den fremmed Peder Vaars, hans Skønhed, yndig Miine,
 Hans Sufferतालend Mund aarsager mig slikt Piine.
 Hvad ondt har jeg vel giort? hvad Synd jeg unge Møe?
 Hvi bragte I ham hid? Tyranske Vind og Søe!
 Slikt Marthe Kofke-Løs, som var i Stuen eene,
 Til Hierte gif; skønt hun ej havde en god Seene,
 Det ynksom Klagemaal dog rørte hendes Blod,
 Ja Taarerne af Ynk i hendes Øjne stod.

Skønt

(a) — — — "Εστὶ δ' ἐν θαλασσῶν

Κλύδωνι Κίπρις.

Euripid. Hippolyt.

Pisce Venus latuit, Cyllenius Ibidis alis. Ovid. Met. 5.

(b) Gubinden for Havet lod sig og bedrage af Peleo; og blev af faabant Favntag fød den store Achilles.

(a) Skjønt haardest Flintesteen man skulde før bevæge,
 En Nordisk Bjørn, en Uls, Hyrcanisk Tiger spæge,
 Hun gif til Sengen hen, og sagde: Nille hör,
 Tag ikke saa afsted! Hvad er det som J gjør?
 Cupido saarer tit, han selv igien dog læger (b),
 J god Intention han Hierter kun bevæger.
 Han engang saared mig, men selv mig banet Vej
 At lædske saadan Jld; jeg derfor døde ej.
 Jeg styrede min Lyst, befandt mig vel derefter.
 Hvad vinder J ved Sorg? J taber eders Kræfter.
 Naar saadant hender mig, jeg ikkun deraf leer;
 Cupido saarer vel, han ogsaa Doctor er.
 Saa vor Lucretia da endede sin Tale,
 Hun den forliebte Møe saa søgte at hufvæle.
 Men Nille længe laae fast saasom Maale-løs;
 Hun saae sig røbet af den listig Rokke-Tøs.
 Omfider brød det ud: Dit Raad jeg gierne følger
 (Hun sagde suffende), og slikt ej længer dølgder.
 Spænd alle Kræfter an! vend an all List og Gliid!
 Jeg veed, du raadbild ej har været nogen Tiid.
 See til, du mager saa, jeg kand til hannem komme!
 En Sukker-Evebak hun tog derpaa af sin Lomme,
 Sit Kridhuus aabnede, sex Skilling der af tog,
 Som hun til Nye-Aar selv fik med en Spænde-Bog.

Vor

(a) Pumiceos oculos habet, nequit
 Lacrumam exorare, ut exspuant unam.

Plaut: Pseud: Act: 1. Sc: 1.

(b) Hvilket er falskt, Marthes Ord i Respect; thi, at Cupido er
 kun en lumpen Doctor, bevidner den gamle lystige Poet, naar
 han forestiller ham grædende, efterdi han var stukken i Fin-
 geren af en Bie:

*Ἔρωσ ποτ' ἐν ῥόδοισι
 Κοιμωμένην μέλιτταν
 Οὐκ εἶδεν &c.*

Anacreon od. 40.

Bor Marthe var ej seen sliG Gave at modtage;
 Hun qvantsviis sagde: I jer skulde ej umage!
 Jeg seer, min Nille! ej, at saadant nødigt er.
 Men mig berettet er, hun siden fordret meer.
 Her nødig er, at jeg om Marthe lidet taler,
 Og hendes Character min Læser net afmaler.
 Enhver Historicus, der saadant gaaer forbi,
 Forretter ey sin Pligt, ey træder rette Stie.
 I Underfundighed hun havde ey sin Liige,
 Hun deri eftergav ey nogen Fruer=Piige;
 Saa tit hun gjorde Ont, og nogen Fejl begik,
 Nu een, nu anden strax for saadant Skylden fik.
 Hun stedse venlig var, sig kunde saa forstille,
 Og med Huus=Folkene saa efter Ønske spille,
 At hun dem havde som i Kæder og i Baand,
 Og deres Lykke fast indsluttet i sin Haand.
 (a) Naar hun bedrev en Synd, hun andre strax forklaffet,
 Men græd, naar hun dem saae for saadant blive straffet.
 For nogle Aar et Kruus for hende søndergik,
 Lars Gaards=Karl derfor strax en banket Trøye fik.
 Hun engang flaget var for Skænds=Ord, skiden Tale,
 Lars Gaards=Karl maatte dog paa Ryggen sliGt betale.
 En anden Gang hun en Sølv=Knappet Stok og brød,
 Den gode Lars igien blev sat paa Band og Brød.
 I Fjor hun stykker slog paa store Gal en Rude,
 Lars den betalte og, skiondt det var med ham ude.
 Hun Spiise=Kammeret lod engang aaben staae,
 Lars maatte til igien sig derfor lade flaae.
 Den Lars var hendes Mand, hun ham ey kunde miste,
 Hans Ryg som til sit Skjold at bruge Marthe vidste;
Han

(a) Flagitiis addidit, ut, qvem deceperat, accusaret.

Plin. lib. 6. epist. 22.

8. 2. Hun qvantsviis sagde] paa Strømt.

- 29. Den Lars var hendes Mand] var en Mand for hende, ham kunde hun bruge.

Han for Ufskyldighed at liide saa var vant,
 At, naar hun løy ham paa, han troede, det var sandt.
 Storck sagde tit: Det er en Fandens listig Pige!
 I Sindets Gaver man ey finder hendes Lige;
 Slig vittig Kofke-Tøs man ey skal kunde faae,
 Om man fra Anholts Land til Lessøe vilde gaae.
 Der ikkun fattes, at hun ikke er studeret,
 Og flige Gaver har ved Studia formeret;
 Men det er meget vel, hun ikke Bog-lærd er,
 Hun vilde komme mig og andre alt for nær.
 (a) Sid aldrig i min Tiid, han sagde, nogen Qvinde
 Med andet mænger sig, end kaage, sye og spinde!
 Man har Historier, man viise kand paa Prent,
 At sielden lykkelig er Qvinde Regiment.
 Hvem har Jens Lorenzen, den usel Taabenakke,
 For flette Tilstand, end sin Kone, at betakke?
 Per Degn, man tænker, er en meget holden Mand,
 Slig Staader er dog ey paa heele Anholts Land.
 Hvor kommer det vel fra? Han Degne-Penge, Offer,
 Som sine Formænd faaer, som Jesper og Christoffer,
 Ja meget meer, end de; han dog en Prækker er.
 Det kommer, at han ey = nok sagt! paa Fingre seer,
 Det kommer, at han lar sig kuie af sin Kone,
 I Huset hun er Peer og han en Abelone.
 Den arme Dævels Block han slæber som en Træl,
 Og ved sit Qvakterie jo Penge faaer som Skæl;
 Er dog i meere Giæld, end nogen skulde tænke,
 I gaar han sat i Pant tre Stole, fire Bænke.
 Vil det saa blive ved, da troer jeg, inden Aar
 At han gaaer fløyten, og den sidste Olie faaer.

Hvad

(a) I denne Digression skiemter Poeten med dem, der allarmeres
 saa meget over det, at Fruentimmeret vil slaae sig til Læsning.

Hvad Aarsag der til er? Hans Sophie vil en spinde,
 Hun vil ved Koret staae, den raffinerte Qvinde;
 Han intet giøre kand, tør neppe flaae en —,
 Før han maa spørge først, om det er hende kiært.
 (a) Jens Paulsens Kone jeg alleene vil undtage;
 Hun bør regiere, thi hun haver en sin Mage.
 Naar saadant gaaer i svang, hvad vilde blive af,
 Om til Studeringer det farlig Riøn sig gav?
 Det vilde over alt i Huset blive Mester,
 Tractere Mændene som Dren og som Bester.
 Saa talte nyelig Storck i Cenrum med sin Præst,
 Som hannem svarede: Det er, per Deum! best,
 Det allertienstligst er, man flyer dem ingen Bøger.
 Jeg tit giør Visitas, i Ammestuen søger,
 Om nogen Bog er skiult, slikt nøye efterseer;
 Man dog fixerer mig, min Hustrue deraf leer.
 Tænk kun, min gode Storck! imellem os at sige,
 Hvor jeg til mode blev, da jeg vor Stue Pige
 I en Politisk Bog om Roland læse fandt;
 Jeg sagde: Grete hør, det bedre var, I spandt!
 Bed Lilien paa Mark nu lignes maa en Qvinde:
 Hun en arbejnde vil, en meere sye og spinde.
 Hvis mine Klæder kun som andres skaaren var,
 I visselig af mig for saadant fik et par.
 Herr Pastor gjorde ret, ham svarede da Christen;
 Siem saadan farlig Bog paa Bunden udaf Risten!
 En sliig Politisk Bog, et saadant nobel Skrift
 Er kun for Mænd som os, for Qvindfolk er en Gift.
 Man deraf lære kand et Rige at regiere,
 Som beste General en Hær at commandere.

Jeg

(a) Hvorfor han berømmer Jens Paulsens Kone, kand sees af den anden Bog.

8. 21. I visselig... fik et par] et Par paa Dret.

Jeg vil en rose mig, hver veed dog, jeg er flog,
 Troe mig, min Biisdom jeg har faaet af den Bog.
 Een Dag en gaaer forbi, at jeg jo deri blader;
 Man veed, en Mand som jeg, en læser gierne Sladder.
 Jeg tit velsignet har, end takker i hans Grav
 Den Pen, den store Pen, som Author er deraf.
 Fast ingen Ting, Herr Niels! man jo kand deraf trække = =
 Undtagen, svared han, man lærer en at præke.
 Ja, sagde Storck, det er en gandske anden Sag.
 Men hør, hvad i mit Huus er skeed forgangen Dag:
 Jeg tog mig for, u-roest, en Regning klar at giøre,
 Men jeg paa samme Tid et Bulder fik at høre;
 Skjønt paa en Linie nær jeg den snart havde klar,
 Den dog forlod, løb hen at høre hvad det var.
 Jeg strax fornam, det var i lille daglig Stue.
 Jeg gandske stønnede, begyndte sterck at grue;
 Jeg hørde vel, at det var ikke noget Spil,
 Mysgierrig gandske blev, og rakte Orne til.
 (a) Man hørde selsom Snak: mit Folk var reent af lave;
 Een med en Keyser holdt, en anden med en Pave,
 Een vilde slutte Fred, en anden var for Kriig,
 Een Fienden med Magt, en anden slog med Sviig.

D,

(a) Over saadant var den hidfige Poet saa bange udi hans Tiid,
 og hufedes over sit Fæderneland med disse Ord:

— — Novit, toto quid fiat in Orbe,
 Hæc eadem, quid Thraces agant, quid Seres & Indi —
 Instantem Regi Armenio, Parthoq; Cometen
 Prima videt. Famam, rumoresq; illa recentes
 Excipit ad portas, quosdam facit; isse Niphaten
 In populos, magnoq; illic cuncta arva teneri
 Diluvio; nutare urbes, subfidere terras,
 Quocunq; in trivio, cuicunq; est obvia, narrat.

Juv. Sat. 6.

O, hvilket Raserie! O, hvilke Hovet-Dunster!
 Jeg sagde sukkende. Een Bispen slog af Munster,
 Een Førsten udaf Cöln, een Greven udaf Menck,
 Nu var man udi Aars, nu Randers, nu Florenk.
 Een talede om Told, en anden om Accise,
 Ja Marthe Barne-Løs os Veyen vilde viise,
 Hvorledes Handelen kand komme udi Flor;
 Bed alt, det helligt er, en Eed hun derpaa svoer.
 Nu talede man om de skønne Poliske Heste,
 Min Kone sagde: Jeg dem holder for de beste;
 Nu om Rostocker Bier, nu om Bestphalske Eviin.
 Jeg tilstaaer, saadant Snak for mig var som Latin.
 Jeg tænkte: Mon man mig ey spiller her en Fynte?
 Men strax det stille blev, at læse en begyndte:
 Man schreibet von Paris, es habe kein Gefahr.
 Paa Røsten syntes mig, det Tydske Jochum var (a).
 Jeg da paa Døren fandt til Lykke liden Skramme,
 Jeg der igiennem saae, blev vaer, det var den samme;
 Han midt for Bordet sad, forklarede paa Tydsk
 Alt hvad man ey begreeb og ey forstod paa Tydsk.
 Han spør min Kone ad: Kand Mutter vel begribe,
 Hvad disse Tydske Ord paa Anholts Maal vil sige?
 Vist, sagde hun, det Tydsk jeg fatter meget snart:
 Til Paradis fra os er nu fast ingen Fart.
 Jeg vidne kand med Eed, Herr Pastor! at om hende
 Jeg aldrig vidste, at hun Bogstav kunde kiende,
 Langt mindre, at hun var saa færdig i sin Tydsk;
 Jeg ellers hendes Ryg brav havde smurt paa Tydsk.
 Vor Jochum tog sig paa, sin Præken at fuldføre.
 Jeg Marthe saae paa ham med største Andagt høre;
Gligt

(a) Han var vel fød paa Anholt, men havde været 3 Uger udi Lybeck, og ved sin Tilbagekomst agerede Tydsk Sprog-Mester paa Den; hvorudover han gemeenlig blev kaldet Tydske Jochum.

Sligt dette leede Froid i Kirken aldrig gjør,
 Om Textens Deeling naar jeg hende ifkun spør,
 Hun siger: Husbond! jeg er kun en stakkels Pige,
 Jeg saadant ej forstaaer, som J og eders Lige.
 Jeg strax tilbage i Contoret stille gif,
 En ærlig god Krabast med hast i Haanden fik,
 Brød saa i Stuen ind: Hej! hvad er her at gjøre?
 Jeg raabte, og saa brav begyndte dem at smøre.
 J Polske Mærre ud! Herud Westphalske Sviin!
 Jeg taler Dansk, jeg kand ey Tydsk og ey Latin.
 Vor nye Projectist i sær jeg ikke glemte,
 Jeg sagde: Vil du Froid og med Aviser skiemte?
 Tog saa Papiirene og brændte dennem op;
 Af Harm da skielvede mit heele Liv og Krop.
 Ham svarede Herr Niels: Slig Haardhed jeg ey priser.
 Jeg seer ey meget hvad man lærer af Aviser;
 Det meste er jo Løgn. Sligt de vel læse maa;
 Det maa min Kone frit og aaben altid staae.
 Aviser! sagde Storck; kand man ey deraf lære?
 Tie stille dermed kun! Aviser! hør mig, kære! = =
 Ach! svarede Herr Niels, man siger jo i sær
 Om den, der lyver brav: han Avis-Trykker er.
 Ja, sagde Storck, det er saa meget som man siger,
 Er derfor ikke sandt. Aviser er for Piger
 Som Pest, som Rotte-Krud; dem saa forderbe kand,
 At inden stakket Tid = = nok sagt, det heele Land = =
 Saa vidste disse Mænd da Qvindfolk at afmale.
 Jeg underskriver ey i alting saadan Tale;
 Jeg holder, deri man gemeenlig gaaer forbidt,
 Og dette gode Riøn gjør u-ræt meget tit.
 Mig synes, saadan Snak er lidt interesseret:
 Man frygter for sin Sag. Hvis Qvindfolk var studeret,
Hvis

(a) Hvis det ej stedse var fordømt til Rok og Teen,
 Ej ubevæbnet var, forbuden Blæk og Pen:
 Det kunde Character paa en og anden give,
 Paa en og anden Gief, som det vil sort beskrive.
 Hvis havde været Bruug at øve sligt til Rom,
 En Juvenalis da vel skulde salet om;
 En Komersk Kvinde-Pen vel skulde kundet viise,
 At siette Satyra, som vi saa meget priise,
 Fast lidet bedre er end Daare-Riste-Snak,
 At vi for Stiilen kun er Author skyldig Tak.
 Jeg gaaer fra alfar Bey, en selsom Meening haver:
 Lad dem studere, som har beste Sindens Gaver!
 Lad dem regiere, som et Huus kand forestaae!
 Den som beqvemmest er, lad den ved Roret staae!
 Skal A, skjønt hun er viis, fordi hun er en Kvinde,
 Fordi hun gaaer med Skjørt, fordømmes til at spinde?
 Skal B, som er en Nar, en Drukkenbolt, et Faar,
 Strax Mester være, just for han med Buxer gaaer?
 Jeg priiser saadan Mand, der intet selv kand gjøre,
 At han Huusholdningen sin Hustrue lader føre;
 Man sige kand, at han er deri eene viis,
 Og for den eene Post af Folk fortienner Priis.
 Man tænke skulde her, Poeten smukt flatterer,
 For vis Marsages skyld sig saa insinuerer;
 Han ellers bange var, paa Halsen og at faae
 Det heele Kvinde-Riøn. Nej, det er ikke saa!

3

(a) Derudover klager Fruentimmeret ubi Tragoedien med disse Ord:

*Οὐ γὰρ ἐν ἀμετέρα γνώμα λύρας
 ὦπασε θέσπιν ἀοιδᾶν
 Φοῖβος, ἀγήτωρ μελέων. Ἐπεὶ ἀντ-
 ᾶχησαν ὕμνον
 Ἀρσένων γέννα.*

Euripid. Medea.

I det og andet meer jeg taler som jeg tænker,
 Jeg Sandhed følger kun, og bruger ingen Kænker.
 Jeg taler saa, ej just for jeg er Kiønnets Ven;
 Man kiender sandelig ej ret Hans Mickelsen.
 (a) Men Himmel! jeg far vild, jeg er af Bejen kommen!
 Jeg seer alt over mig at være fældet Dommen:
 Han, som paa andre før har givet Contrafej,
 Som Skialdre lastet har, nu træder samme Vej.
 Jeg seer en hoben Folk af Latter fast at sprikke,
 At støde Glassene, Homeri Ekaal at drikke,
 At sige: Hvad vil den nye-bagede Poet?
 Men hvortil tienslig er sli'g Animositet?
 Hvo være vil Poet, den maa Poeter arte.
 Hvor var det da jeg slap? Det var vist om vor Marthe.

(a) Poeten undskylder denne store Digression med gamle Poeters
 Exempler; thi deres Poemata vilde undertiden blive meget mørre,
 dersom Digressionerne bleve borttagne. Saa at man fand
 see, at denne Digression, som maaskee vil blive censurered,
 er heller en Satire, end nogen Forseelse begangen.

2. Sang.

 En samme listig Tøs sig sneeg i Stuen ind,
 Hvor Peder Paars hun fandt, med Haanden under
 Kind
 At sidde paa en Stool, skjønt det var Mid-Nats Tider,
 (At have megen Søvn, sliq Hierte-Sorg ey lider).
 Hvor hun i Stuen kom, begribes ikke let,
 Thi Døren lukket var, og Salen var saa tæt,
 At mindste Sprække var paa Beggen ey at finde;
 Men hvad u-mueligt er for en beslagen Qvinde?
 Ey Laas, ey Luffelser, ey Muur, ey Veg, ey Tag,
 Hun jo igiennem kom; sliq var en ringe Sag,
 Sliq var kun liden Konst for saadan listig Pige.
 I alle Bæreller hun vidste sig at snige,
 For hende, som en Mand, fast alting aaben stod;
 Hun selv og aaben var, sig penetrere lod.
 Hun penetrerede, hun lod sig penetrere,
 Til Kofke-Pigers Roes hvad kand man sige mere?
 Af saadant Syn Peer Paars sig ikke nedslaae lod,
 Skjønt Haar paa Hovedet som paa et Vindsviin stod,
 Skjønt tappere Kallun i Helte-Liv sig rørde;
 Mod all Formodning dog til Nuus sliq Tale førde:
 (a) Peer Nuus, vil du? Ach men = skal jeg = stat op Peer Nuus!
 Ach, gid jeg arme Mand var vel af dette Huus!

Sid

(a) Vid. Ruuf. in Fragment. Diarii.

Gid jeg = Ach, hvilket Syn! jeg aldrig saae dets Lige!
 Peer Ruus, Forræder! ach! din Husbond saadan svige,
 Din Husbond, som = din = ach! har du ey meere Maal?
 Ach, hvis jeg havde kun det mindste stykke Staal,
 Saa var jeg sikker nok, mig intet kunde skade!
 Lidt Staal = Peer Ruus! vil du din Husbond saa forlade,
 Din fromme Husbond, som = = Af disse brudne Ord
 Man seer, at Paars var og som andre skabt af Jord,
 Bar og et Menneske, skjønt han var heel bestandig,
 Som tusind Kræmmere i saadant Tilfald mandig.
 Han selv vel tit har sagt, at han ej bange var,
 Hans Tale mig dog bragt paa andre Tanker har.
 Man dog ej Marsag har, min Helt for saadan Tale,
 For disse brudne Ord som frygtsom at asmale;
 I saadan Tilfald man seer ofte tabe Mod
 De største Helte selv, at iisne deres Blod.
 Men Ruus, som Fufius(a), den tusind Catiener
 Ej kunde raabe op, ej rørde Liv, ej Seener;
 Han ubevægelig laae som et afhugd Træ,
 Hans Siæl og Hierte var nedstegen i hans Knæ.
 De eene spillede, som Aspe-Løv og Blader,
 Der af den mindste Bind sig saa bevæge lader,
 At Bonden med sin Dy i Skoven tit maa staae,
 Og med Forundring see i Øyeblik at gaae,
 I Haandevending see det heele Land at røres,
 Som Havet bruse, der med Lyst og Rædsel høres.
 Det heele Legeme var ellers gandske stiv,
 Ja Blodet størknet, som naar Siælen er af Liv.
 Bor Marthe mærkede, en Rædsel var paakommen;
 Hun nærmede sig ham, en Seddel tog af Lommen,
 Og sagde: Unger Svend! naar du den læset faaer,
 Jeg vedder, Rædsel, Frygt af Sindet straxen gaaer.

Han

(a) Ut Fufius ebrius olim.

Horat. Sat.

Han Brevet tog imod med Rædsel zittrend Hænder,
 Mod Beggen sat sin Ryg, og sig mod Pigen vender,
 En Linie læsed', og paa hende atter saae,
 Bar bange, at hun ham i Kløer skulde faae.
 Af dette sees Kand, med hvilke Sindets Gaver
 Den store Peder Paars beprydet været haver;
 Thi denne eene Post er ligesom et Spejl
 Paa en fuldkommen Mand, der fast har ingen Fejl.
 Hvad Biisdom var det ej, i hast det saa at lave,
 At han saa Ryggen fri mod hende kunde have!
 Med hvad Forsigtighed han ej mod Brevet tog,
 Det læsede, og tit paa hende Døne slog!
 Paa eengang tvende Ting det konstigt er at gjøre;
 Fra Cæsars Tiid man faa Exempler kand fremføre.
 Det gjorde dog min Helt: han læste, og gav agt
 Paa den, han frygtede. Hvo skulde have sagt,
 At sligt var mueligt, hvis af klare Documenter,
 Som vel fortien, at til Beviis man dennem prenter,
 Man ikke kunde see, at sligt passeret var?
 (a) Et heelt fuldkommen Ark Paars derom skrevet har.
 Den store Peder Paars igiennemlæste Brevet;
 Han med Forundring saae, hvad derudi var skrevet:
 At Nille var forliebt, ham vilde hielpo ud.
 Det var for ham et glad, men dog bedrøvet Bud.
 Han sagde med et Suk: Hør smukke lille Pige!
 Jeg eder skal Beskeed paa sligt i Morgen sige.
 Hun svarede: Heel vel; jeg maa og straxen bort,
 At give Nille Svar, thi Tiden mig er kort.
 Saa tit jeg tænker paa, strax mine Døne rinde,
 I hvilken Tilstand da Per Ruus var denne sinde.
 Paars ham tiltalede: Sy, skiem dig tusindfold;
 Du en troe Tiener est! Ach, spar mig kære Trold!

Ruus

(a) Diar. Petr. Paarl. pag. 300.

Kuus skreeg da overlydt. Tag heller Paars min Herre (a),
 Han sig kand førend jeg med Penge ransonere;
 Med mig I Fattigdom kun faaer, Fortred og Sorg,
 Min Husbond beste Boed har udi Callundborg!
 Hvor ærbar Paars end var, saa maatte han dog fniise.
 Din Manddom, sagde han, jeg noksom ey kand priise!
 Stat op! hun borte er, jeg er din Husbond Paars.
 (At huuse flige Folk er ikke lidet Kaars.)
 Stat op! hun gif sin Vej, her er ej meere Fare.
 Ach! gif hun? sagde Kuus; det var min Troe en Mare,
 Hun eder lidet kun, men mig en Time reed.
 At du est en Eujon, Paars sagde, det jeg veed.
 Ja, svared' Kuus, man veed, hvad Skrek kand forarsage,
 Jeg ellers aldrig fligt har gjort i mine Dage.
 Naar man et Spøgels seer, hvo kand da have Mod?
 Ej Degnen selv! Det tør jeg sige, om han stoed = =
 Holdt op! da sagde Paars; vi vil ey meere trette.
 Gav ham saa Seddelen, og sagde: Læs kun dette!
 Af Glæde da Per Kuus fast daane=færdig blev,
 Velsignede den Haand, den Marre, som det skrev.
 Men over fligt Per Paars man heftig saae at grunde:
 Skal jeg min Dorothe forlade? Ingenlunde!
 Skal jeg den ærlig Siæl, min fiære Fæstemø,
 For hvis Skyld jeg mig har betroet Hav og Søe,
 For hvis Skyld Peder Paars saa meget ont har lidet,
 For hvis Skyld jeg har tit i suure Æble bidet,
 Hvis Ihukommelse all Sorrig har gjort sød = =
 Nej, jeg vil heller døe den skændeligste Død.

Ret

(a) Liigesaa artig var Bacchi Diener mod sin Herre udi Comoe-
 bien, naar han siger: Slaae heller min Herre! Thi, som han
 er Gud, saa kand han bedre taale Hug:

*Καὶ πολὶ γὰρ μᾶλλον ἔστι μασιγωτός,
 θεὸς γὰρ ἔστιν.*

(a) Net som en voren Eeg mod Dren, den vil felde,
 Staaer som i Tvilsmaal til hvad Side den vil helde,
 Et saadant saaret Træ var Peder Paars da liig;
 Dyd, Fare, Elskov, Frygt i hannem førte Kriig.
 Han derpaa tier lidt, og alting estertænker,
 For Døne stiller sig, nu Fængsel, Baand og Lænker,
 Nu det som værre er, en saa u-ærlig Død;
 Blev som forandret lidt, i disse Ord udbrød:
 Udfordrer Elskovs Lov, at vi skal være Træle,
 At vi i Galgen os skal derfor lade qvæle,
 At vi opofres skal og skændeligen døe?
 Hvad nytter saadant vel min kære Fæstemøe?
 Hvis jeg dog vidste, slikt kun vilde dig behage,
 Jeg med Fornøjelse mig tage lod af Dage.
 Jeg veed, hvis du var her, som du est udi Mars,
 Du vilde sige: Gjør ej saadant, Peder Paars!
 Du saadant Forsæt selv som Galskab vilde laste;
 Du vilde dig, min Siæl! for mine Fødder kaste,
 Ja sætte for dit Bryst din lille Guldskib
 Og sige: See! hvis du ey redde vil dit Liv = =
 Men ach! Peer Paars! est du og bleven en Forræder?
 Du talet haver som den grummeste Misdæder.
 Mon Peder Paars saa snart sig selv fornegte kand?
 Mon det er Forsæt af en brav retskaffen Mand?
 Nej ingen ærlig Siæl sliig Utroeskab kand sømme,
 For saadan ublue Snak jeg bør mig selv fordømme,
 For sliige Tænker jeg at døe er eene værd,
 Og det for egen Haand. Tag hid, Per Ruus, mit Sværd!
Flux!

(a) Et modo desperat, modo vult tentare, pudetq;
 Et cupit, & quid agat, non invenit. Utq; securi
 Saucia trabs ingens, ubi plaga novissima restat,
 Qvo cadat, in dubio est, omniq; a parte timetur:
 Sic animus &c. Ovid. Met. 10.

Flux! skynd dig, jeg vil strax min Dorothe fornøye!
 Flux! skynd dig, svared Ruus, tag hid min Hat og Trøye,
 Min Kiøle, Buxer, Skoe, min skønne Sarses Best,
 Som jeg mig giøre lod forgangen Jule-Fest!
 Min Pung, som ligger i min nye Kiøle-Lomme!
 Flux! skynd dig, giv mig hid min Væske, min Mad-Bomme!
 Min heele Belsærd, flux! min Pibe, min Tobak,
 Min = = ach! man sprekke maa af saadan Pølse-Snak.
 Flux! jeg har nødig nu at bruge en reen Skjorte,
 Den ligger i mit Skriin; men Skrinet er jo borte!
 Paars svarede: Paa sligt at tænke er ej værd.
 Sandt, sagde Ruus, det alt gif fløyten med jer Sværd (a).
 Ach! sagde Paars, jeg er af Corrig saa forblindet,
 At jeg om slige Ting mig ikke har besindet;
 Jeg mine Tanker hos min Dorothe ladet har.
 Ach! svarede Peer Ruus, gid hun paa Bloksbjerg var!
 Jeg aldrig haver seet en Karl, der er til Alder,
 Som haver sine Sind, der til slig Galsskab falder.
 Den Kiærlighed den er til all U-lykke Rod,
 For tusind Dorther jeg ej mister Draabe Blod.
 Skal vi i saadan Sag os her betænke længe?
 Skal vi for hendes Skyld os begge lade hænge?
 Om I saa rasend' er, Per Ruus er dog ey gal,
 Han aldrig nogen Tiid til saadant falde skal.
 Troe mig! naar I er hengt, I mine Ord vil sande,
 Men alt forsilde, og slig Daarlighed forbande.
 Tænk kun, hvor smukt det er, naar Folk os hænge seer,
 Os peeges Fingre paa, os alle Mand beleer.
 Tænk med hvad Hierte-Sorg vi sligt maa see og høre.
 Man for at spotte os vil saadan Grav-Skrift giøre:
 Stat stille Vandrings-Mand! her hviler Peder Paars,
 Som lod sig hænge for en — — Tøs i Mars.

Her

(a) Som fand sees af den første Bog.

Her hænger han, den Sturt, den Giet, den Fleste-Gante,
Den Hundsvot, Slyngel, Nar, den Dosmer og den Gante,
Den Abe, Fæhund; med sin Skriver Peder Ruus,
Der udi trende Nar som Svend var i hans Ruus.

(a) Satyriscuser nok der findes her paa Landet,
Som for os gjøre vil et Grav-Skrift efter andet;
Ehi gode Hoveder man her og finde kand,
Saa vel som i vor Bye og i vort Føde Land.
Troe mig! sliG Gierning man til Galskab vil udtyde,
Og naar vi ere hængt, I saadant vil fortryde.
Jeg ikkun u-lært er, dog saadant forud seer;
En Ting fortrydes tit, naar det forsilde er.
Skal os et ærligt Navn ej, sagde Paars, bevæge?
Gemeene Pøbel kun paa os vil Fingre pege;
Men lærde derimod vil dømme saa der om:
Med gamle Helte Paars kand lignes udi Rom.
Paa anden Danst, Per Ruus da svared, sliG jeg tyder:
Paars lignes kand med en og anden gammel Snyder,
Hvis Daarskab for en Dyd de Gamle regnet har.
Troe mig! en saadan Helt nu holdes for en Nar.
I Callundborg man nu sliG Tapperhed kun laster,
Og sliG Philosophie kun under Bænken kaster.
Per Iversen fortaalt mig haver om en Mand,
Hvad Navn den Slyngel har, jeg ej erindre kand,
I Kirkebogen man dog saadant let kand finde;
Han heed Alverus = = nej! det er mig ud af Minde,
Jeg troer, hans Døbe-Navn vist Holophernes var = =
Nej! sandelig jeg reent hans Navn forglemmet har.
Naar man lidt gammel blir, og kommer lidt til Alder,
Strax Ihukommelsen heel mærkeligen falder;
Jeg vil ej rose mig, da jeg var 20 Nar,
Jeg alting kom ihu, som det var skeet i gaar.

Hvis

Hvis jeg kun kommer hjem, Lars Degn jeg dog skal bede,
 I Kirke-Bogen han det Navn vil efterlede;
 Han saadant gierne gjør, han er min gode Ven,
 Han frit har i vor Boed Papir, samt Blet og Pen ==
 Da Paars skreeg Himmel høit: De Fandens Parentheser
 Dig gandske drukken gjør, og mig i Søvn snart dyffer.
 Ach, nu jeg har hans Navn! da raabte Peder Ruus;
 (a) Det Quintus Rufus er, han døbt er Curtius.
 I gammel Tid man fik i Daaben tvende Navne,
 Men jeg fand ikke see hvad saadant kunde gavne.
 Summarum Summa: han er Auctor til den Bog,
 Som skreven er paa Tydsk om Alexanders Tog.
 Per Iversen jeg har hørt kalde ham en Taabe,
 Og for en usel Gief ham ofte at udraabe,
 Thi af Ambition sig selv han ofred' op,
 Sig styrtet i en Grav med gandske Siæl og Krop.
 Nej! man ej lever meer i vor Tid efter Moder!
 I rette eder nu maa efter Landets Moder,
 (b) I Fingren stikke maa i Tiden, lugte til,
 Hvad Tid I lever i, om I mig lyde vil.
 Det, som i gammel Tid blev priiset saasom Dyder,
 Nu heeder i vor Tid og kaldet bliver Lyder.
 Troe mig, med saadant det som Klæde-Moder er:
 Bormesters Gertrud ej bær Glaske-Trøye meer.
 Frank Jespersen af Folk jo agtet blir og æret;
 Tre gange han i Nar dog har forlovet været,
 Han bruger Fæstemøe, som andre Almanak,
 Ej lader skræmme sig af visse Folkes Snak.

3

(a) Confunderes med Marco Curtio, som styrte sig udi Svelget.
 (b) At stikke Fingeren i Jorden, er ellers beqvemmere talt.

J kiender i vor Egn den gode Kasten Skriver;
 (a) Et eje-got Gemyt, som meget elsket bliver;
 Et Tusind Daler han, jeg troer, vel vejet, har,
 Jeg vil ej sige meer, men, maa skee, vel et par.
 Jeg aldrig kommer i hans Huus, han mig jo byder
 Nu Steeg, nu Hollandsk Ost, som Vand alt saadant flyder.
 Jeg aldrig haver kiendt en saadan ærlig Siæl.
 Gid at jeg kunde kun ham giøre nogen Skæel!
 (b) Den samme Kasten sig hver Uge fast forlover,
 Nu slutter, bryder Pagt; nu den, nu den besover;
 Nu en forlader, nu en anden tar igien.
 (c) Han selv det tegner an og fører udi Pen;
 Thi han er accurat i alle sine Sager,
 Slig Noes hans Kiender ham ikke selv betager.

Han

(a) Eje-gode og noble Gemytter kaldes de, som ere gode Compagnons og gode Verter, omendskiønt de stæler fra en for at giøre en anden til gode. Skarns Gemytter derimod ere de, som leve indgetogen og stille. Vil nogen sige, Peder Ruuses Definition er falsk, da appelleres til de fleeste Stemmer af Folk i vore Tider.

(b) At der er intet ont udi saadant, kand bevises saa vel af Praxi, som af mange gamle lærde Bøger. Der af roser sig især den gamle lystige Poet, naar han opregner alle sine Maitresser:

Εἰ φύλλα πάντα δένδρων

Ἐπίστασαι καίειπείν,

Εἰ ἡμαθῶδες ἐνρεῖν

Τὸ τῆς ὄλης θαλάσσης,

Σὲ τῶν ἐμῶν ἐρώτων

Μόνον ποιῶ λογιστήν.

Anacreon. od. 32.

(c) En stor Accurateffe, hvoraf berømmes en vis Person, hvilken, naar han havde Forsæt at drikke sig et Ruus, satte en Knappe-naal paa sit Erme, at han ikke skulde forglemme det; item en Fransøsk forliebt Dame, der skrev udi sin Tegne-Bog paa Rejsen: Memoire pour me faire — en passant à Lyon.

Han en a parte Bog til fligt indrettet har;
 Saa accurat og før hans salig Fader var.
 I saadan Skriver-Bog jeg nyelig haver fundet,
 At han til Femten sig paa een Tid havde bundet.
 Ham elsker dog enhver, ham ingen derfor skyer;
 Kun visse onde Folk ham kalder Byens Tyr.
 Jer Fader Rasmus Paars har selv og saadant vovet,
 Jer Moder tog, skjønt han med anden var forlovet;
 Hvis Rasmus havde da ej øvet saadant Epil,
 Den gode Peder Paars ej havde været til.
 Sid I kun vilde i jers Faders Godsfor træde!
 Man nu flig ærlig Mand med Lys maa efterlede.
 Jeg har min Meening sagt; hvad kand vel siges meer?
 Ach! sagde Paars, jeg af din Tale slagen er!
 Ruus blev da heftig glad, med Taarene i Øje
 Han raabte: Jeg end Staal med mine Ord kand bøje!
 Kom, lad os sove lidt, mens det er endnu Nat,
 I Morgen faaer vi nok den samme Pige fat.
 Saa ginge de til Sengs, ej meere Tale førte,
 Og udi Djeblik at snorke man dem hørte.
 Jeg seer, til Middags Tid de begge sovnet har,
 (a) Da kun et Bøsse-Skud fra Zenith Phoebus var.
 En Momus skulde her maa skee Anledning tage,
 Og sige: Skal en Helt ej altid sig forsage?
 En, der saa frngtsom er, saa bange for sit Liv,
 Der mod U-lykke ej, ja Døden selv, er stiv,
 Hvo Livet skatter meer end Ære, den, jeg meener,
 Paa Heltens Liste han at komme ej fortiener.
 Nej Mome! i din Kram ej saadant tiene skal:
 Paars stødes derfor ej af store Heltens Tal.
 Skjønt jeg har Affkye selv for Ruuses flemme Tale,
 Og som ugudelig den stedse bør afmale,

Saa

(a) Test. Tydske Sock. Hist. sui Temp.

8. 24. Skal en Helt ej altid sig forsage] fornægte sig, være selvfornegetende, opoffrende.

Saa finder jeg dog, at han deri havde ret,
 At visse Gierninger man roser alt for let.
 Det, som de Gamle har Heroisk Gierning stillet,
 Naar en for ringe Ting til Døden haver iilet,
 Det nu af kloge Folk bliir kaldet Raserie,
 Hofmodig Daarlighed og stærk Melancholie.
 (a) Man burde Arria for saadan Ting med rette
 Ej udi Krøniker, men Daarekisten sette;
 Hun af en Plinius saa højt berømmes dog,
 Men saadan Roes en Plet er i hans lærde Bog.
 Saa meget som for slygt man rose fand en Plato,
 Saa meget lastes bør en Curtius, en Cato,
 Thi naar man efterseer, hvad dem bevæget har
 Til slyg Heroisk Dyd, det fast en Sygdom var.
 (b) Slyg Dyd med Hellebor til intet man fand gjøre;
 Man burde Cato selv til Anticyram føre.
 Man tænker tit, at man er fuld af Midkierhed,
 (c) At offre Liv og Blod med Glæde er bereed;
 Man tænker, at det er en Dyd, et Mesterstykke,
 For ringe Ting sig selv at styrte i U-lykke;
 Man brænder udaf Dyd: Er dog kun hidsig Blod;
 Kun onde Bædsker er til saadan Manddom Rod.
 Der skulde findes de, som vilde mig bebrejde,
 At jeg mod Billighed her fører Krig og Fejde;
 At af min Helt Per Paars jeg saadan Slave er,
 At jeg hans største Fejl som Dyrer selv anseer.

Nej!

(a) Vid. Plin. lib. 3. epist. 16.

(b) Helleborus vøges paa den De Antichra, hvor med Galenstab
 cureres. Unde Juvenalis:

Nec dubitet Ladas, si non eget Anticyra, nec
 Archigene — — — Sat. 13.

(c) Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam;
 Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

Mart. Epigr. Libr. 1.

Nej! jeg i denne Post Poeters Stie ej følger;
 De Feil, jeg fundet har hos Paars, jeg ikke dølgør.
 Partiskhed aldrig mig forleeder af min Vej,
 Jeg laster Tapperhed, jeg laster Dyder ej.
 Man intet Paradox skal finde i min Tale:
 Jeg dem kun laster, der med falske Dyder prale,
 Der af Ærgierighed, foruden ringste Nød,
 I blinde løber hen, og iiler til sin Død.
 En Forskiel mellem Dyd og Hofmod jeg kun viiser.
 I Ruuses Tale jeg kun dette eene priiser,
 Som end var ziirlig i en Philosophisk Mund:
 At visse Gierninger man roser uden Grund.

3. Sang.

D

 A kunde man ret see hvad Marthe var for Piige,
 I Sindets Gaver at hun havde fast ej Liige.
 Hun brugte kun een Dag til dette store Bærk.
 En anden Piige ej saa hastig syer en Cærk,
 Som hun var mægtig til de største Ting at giøre,
 At binde, løse, at opbygge og forstyrre,
 Forblinde Folk, at skjønt de saae, dog ikke saae;
 Ja, det som sælsomt er, Boy-Næse sætte paa
 Den kloge Christen Storck, som og saa denne finde
 Med heele Fogdens Huus sig gandske lod forblinde.
 At dyffe Argus selv i Eøvn, var hende let,
 Med Hundred' Dine meer end skjønt han var besæt.
 Paa een Dags Tiid et Bærk saa stort at sammensmeede,
 En Jagt med Takkel, Tov i Havnen at udreede,
 At slutte Alliance, at sticæle Proviant
 (Ehi intet Laas saa stærk, hun jo dog Beien fandt):
 Stor Pund det kaldes maa, det Sindets Gaver heeder,
 En saadan Piige nu med Lys man efterleeder.
 Hun kunde derimod ej kaage ret en Grød,
 Ej engang ret forstoed at legge Siff i Blød.
 Det saa gemeenlig gaaer med de forslagne Qvinder;
 Man i Huusholdningen dem aldrig hiemme finder.
 For lutter Genst de ey kand stille Siff fra Riød,
 For lutter Genst maa man i Huuset lide Nød.

x. 13. Med Hundred' Dine meer end skjønt han var besæt]
 om han end havde eet hundrede Dine til.

Men Marthe tvungen var at blive Koffepiige;
 Skjønt hendes Hoved kun var dannet til Intrigue,
 Skjønt hun var skabt til at regiere Anholts Land,
 Til Rikfnet dog blev dømt; thi det var hendes Stand.
 (a) Men hendes Broder, som var bedre skabt at spinde,
 Og en Penelope var bleven i at twinde,
 Ja en Arachne selv til Skamme havde giort,
 Han dog blev Ørighed, skjønt aldrig høit fra sort
 Han udi Lov og Rætt har kunnet lære kiende;
 Hvor man ham vilde snøe, hvor man ham vilde vende,
 Hvad Konst man brugte, saa man klarlig seet har,
 Han af Naturen skabt til Spinde-Kierling var.
 Af raadet Træ man vil Mercurius formere;
 Per Persen holdes til fra Ungdom at studere,
 Men hvorfor mon det skeer? mon for han Hoved har?
 Nej ikkun fordi Præst hans salig Fader var.
 Man hørte Marthe tit med Hjertens Suk at siige:
 Hvi blev jeg ej en Dreng, min Broder Lars en Piige?
 I rette Element da kommen var enhver;
 Men Landets Mode man ej ændre kand, disvær!
 Imedens hun den Jagt i Hast lod giøre reede,
 Hun lod i Fogdens Gaard heel listigen udsprede,
 At der ved Stranden gif et Spøgels Nat og Dag,
 Som raabte ynkelig nu: Mord! nu: Skib! nu: Brag!
 Som en Skibbruden Mand saae ud, som en Hollænder;
 Han søgte Dens Folk at faae i sine Hænder.

For

(a) Den Irlandske Historie beretter, at i gamle Dage en hver Philosophi Søn maatte og par force være Philosophus, og Missionarii ubi China berette, at samme steds fødes baade Skræddere og Skoemagere; saa at, omendskjønt en Skoemagers Sønns Hierne er liige saa dannet som Cardinal Richelieus, maa den dog ikke bruges til andet end til at give agt paa, hvordan et par Skoe skal syes.

Vor Foged Ordre gav, at lukke Porten til,
 Og sagde: Saadan Ting er intet Børne-Spil,
 Jeg troer fuldkommelig, saa sandt som vi nu lever,
 At det ej andet er, end Adrian den Zeeber,
 Som for 6 Ugers Tid her stødte med sit Skiib!
 Løb i sit Kammer ind, og blegned som et Liig;
 Slog Stue-Dørren til, og sig paa Sengen lagde.
 Den Sag gaaer meget vel! vor Kofke-Pige sagde.
 Men anden Morgen saae det meget ilde ud;
 Thi Fogden, af en Drøm forskrækt, bød skikke Bud
 Til gammel Gunnild, som man deraf kand berømme,
 At hendes Liige ej var at udlegge Drømme.
 Men for sliig Erinde af Frygt hver sig undslog;
 Men Marthe endelig med Bøn det paa sig tog.
 Hun over Porten paa en Stie maatte stige;
 Man frygtet, Adrian sig ellers skulde sniige,
 Om Porten aabned blev, i Fogde-Gaarden ind.
 Saa meget bange var enhver da for sit Skind.
 Lars Gaars-Karl hende gav et stykke Staal i Haanden,
 Og sagde: Dermed du kand holde fra dig Fanden.
 Hun Foden tog i Haand, løb som hun kunde best,
 Fandt Gunnild, skreeg: Vi har i Fogde-Gaarden Pest!
 Jeg over Porten krøb, dig derom at advare,
 At ingen give sig maa hen i saadan Fare.
 (Thi Marthe bange var, om Gunnild did henkom,
 Hun hendes Bygning da vel skulde støde om;
 Som Fogden havde drømt, at ved hans Datter Nille
 Med en bevæbnet Haand man vilde hannem skille.)
 Af sliige Tidender vor Gunnild bange blev,
 Med Skiends-Ord Marthe og med Hug paa Dørren drev,
 Og raabte overlydt: See hvilken Fandens Piige,
 Der med sin Pest sig vil her i mit Huus indsnige!
Ach!

Ach! mig alt synes, som jeg Pest i Kroppen faaer.
 Saa bange var hun, skjønt hun firfindstøve Aar
 Alt havde paa sin Dag. Man hart ad ey kand fatte,
 Hvorfore gamle Folk fast Livet meere skatte,
 End blomstrend Ungdom selv, og Livet har saa fier.
 Ej nogen som Per Top for Døden bange er:
 Han, som for tyve Aar mon saa filosofhere,
 Nu taaler ej, at man om Døden taler meere;
 Han, som for tyve Aar som en Apostel gif,
 Beed efter Verden nu at leve paa en Prif;
 Han, som for tyve Aar foragted nye Moder,
 Nu lær at dandse og at synge efter Moder;
 Han, som for tyve Aar holdt Døden som en Skat,
 Er nu i Verdsfab og i Samling en Ziirat;
 Der levede tilforn som ceelig Turteldue,
 Blant Fruentimmer nu sig krummer som en Bue,
 Skjønt sliq Galanterie ej haver nogen klem,
 (a) Thi man heel ofte seer dog Aldren stikke frem.
 Skjønt, naar han hoster, han gir Skylden kun paa Nødder,
 Og naar han snubler, kun paa Ben, og ej paa Fødder,
 Saa dog man Alderdom til saadant Aarsag seer.
 Sliqt ubegribeligt, dog meget gangbar er.
 En gammel Kierling her man seer for Døden bæve,
 Der udi Ungdoms Tid ey havde Lyst at leve;
 En Kierling, der en Tand ej haver i sin Mund,
 Som Alderen med Død fast truede hver Stund.
 Den Tidende om Pest strax spreddes over Landet.
 I Fogde-Gaarden ej en Siæl kom ned til Vandet
 Af Frygt for Spøgelse, der havde Livet fier;
 De andre uden for kom Fogdens Gaard ey nær

Af

(a) Vis tu simpliciis senem fateri;

Ut tandem videaris unus esse. Mart: epigr.

§. 14. Er nu i Verdsfab og i Samling en Ziirat] ved Gæstebud, i Selsaber.

Af Frygt for Pesten, som de hørte der grassere.
 Hvad fand dog Dvinde List i Hast ej udstudere!
 For bittre Taare man sig ikke holde fand,
 Naar man betragter her den u-lyksalig Stand,
 Det Land blev styrtet i: Hver var for Fogden bange,
 Vor Fogd igien for hver, sad sluttet som en Fange.
 Vor Marthe midlertid i Verk sin Bygning sat,
 Og lod paa Jagten sterkt arbejde Dag og Nat.
 Hun kom i Fogdens Gaard den samme Vej tilbage,
 Og raabte: Gaadant jeg ej meer vil paa mig tage!
 Den Adrian jeg nær i Kløer kommen var,
 Men dette stykke Staaat mit Liv dog frelset har.
 Estrax Fogden spurde, om hun fandt den gamle Dvinde,
 Men Marthe svarede, at hun var ikke inde,
 Thi hun paa 3 Dags Tid til Bloksbiere rejst var.
 Hvad Bloksbiere? sagde han, jeg altid høret har,
 At flige Moeder skeer kun ved St. Hans Dags Tider;
 At man mig binder Snak paa Vermet, jeg en lider.
 Ej! sagde Marthe, I den Sag en ræt forstaaer:
 Det rette Moede vel St. Hans Nat for sig gaaer;
 Men derforuden man til visse Tider lover
 At komme sammen, for at synge, spille over.
 Ach! sagde Fogden, hun en Stemme haver jo
 Fast ungesehr som naar man grynte hør vor Soe!
 Sandt nok, hun svarede, jeg troer, for hendes Stemme
 Den gode Dvinde nok vel kunde blive hiemme;
 Hun til Musiken dog fand bruges derfor med.
 Mads Cantor i min Bye, der siunger som en Geed,
 Musiquen dog forstaaer, ja holdes udi Vere,
 Han udi Sangen fand at holde Tacten lære;
 Vor Bisp, Skolmester, ja af Hørerne enhver,
 Naar han ej bræger selv, med ham fornøjet er.

Saa skönt at Sunnild ej kand synge selv et Stykke,
 Hun dog kand bruges at slaae Tact med hendes Krokke.
 Vor Dankemester, som er skiev, dog lærer brav.
 Med saadan Snak vor Fogd sig da lod spise af.
 Nu alting var i stand, og Jagten var tillavet,
 Som skulde føre Paars med Nille over Havet.
 Det alt igiennem da vor Marthes Hoved gif,
 Saa Fogden mindste Nys om denne Sag ej fik.
 Men alt forandret blev, thi Kierligheds Gudinde,
 Som for Dorthæe skyld man saae alt saadant spinde,
 (a) Da hun af Eimerne, som stedse holder Vagt,
 Og hvad dem er betroed heel nøje tar i agt;
 Der sig gemeenlig paa de gyldne Skamler hviler,
 Som staae ved Himlens Port; med Bud til Guder iler
 Saa ofte nødig er, og lukker ind og ud,
 Som troe Dørvogterster, nu een, nu anden Gud
 (Den Port af Skyer er, hvor disse smaa Gudinder
 Med stor Narvaagenhed at holde Vagt man finder):
 Da Venus om Per Paars af dennem Kundskab fik,
 Hun udi største Hast til Toilettet gif,
 (b) Tog der af sin Contouche; hun nødig fandt at haste,
 Og den saa løslig om Sneehvide Hals at kaste;
 Lidt bluedes, da hun imellem Guder gif,
 Som meget venlig gav nu et, nu andet Nik,
 (c) Thi aldrig nogen Tid man Kierligheds Gudinde
 Saa smuk, saa yndig saae, som hun var denne finde,
 Saa Momus sagde selv, den Steen-Staal-Hiertet Gud:
 Ach! gaaer hun saa forbi? min søde lille Snud!

Hvor

(a) — — — "Ας ἔχον Ὠραὶ

Τῆς ἐπιτέρανται μέγας οὐρανός, &c. Homer. Iliad. 5. it. 8.

(b) Meget trøsteligt for vort Fruentimmer; thi deraf kand sees, at Contoucher er en Himmelbragt.

(c) Tydste Joch: Hist: sui Temp: pag: 201.

2. 21. Tog der af sin Contouche] tog der sin Morgensjole frem.

Hvor vil saa tilig hen den Suffer-søde Frue?
 Før hun vel vove sig saa tynd-kæd af sin Stue?
 Da sagde Venus: Han i Dag er meget blid!
 Jeg troer, han Febren har! Men nu er ingen Tid!
 Hun lod i Djeblik strax efter Bognen sende,
 Bød derfor i en hast de hvide Svaner spænde,
 Fløj ud i Luften hen, for Paars sig stillet ind,
 (a) Og sagde: Store Helt! Hvad har dig giort saa blind?
 Hvo har forføret dig, din Dorthē at forlade?
 Hver ærlig Siæl vil dig for saadant slye og hade.
 Kænd Elskov glemmes? Kænd den døde hos dig saa let?
 All Troe og Ærlighed bortspinde? er det ret,
 Din fikere Fæstemøe, der er saa skøn, saa dydig,
 Din Dorothea, der dig været har saa lydlig,
 Saa at forlade, saa forandre din Natur?
 Du est ej meer den Paars, der staaet har som Muur,
 Som haarde Klippe mod all Fristelse, U-lykke,
 Og som rodfæstet Eeg, den Storm ej kænd oprykke;
 Som haarde Vinters Tid foragtet har og Søe
 For Dorotheæ skyld, din yndig Fæstemøe.
 Jeg næsten gietter, hvad til saadant dig har dreven,
 Du est vist uden Tvivl for Døden bange bleven.
 Gak, gjør dig reede strax, paa Rejsen dig begiv,
 Kald Folket sammen; see, du redde kænd dit Liv!
 Gak, skynd dig midlertid, mens Fogdens Huusfolk hviler.
 Jeg nu forlader dig, og hen til Sønnen iiler;
 Han tryk og sovendes dem alle gjøre kænd,
 Indtil du kommen er med Jagten lidt fra Land.
 Paars op af Søne sprang, men var saa Hovetsvimlet
 Af saadant selfomt Syn, at han nær havde trimlet.

Han,

(a) Ad imitationem Virg: Æneid: 4.
 — — Tu nunc Carthaginis altæ
 Fundamenta locas etc.

Han aabenbaret Ruus hvad hannem hendet var,
 Og sagde: Dette Syn du og vel seet har?
 (a) Vist, svared Ruus, jeg saae skinnbarligen den samme:
 Hun høj var som et Bierg, og tyk som Maren Amme;
 Nu syntes jeg, at hun ved Hovedgierdet stoed,
 Nu gik tilbage, og blev staaend ved min Foed.
 Hun havde Miner, som hun vilde noget tigge,
 Jeg troer skinnbarligen, hun vilde hos mig ligge.
 Nej, sagde Peder Paars, den, som jeg seet har,
 Heel spæ og liden og en dejlig Jomfrue var.
 Ach, svared Ruus, det var min Troe en dejlig Dige!
 Ach hvilket dejlig Syn! jeg aldrig saae dets Lige:
 Hun fast ej større var, end liden Knappenaal,
 Men havde klingend Røst, et sterkt og Torden-Maal.
 Nej, sagde Peder Paars, den Jomfrue, som jeg hørte,
 Med største Yndighed og Sødhed Talen førte.
 Ach! sagde Peder Ruus, jeg mig fortaler tit,
 I sær om Morgenens, naar jeg har sovet lidt.
 Jeg Taabenakke, Siæf, jeg vilde dette sige:
 Hun taledes saa fleint, som peenest Fruer-Dige,
 Men liden Siære-Lugt, som dog var angenem,
 Fra Haaret gik; den Lugt var dog min Troe ej slem.
 Som Siære? sagde Paars, ach, tal med bedre Føye!
 Ej! sagde Ruus, det var den Fandens Styrmands Trøye,
 Som henger ved vor Seng, der mig bedraget har;
 Den Lugt fra Jomfruen, som Balsam, Desmer var.
 Paa Jespers Apothek jeg aldrig nogensinde = =
 Ach, hvilken dejlig Lugt! nu fand jeg mig besinde:
 Den var saa angenem, saa sød som Theriak,
 Ja som nye-baget Brød, som Desmer-Snus-Tobak.
 Jeg ved de første Ord har Aarsag mig at flamme,
 Nu kommer jeg ihu, det var min Troe den samme:

En

(a) Deres Character, som taler Folk efter Munden.

En Himmel-vindig Lugt fra hendes Hovet gif.
 Vist! sagde Paars, det er den samme paa en Prik.
 Mens de saa talede, de dennem hastig Klædde.
 Ruus ved de Klæder sær sig overmaade glædde,
 Som Nille havde dem foræret; han da saae
 Sig splinder spanken nye fra Hovedet til Taae.
 Per Paars til Rejsen lod Skibs-Folket strax paamine;
 De skulde, sagde han, tilrede alting finde,
 I Havnen laae en Jagt med Taffel og med Tov,
 De maatte skynde sig, mens Fogden endda sov;
 Han havde Proviant, alt hvad de skulde tære,
 Og bød dem alle Ting i hast om Bord at bære.
 Sligt efterlevet blev af dem i største hast:
 Alt sammenstræbet blev, i flæng paa Dækket fast.
 Siig mig Calliope! o Digte-Konsts Gudinde!
 Forklar mig her med Skynd og ziirlig denne sinde
 De dyrebare Ting, opregn mig paa en Prik,
 Hvad denne Unger-Evend af Jomfrue Nille fik.
 Af Dre Hammer Dll hun gav ham først et Anker,
 Hvor af Jens Sognefogd, skjønt han var største Dranker,
 Ej kunde bære meer end 3 til 4 Kruus;
 I gaar han der af fik hos Fogden et got Ruus.
 Hun derforuden gav af Bord-Dll ogsaa tvende,
 Som man paa Numer B. fra første kunde kiende;
 En Ost, hvor af Peer Ruus et lidet stykke skar,
 Og sagde, at den ey for lange Hvile var;
 Tre fulde Skiepper Bryn; sex skønne Peber-Kager,
 Som hun forgangen fik af Jørgen Handskemager,
 Der nys fra Holland kom; en Væske fuld af Smør,
 Amager Bonden nu det ikke bedre gjør;
 Et Lispund dejligt Fleff, en mægtig Jyde-Skinke,
 Med hvilken man saae Ruus til Stranden selv at hinke,

2. 19. Af Dre Hammer Dll hun gav ham først et Anker] Drehammerol,
 meget stærkt Ol (der slaar for Panden som en Drehammer).

2. 26. den ey for lange Hvile var] den var værd at smage, den maatte
 man søtte Prisd paa.

Thi den var heftig tung, af en fuldkommen Coe,
 Han turde saadan Skat en anden ey betroe,
 Ey kunde bare sig paa Beyen den at slikke,
 Og sagde til Peer Paars: Den Skinke bander ikke!
 For Paarses egen Mund hun gav en Lamme-Steeg,
 Som spekket var med Fless; 7, 8 friske Eg.
 For Spiise-Kammeret sliq Lettelse var dette,
 At Fogden Bekkenet for Kirken maatte sætte.
 Den listig Martha, som alt dette havde giort,
 For Inquisition sig frygtede ey stort;
 Hun sagde spotviis: Ach! hvor kand det andet være,
 Hvad kand dog Fejde ej i stakket Tid fortære?
 Mon nogen, sagde hun, af Fejde bliver riig?
 Det Proviant gik bort i sidste Tyrkisk' Krig.
 Det ey fornøden er, jeg ikke mig umager
 At skrive, siunge om de mange andre Sager,
 Som af vor Jomfrue han til Skienk fik denne gang;
 Det klinger ikke alt i sliq Heroisk' Sang.
 Den klare Sol gik op, man saae de guldne Straaler,
 Som Ende gjør paa Søvn, og Hvile ikke taaler;
 Man saae dem skinne alt paa Anholts Kirke-Taarn.
 Men aldrig var saa stilt i Fogdens Gaard tilforn.
 Man havde ikke hørt en Hane fast at gale,
 Folk, Fugle, Dvæg og Saar laae ligesom i Dvale.
 Vor Jomfrue allerførst af Søvnne vognet op,
 Af Sengen veltede sin lille spæde Krop;
 Men blev forskrekket, da hun Solen saae at rinde.
 Hun løb til Galen hen, hun tænkte Paars at finde,
 Hun tænkte, at han der alt i Beredskab stod.
 Af Længsel, Frygt og Haab da kaaged hendes Blod.
 Men da hun fandt den tom, hun bitterligen græder,
 Tilbage springer, og i Dyeblisk sig klæder,

Til Stranden iler; men da hun paa Klinten kom,
 Hun ferdig blev af Skrek og Harm at falde om.
 Den Hierte har som Staal, hvis Dyne ikke rinder,
 Natur som Tiger, der sig ey bevæget finder
 Af hendes Klagemaal og halv fortvibled Ord.
 Om sliq Fortvibelse skal vidne Hav og Fiord.
 Jeg kand for Medynk fast den Tale ey beskrive,
 Min Musa skielver, ja jeg finder kaaldt at blive
 Mit Blod, min heele Krop; Papiret bliver vaad,
 Mit Blek ey smitte vil, saa blegner det af Graad.
 Kom o Gudinde, du som Sophocles har dreven,
 Bed hvis Hielp Maro og Euripides har skreven,
 Kom, hielp mig, at jeg maa indlegge liden Priis,
 Om dette Klagemaal at siunge Skialdre-viis!
 Saa faldte hendes Ord, saa udbrød hendes Klage:
 Hvo i Utroeskab har som denne Mand sin Mage?
 Hvad Skrift, Historie, hvad Rige, Sted og Land
 Sliq sort Forræderie, Utroeskab vise kand (a)?
 Om man fra Østen gaaer til Vesten, nøye søger,
 Opkaster, læser og igiennem-blader Bøger,
 Man finde ifkun skal i Verden een Peer Paars,
 Een Mille, Himmelen har paalagt saadan Kaars;

Een

(a) Den gode Jomfrue maa hverken have haft stor Læsning eller Erfarenhed; thi paa saadan Utroeskab haver man utallige Exempler. Conf. Didonis Klagemaal:

— — — Proh Jupiter! ibit? &c. Virg. Æneid. 4.

item Medæ hos Euripidem, som var i samme Tilstand:

ὦ παγκράτιστε!

Om nogen ellers vil criticere denne Klage, og sige, den var for høyt for en Landsbys-Pige, da fordømmer han tillige med først de mange Hørbers og Hørbinders ziirlige Taler hos de Gamle, 2. det som Philosophi in Oratione kalde τὸ Ἰλιον, og Aristides i sær τὸ πῦρ: nemlig at store Passjoner kand undertiden gjøre enfoldige Folk veltalende.

Een Jomfrue kun er til, der Himlen saa har prøvet,
 Een Paars, der har en saa uskyldig Siæl bedrøvet.
 Ej Tiger, Bjørn, ej Næv Naturen haver skabt,
 Der udi Grumhed, List sig her jo giver tabt.
 Ach, hører mine Suk, I blaae og stolte Bølger!
 Slaaer, knuser Skibet smaa! det vanskabt Dyr forfølger!
 Ach, lad ham aldrig naae den høn-forlangte Havn!
 Ach, lad ham aldrig faae sin Dorothe i Favn!
 I Vinde, Skyer, Luft, som Suk til Himlen fører,
 Slig Klage fører frem! en ængstet Siæl bønhearer!
 At Ild af Himmelen som Regn maa falde ned,
 Fortære sliq Tyran, paa det at intet Sted,
 Ey Land, ey Havets Bund, ey Skov paa mange Miile
 Forbandet være skal, hvor sliqe Deene hvile.
 Og, hvis han af Natur som Salamander er,
 Hans Krop som Hiertet haard, at Ild ham ey fortær,
 Sid at da mænges maa strax alle Elementer,
 Mod Verdens Undergang som man at see forventer!
 Sid Verdens Bygning selv maa løses, gaae i Grund,
 Før jeg skal meere see, før jeg skal nogen Stund = =
 Den bittre Galde flød af hendes Mund og Næse,
 Hun kunde andet ey end stille staae og blæse;
 Fast som en Puster gif det spæde Jomfrue Bryst,
 Af Harm hun fast var qvalt, ey havde meere Røst.
 Skjønt saadan Klage ey Didonis eftergiver,
 Hun som en Dido dog sig derpaa ey afliber;
 Thi Elskov haver ey i vor Tid saadan Magt,
 Man tager Livet nu lidt bedre udi agt.
 Hvo veed om alt er sandt, som man om sliqt har skreven?
 I Skialdres Hoveder om Martyr ey er bleven
 End ogsaa ofte den, som ey har været til?
 Jeg ingen dog for Løgn og Digt beskyldte vil;

2. 1. der Himlen saa har prøvet] hvem Himlen har prøvet saaledes.

Jeg lar det ved sit Bærd, at vise kun jeg stræber,
 At sligt Land tvivles om. For min Part jeg ey dræber
 Ey Jomfrue eller Helt, end ikke mindste Dyr
 For Digte-Konstens Skyld; Løgn, Pralerie jeg stjer.
 Men Jagten midlertid var alt saa vidt fra Landet,
 At man ey andet saae end Skyerne og Vandet.
 Da Paars til Himmelen med største Andagt saae,
 Og sagde: Himmel, du os legger Modgang paa!
 Du for at friste os tit Hav og Jord bevæger,
 Du saarer, plager; men omsider trøster, læger.
 Ham Strømviis Taarene af Fryd paa Kinden rand,
 At han saa hiulpen var mod Haab fra dette Land.
 Jeg er ey mindre glad, har Dyne ofte vandet,
 Og takket Himlen, at han kom saa vel fra Landet;
 Thi hvert et Dyeblif, mig sligt for Dyne staaer,
 Paa Hovedet da strax sig rejser mine Haar.
 Men her jeg atter seer en Momus at fremtræde,
 Og sige: Den, der vil om store Helte qvæde,
 Den, som vil gjøre Bers, blant Skialdre have Rang,
 Maa lære først hvad er en ret Heroisk Sang.
 Den som en Mars maa paa andre Strengte spille,
 Som en Homerus Dyd, ey Laster forestille.
 Hvo forestille vil en Helt som Dyders Spejl,
 Maa tage anden Mand, som haver mindre Fejl,
 Meer Troe og Ærlighed, meer Hierte, flere Dyder,
 End Paars, hvis Levnet ej opbygger, men nedbryder.
 Men hav Taalmodighed, o Mome! liden Stund;
 En Laas jeg udi hast vil legge paa din Mund.
 De Helte, som man seer Homerum at tilbede,
 De vare Dyden selv! ja vist, de vare feede!
 Hvad Dyder læres af det store Græske Tog?
 Er os opbyggelig Homeri lærde Bog?

Den

Den store Ehetis Søn med Ajax, Diomedes,
 Ja Agamemnon selv, Ulysses, Palamedes (a),
 De forestilles jo som Dydens Contrafej,
 Af dem man lærer jo at træde rette Vej!
 Nej, man heel ofte seer Poeter at berømme
 Det som Last-værdigt var, at man ey holdt i Tømme
 Blodgierighed og Had; man priser dem for Mord,
 For Synd, Forræderie, for ublue Snak og Ord.
 Jeg vil ey tale meer om det, som flere laste.
 Jeg hos Virgilium vil tredie Bog opkaste:
 Naar jeg Æneam der Didonem krænke seer,
 Da finder jeg, at man forgieves mig beleer,
 Af Ondskab dadler kun, mig uden Grund beskylder,
 At jeg med Laster min Heroisk Sang opfylder;
 (b) Naar jeg en Dorothe ey til med fundet har,
 Da finder jeg, at Paars mod hannem Helgen var.
 Men ach! den Bog er jo canonizeret bleven,
 Ja i Augusti Tid og gyldne Alder skreven
 (c) For meer end tusind Aar; hvo saadant laste tør,
 Jo efter Skole-Lov som Ricætter brændes bør.
 Nej jeg det ikke gjør, jeg der til er for ringe,
 Jeg blir ved Jorden kun, mig tør saa høyt ey svinge;
 Jeg siger kun, at hvo mig derfor laste vil,
 Med gamle Skialdrer han og øver samme Spil.
 Nu siuntes alt at lee, paa Modgang giort en Ende;
 Men Bladet hastelig man saae sig atter vende,

Thi

-
- (a) Palamedes tales vel ikke om af Homero, men var dog med i den Trojanske Krig.
- (b) Poetens Meening er, at Æneæ Gierning var meere last-værdig end Paarses; thi Paars kunde undskyldte sig med sin Kierlighed, han havde til sin forlovede Dorothea; men der er slet intet at sige til Æneæ Forsvar, som først krænkede og siden forlod Didonem, hvorfore den gode Mercurius maa tage Skylden paa sig.
- (c) Propter mille annos — — — Juv. Sat. 7.

(a) Thi Avind, som mod Vaars saa sterkt ophidset var,
 Og som sit første Greb fast aldrig slippet har,
 Paa nyt Forræderie begyndte da at spinde:
 Jeg seer hos Guderne ey Hielp for mig at finde;
 (b) Jeg maa om anden Hielp mig see, til Sønnen gaae,
 Jeg Dødens Broder paa min Side bringe maa,
 Thi han er taabelig, om Munden let at smøre,
 (c) Og sig mod Jovem selv har ladet tit forsøre.
 Sid Ende var paa Dag, som Sønnens Fiende er,
 Sid Solen dalet var, og mørke Nat var nær!
 Man veed, at Morgenstund mod Sønnen fører Fejde,
 Man veed, at alle Folk paa denne Tid arbejde:
 Den Fattige man seer bag Dret sig at klaae,
 Bekymret hvad han skal til Middags-Maal tid faae;
 Den hungrig Bonde maa for Kosten aarle træle;
 En Baadsmand og Soldat da pønser paa at stæle;
 Dvafsalveren for Dag det Pulver laver til,
 Hvormed til Froekost han den Syge dræbe vil.
 Før Solen den gaaer op, ja førend Hanen galer,
 Man en Skoflitter seer, en Skrædder, Skinder, Maler,
 En Smedker, Kunstner, ja en Bødker, Zimmermand,
 Med Eyl, med Dy, med Sax, med Pensel alt i Haand.
 Den fattige Student, før hvide Dag frembryder,
 Gjør Vers til sin Patron, ham roser for hans Dyrer;
Han

(a) Tydsk Soch: Hist: pag: 260.

(b) Flectere si nequeam superos, Acheronta movebo,

Virg. Æneid.

(c) Som af Junone, hvilken overtalte ham at dyffe Jupiter i
 i Sønn, med disse Ord:

"Ἴπνε, ἀναξ πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων.

Hom. Iliad. 14.

(a) Han bider Negle tit, han river tit sit Haar,
 Før han i Klædning ret et Epigramma faaer.
 En Medicus før Dag paa Patientens Trappe
 Man seer alt i Gevær, med Krukken under Kappe.
 Sollicitanten man at kruse seer sit Haar,
 Han meen, han derved Ja paa sin Ansøgning faaer;
 En tørstig Musicant at stemme sine Strænge;
 En Beyelerer for et lidet Brev sig henge;
 En Skipper springe op fra Sengen, som fra Sind,
 Og raabe: Ach, vi har forsømt vor gode Vind!
 En Procurator med sit Corpus Juris slæbe,
 Hvormed han inden Nat sin Contrapart vil dræbe.
 En Kroemand, skjønt til Sengs han meget silde gaaer,
 Før Morgenrøden tit i Mund med Piben staaer;
 Før Hanegal han har af Huset Sønnen drevet,
 Og alt et X for U paa Karvestoffen skrevet.
 Enhver har Hænder fuld, man jager Søvn paa Dør,
 Ja end de Rige selv, som fast ey sove tør:
 Man meer end fattig Folk dem slæbe seer og trælle,
 De tit ved Midnats Tid staaer op, maa Penge tælle;
 Saa snart det knarker kun i Huset, de maa op,
 De frygter Eybe, man seer skielve deres Krop.
 Saa talte ved sig selv den giftige Gudinde;
 Hun Sønnen vidste da paa ingen Sted at finde,
 Hun alle Stænder saa med hast igiennemgik,
 Men meere raadvild blev, lidt Haab hun deraf fik.
 Omsider sagde hun: Jeg maa en Klokker leede.
 Han lidt Arbejde har, Indkomster meget feede;
 Hvis Dødens Broder paa vor Hemisphæra er,
 Og, efter Soel gaaer op, her endnu findes meer,

Til

(a) — — — — In versu faciendo

Sæpe caput scaberet, vivos & roderet ungues.

Horat. l. 1. Sat. 10.

Til sorte Boelig er ej flygtet allereede:
 I Klokker Residens man fand ham endnu leede.
 Det Folk ej bunden er til noget Slaverie;
 En Klokker sove fand i Nøe til Klokker Ei.
 Her nødig er, at jeg om Dødens Broder taler,
 Hans Boelig og Person Poetisk=viis afmaler.
 (a) Hos de Cimmerier, hvor Solens Straaler ej
 Igiennem tykke Luft har fundet bane Vej;
 Hvor aldrig Hane-Gal og Fugle-Sang man hører;
 Hvor aldrig mindste Løv og Blad paa Træ sig rører;
 For alles Munde hvor er sluttet saasom Laas;
 Hvor den aarvaagne Hund og meer aarvaagne Gaas
 Ey giøse, ey qvække tør; hvor man paa mange Miile
 Ey hører noget Liud; hvor hersker stumme Hvile:
 Der er det huule Bierg, der er det mørke Huus,
 Som ey bestraalet har det store Verdens Lius,
 Men tykke, sorte Luft dens hvasse Straaler bryder.
 Der Lethe Flod forbi passerer, sagte flyder,
 Hvis Suus og søde Lyd gjør søvniig heele Land;
 (b) Aarvaagenheden selv i Søvn den dyffe fand.
 Der udaf Balmue og Urter, meget søde,
 Af Matten presses Saft, som Sønnen tien til Føde;
 Hun dermed ogsaa smør og stryger Søvnens Dør,
 Saa man i Hengslene ey Lyd, ey Knarken hør.

Den

(a) Est prope Cimmerios longo spelunca recessu,
 Mons cavus, ignavi domus & penetralia Somni &c.
 Ovid. Met. 11.

(b) Hos Ovidium heeder det:
 Rivus aqvæ Lethes, per quem cum murmure labens
 Invitat fomnos crepitantibus unda lapillis.
 Met. 1. 11.

For hvilket Auctor har fundet beqvemmere at sætte: den fand
 dyffe Aarvaagenheden selv i Søvn.

Den Seng af Filsbeen er, hvorudi Sønnen sover.
 At hindre ham sin Røe ey Guder selv sig vover;
 (a) Regnbuen, finder man, sig dertil dristet har,
 Men hun beordret af den store Juno var.
 I dette huule Bierg man Sønnen altid finder;
 Han der sin Tilflugt har, naar Morgenrøden rinder
 Paa vores Horizont, tør da ey bie meer,
 Naar han Narvaagenhed med Solen komme seer.
 Gudinden sagde: Mig ey Tiden vel tilsteder,
 At i det mørke Land jeg Sønnen esterleder.
 Jeg i en Klokkers Huus, maa skee, ham nok faaer fat;
 Maa skee paa saadan Sted jeg endnu finder Nat.
 Saa fløj hun hen, og sig i saadant Huus indsniger,
 Hun aabner Dørren, ind i Senge-Kamret figer;
 Den gode Klokker da i beste Søvn hun saae,
 (b) Og Dødens Broder paa hans Dynebryne staae.
 Han endnu bunden var med Sønnens bløde Lænker.
 Man denne ærlig Siæl for saadant ey fortænker;
 Hvo gode Dage ey vil bruge, er en Nar,
 Vi intet meere got af denne Verden har.
 Vil nogen Skriver-Karl en Klokker derfor laste,
 En Handverks-Mand, en Træl ham saadant forekaste,
 Da svares, at hvis de var i en Klokkers Sted,
 At hvis de havde og et Embede saa feed,
 De vilde og, som han, sig tage gode Dage,
 Ey med stor Arbend og Bekymringer sig plage.

Naar

(a) Iris blev gemeenligen brugt til Legationer. Hos Ovidium
 forretter hun for Juno saadant Bøende hos Sønnen:

Induitur velamina mille colorum
 Iris, & arcuato cœlum curvamine signans,
 Tecta petit iussi sub rupe latentia Regis.

Ovid. ibid.

(b) Sønnen og Døden holdes for af de Gamle at være Tvillinger.

Vid. Hom. Iliad. 16.

Naar Messe Hagelen paa Præsten han har lagt,
 Saa kand han gaae til Sengs, det staaer jo i hans Magt.
 Han jo forrettet har sit Embede forsvarligt,
 For Ladhed hannem da at laste er jo daarligt.
 Bort Skriver, Handverks Mand, med sliq Satyrisk Snak!
 I kun hos brave Folk fortienet liden Tak.
 Saa laae den søde Siæl, saa fandt ham vor Gudinde:
 Man kunde læse paa hans Rosen-røde Kinde
 Et kort Begreb af en Philosophie, som er:
 At man ey tage maa sig Verden alt for nær.
 Man kunde læse paa hans to Loft høye Hage:
 At hver Dag have maa, hver Stund sin egen Plage.
 Hans søde Snorken og tilkiende give lod,
 At ingen Sorg hos ham let kunde feste Rod,
 At med Bekymring han sig aldrig havde plaget,
 (a) Som Muusen udi Ost med Verden Affked taget.
 Han alt bevæbnet med en liden Froekost var,
 Som Klokkerinden ham paa Sengen nyelig skar;
 Og derpaa flumred strax, tilbage Sønnen kalder.
 Bort I, som sig tør, at udi vores Alder
 Forsvunden gandske er all ret Philosophie!
 Bort Grækenland, bort Rom med eders Pralerie!
 En Plato man jo seer studere, flæbe, træle,
 Med Reformation en Zeno sig at quæle;
 En Aristoteles maa tage Svøftet ind;
 En Seneca, der var af Hofmod gandske blind,
 En Aristippus selv maa her sig fangen give.
 Ja end Diogenes maa vige, skamrød blive;

Jeg

(a) En Muus besøgte en anden; da han fandt ham siddende at philosophere dybt nedgraven ubi en Hollandsk Ost, og sagde: Skal man finde Mon frere her? svarede den anden: Jeg haver flaaet mig fra Verden.

Jeg med hans Tønde ham foragter, kun beleer,
 Jeg lidt Philosophie, men megen Hofmod seer.
 Mon han hvert Djeblif, som denne, kunde sove?
 Mon han med denne Mand at ligne sig tør vove?
 Der saa bevæbnet mod all Anstød var, saa stærk;
 Som ligned rettelig fand med et Ureværk.
 Men endnu refter lidt om denne Mand at skrive,
 Som paa Philosophie fand fuld Afrisning gibe:
 Han gandske følesløs og som i Dvale laae,
 Man Roeligheden selv en meere roelig saae;
 (a) Ret som en Sæ-Kalb, der sig lader en forfrække,
 Den Storm og Vind en fand af søde Søvn opvække.
 Hans Kinde, Aandedrægt dog nok tilkiende gav,
 Han endnu levede, ja langt var fra sin Grav.
 En listig Fennikol gif ud af Mund og Næse,
 Hvert Djeblif de Ord han syntes at udblæse:
 Jeg er fornøyet, jeg min Groekost faaet har,
 Gid Klokken kun var Tolv! Gid Maaltids Tid kun var!
 Ach, spejler eder her, I Verdens Børn! I Træle!
 Som med Bekymring og med Uroe eder kvæle!
 O, I Ærgierige, som hvæsse eders Sværd
 Mod andens Indvold for det, som er intet værd!
 I Agerkarle, som med Arbejd, Blod og Sveede
 Til Helvede selv Vej jer bane og bereede!
 (b) Og I Høylærde, som heel ofte for et Ord,
 Ja for en Bogstav, fast ophidset er til Mord!

3

(a) Comparatio vere Homericæ. En Sæ-Kalb holdes for at sove meget sterkt. Unde Juvenalis:

[Eripiunt somnum Druso vitulisque marinis. Sat. 3.]

(b) Det er bekiendt af Kirke-Historier, hvor ofte Bisper og Prælater, for at forsvare undertiden indifferente Meeninger mod deres Rivaler, under det Navn af Orthodoxie, haver være

I Geistlige, som Fred og Koelighed forstyrre,
 Og for en ringe Ting i Harnisk Førster føre!
 I unge Møer, som jer Legem plage saa,
 Som Flemmet, snøret, ja til Døde piinet gaae!
 Til Anticyram hen, og aabner eders Aarer,
 I, som jer Dreene med Lyst igiennemborer,
 Kun for at blive gift, kun for at faae en Mand,
 Som eder i sin Tid i Tømme holde kand!
 (a) Ja I Satyrici, som ** og andre flere,
 Der bryde Hovedet med Folk at reformere!
 I, som jer beeffe Sæd forgiæves ifkun saae,
 Og for Umagen tit en banket Trøje saae!
 Kom! spejler eder her i denne fiære Klokker,
 Som ingen Verdsflig Ting forblinder og forstokker,
 Men Verden lader gaae sin egen skieve Gang,
 Med sin Philosophie ey ziirer lidt min Sang.
 Men nu er Tiid, at jeg til Avind mig henvender,
 Betragter kortelig hvad hende meere hender;
 Hun lidet stønnede, ey længer torde gaae,
 Sær da hun Drømmene om Sønnen svæve saae.
 (b) Hun tog dog Mod igien, dem smukt tilside driver,
 Og Bey til Sønnen saa for hende aabnet bliver.
 Slig Gierning Morpheus fast bragte fra sit Sind;
 Men, da hun viffet ham et Ord i Dret ind,

Da

Aarsag til stor Blobs Udgydelse; saa at, ligesom den Satyriske
 Poet siger:

Facit indignatio versum,

saa kand man sige om dem:

Facit indignatio orthodoxos.

- (a) Her af kand sees Poetens Candeur, at han ogsaa skiemter med sig selv.
- (b) — — Manibusque obstantia virgo
 Somnia dimovit. Ovid. Met. 11.

Da blev han bliid igien, hans Dynebryne gnikker,
Og siger: Hvis saa er, jeg der udi mig stikker.

Gudinden ved sig selv af saadan Fynte loe.

(a) De strax paa Rejsen sig begave begge to.

Da Sønnen sætter sig paa Anders Styr-Mands Næse,

Det og paa samme Tiid begyndte sterkt at blæse,

Saa Skibet i en hast kom ud af rette Laab;

Man til et andet Sted blev drevnen mod all Haab.

Hvad Land de komme til, jeg veed ey selv, jeg venter

Paa meer Oplysning og paa flere Documenter.

(a) Tydst Bock: Hist: sui Temp: pag: 399.

[Ende paa den tredie Bog.]

Den fjerde Bog.

1. Sang.

SAn efter lang Sejlads saae intet uden Bandet.
 (a) Tre gange man fløb op i Masten at see Landet,
 Tre gange man saae fejl; den fjerde gang Peer
 Paars,

Da han i Masten kom, skreeg: Funtus! jeg seer Mars!
 Da hver Mands Hierte blev opfyldt med Fryd og Glæde.
 Man Peder Ruus i sær saae Dyne sterkt at væde.
 Han raabte: Hvis vi Land kand see, hvis det er sandt,
 Vi maa ej gnie meer paa vores Probian; —
 Hvis vi nu sparer meer, da maa vi kaldes Siæffe.
 Tog derpaa Skinken fat, aad saa han maatte spreffe.
 Man Spiise-Kammeret i hast da gjorde tom,
 Og Skibet midlertid løb frem, til Landet kom.

Men

(a) Det Ord 3 gange er meget Poetisk; Thi hvad som skeer hos
 de gamle Poeter tit, skeer gierne 3 gange.

Ter limen tetigi, ter sum revocatus —

Ovid. Lib. trift.

Ter circum lliacos etc.

Udi vore Kiempe Viiser synes ogsaa det Tal at være adop-
 teret; Thi gierne, naar Kiemperne slaaes, varer det 3 Dage:

De floges i Dage, de floges i tree.

Men ach! man maatte da med største Sorg fornemme,
 At det var ej det Land, hvor Dorthé havde hiemme,
 Men at det ** var; man havde fejlet fejl.
 Da raabte Peder Paars: Jeg er U-lykkens Speil,
 Jeg al U-lykke seer sig mod mig at bevæbne;
 Man seer skinbarligen i mig Ulykkes Skiebne,
 Thi Himlen over mig har fældet samme Dom,
 Jeg blive vil den Mand, som Børn skal tale om.
 Jeg frygter, sagde Ruus, man vores Rejse tager
 Til Stiil i Skolerne: Jerusalems Skomager,
 Som før blev slidet paa, af Moden komme vil;
 Exempel gives skal i os paa Lykkens Epil,
 (a) Peer Ruus med Peder Paars hver Lands-Bye Skolemester
 Dictere ville Stiil. Men nu tilbage refter,
 At vi forsøge maa at rejse fort til Lands,
 Vi bedre Lykke der kand finde, end til Bands;
 Thi Fanden kand til Lands, maa skee, saa sterk ej spøge.
 Kom an da, sagde Paars, vi alting maa forsøge.
 De satte saa paa Land, og sendte forud Ruus,
 Som kiendt i Byen var. Han flyde dem et Huus,
 Hvor de for billig Priis en Nats Tiid kunde hvile,
 Som højlig nødig var. De femten stive Miile,
 Som dennem forestod, var intet Børne Epil.
 Thi man her spørge kand: Mon noget Land er til,
 Der viise kand en Mand, som har saa meget lidet
 Til Bands, saa og til Lands sig saa igiennem stridet?
 Vel om Aenea og hans Rejser tales stort
 Af en Virgilio; men Biisen der er giort,
 Hvor den belønnet blev, der om ham kunde lyve,
 Og af eet Eventyr der kunde gjøre tyve.
 Jeg fød i Norge er, er Paarses Lands Mand ej,
 Er derfor upartiff, ej gaaer Maronis Vej.

Jeg

(a) Ut pueris placeas, & declamatio fias. Juv. Sat. 10.

Jeg ingen Ordre har hans Dyder at beskrive,
 Til slig Partiskhed mig ej Haab, ej Frygt kand drive.
 Nok der om talt! Da man i Stuen kom, Peer Ruus
 Af Gammel Manders Dll strax fordrede et Kruus.
 I det at tømme han ej tøvede ret længe,
 Og sagde sukkende: Her gives lidt for Penge!
 Man tre Spisborgere ved Bordet sidde saae
 Heel tankefulde, og bag Dret sig at klaae.
 Een, der heel nidkier var for Stadens Tarr og beste,
 Til Ruus sig vendte da, og sagde: Kicære Gieste,
 I haver ret! hos os en Dyd er Skinderie;
 Vi haver i vor Stad ej Skif, ej Politie.
 Tre, fiire Bruggere jeg vilde lade henge,
 Hvis jeg Bormester var; saa fik man meer for Penge.
 Hvad har paa ti Aars Tiid den Slynge Jochum Voel
 Med saadan Skafferie ej vundet paa sit Dll?
 (a) For tolv Aar man ham saae blant Baglast hid at komme
 Med et Rostocker Skib; hvor kunde han sig kromme,
 Den sulden Luus, før han sit Borgerskab her fik!
 Han siden troffet har os op, saa det har Skif.
 Jeg kand ej skicære op, Jens Peersen aldrig praler,
 Men jeg tør siige, han er Mand paa tusind Daler.
 Han derpaa tiede, sat Haanden under Kind.
 Med et Glas Brændeviin da Svenden traade ind,
 Gav det den gode Mand, og sagde: Singott Vater!
 Som blev da heftig vreed, og skreeg: Tal Dansk, din Tater!
 (b) Det er forskreffeligt hos os i denne Bye.
 Din Slynge, jeg jo veed, at du est fød paa Eye,
 Din

(a) Advectus Romam, quo pruna & coctona, vento. Juv. Sat. 3.

(b) Non possum ferre, Qvirites,
 Græcam urbem; quamvis qvota portio fæcis Achæi?
 Juv. Sat. 3.

Din Far, din Farfar med; du fand dog Danst en tale?
 For mig kom med din Tydsk ej meere her at prale!
 Ach hvor jeg smurte brav vor Kofke=Løs i gaar,
 Saa hun paa Nyggen det vil føle fast et Aar.
 Den skiden Soe kom ind, mig vilde Franssk parlere,
 Og sagde: Vater, skal man dette Brev frankere?
 Da hun brav pryglet var, jeg saae paa samme Brev
 Et Franco malet. Jeg spør hende, hvo det skrev.
 Hun sagde grædende: Det Lars mig just nu giverr,
 En saadan Francus han paa alle Breve skriver.
 Jeg løb da efter Lars, ej fandt ham, som var vel,
 Thi ellers havde jeg da slaget ham ihjel,
 Thi skiont han er min Søn, jeg saadant aldrig lider.
 Tog derpaa Glasset, skreeg: Ach hvilke haarde Tiider!
 Blodsuere man nok og Skindere her seer.
 Da Svenden svared: Det dog for en Styver er.
 For een Lybsk Skilling jeg fand ikke bedre maale;
 Guld Glas at give fand den knappe Tiid ej taale,
 I ej bekommer meer paa noget andet Sted.
 Jeg eder skienket har paa min Sambittighed.
 (a) Da saae man Borgeren mod Himlen Djne vende,
 Han sagde: Ach jeg seer, det er mod Verdens Ende,
 Alting forverres. Mig har sagt min salig Far,
 At i Kong Erichs Tiid sliq Riøb paa alting var,
 Før vi begyndte her i Landet saa at synde,
 Man for sex Skilling fik af beste Dll en Tønde,

For

(a) Character paa en Hypochondriacus:

Difficilis, qverulus, laudator temporis acti.

Horat.

Hi sunt invidiæ nimirum, Regule, mores,

Præferat antiqvos semper ut illa novis.

Sic veterem ingrati Pompeii qværimus umbram;

Sic laudant Catuli vilia templa fenes.

Mart. Epigr. L. 5.

For otte Skilling man da købte beste Gøe,
 Man ikkun gav en Mark paa Torvet for en Koe.
 Mon vel i gammel Tiid var meere Dvæg i Landet?
 Mon meere Smør? mon Ost? mon Melk og saadant andet?
 Mon Jyllands Jord os gav da meere Bævt og Korn?
 Mon vi den samme Jord ej haver som tilforn?
 Men samme Varer nu dog sælges saa u-liige;
 Nu man i Tieneste en lumpen skiden Piige,
 En Kofke-Tøs, kand ej for fiire Daler faae.
 Man seer til Undergang fast alle Ting at gaae,
 Man seer skinnbarligen jo Verden at forfalde!
 Med disse Ord han saa udøfede sin Galde.
 Men ved et andet Bord da sad i samme Huus
 En bleeg og maver Mand, som havde ingen Ruus.
 (a) Han sad og smilede af denne drukne Tale,
 Gav agt paa al den Snak fra Hovedet til Hale.
 Han meget ærbar var, dog kunde man tit see,
 At han sig barede med Møje for at lee.
 Han brast omsider ud, man hørte ham saa tale:
 Om gammel Verden man maa ej saa meget prale;
 Paa den og vores Tiid jeg liden Forskiel seer.
 Alting nu købes dyrt; men Mynt meer gangbar er.
 Om her af Himmelen med Regn faldt Speci Penge,
 Paa eders Ord vi da os alle burte hænge;
 Da endnu Priisen blev forhøjet paa en Koe,
 Et tusind Daler var kun lidet mod en Gøe.
 Førend Guld-Minerne i Vesten fundne vare,
 Hos en Spidsborger Guld og Penge vare rare.

At

(a) Af dette kand sees, at Poeten ikke approberer mange af de gamle Satyricorum deres Skrivemaade. Thi ubi dette Poema findes paa adskillige Steeder Satires over hidfige Satyricos, der synes, Verden gaaer ikke efter deres Hovet, og ville reformere alting, saa ofte de ere ubi ond Humeur.

At man for Penge nu saa meget lidet faaer,
 Mon det er just et Tegn, at Verden snart forgaaer?
 For fiire Daler at I leje maa en Piige,
 Betyder Undergang af Verden ej saa liige.
 Maa skee i Ungdoms Aar en Tøs I lejet har
 For bedre Kiøb, da I meer artig, yndig var.
 Af disse sidste Ord blev Borgeren baltstyrt,
 Og raabte: Lands Mand, hør! jeg seer, I er Satyrst.
 Med gammel Mand I maa ej bruge saadan Spil,
 Med saadan giftig Snaak I mig kun drille vil.
 Troe mig, Jens Pedersen har gammel Been i Vanden,
 Han saadant vel forstaaer trods I og nogen anden!
 Ugudelige Folk ej Sandhed høre maa,
 De aldrig høre vil, at Verden skal forgaae,
 Skjønt mange Tegn de seer, som Krig, som dyre Tiider,
 Samt stor Forandring, som den sidste Verden lider!
 Jeg kunde regne op vel tusind Sager meer,
 Som nok beviiser, at det fast mod Enden er.
 Jeg kun af vores Bye Exempel vil fremsføre,
 Som disse mine Ord kand klar og sandrue gjøre.
 Det Huus til Hestestold nu gjort er af Hans Menz,
 Som i min Barndom var en Klokker Residens.
 Kun lidet derfra var tilforne en Bogladez;
 Nu der en Bødker boer, som sælger tomme Fade.
 Det, Ager var tilforne, er gjort til Fiskepark.
 Af Tertegns Postil jeg for nyelig saae et Ark,
 Hvorudi Spege Kay og Pølse var indsvøbet;
 Mit Hierte var af Harm mig fast af Halsen løbet.
 Det Fløjel, hvormed var beklæd vor Prækestool,
 Hos Kirkeværgeren er gjort til Camisol;
 Hans Kone deraf og til Hue har et Stykke.
 Mon os ej forestaaer i Staden en U-lykke?

Naar

Naar man sig tænker om, og lidet giver agt:
 (a) Hvad ** haver nu for Skik, for Klædedragt!
 Hvor vi vanslægtet har fra vore Fædres Tiider!
 Bormesteren fligt seer, Raad-Manden alting lider.
 (b) I gamle Dage, da blant Folk var bedre Skik,
 Bort Fruentimmer smukt med korte Skjorter gik;
 Nu derimod man seer paa Jorden dem at slæbe,
 Men hvortil tiener det? for os med Støv at dræbe.
 Mand-Folket derimod anstændigen man saae
 I største Erbarhed med lange Buxer gaae:
 Man saae dem Knæer da, ja lægger at bedække.
 Der Peersens Dragt fand jo til Andagt fast opvække.
 Ej! op med Skjorterne! med Buxerne her ned!
 Saa gjorde Fædrene. Jeg derom veed Beskeed.
 Ja for et mægtig Fald man Aarsag har at grue,
 Thi Maren Smeds gaaer alt med Gyldenstykkets Hue,
Oppudser

(a) Det var ikke got, den gode Mand havde seet de mange slags
 Dragt, de Contouches, Abrienner, som bruges udi vore Tider,
 om hvilke Poeten siger:

— — Qvotannis nomina inveniunt nova:

Tunicam rallam, Tunicam spissam, Linteolum caeficium,
 Indusiatam, Patagiatam, Callulam aut Crocotulam,
 Supparum aut Subminiam, Ricam, Basilicum aut Exoticum.
 Cani quoq; ademtum est nomen — vocant Laconicum.

Plaut. Epidic. Act. 2. Sc. 2.

(b) Saaledes klager ogsaa Manden udi Comædien over Tiberens
 Forverrelse, blant andet, at unge Mennesker ikke sidde med
 Benene udi Raars som i gamle Dage:

*Ἐν παιδοτριβῶν δὲ καθίζοντι, τὸν μηρὸν ἔδει προβαλέσθαι
 Τοὺς παῖδας &c. Aristophan. Nub. Act. 3. Scen. 3.*

Med saadanne Folk skiemter den gamle Latinske Comædie
 Skriver ogsaa:

— — — Basilica hic quidem facinora inceptat loqui.

Vetera qværit, vetera amare hunc, morem majorum, fcias.

Plaut. Trinum. Act. 4. Sc. 3.

Oppudser Døttre og ret paa sin Fruer Skik.
 Vor Rigets Cankler før med Hiortlærs Buxer gik;
 Sligt er for ringe for en Skrædder nu omstunder.
 At saadant gaaer i svang, er ej saa megen Under,
 Naar lærde Folk, der skal [os] andre for dog gaae
 Med got Exempel, og som bedre skal forstaae,
 De som mod Stads og Pragt selv Bøger gjør og skriver,
 Og dog i saadant fast ej andre efter giver.
 Paa eder selv, Signor, jeg og vil tage fat:
 Den breede Guld-Snor, som I fører paa jer Hat,
 Heel lidt anstændig er for eder, som skal være
 En vel studeret Mand, der andre Folk skal lære,
 Der være skal et Lius, der være skal et Speil,
 Der andre rette skal og viise deres Feil.
 Ret! sagde Manden da, jeg saadant bør at gjøre,
 I seer mig derfor just en Snor om Hatten føre;
 Man kand fast efter den som Lygt i Mørket gaae.
 I laste, fiære Mand! det, som I ej forstaae.
 Da blev han heftig vred, skreg: Dig og slige fleere
 Man burde for slig Snaft af Halsen Tungen fiære!
 Man seer hvad skionne Folk hos os i Staden boe!
 Man seer hvad lærde Folk nu haver for en Troe!
 Den anden svarede: I ingen maa fordømme.
 Gemeene Folk for sligt kand eder vel berømme;
 (a) Men kloge holder for, at saadan Midkierhed
 Af Dll og Brændviin er, som gjører Blodet heed.

Naar

- (a) Midkierhed er 3 slags. En kommer af ont Blob og Galde, og ophører, saa snart Paroxysmus er over. En anden kommer af Dll og Brændviin, og bliver kaald, naar Ruusen er udsøvet. Den 3die, som er den rareste, findes hos Folk, der altid ere sig selv liige. Den slags Midkierhed, som kommer af Drukkenstab, er saadan, som Poeten berømmer Catonem af:

Narratur & prisci Catonis

Sæpe mero caluisse virtus.

Horat: Lib: 3. Od: 21.

Naar af min beste Moer jeg saadan Tale hører,
 Naar hun paa eders Viis om flige Sager rører,
 Jeg allerede veed, jeg allerede seer
 Af lang Erfarenhed, hvad Klokken slagen er.
 Jeg svarer ej et Ord, men strax gaaer hen til Krukken.
 Jeg finder, den er tom; jeg merker, hun er drukken.
 Een meen, han nidkier er, een Iver hos sig føel,
 Men, naar han ret seer til, saa rejser den af Øll.
 Af sterk Melancholie og Galde sligt og kommer.
 Jeg eder laster ej, jeg er ej eders Dommer;
 Men beeder kun, at I med sligt en bruger Spil,
 Og at I til Forsøg jer aarelade vil.
 Jeg er forsikkert om, I skal mig derfor takke.
 Han derpaa tog sin Hat, man saa ham strax sig pakke.
 Den anden fuldte ham i Hælen, heftig vreed,
 Med knytted Næver, fuld af Øll og Nidkierhed.
 Da Stuen saa blev tom, Paars hen til Berten træder,
 Og med Begierlighed ham spørger, hvad han heeder,
 Som sad saa for sig selv, hvad hans Bestilling var,
 Hvad ham mod disse Mænd saa sterkt ophidset har.
 Ham svared Berten: Jeg af Navn ham ikkun kiender,
 At see ham i mit Huus det meget sielden hender;
 Dog veed jeg, at hans Navn er Hieronymus,
 Og han i vores Bye er Stads Satyricus.
 Han siunes, sagde Paars, at have Sindets Gaver.
 Hvad nyder den til Løn, der saadant Embed haver?
 Thi der en Hoben dog at skrive falder for,
 (a) Og meget udi Evang i eders Stad jo gaaer.

Ham

(a) — — — — Mores mali,

Qvæli herba irrigua, succreverunt uberrime.

Eorum jam mellem licet metere maxumam.

Plaut: Trinum: A. 1. Sc. 1.

Saa det heber, som Poeten siiger:

Difficile est Satyram non scribere.

Juv: Sat: 1.

Ham svarte Berten da: Hans visse Løn er liden;
 Men han lidt extra faaer om Aaret undertiden:
 I fior han i mit Huus en banked Trøye fik,
 Det andet Aar det og ej bedre med ham gif.
 Af een og anden han maa udstaae mange Plager;
 Men Øvrigheden ham dog tit i Forsvar tager.
 For nogle Maaneder han flet medhandlet blev,
 Et heflig Skandskrift da en anden mod ham skrev;
 Man siger, at der nok et andet er i Gierde.
 Men flige Skrifter kun er plumpe og u-lærde;
 Thi Folk, som skønsom er, ret elsker samme Mand,
 Og holder, at han er fornøden i vort Land.
 Da indfaldt Peder Ruus i deres Ord og Tale,
 Og sagde: Kiære Bert, vil I mig ej afmale,
 Hvor samme gode Mand i Staden Boepæl har.
 Hans Giun tilkiende gav, han heel Satyrisk var.
 Jeg har en heftig Lyst Satyricus at være;
 Hvis han af samme Konst mig lidet vilde lære,
 Jeg ved min Hiemkomst da paa Klingen skulde gaae
 Nu Præst, nu Degn, nu Fogd. Hver sit da skulde faae.
 Jeg dennem en haard Steen i Dyne skulde blive,
 Paa Birkefogden først Afrisning vilde give,
 Paa den Hiulbeenet Skurk, naar han paa Tinge staaer,
 Paa Fingre spytter, og Lov Bogen giennem slaaer;
 Paa Degnen, naar han i Chorsdøren staaer og stammer,
 Imedens Konen lar sig bruge i sit Kammer;
 Paa Apothekeren, paa Morten Musicant,
 Paa Skolemesteren, den Hoved Erh Pedant.
 Mig derfra skulde ej affkrefke Frygt, ej Fare;
 Min egen Husbond Paars jeg vilde og ej spare,
 Men skrive, hvordan han har stridet med en Blok,
 Som han sig bildte ind var Niels Johansen Rok.

Men

Men det U-lykken er, jeg ingen Vers kand gjøre,
 Jeg ellers kunde nok en Hob til sammen smøre.
 Nej, sagde Berten da, af denne gode Mand,
 Som vi her taler om, ej saadant læres kand.
 (a) Han om Personer sig at skrive ej formaster,
 Han ikkun deres Feil, men dennem selv ej laster;
 Paa Lyder giver kun Afrisning, Contrafej
 I en fingeert Person. I vil en anden Vej.
 Troe mig! hvor meget han sig altid vare tager,
 Med hvad Forsigtighed han rør om slige Sager,
 Hvor meget han end og fast som paa Gløer gaaer,
 Han dog en hoben Folk paa Halsen derved faaer.
 Skjønt Feil kun dadles, og Personen er opdigtet,
 (b) Saa raabes dog, at det paa dig og mig er sigtet;
 Thi aldrig tales kand i Verden om et Feil,
 Man jo hos visse Folk kand derpaa finde Speil.
 Hans Fiender glemmer ej mod hannem dem at egge,
 Forsættelig Ondskab ham mod dennem at tillegge.
 Han seer paa Halsen sig heel ofte dem at faae,
 Som han ej kiender, og har aldrig tænket paa.
 For Interesse skyld jeg ham ej saadan priiiser:
 Han undertiden mig den Ære vel beviiser
 At komme hid iblant, og see mit ringe Huus;
 Alt hvad han kjober dog er for en Styver Snus.
 Jeg havde Aarsag som en Bert at hannem hade,
 Han drikker ikkun Vand, ej tømmer mine Fade;
 Men dette u-anseet, jeg tager hans Parti
 Mod Folk, som laster ham i deres Kaserie.

Thi

(a) Infectamur vitia, non homines; nec corrigimus, sed emendamus.
 Plin. Epist.

(a) Ense velut stricto quoties Lucilius ardens
 Infremuit: rubet auditor, cui frigida mens est
 Criminibus; tacita sudant præcordia culpa.
 Inde iræ & lacrymæ. — — — — Juv. Sat. 1.

Eh! jeg fand ham Attest paa Troe og Ære give,
 At han et Skandskrift ej capable er at skrive,
 Og at enhver, som ham tillegger slikt saa let,
 Og ilde maler af, ej kiender Manden ret.

(a) Men det er kun hans Lyst saa at satyrisere;
 Han kunde skrive som Jens Buss og andre flere
 Til Folks Berømmelse, og gjøre Sort til Hvit,
 Og derfor Gaver faae. Hans Svoger siger tit:
 Min kære Broder, gjør ej flere slige Skrifter!

(a) Skriv heller Folk til Noes! Der findes jo Bedrifter
 Af een og anden, som er værd at tales om:
 Bert Lieutenant, som i Fjor fra Lydske Feide kom,
 Fortiener nok, at man et Vers ham gjør til Ære;
 Det kunde eder selv til Gavn og Baade være.

(c) Mads Brass, for tvende Aar som Doctorgraden tog,
 Til hans Berømmelse nok gøres fand en Bog;
 Han aldrig var Mads Hund, han riigelig betaler
 Hver Ærlig Pen, som hans Forstand og Dyd afmaler.
 Til mindre Ting og om J Pennen bruge vil,
 Da gives hundrede Anledninger dertil.

Bor Skolemester jo, den lærde Mester Tøger,
 Til Trykken fast hvert Aar lar komme skønne Bøger;
 J kunde for en Bog nok gjøre Vers iblant,
 Jeg vis er paa, J en Haand-Skilling derved vandt.
 Lars Degn, hvis Hustru fast hvert Aar ham føder Sønner,
 Er jo en Gavnild Mand, der Folkes Umag lønner;

J

(a) Crede mihi, mores distant a carmine nostro:
 Vita verecunda est, Musa jocosa mihi.

Ovid. Lib. 2. Trist.

(b) Justum poteras & scribere fortem
 Scipiadam, ut sapiens Lucilius — —

Horat. Lib. 2. Sat. 1.

(c) Han blev Doctor Juris.

(a) J hende ligne kand med Niobe, og den Soe,
 Som fandtes i det Land, Latinerne beboe.
 Troe mig, han tømmede med største Lyst sin Lomme,
 At hans og hendes Navn i Trykken kunde komme.
 (b) J en Avis man gir en Mark for at faae Sted
 J det, som anden Dag man tørrer — — —.
 Men Stads Satyricus ham altid saadan svarer:
 Jeg beder, J med slikt mig, fiære Svoger, sparer;
 (c) At skrive Løgn, er en Umuelighed for mig,
 Jeg derudi Jens Buss er gandske ikke liig.
 Jeg veed hvad Character de gode Mænd tilkommer;
 Jeg vil ej laste dem, jeg er ej deres Dommer,
 Men, at jeg rose skal Gert Lieutenant, intet kand
 Med Magt mig bringe til, thi han ej holder Stand
 J noget Feldt Slag, men bag Bussen smukt sig skjuler,
 Ved første Salve han sig seer om Flugt og Huler.
 Dog plat uværdig han ej tærer Kongens Kost;
 Thi i Freds Tider han forsvarer nok sin Post.
 (d) Hieronymus en Dverg kand Atlas aldrig kalde,
 Til saadant Flatterie har aldrig kundet falde.
 Ej Trusler, Pinebænk, ej Knæfald, Suk, ej Bøn
 At sige tvinger ham, at Gertrud Smeds er kion;
 At sige, at et Lam er Uld, et Faar en Løve,
 At Skolemester kand ej meer Forstand behøve.

3

-
- (a) Scropha Niobe fæcundior alba. Juv. Sat. 6.
 Thi, naar Poeterne ville berømme en frugtbar Kone, ligne de
 hende ved den Soe, som fødte 30 Griiser paa een gang.
- (b) Hvor meget meere maa man ikke betale for at indspres ubi et
 andet Skrift, som varer længere.
- (c) — — — Mentiri nescio: Librum,
 Si malus est, nequeo laudare. Juv: Sat: 3.
- (d) Nanum cujusdam Atlanta vocamus;
 Æthiopem cygnum; parvam extortamq; puellam
 Europen etc. Juv: Sat. 8.

I min Sambittighed jeg veed, det er ej sandt,
 Men at han tvertimod er General Pedant;
 Thi, om en Lands=Lings Dom mig tvang at sige andet,
 Jeg skulde heller mig begive ud af Landet,
 (a) Ja visse i et Hul som Midæ Hof=Balbeer:
 Skolmester er Pedant, jeg tør ej siige meer.
 Jeg aldrig med Lars Degn vil føre nogen Feide,
 At han Hanreder er, jeg vil ham ej bebreide;
 Men, at jeg siiger, han sin Kone er bastant,
 Og priiser hannem for det som er ikke sandt,
 Det ikke nodig er, helst som jeg veed til Priske
 Den gode Mand, som Børn har skaffet hans Didrikke.
 Mads Doctor Graden fik, jeg det ej nægte kand,
 Jeg selv det ansaae, da han kom i Doctor Stand,
 Jeg ansaae, at han blev legitime creeret,
 At han blev udraabt for at have vel studeret;
 Men at jeg siiger, han er lærd, det aldrig skeer:
 Imellem Doctus og en Doctor Forskiel er.
 Lad J. det giøre, som er vant om sliigt at qvæde,
 Hos mig en Vaad en Vaad, et Bord et Bord skal heede.
 Jeg ej med visse Folk mig bane Vejen vil
 Til Velstand, bruger med Sambittighed ej Epil.
 Jeg derforuden kand en anden Marsag give,
 Hvi jeg ej skriver sliigt: Jeg seer fortolket blive
 Som Skandskrift hvad jeg giør. I Giør et lidet Skrift
 Jeg skrev en Karl til Roes; man deri og fandt Gift,
 Jeg hørte visse Folk at kalde det Satyrisk,
 I mine Tanker da det dog var Panegyrisik.
 Hans Hanssen det til Roes jeg skrev, som for et Aar
 Blev Emede Oidermand. Jeg troer, naar det saa gaaer,
 Da

(a) Hic tamen infodiam: Vidi, vidi ipse, Libelle!

Auriculas alini quis non habet — —

Pers. Sat. 1.

Da var jeg vist en Giet, om jeg skrev saadant meere,
Om jeg blev meere ved at panegyrisere.

Man jo Horatius at skrive stundum seer

Det, som alvorligt er; han ikke altid leer.

(a) Nu spiller Bassus paa sin Lyre Elskovs Biiser,
Nu stemmer han den om, og Helters Mandom priiser.

Masonis Musa nu sig kaad og skiemtsom teer,

Nu anden Maske tar, og heel alvorlig er.

Erasmus biider nu, og udstrøer beedske Skrifter,

Nu taler han igien om brave Folks Bedrifter.

(b) Vel, skjønt Alfenus man sin Boed at lukke seer,

Bortkaste Syl og Vov, han dog Skoemager er;

Men, naar han sidder i en Kroe, der spiller, drifter,

Han da paa samme Tiid ej Skoe og Støvler fikker.

(c) Vel en Hermogenes, endskjønt han tier stil,

Han derfor Cantor er; hvo saadant nægte vil?

Men, naar han ligger i med Organistens Moder,

Han da paa samme Tiid ej siunger efter Moder.

Saa, skjønt man ofte mig Satyrisk skrive seer,

I alle Skrifter det dog derfor ikke skeer.

Eet er Satyricus at være, eet at skrive

Det som Satyrisk er. Det vil vidtløftig blive

At regne alting op, hvad vor Satyricus

Mig derom haver sagt her i mit ringe Huus.

Hvad

(a) Admovit jam bruma foco te, Basse, Sabino?

Jamne lyra & tetrico vivunt tibi pectine chordæ? etc.

Pers. Sat. 6.

(b) Ut, quamvis taceat Hermogenes, cantor tamen atque

Optimus est modulator; ut Alfenus vafer, omni

Abjecto instrumento artis, clausaque taberna,

Sutor erat — — — — — Horat. Lib. 1. Sat. 3.

(c) Denne Recit kommer mig til at troe, at Verten haver dagligen
converseret Stads Satyricus.

Hvad vor Satyricus mest Handel forarsager,
 Er at med sine Vers han Projectister plager.
 De samme bæere fast mod ham et Geistlig Had,
 Ham ofte bange gjør; thi fast den halve Stad
 Er fuld af flige Folk, sær ved den Nordre Siide.
 Han kand ej bare sig, hvor meget han maa liide.
 De meeste Forslag man i Juli-Maaned seer;
 Han skriver tydelig, at Barmen Marsag er.
 Han deres Daarlighed udtryffeligen viiser;
 Bormester, Raad-Mænd ham for flige Skrifter priiser,
 Thi det alt kommen er saa vidt, at Sølv og Guld
 Man gjøre vil af Skarn, af Roe-Møg, Sand og Muld.
 Veer Heste-Doctor os for nyelig vilde lære
 En Vej til Maanen. Mon de Folk ej galne ere?
 Mon ikke nødvendig er, vi have saadan Mand,
 Der disse Gicætte lidt i Tømme holde kand?
 Thi andre gode Folk, som noget vilde gjøre
 Til Landets Velfærd, maa for dennem ilde høre.
 Jens Grovsmed nyelig gav et selsom Forslag ind,
 Som gav tilkiende, han var ej ved sine Sind:
 I steden for Tobak at bruge andre Blader.
 Saa længe jeg er til, jeg hannem der for hader,
 (a) Thi fast min halve Boed af puur Tobak bestaaer.
 Jeg hevnedede mig paa den Slynge skjønt i gaar:
 Jeg gav ham med min Foed en dygtig for sin Rumppe,
 Saa at han maatte flux i Rendesteenen plumpe.
 Jeg sagde: Ricære Jens, du altid Forslag gjør,
 Af os du derfor nu et Dagslag lide bør;
 Du Dll og Brændeviin og skulde plat forbyde,
 Saa maatte Pokker meer her boc, og være Tyde.

Vor

(a) Der ubi er en dobbel Satire baade mod dem, der gjøre Forslag, og dem, som af egen Nytte søger at hindre dem.

Vor Stads-Satyricus fortaalt mig nyelig har,
 (a) At fordum saadan Lov hos de Corinther var,
 At, hvo for samme Følk et Forslag torde giøre,
 Man ham til Torvet for Raad-Huuset skulde føre,
 Og, mens man raad slog om det for sig kunde gaae,
 Han stedse med et Kæb om Halsen skulde staae,
 Og, hvis at slikt ej blev af Raadet approberet,
 Da uden Raade blev han straxen stranguleret.
 Hvis saadan Lov hos os i Staden blev ført ind,
 Zens Grovsmed med hans Paf sig holdt nok i sit Skind;
 Man skulde dempe da slikt Lande Plage, Lyde,
 Zens skulde Dyrighed med slikt ej meere bryde.
 Men nu, hvor saadan Lov i Moden ikke er,
 Man galne Forslag fast hver Dag, hver Time seer.
 Af Forslag man ham jo fast færdig seer at sprikke;
 Peer Bogn-Mand skulde før afvænnest fra at drikke,
 Lars Kudst at bande, ja hans Hustrue holde op
 At byde som til falls enhver sin Skiøge Krop,
 Peer Skolemester før at excerpere Phraser,
 (b) Frank Spille Mand staae still, afvænnest fra Grimacer,
 Hans Badsker fra sin Snaak om Stat og Politie,
 Zens Mortensen fra Løgn, fra Gield og blive fri,
 Dvaksalber Jochum Pøel at prale og at skryde:
 Førend Zens Grovsmed skal afvænnest fra sin Lyde.
 Jeg torde sige og beviise meget vel,
 (c) At fleere Enge ej vor Doctor slaaer ihjel
 Og i en Maanedes Tiid til Graven Følk kand føre,
 End han Projecter kand paa nogle Uger giøre;

Peer

-
- (a) Han haver uden Tvil fortaalt Verten, at det var hos de Locrenser.
 (b) Det holdes fast for en Umuelighed, at spille uden Grimacer.
 (c) Qvot Themison ægros autumnno occiderit uno,
 Percurram citius, qvot villas possideat nunc,
 Qvo tondente gravis juveni mihi barba sonabat.

Peer Skræder dræber ej om Aaret fleere —,
 End man Projecter har fra denne Grovsmeds Huus.
 Han siunes Midkier, og for Staden slikt at spinde,
 Men i hvert Forslag man fand egen Nytte finde;
 Thi Projectmagere, som findes i vort Land,
 (a) Med ingen bedre end med Ammer lignes fand:
 De lade som de Mad for Børnene kun prøve,
 Og ved den Lejlighed dem største Deel berøve,
 Man Skeen tit seer fuld i Ammens Mund at gaae,
 Men Barnet ikkun lidt paa Kanten deraf faae.
 Af disse Forslag jeg et eenest dog undtager,
 Som giort blev for et Aar af Jørgen Hattemager:
 Han meente, Gaderne man kunde reene faae,
 Hvis Ordre gif, at Frue Bormesters skulde gaae
 Paa Gaden ej med Skoe, men Tøfler, Silke-Strømper.
 Bormesters Anhang sig alleene der ved krumper;
 De sige, slikt Project kun der til gjorde lidt,
 Kun forarsaged, at hun ej kom ud saa tit.
 Men hvo som Qvindeskion kun ret til Prikke kiender,
 Den veed, at intet fra Bisiter dem afvender.
 Nej ved det Forslag jeg ej finder mindste Fejl,
 Men troer, hver Gade-Steen da klar blev som et Spejl.
 Bor Stads Satyricus om sliige Ting kun skriver,
 Men Skandskrift nogen Tid fra ham ey seet bliver.
 Oplysning derudi af ham J ej fand faae;
 Om J vil lære slikt, J maa til andre gaae.
 Da svarede Peer Ruus: J fatter ikke, kiære,
 Hvad jeg her siige vil. Jeg vilde ikkun lære

Det

(a) Καθώσπερ αἱ τίθαι γε σιτίσεις κακῶς.
 Μασώμενος γὰρ, τῷ μὲν ὀλίγον ἐντυθεῖς,
 Ἀνιός δ' ἐκείνου τριπλάσιον κατέσπακας.

Aristophan. Eqvit. Act. 2. Scen. 2.

Det som i Skolerne man kalder Profodie,
 Og andre Sager, som tilhører Poesie.
 Jeg vilde viide om de Guder og Gudinder,
 De 9 Madamer, som i alle Vers man finder,
 (a) Permadsens Helicon, som altiid kommer for;
 Thi derudi jeg seer at Digte-Konst bestaaer.
 Ach! svared Berten da, min kære Ven og Skriver!
 Alt dette Lapperie til Sagen intet giver.
 I smukke Tanker Vers alleene kun bestaaer.
 Jeg vor Satyricus et Vers lod see i gaar;
 Det samme Vers var vel og kunstig udstuderet,
 Det efter Reglerne var gjort og heel poleret,
 Ej mindste Bogstav var forskrevet derudi,
 Der fandtes skønne Riim, en herlig Profodie.
 Det var Hans Hansens, her imellem os at siige,
 Han i at skrive Riim fast haver ej sin Liige.
 Jeg spør ham, om det Vers ej haver megen Klem;
 Men han en Nynke slog paa Næsen, sagde: Hem!
 Naar han gjør saadant, det ej meget godt betyder.
 (b) Jeg sagde: Riimene dog haver ingen Lyder.
 Sandt nok, han svarede, det Vers er godt nok, men = =
 Ja jeg ej siiger meer, jeg er Hans Hansens Ven.
 Jeg bad ham anden gang sin Meening dog at siige,
 Men maatte ligesom en Staader staae at tigge.
 Omsider brød han ud og sagde: Vater hør!
 Min Meening aabenbar jeg ikke siige tør;
 I er en ærlig Mand, I aldrig fand mig røbe.
 Mig saa ved Haanden tog, vi bag i Gangen krøbe.
Da

(a) Han vilde siige Parnassus.

(b) Sed numeris decor est & junctura addita crudis.

(a) Da sagde han: Den Mand, hvis Bug som Tromme staaer,
 Jeg aldrig troer, han god i Digte-Konsten var.
 Om man kun løsligen beskue vil hans Kinde,
 Man ingen Helicon asmaled der skal finde;
 (b) Man vel en Labeo, men Persius ej seer.
 Man giette straxen fand, han ej Homerus er.
 Vel som Homerus han fand gjøre Ti til Tyve,
 Men, kære Ven, det er ej nok at kunde lyve,
 Han derfor ej Poet, ej en Homerus er,
 Til Digte-Konsten der udfordres andet meer.
 Jeg siger, i hans Vers jeg visse Sager roser,
 Jeg seer, han frugtbar er paa Danske Riim og Glosfer;
 Men er det nok? Jeg veed, hans Venner siige tør,
 At han er god Poet; men han dem ofte smør
 (c) Om Munden nu med Dll, nu Biin og andre Sager,
 Ved deres Flatterie de ingen Skade tager.
 (d) Ach! hvis som Janus han to Dyne havde meer,
 Han skulde see, hvor de bag Ryggen staaer og leer.
 Han vrider, vender sig, gjør hundrede Grimacer,
 Han Oplag haver giort paa Danske Ord og Phraser,
 Som han i Orden net og konstig sette fand,
 Og deri Liige fast ej har i heele Land.
 Nu, som en Tyrkisk Hær, i skionne halve Maaner
 Han setter sine Vers. For Børn og gamle Koner
 Det er behageligt, dem giver Appetit;
 Men hvor man vender dem, saa duer de kun lidt.

Han

-
- (a) — — Vis, dicam? Nugaris, cum tibi, Calve,
 Pingvis aqvaliculus protenso sesqvipede extet. Pers: Sat. 1.
 (b) En daarlig Poet, som Persius skiemter med.
 (c) — — — Calidum scit ponere lumen,
 Scit comitem horridulum trita donare lacerna. Pers: Sat. 1.
 (d) O Jane! a tergo qvem nulla ciconia pinfit. Pers: ibid.

- (a) Han som Lucilius staaer paa een Foed og riimer;
Men er det nok? Ja vist! hvad staaer jeg her og priimer?
Hans Vers jo tiene kand at kline paa en Veg,
(b) Som dens, af lutter Riim der gjorde Davids Skieg.
Jeg dette til hans Vers kun sige kand, Herr Skriver!
At i en Kamme net fligt staaer, Parade giber,
Parerer langt fra, som det skønne Himmel-Brev,
(c) Der midt i Eydskland faldt, og nyelig til os drev.
At sige med et Ord: hans Vers sig læse lode,
Ja det som meere er, de kunde holdes gode;
Men tvende ringe Ting derudi lastes kun:
(d) Hans Foretagende og Execution.
Hvad angaaer eders Snak om Guder og Gudinder,
Man i Per Paussens Vers jo dennem alle finder;
Ehi fra Saturnus til Priapus hvert et Blad
Er sigtet fuld, og staaer heel ziirlig udi Rad.
Skjønt deres Tal er stor, saa bruger han tit flere;
Med nye Guder han kand Himmelen formeere.

3

-
- (a) — — Stans pede in uno;
Cum flueret lutulentus — — — Horat: l. 1. Sat. 4.
- (b) Saa at omendskjønt Materien ikke buede, saa var dog Inventionen at berømme, at Bersene bleve forfattede udi et Skæg, og fortiente for den Marsags skyld at sættes i en Kamme.
- (c) Saadant Himmelbrev, bræmmet med prægtige Raaber Knip-linger, er ogsaa nedfalden udi vores Tid, hvilket formedelst bets Façon fortienter at glemmes.
Cedrò nunc licet ambules perunctus,
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis,
Et te purpura delicata velet.
Cordyllas madida tegas papyro,
Vel thuris piperisq; sis cucullus.
Mart: Epigr: L. 3.
- (d) — — Vis, Mamerce, Poëta videri.
Quicquid vis, esto, dummodo nil recites. Mart. Epigr. L. 2.

I hver en Linie man seer Phæbus for og bag.
 Skolmester finder i hans Skrifter megen Smag.
 Jeg Brid i Maben faaer, og raader til hans beste,
 At han ej skriver meer om Niobe og Thæste,
 Om en Andromache, om flige høje Ting,
 Og med en Icaro sig gir saa høje Sving;
 Men, hvis han endelig om høje Ting vil skrive,
 Da jeg Materie beqvem vil hannem give,
 Som stemmer med hans Vers: Om en Deucalion
 (a) Han heller skrive maa, og om en Phaeton;
 En omkom udaf Ild, en lidde Nød af Vandet.
 Thi flige Skrifter kand sig ikke vente andet.
 Hvis han ej var min Ven, jeg sagde: Hør Poet!
 Skriv om en Ario, der døde paa Sec—!
 Mens de saa taledes, kom samme Mand tilbage,
 Og sagde: Kære Bert, vi maa det saadan mage,
 At jeg med disse Mænd ej kommer sammen meer;
 Jeg beder, at I mig den Billighed beteer,
 At naar de kommer hid, I vil mig da advare,
 At jeg kand pakke mig og undgaae anden Fare.
 Peer Ruus blev heftig glad, at han tilbage kom;
 Han nærmed sig til ham, og sagde, gandske krum:
 Herr Stads Satyricus! Hvad skal jeg eder give,
 At I vil lære mig et Skandskrift net at skrive?
 Et Skandskrift? svared han, opløftende sin Stav,
 Og dermed Peder Ruus en banked Trøye gav.
 Man hørte hannem da heel ynkelig at skraale:
 I andre skiemter med, og selv kand intet taale!
 Mod alle Stænder I har talet, hvæffet Pen,
 Og kand ej liide, at I skiemtes med igien!

En

(a) Γράψας Δευκαλίωνα, Μενέστρατε, καὶ Φαέθοντα.

Leonid: Anth. 2.

En ret Satyricus kun bruger sine Tænder,
 Kun Folk med Munden flaaer; J bruger ogsaa Hænder,
 Jer Haand, jer Stok er meer Satyrisk end jer Mund.
 Ach! jeg maa hevne mig paa den Satyrisk Hund!
 Paa disse Ord man saae en haard Confect at vanke:
 Med knytte Næver Nuus begyndte ham at banke,
 Den anden derimod ham sterkt paa Klingen gif,
 J Haaret begge to de strax hinanden fik.
 Som tvende Løber, der man striide seer om Bytte,
 J deres Hidsighed de Liv og Blod ej flytte,
 De give aldrig tabt, de viige ej en Foed,
 Før de kand faae at see hinandens Hierte Blod:
 Ej anderledes var at ansee disse tvende;
 Man vidste ej hvor hen sig Sejren vilde vende.
 (a) Vor Stads Satyricus greeb til en gammel Konst,
 Da han fast havde Magt og Kræfter brugt omsonst.
 Som en Anfører, og en dygtig Procurator,
 Og paa Academie en gammel Disputator,
 Naar de mod Fienden kand med Magt ej segte meer,
 Man dennem gribe strax til andre Midler seer;
 En ved Forræderie, en ved Distinctioner
 Til veje bringer sig tit Laurbær-Sejer-Croner:
 Saa vor Satyricus, da Sagen ilde stoed,
 En uformoden Sejr fik ved en Kroge Foed.
 Ved saadan Krigspuds Nuus til Jorden maatte falde.
 Han maatte da til Hielp sin tapper Husband kalde,
 Som ufortøved da lod see, at han blev vreed,
 Gav mange Prøver paa sin store Mandighed.
 Den heele Krigshær hans Exempel efterfuldte,
 Foruden en Matrots, som sig bag Dørren skjulte.

Hver

(a) Non amo, qui vincit, sed qui succumbere novit,
 Et didicit melius τὴν ἀνακλινοπάλην. Mart. Epigr. Lib. 14.

2. 9. der man sribde seer] som, hvem.

Hver tog hvad han fik først i Haanden, holdt sig brav,
 Sær Anders Styrmand, som fast ingen eftergav.
 Paars bød Skibs-Folket sig af Kiolerne at føre,
 Som Krigsfolk plejer tit i store Slag at gjøre;
 Det hindrer stundum, at man mange Klæder har.
 Lod denne gang og see, at han Anfører var.
 Man da i Djeblik saae fire raske Dreng
 Med største Iver sig i Stuen ind at trænge,
 At komme den til Hielp, som overvældet var;
 Thi en Satyricus og sine Benner har.
 Da Slaget ret gik an, Paars fik en Stoel i Haanden;
 Med begge Hænder han slog dermed efter Manden,
 Men første Slag gik fejl, han rammede en Kat,
 Som derved hidsig blev, fik Paars i Kløer fat.
 Han i hans Ansigt sprang, begyndte saa at rive,
 At man i Djeblik ham blodig saae at blive,
 Saa deraf maatte lee vor Stads Satyricus;
 Thi Katten agted Paars ej meere end en Muus.
 Den store Heldt sit Folk til Hielp da maatte kalde;
 Han holdt det haanligt for sliig Fiende at falde.
 Han raabte overslydt: Kom, hielper mig! I seer,
 At denne flemme Kat og heel Satyrisk er.
 Da Anders Styrmand, som paa høyre Fløy i Slaget
 Stoed med en Hueblok, som var af Skabet taget,
 Flux til Undsetning kom, til Jorden Katten slog;
 Strax anden Skikkelse da Slaget derpaa tog.
 Huusverten upartisk stoed længe, vidste ikke
 I dette Klammerie hvor han sig skulde fikke.
 Men, da det endelig gik løs paa Glas, paa Kruus,
 Paa Stole, Skamle, hvad han havde i sit Huus,
 Han da Neutralitet ej kunde holde længe;
 Sliig Skade maa hver Mand til Marv og Hierte trænge.
 Han

Han til Caminen løb, en mægtig Brand der tog,
 Og med den samme paa Skibsfolket heftig slog;
 Men, saasom den var krum, saa vilde han den rette,
 Og for sit høyre Knæ begyndte den at sætte,
 Men ikke kom ihu i saadan Hidsighed,
 I eene Ende at hans Dyrendal var heed,
 Og sine Fingre da forbrændte saa til skamme,
 At han i Slaget meer ej kunde nytte samme.
 Da Anders Styrmand, som tilforen Modløs stoed,
 Af saadant Eventyr fik gamle Styrmands Mod,
 Slaaer med sin Hueblok med saadan Kraft og Iver,
 At han den høyre Fløy i hast paa Flugten driver.
 For Fienden den et Medusæ Hovet var,
 Hvis Kraft de gamle os beskrevet saadan har,
 At, hvo det samme saae, blev strax til Steen forvandlet.
 Jeg finder, Blokken og med dem har her saa handlet;
 Hvo samme saae, af Frygt ej rørte Haand, ej Been,
 Dens Blod strax iisnede, dens Hierte blev til Steen.
 Peer Paars slog med sin Stool som med Alcidis Rølle;
 Hvo deraf fik et Slag, et Aar det kunde føle.
 Peer Skriver stoed ej stil, en gammel Tønde tog,
 Og den med saadan Kraft mod Bertens Hoved slog,
 At Bunden gik i tu. Med Hænder da at flappe
 Begyndte Paarses Hær; Thi som i Spanske Kappe
 Den gode Bert saae ud, og som en Støtte stoed,
 Blev ubevægelig, ej rørte Haand, ej Foed.
 Om dette store Slag i Byen kom et Rygte,
 Det heele Naboelag begyndte alt at frygte;
 Man efter Bagten strax lod derfor skikke Bud.
 Niels Corporal med tre bevæbned Mænd gik ud,
 Og brød i Stuen ind, bød strax Gevehr at kaste,
 Og begge Hærene til Byens Vagt at haste.

Da

Da ikke nægtes fand, Peer Paars jo bange blev;
 Spiud, Bøsse, Knævelbart al Ild af Kroppen drev.
 Hans fæle Ansigt og hans Martialske Mine,
 Hans stolte Gang, hvormed man saae ham ind at trine,
 Fast en Achilles selv indjage kunde Skrek.
 Ej Attila saae ud i Feldslag mere fref.
 Ret ligesom P E, der man i vore Tiider
 I fuld Mundering seer, hvis Giun, Gestalt ej liider,
 At nogen, end hvor kief og uforsagt han er,
 Ham ret beskue tør; Thi, skjønt han smiler, leer,
 Saa dog en Grumhed i hans Ansigt er at finde,
 Saa dog den fæle Mars staaer paa hans begge Kinde,
 Saa dog han Mine har at være meere bred
 End Ajax, naar han var til Mord og Brand bereed;
 Man seer ham kun sit Spiud i høyre Haand at tage,
 Den heele Christenhed det Redsel fand indjage;
 Han ryster sin Peruque, man tænker, hvert et Haar
 Medusæ Slinger er, som paa hans Ayle gaaer;
 Men, naar han ret er vred, man afmalt paa hans Kinde
 Fast Verdens Undergang og Furias fand finde:
 Ej anderledes var at ansee denne Mand;
 Hvo undres da, min Helt ej kunde holde Stand?
 Ruus raabte ynkelig: Vi stray af Byen rejser!
 Men Niels paa Corporalsff ham svared: Weg Blackscheiffer!
 Vor Bert og maatte med sin tomme Tønde gaae;
 Slig Spot den gode Mand kom alt for dyrt at staae,
 Man en U-lykke seer en anden at medføre,
 Thi der var sluttet, ham til Stads Captain at gjøre,
 Men denne Spot ham af slig Vres Trin neddrev,
 Af Byens Borgerstab en anden udvalt blev.
 Niels Corporal befoel, man skulde ingen spare.
 Vor Stads-Catyricus dog undgik denne Fare,

Thi

2. 6. Ej Attila saae ud i Feldslag meere fref] mere tapper.
 - 7. der man i vore Tiider] som, hvem.
 - 28. Thi der var sluttet] besluttet.

Thi der bag Sengen var i Kammeret en Dør,
 Han deraf kryber ud, sig meget liden gjør.
 Cornelius Matrots til andet Middel griber,
 Bekræftede med Eed, han nyelig kom fra Ribber,
 Og hos Ritmesteren i Tieneste der var.
 Ej første gang med Løgn han saa sig frelset har.
 Han sagde skiemtviiis, sig at have mange Siæle
 At sætte udi Pant. Hvi skal vi være Træle
 Af Ord og Løfter? Ach! jeg paa mig selv jo veed,
 At saadant Galsskab er og lutter Daarlighed.
 Maar han var mest i Gield, da hørte man ham prale,
 Om Midler og Gevinst da allermest at tale.
 Han aldrig taledede om Handel, Sal og Kiøb,
 At jo tillige med en Løgn af Munden krøb.
 Han kunde lyve, som Peer Bognmands Mær fandt trave.
 Hans Kone sagde tit: Skam faae din tykke Mave,
 Jeg troer, af idel Løgn at den saa opblæst er.
 Ruus ham og sagde tit: Fortæl ej saadant meer!
 (a) Men, om umueligt du fandt vænnes fra at lyve,
 Siig heller, at du est bestaalen udaf Lyve,
 Siig heller, at du har din Velsærdt tabt i Spil,
 Og andet saadant, som jeg heller høre vil.

(a) Miserere tandem crudelis, & sine tandem;

Aut, si tacere lingua non potest ista,

Aliquando narra, quod velimus audire.

Mart. Epigr. L. 4.

2. Sang.

 andre bleve saa med Magt i Bagten trekket.
 Men Raadet over sligt ej lidet blev forskrekket,
 Holdt for, at derudi Milicen gif for vidt,
 Og protesterede mod saadan Sag ej lidt,
 Sær da man Kundskab fik, det var en ærlig Kræmmer,
 Og af Civile Stand de alle vare Lemmer.
 Milicen derimod sligt agtede ej stort,
 Ej vilde staae fra det, den engang havde giort;
 Saa alting siintes med indbyrdes Krig at true.
 Den heele Stad for sligt begyndte sterkt at grue.
 Man alt Bormesteren at plante Fanen saae,
 Et Corporalskab af Milis paa Torvet staae.
 Byskriveren Lars Hick sig foretog at skrive
 En skarp Apologie. Det vil vittløstigt blive,
 Hans store Manifest at føre denne gang
 Omstændeligen ind i min Heroisk Sang.
 Peer Grovsmed Ordre fik Projecter da at gjøre,
 Hvorledes Krigen best man skulde kunde føre.
 Men Projectmagere, saa tit det gielder paa,
 Er fielden hiemme selv, men gandske raadvild staae;
 Saa gif det denne Mand, han kunde raisonnere,
 Og skionne Anslag, naar ham ingen bad, formere,
 Men nu i Nødfald han ej havde Hierne meer.
 Paa slige Ting man fast hver Dag Exempler seer;
 Man hører mange Folk med store Ting at prale,
 Man hører dennem fast med Engle Tunger tale,

Man

Man tænker: Ach! hvis han ved Roeret ifkun stoed,
 Der saa forstandig er! Paa hvilken herlig Foed
 Han vilde bringe da og sette alle Sager!
 Han bliver Dyrighed, man ham i Raadet tager,
 Man ham for Raadet som en Piller fast anseer;
 Man ej bedragen blir: som Støtte han sig teer,
 Som Marmor Piller han Raadhuuset ifkun pryder,
 Og haver ellers ej meer Liv, ej andre Dyder.
 Som svampig Snee-Mos, naar man den i Munden faaer,
 Til intet bliver; Saa det og med flige gaaer.
 For Borgereskabet, jeg har ikke kundet finde,
 Meer Tieneste at han giort haver denne finde,
 End at han skurede tre fiire Haandgebær,
 Som heel forrusted var, Bormesterens i sær,
 Der fra Dithmarske Kriig ej havde seet Dagen,
 For meer end hundred Aar af Skeeden ej var dragen.
 Det ene, seer jeg, han har giort i denne Kriig;
 Thi i det øvrige var han sig selv u-liig.
 Bormesters Lars blev sendt forud at spionere
 Hvad Hær Niels Corporal da kunde ret formere;
 Men han blev snapped op, med Spidsrod prygled brav.
 Til aabenbare Kriig slikt fuld Anledning gav.
 Man alt Befalning gav at røre Byens Tromme,
 Man Borgereskabet saae i hast at sammenkomme.
 Byeskriveren man da Commando overdrog;
 (a) Han var en tapper Mand, sit Huusfolk hver Dag slog.
Man

(a) Som Element Sriver ubi vor Tid, til hvis Berømmelse man
 kand sige, at han er ikke mindre fornuftig end tapper. Thi
 han lader aldrig see sin Mandom uden mod dem, om hvilke
 han er forsikkert, at de ikke slaaer fra sig, og der ubi ikke
 træder den uforsigtige Heltes Fodspor, der sagde: Armatus
 sit, qvem odero. Den kloge Elements Devise er heller: Cum
 foeminis et inermibus bellum gerere soleo.

g. 9. Som svampig Snee-Mos] Snee-Mos, en Biret af Sløbeslum.

Man billigt fandt for slikt Bormesteren at skaane,
 Han havde mange Børn, en hiertens yndig Kone;
 For denne Post han var kun bange for sit Liv,
 Thi ellers man ham saae mod all U-lykke stiv.
 Peer Raadmands Kone med ham engang vilde skiemte,
 Men han i Nar og Dag sliig Driftighed ej glemte.
 Ja han Bormesterne til Rom lidt estergav;
 Den Koes hver Borger maa ham give i sin Grav.
 Men da man færdig var til Krig at declarere,
 Mod Borgerflabet Niels begyndte at marchere;
 Da see! hvad skeede da? man fik et lidet Brev,
 Som af Byeskriveren for Raadet aabnet blev.
 Man af dets Læsning fast af Latter maatte sprekke.
 Nuus paastoed derudi: Man skulde dem ej trekke
 Fra Hovedvagten, hvor det rette Forum var.
 Min Husbond, sagde han, Ansører været har.
 Thi, skjønt han Kræmmer er, han der for ej saa liige
 Staaer under Byens Ret. De tvende store Kriige,
 Som han med største Priis har ført paa Anholts Land,
 Ham har undtagen fra den Borgerlige Stand.
 Mod Paarses Videnskab om Nuus har dette skreven,
 Jeg derom gandske ej er informeret bleven;
 For Raadhuus Kielderen, jeg veed, han bange var,
 Thi han i Callundborg der engang siddet har.
 Det Brev strax endede den store Krig og Trette:
 I Daarekisten Paars man nødig holdt at sette;
 Milicen ogsaa paa de samme Tanker faldt.
 Da for den store Helt det udsaae meget galt.
 En sliig fornuftig Mand, der kunde sig berømme
 At være Biisdom selv, fra Sindet saa at dømme,
 Det fast uhørligt var; Han maatte dog dertil.
 O et Exempel! O et Spejl paa Lykkens Spil!

O hvilke Tiider! ach! mit Hierte fast vil briste,
 Saa tit jeg tænker paa den Skam, den Daarekiste.
 O Jylland, tør du vel saa handle med en Mand,
 Hvis Liige i Forstand var ej i heele Land?
 Man over slikt saae Paars dog lidet sig bedrøve.
 Han sagde: Ingen kand mig mine Sind berøve.
 Den heele Stad er gal, og jeg er eene viis;
 Jeg haaber herfra og at komme ud med Priis.
 Med stor Sagtmodighed han Byens Folk saa fuldte,
 Med et Heroisk Sind sig tvang, den Smerte dulde.
 Man hørte ej et Suk, man ham ej skielve saae,
 Men som en Scipio igiennem Folket gaae.
 O en Philosophie! I Spanjer, som saa prale
 Med eders Don Quichot, som stort om hannem tale:
 Bestuer denne Mand, og tager Svøftet ind!
 Hvo saa uskionksom er, hvo saa forstokket blind,
 At han jo let kand see Forskiel paa disse tvende,
 Jo her Philosophie i større Grad maa kiende?
 Den store spanske Helt jeg meen mod denne Mand
 I Dyd, Philosophie kand aldrig holde Stand.
 Men vores gode Bert var langt fra ej saa mandig
 I slikt U-lykke som min Helt, saa sterk, bestandig;
 Han med sin Tønde heel nedslagen, modløs gif,
 Og udaf denne Sorg sit Banesaar fast fik.
 Han tumlede som en, der Sindet er berøvet.
 (a) Mod II. Juni I man seer ej meer bedrøvet,

Ej

(a) Den 11. Jun: er den forteste Dag for Gieldbundne Folk hos os; Andre Dage for andre Folk. Derfor var Manden ikke saa taabelig udi Comædien, der vilde lære af Socrate den Konst at faae Maanen af Himmelen; thi han raisonerede saaledes: Er der ingen Maane, saa er der ej heller nogen 11. Junii.

Καθέλοιμι νύκτωρ τὴν σελήνην, εἶτα δὴ

Ἀντὴν καθείρξαιμ' &c. Aristophan. Nub. Act. 2. Sc. 1.

u. 9. han Byens Folk saa fuldte] Bysvendene, Politibetientene.

Ej H Kornpuger meer nedslagen, modløs er,
 Naar han et Skib med Korn i Havnen komme seer.
 Hans beste Venner selv ham moxen ikke kiendte;
 Thi han saae ud som P, der paa tre dobbelt Rente
 (a) Vil gierne laane, men fand intet saae paa Borg.
 Saa man i stakket Tid forfalde fand af Sorg.
 Nuus man nu hyle saae, nu bande, skiere Tænder,
 Nu op mod Himmelen at løfte sine Hænder.
 Han vidnede med Eed, at han var gandske klog.
 Men alt forgiebes; Thi der udi Byens Bog
 Var indført, og alt med Fractur Bogstaver skreven,
 At han affindig var. Hvo engang dømt er bleven,
 Ham hielper intet, at han raaber paa sin Ret,
 Han maa da holde Stand, og høres ej saa let.
 Man bragte saa did hen den gandske heele Skare.
 Men ingen Bærerser for dennem leedig vare,
 Undtagen eet, hvor dog en Projectmager laae.
 Man bød ham giøre Plads, i andet Rum at gaae;
 Men han blir gandske bred, til Byens Svenne siger:
 For dette fremmed Folk jeg ej en Goed-bred viiger!
 Hvad bilder de sig ind? Jeg sexten Uger nær
 Har siddet, som man veed, i Byens Kiste her.
 (b) Jeg staaer paa min Respect, mit Genium handhæver.
 Hvad skal jeg? sagde han, og viised knyttte Næver.
 Men, dette u=anseet, han maatte give Rom;
 Saa Paars med vis Honneur i Daare Kisten kom.

Bor

(a) Non erat hac facie miserabilior Crepereius
 Pollio, qui triplicem ufuram præstare paratus
 Circuit, & fatuos non invenit. Juv: Sat: 9.

(b) Saalebes bryste sig ogsaa en af Holmens Fanger, og præ-
 tenderede Prærogativ for andre nykomne, efterdi han ubi saa
 mange Aar havde baaret Kongens Tjern.

Vor Stads Cætyricus, som rømmet var af Slaget,
 Og, før Niels Corporal var kommen, Flugten taget,
 Da han om denne Sag ret underrettet blev,
 Til Raadet skikkede, men uden Haand, et Brev,
 Formanede, at som de fremmede der vare,
 Og laae paa Reisen, man dem skulde lade fare,
 Og ikke røre meer om denne skiden Sag;
 Det kunde angre dem, maa skee, en anden Dag.
 Det Brevets Indhold var; han skrev og andet mere.
 Man over saadant strax begyndte at votere.
 Halvanden Time man med Stiilen henbragt har.
 Byskriveren Lars Hick, som Orthographisk var,
 Og ringste Bogstavs Fejl ej kunde pardonnerer,
 Med Sveede tog sig for det at examinere;
 (a) Blev vreed, da han et i foruden Tødel saae,
 Skreeg: Inden stakket Tid et Barbarie vi faae.
 Den Nøes Byskriveren man ikke let betager,
 Alt han jo accurat var udi flige Sager;
 Han for en Bogstav kom med andre tit i Haar.
 Af slikt den gode Mand og fik sit Banesaar.
 Sid man i vores Tid ham efterfølge vilde,
 Og paa Materien ej Tid allene spille!
 Hvo spørger nu, om Ord er bogstaveret ret?
 Nej! man sig tager nu alt saadan meget let.
 Lars Hick Orthographie tog udi agt saa nøje,
 Alt han Materien kun agtede heel føje;

Han

(a) Poeten raillerer generaliter med dem, der seer meer efter, om der fattes en Bogstav, end om der er Meening udi et Skrift; Et Vitium, som udi disse saa kaldte polerede Seculis haver taget stor Overhaand. Menneffets Natur er at falde fra en Extremitet til en anden: man haver taget sig fore at udbrøbbe den Barbariem, som fandtes udi Stiilen hos medii ævi scriptores, og derved er falden til det hberste Pedanterie. Saa at man fast ikke veed, hvilken Alder mest er at beklage.

Han ivred sig i sær, da han blev vaer et **B**
 Med **R** i Enden, skreeg: Man maa af Harmen døe!
 Bormester fuldte ej de samme Fundamenter;
 At skille Tretten, en Postil han straxen henter,
 Med **B** og **R** man der det bogstaveret saae.
 Man tænkte da, Lars Hic af Skindet vilde gaae;
 Han skreeg: Orthographie man aldrig gierne søger
 I en Postil! Vi maa opkaste andre Bøger;
 Vi et Politisk Skrift vil tage, som er net.
 En Geistlig plejer ej at bogstavere ret.
 (a) Zens Raadmand over slikt man gandske saae at blegne,
 Han ivrede sig paa Religionens vegne,
 Han raabte: Hillemænt! tal meere med Besked,
 I over slige Ord kand komme i Fortreed.
 Han som en Cato var i Raadet; paa hans Iver
 Samt Dyd og Taushed om man her Afrisning giber,
 Det til Opbyggelse og Lærdom tiene kand
 For dem, som ere i slikt Embede og Stand.
 Ej fra Papprio en Raadmand havde været,
 Der for sin Taushed saa anseet var og æret:
 Ej Hustrue, Benner, ej Forældre, Gaver, Skient,
 Ja, det som meere er, ej Trusler, Piine-Bænt
 Var mægtig ringste Ting at faae af ham at viide.
 Han saa fuldkommen var, han kunde ikke liide,
 At mindste Sager blev af Retten taled ud.
 (b) Byeskriveren lidt Bleg spildt havde paa sin Klud,
 Det samme anden Dag ham sagt blev af hans Kone,
 Han derudover fast var færdig til at daane;

Det

(a) Bisse ivrige Geistliges Character, som holde for, at man
 attacqverer Religionen, naar man criticerer Stilen udi en
 Canonisk Bog.

(b) Precieuse Folks Character.

Det Raadstue-Sager er, han skreeg, som ties bør!
 Hvo en Papyrius med hannem ligne tør?
 Hans Estertænkksomhed fand ingen ret beskrive.
 Jeg derpaa ikkun vil et par Exempler give,
 Af hvad Betænkksomhed den samme Raadmand var,
 Hvor han i Verden som paa Gløer gaaet har.
 Han af en Giesling saae sin Kone Fixer at plukke,
 Strax derudover skreeg: Lad blive slikt min Duffe!
 En saadan liden Fixer fand vore, blive Pen.
 De onde Tider jo vel komme fand igien,
 For Troens Forsvar at vi nødigt har at skrive,
 Og da den samme Pen brugt der til kunde blive.
 Den mindste liden Fixer fand i sin Tid maa skee
 Omstøde Paven's Magt. Vi sliige nu belee,
 Og for Pedanterie beskylde nu omstunder,
 Da alle Dyder som tar Afskæed, og gaaer under.
 Han saae i Tiden frem saa langt, at han sin Hat
 Tog tit af Hovedet, sig bukte for sin Kat,
 Og sagde: Man ej veed, hvad saadan Kat fand hende,
 Hvorledes Verden sig for ham fand snoe og vende:
 Maa skee den Kat forgiort af sin Stibmoder er,
 Og blir til Mands igien, som man heel ofte seer;
 En sliig en Proteus man ikke let fand drille.
 Han tusind Hendelser sig kunde forestille;
 En viis Mand, sagde han, bør alting forud see,
 Ej sige: Hvo har tænkt, at saadant skulde skee?
 I Retten han var vant gemeenligen at sove,
 Ej udaf Ladhed, men han torde sig ej vove
 At høre selv en Sag. Kandskee jeg dømmes galt,
 Han tænkte, og saa paa Bormesters Meening faldt,
 Og det for Bisheds skyld. Saa man fand ham berømme,
 At han forsættlig ej mod Retten kunde dømme.

I vore Tider man skal finde gandske faa,
 Der saa den sikkest Vej forsigteligen gaae.
 Han meget hurtig var, men intet giøre vilde,
 Af Frygt at han sit Amt forrette skulde ilde.
 Man onde Mennecker saae derfor ham belee;
 Man og gemeenligen ham kaldte Jens Maaskee.
 Man efter lang Dispyt fandt nødig at opsette
 Eil meer beleilig Tiid den samme store Trette,
 Og Sagen i sig selv at tænke noget paa;
 (a) Og endelig for godt man fandt, at lade gaae
 Den store General med gandske heele Skare,
 Dem megen Væree, og ej Omkostning spare,
 Ja dem geleide ud af Staden med den Pragt,
 Som man mod store Folk bør tage udi agt.
 Eil saadant Udtog blev en Tiid af dem berammet.
 Paars blev til Torvet ført, og der med Pragt annammet,
 Og derfra med Proces af Stadens Port ført ud.
 O en Forandring! Den nu dyrket blev som Gud,
 Der nyeligen af dem var saa forhaanet bleven,
 Med stor Forsmædelse til Daarekisten dreven.
 (b) Proserpina stem op! stat bi den sidste gang!
 Thi jeg mod Enden er af min Heroisk Sang.

Man

-
- (a) Man holder for, at Stads Sathricus gjorde dette Forslag for at ridiculere Peder Paars og at divertere sig selv og andre. Men Hans Mikkelsen, maa skee, for at holde sin Helts Character ved lige, tager det ikke paa den Fod. Tydske Kochum holder for, at det skeede alleene for at beviise Paars Væree. Vid. Hist. sui Temp. pag. 420.
- (b) Han burde have kaldet paa Calliope eller en af de andre lærde Gubinder. Men den Fejl vil intet bethyde; den ene, maa skee, kand være lige saa god som den anden. Ellers kand man let der i fare vild; thi saaledes strev en vis lærd Mand i steden for Pluto: Der Söllische Gott Plutarchus.

q. 3. Han meget hurtig var] snild, fløgtig.

- 17. Og derfra med Proces af Stadens Port ført ud] i Procession, i Optog.

Man først med Klokkerne begyndte stærk at ringe.
 Man Stadens Fendrik saae i Spidsen Fanen svinge,
 Nu over Hovedet, og det med megen Art,
 En Mølle drives ej af Storm med større Fart;
 Nu under Beenene den gik ej mindre flygtig.
 Saa alle raabte: I sit Falt den Mand er dygtig!
 Ret som en Børnetop man saae den dreies om,
 Nu stoed vor Fendrik ret, nu var han gandske frum.
 Som konstig Madik, der nu gandske ret sig holder,
 Nu i et Djeblik sig flaaer i mange Folder:
 Ej anderledes var at ansee denne Mand.
 I Fane-Eving hvo nu sliig Konstner finde kand?
 Peer Trommeslager ej indlagde mindre Ære;
 Man fandt ham i sin Konst ej ringere at være.
 Han Trommestoffene mod Luften stundum slog,
 Og dennem strax igien alt efter Tacten tog.
 Ej Erter løbe kand saa hastig i en Gryde,
 Som Stokkerne da gik. Ach! hvis jeg var en Jyde,
 Jeg meere kraftelig det skulde male af!
 Kort talt: paa Dygtighed han store Prøver gav.
 Emanuel, som gjort har Stykker for Trompetter,
 Foruden andet, som Couranter, Menuetter,
 Gik udi tredie Leed, ej stod sig mindre brav,
 Og blæste, at det af Raad-Huusets Echo gav.
 Saa at Bormester selv af Glæde maatte græde.
 Man gamle Koner saae Tørklæderne at væde;
 De raabte: Ach det er et Himmelsk Engle-Lyd!
 I anden Verden der maa være megen Fryd,
 Naar sliig paa Jorden er. De deri talte sanden;
 Thi han ej estergav paa Scaven nogen anden.
 Det er forunderligt hvad saadant Instrument
 Kand have for en Kraft; det alle er bekiendt,

(a) At man fand med Music den største Sygdom læge,
 At man fand vilde Dyr med Instrumenter spæge.
 En deilig Farve han af saadant fik, saae ud
 I heele Ansigt, sær i Panden, som en Stud.
 Nu blæste han et Bers, nu tog han op af Lommen
 En Flaske Brændeviin, certerede med Trommen;
 Thi medens den (som er Maneer) allene gif,
 Bor Orpheus en Kluk af Nectar Flasken fik.
 Det var forunderligt: med høyre Haand han Flasken,
 Som efter Tacten, tog behændelig af Tassen,
 Med venstre derimod regiered sin Trompet.
 Sligt nu hver Musikant ej gjøre kand saa let.
 Nu blæste han det, som de Balske Solo kalder,
 Nu atter Tutti, og med Trommen flux indfalder,
 Hic sagde: Saadan Mand vi aldrig meere faaer!
 Ach! hvis i Tydskland kun han havde rejst et Aar,
 (b) Og bedre Fundament der havde kunde faaet,
 Han havde store Mænd af Skolen kunde slaaet.
 Strax efter denne Mand man Generalen saae
 Med største Verbarhed og Skrid for Skrid at gaae.
 Han og hans Secreteer gif under tvende Himle.
 Man heele Gaden saae af Mænd og Qvinder vrimle;
 I flige Byer det gemeenlig plejer skee,
 Naar man faaer noget nyt at høre og at see.
 Processen gif saa fort, var meget skøn og prægtig.
 (c) Alleene Nuus, som ej var nogen finde mægtig

At

-
- (a) Vid. Jamblich. libr. de Mysteriis Ægypt. Confer. Thbste
 Bochums Reflexioner der over, Hist. sui Temp. pag. 430.
 (b) Om Poeten meener udi at drikke tillige med, er det noget Satyrisk.
 (c) Deres Character, som af Skarnet i en hast komme til Vær-
 dighed, hvis gamle Mores undertiden bryder frem; som der
 fortælles om en Tiener, der usformodentlig selv blev Herre,
 men engang glemte sig selv, og i steden for at sætte sig i sin
 Bogn, steeg bag paa Carossen.

At styre sig, da han en Bager=Boed blev vaer,
 Paa Bejen købte sig af Hvedebrød et par.
 Slig Gierning Peder Paars gif meget haart til Hierte.
 Han dulde dog som en Philosophus sin Smerte,
 Han vendte sig kun om, og sagde: Secreteer!
 At købe Kringler nu heel ubeleiligt er.
 Saa blev af Staden Paars udført med Pragt og Ære.
 Af saadan Sag enhver kand trøste sig og lære,
 At man af Modgang ej maa lade slaae sig ned,
 Men sig bevæbne med en ret Bestandighed.
 Man finder store Mænd, der Riiset har maat kysse.
 Jeg vil ej tale om Ænea og Ulysse,
 Og andre Helte, som saa meget tales om.
 Alt hvad, som skrevet er i Græken Land og Rom,
 Er ej saa rigtigt, at man vel kand derpaa bygge;
 Thi deri ofte man for Juno griber Skygge.
 Ej altid nødvendig er til Græken Land at gaae;
 (a) Af Danske Skrifter, som man meer kand liide paa,
 I Hobetal man kand Exempel her fremføre,
 Som man i saadan Fald til Nytte sig kand gjøre.
 Hvor ofte seer man ej en Espen Affektiis
 Af Modgang blive stor, hans Espot til Ære, Priis,
 Hans Sorg til Glæde jo at blive snart forvandlet.
 Man seer jo, Lykken tit har ilde med ham handlet,
 Nu tænker man, at han til grunde gandske gaaer,
 Mod Enden altid han dog Kongens Dotter faaer.

Om

(a) Her skiemter Poeten med dem, som af uriimelige Romaner ville udtrække Morale, og læse de samme fast med større Andagt end andre gode Bøger. Man seer en stor Mængde der af komme for Lyset udi vore Tider. Autores til saadant foregive tit, at det skrives pour servir le Publique, men de maa derved alleene forstaae den Part af Republikken, som bestaaer af Fiskerierlinger og Nøbebods Folk.

Om Finkeridderen hvad seer man ej er skreben,
 Hvor han har vanket om, af Modgang stor er bleven!
 Ugudelige Folk vil saadant ikke troe.
 Hvor tit man læser jo en Jomfrue til en Koe,
 En Ridder til en Hest og andet Beest omflabet
 Af en Stivmoder; men har Modet dog ej tabet.
 I saadan Uselhed de bragt har Tiiden hen,
 Af Beester bliver dog til store Folk igien.
 (a) Hvad har I ikke taalt, Velbyrdige Matrone,
 Hvad Kaars og Modgang, o I skønne Magdelone!
 Som Skibet uden Roer man eder vakle seer;
 Mod Enden alting dog for eder smiler, leer.
 I med Sølvnøgelen, Hr. Peer, Velbaarne Herre!
 Jer Modgang maa enhver ret udi Hjertet fikære;
 Hvo lidet saadan har i Græken Land og Rom?
 Men eders bittre Sorg til Glæde vendes om.
 Og I o Boldevin! o Edle Helt og Junker!
 I indtil Drene i Modgang ofte siunker,
 Jer rejser dog igien, I kommer op paa Fod,
 Mod Enden vinder Sej, I Adelige Blod!
 Hvad store Fristelser, hvad Modgang maa ej liide,
 Hvor ofte ikke maa i suure Vbler biide,
 Til døde plages, nu en Unger Svend, en Møe
 Af en fortvilet Skielm, en Gast, en Ridder-Nøe?
 Mit Hierte briste vil, Indvoldene sig velte,
 Naar eder jeg anseer, I fiire Tydske Helte,
 Der en Sterkoder saa ubluelig be—!
 I blir dog reen igien, saa kække Mænd som før.
 En Jomfrue Gloriant man seer i Buurmands Hænder;
 Men usformodentlig sig Bladet atter vender,

Hun

(a) Dette kaldes ἀποτροπή, nemlig at vende sig til dem, man taler til, og er meget brugelig hos gamle Poeter.

L. 27. Der en Sterkoder saa ubluelig be—] som, hvem.

Hun blir igien forløst ved Holger Danske Haand
 Fra samme Flemme Giest, fra Slaverie og Baand.
 Mon Holger Danske selv gaaer fri? Nej ingensunde!
 Man ham jo bunden seer af Riempe Ferakunde;
 Man seer til døde dømt den stolte Ridder. Men,
 Men Roland løser ham af Slaverie igien.

(a) Bellærde Ulspejl! hvo den Haanhed kand beskrive,
 Som eder overgik? Man jo fordømt at blive
 Til Galgen eder saae. Men eders Avindsmand,
 Jeg meen Viintapperen, som i den usle Stand
 Selv havde eder ført, maa selv for eder bede,
 Maa eder selv befrie fra denne Angst og Hede,
 Han, som mod eders Suk og Bøn var gandske døv,
 Thi han ej fastende vil — — — — —.

Man finder store Mænd, af Adelsstand og Orden,
 Af onde Menneſker henkast i Orme-Gaarden;
 Men man heel trøstelig seer Bladet vende saa,
 At deres Avindsmænd i deres Sted maa gaae.
 Man tit en Jomfrue seer i Bierg-Trolde Hænder falde,
 Der æder Menneſt-Kiød, og drikker Blod og Galde.
 Men Lykken gjør, at hun u-røret, ſkær og reen
 Af Kløer kommer; Han forbandlet blir til Steen.
 Saa gif det denne Helt: man Skyer saae frembryde,
 Som siuntes Undergang for hannem at betyde;
 Men, naar man tænkte, at han vilde undergaae,
 En Frelses Coel for ham man straxen vinde saae.
 Den er lykſalig, som sig saadan kand bevæbne,
 Der veed at ſikke sig taalmodig i sin Skæbne,

Der

(a) Om Ulspejl havde studeret, eller ej, er mig ubekjendt; nok er det, at han har været paa adskillige Academier, og derfor kand kaldes Bellærd, saa vel som mange andre, der føre den Titul, allene fordi de have seet her og der en Professor staae ubi et Cathedra.

Der veed at staae imod al Uvejr, Storm og Vind,
 Der paa Historier saaledes legger vind,
 Der veed de samme saa at føre sig til Nytte,
 Der Haanhed og Fortræd saa meget lidt kand skjøtte,
 Paa Læsning Ungdoms Tiid der har anvendet saa,
 At som rodfæsted Eeg mod Uvejr han kand staae.
 Paars tyve gange fast har Axel Tordsens Wiise
 Med Flid igiennemlæst. Vi nu saa meget priise
 Den, som paa Fingre kand en Græst og Romersk Bog,
 Den prægtig Fabel om det store Græske Tog.
 Paars var ej saa til sinds; han store Mænds Bedrifter
 Paa Fingre havde lært af gode Danske Skrifter,
 Som af boesiddende Bogtrykkere var giort,
 Af brave Mænd, der ej kand gjøre hvidt til sort.

3. Sang.

 En Avind aflod ej min Helt at eftersette,
 Opfandt et andet Raad sit onde Sind at møtte.
 Hun aabenbarede sig for Niels Corporal,
 Og sagde: Alle dig belee og laste skal,
 At du sliig Lejlighed dig haver ladet glippe,
 At du har disse Folk af Hænder ladet slippe.
 Niels Corporal i dig jeg ikke længer seer,
 Du ikke er den Mand, den store Hverver meer.
 Blant Hververe du som ej haver haft din Liige
 Nu saa vanslægtet har. Hvad vil Capteinen siige,
 Naar han faaer høre sliigt? Niels Corporal jeg seer
 En Stymper er, og blir ej Ober-Officeer!
 Glur! det er endnu Tiid, naar du vil ifkun iise.
 Per Paars er med sit Folk fra Staden tvende Miile,
 Du ham i Morgen Land betiimeligen naae,
 Du alle med eet Greb kand til Soldater faae.
 Niels sprang af Sengen op, med et forbittred Hierte,
 Han skreeg og hylede af idel Sorg og Smerte.
 Ret lige som en Hingst, naar Hoppen borte er,
 Siør Krumspring, vrinsker, og heel underlig sig teer;
 Ret som en Biørn, der man betager sine Unger,
 Og som en Esel, der har længe liidet Hunger,
 Det viises ifkun Foer, men deraf intet faaer,
 Som tørstig Tantalus, der seer, men intet naaer:

2. 2. en Biørn, der man betager sine Unger] hvem man
 fratager dens Unger.

Ej anderledes var Niels Corporal til finde.
 Han raabte idelig: Hvi lod jeg mig forblinde!
 Men glemte midlertid sig ej at klæde paa,
 Og, førend Dag brød frem, af Staden ud at gaae.
 Han sorte Klæder tog, og meget smukt sig pynter,
 Og, medens han gik fort, studerede paa Fynter.
 Hvem han kun traf, den af hans Klæder neppe kom;
 Jeg troer, om mueligt var, han Paven udi Rom
 Selv skulde hverve. Thi han kunde Folk forblinde,
 (a) Og tusind Stræger strax var mægtig at opfinde.
 Af flige Konster jeg kun een opregne vil.
 At hverve en Student, han brugte saadan Spil:
 Han sig til Spaamand gjør, der ud af Folkes Hænder
 Seer hvad dem hende skal, og deres Skiebne kiender.
 Han engang samme Karl i begge Hænder seer,
 Der over undrer sig, nu sukker dybt, nu leer;
 Derefter man ham seer tilbage lidt at rykke,
 Og med en Reverenß at sige: Hvilken Lykke!
 Jeg med Forundring seer hvad eder hende skal:
 I inden stakket Tiid skal blive General.
 Og, til Beviis, at jeg forgieves jer ej glæder,
 I om en liden Stund en Mand i røde Klæder
 Skal finde paa jer Vej, med en Sølsnoret Hat;
 Af ham I lade skal jer hverve til Soldat.
 Niels derpaa ham forlod, sig anden Masse tager,
 En Gienvej straxen tog, og det saaledes mager,
 At han Studenten kom i møde paa det Sted,
 Som ham beffrevet var. Med største Ydmyghed
 Studenten nærmede sig da, og sagde: Herre!
 Jeg megen Attraae har i Tieneste at være.

Niels

(a) Soldater, som ville lære Hververstræger, vil jeg recommendere en Engelsk Comedie, kaldet The recruiting soldier.

Niels heel koldfindig kun paa Naffen deraf floeg,
 Og hannem til Soldat fast som af Naade tog.
 Han uden Ophold blev i Kullen strax indskreven;
 Men man har ikke hørt, han Corporal er bleven,
 End siige General. Saa snild var denne Mand;
 I Hverving man ej nu hans Liige finde kand.
 Niels traf min Helt Peer Paars mod Aftenen heel silde;
 Ham spør, fra hvilken Sted han kom, hvorhen han vilde.
 Han siiger sig Student, og sær vittløftig Snak.
 Paars drikker hannem til; han bukler, siiger Tak.
 Han tog en Præken strax in Quarto op af Lommen,
 Og sagde, at han var fra Præstegaarden kommen;
 Han havde præket til Høymesse for en Mark.
 Det lidt er, sagde Paars, det er dog fuldt et Ark;
 En Stund at præke for en Mark, tilsette Kræster = =
 Ja, svarede da Niels, den Præken er derefter.
 Vor Levnet ellers er ej anderledes her,
 Man som i gammel Tiid Guds Ord ej agtet seer.
 Jeg min Formynder tit af Hiertet haver bandet,
 At han i Ungdom mig ej haver sat til andet,
 At han paa Naffen mig ej legge lod Musquet;
 En Krigsmand dog sit Brød fortiener meere let,
 Og holdes i Respect. Studenter, Postillanter
 Man over Skuldre seer, og kalder kun Pedanter.
 En Fendrik mig i Fior til Hest i møde kom,
 Skjønt jeg tog Hatten af, ham hilset gandske krum,
 Skjønt jeg mig stilled blid mod ham som mod en Engel,
 Han skreeg: Peer Caudi hier! wo ist dein Was du Bengel?
 Jeg ej beskribe kand, hvor jeg til Mode blev;
 Den kaalde Sveede da mig udaf Panden drev.
 Det er mig ej bekiendt, jeg svared, strenge Herre,
 At man med Passeport forsiunet skulde være;

Jeg

Jeg har ej andet end min Baccalauri Grad.
 I Kommen jeg den fandt til Lykke, og blev glad.
 Jeg viser Nabnet, som var paa Programma skreven,
 At Baccalaureus for nyelig jeg var bleven.
 Jeg veed, Hr. Fendrik, ej, om han forstaaer Latin?
 Heel lidt, han sagde; jeg faldt engang paa et Sviin,
 Og saa det glemte bort. Mig gav et Drefigen,
 Og lod mig derpaa gaae. Saaledes endtes Krigen,
 Om man kand kalde Krig, naar man kun stille staaer,
 (a) Sig lader prygle kun, og ikke fra sig slaaer.
 (b) Men jeg var meget glad, at han mig lod beholde
 Min Næse, Drene. Jeg frygted, jeg den Kolde
 Af Rødsel skulde faae, saa isneede mit Blod.
 Men Graden denne gang mig hialp igien paa Foed;
 Man deraf klarlig seer, at Graden har sin Nytte,
 Og at de fare vild, som saadan intet skytte.
 Man seer hvad Myndighed en Officier dog har,
 Jeg ønsker derfor, at min Bog paa Bloksberg var.
 Paars svared: Domine, vi maa os deri skikke!
 Ham derpaa Kruset gav, og bad ham engang drikke.
 Han drikker til Per Kuus, som bukker, siger Tak.
 Det feede Randers Dll gav Lyst til meere Snak.
 Kuus, som i Snakksomhed faa ikkun havde Lige,
 Studenten bad, at han dem vilde noget sige,
 Om Præsten fremmed Folk i Huuset gierne tog,
 Om han var noget lærd og dygtig i sin Bog.
 Han spurdte, hvor han kom, om allehaande Sager.
 Sid alle vilde kun, som ud af Landet tager,
 Som man paa Kejser seer at sætte Midler til,
 Og andet lære ej, end Bellyst, Dobbelt, Spil:

Sid

(a) Si rixa est, ubi tu pullas, ego vapulo tantum. Juv: Sat. 3.

(b) Pullatus rogat, & pugnus concisus adorat,
 Ut liceat paucis cum dentibus inde reverti. Juv: ibid.

Gid hans Exempel kun de efterfølge vilde,
 Og ej paa Dyens Lyst allene Penge spille!
 Mon mangan kommer ej tilbage end fra Rom
 Den samme som han var, kun at hans Pung er tom?
 Med største Høflighed Niels svarede: Herr Skriver!
 Vor Præst, skjønt han Hr. Poul i Lærdom aldrig bliver,
 Skjøndt han sin Formands Maal og Dugtighed ej naaer,
 Saa dog i Herredet han vel anskreven staaer.
 Han er en Hjertens Bert, gjør mange Folk til gode,
 Far Bondens Sag tit an, og hielper ham paa Fode.
 Jeg havde denne Nat vel ligget i hans Huus,
 Og ikke gaaet hjem i Uvej, Regn og Sluus,
 Hvis til U-lykke ej var kommen Bert Westphaler,
 Som om en Glose tit i sexten Timer taler.
 Han om sin Rejse nys fra Hadersleb til Kiel
 Sex Timer vævede, og kom dog kun en Mil.
 Jeg slumred, vogned tit, han holdt alt ved at præke,
 Saa Præstekonen ham af Stuen maatte trække,
 Thi det alt Midnat var; han agted det ey stort,
 I Gaarden prækede indtil den store Port.
 Der dog han Afsked tog, og raabte høit til Præsten:
 Paa Søndag, om Gud vil, jeg skal fortælle Resten!
 Tænk kun, hvor langt der er fra Hadersleb til Kiel!
 Jeg spaaer, den Rejse fast til Paaske vare vil.
 Han er i Herredet vor allerstørste Plage,
 Og mægtig er med Snak at tage Folk af Dage.
 For min Part, skjønt med ham jeg har at gjøre lidt,
 Saa i hans Selskab dog jeg falder meget tit.
 Han visse Timer har om visse Ting at præke,
 Folk altid konstig kand i sin Materi trække.
 I Morgen Mandag er, hvad Snak da bringes for,
 Saa Enden dog ud paa de 7 Churførster gaaer.

Om

Om en kun siige vil, man efter Salt Mad tørster,
 Saa Talen dreier han dog paa de 7 Eurførster.
 Paa Tiisdag taler han om Nød og Penge Trang,
 Om Synder, som gaaer her i Herredet i svang.
 Paa Onsdag præker han om Tyrkens Magt og Vælde,
 Og viiser hvordan ham de Christne kunde felde,
 Skjønt trende Deele han af heele Verden har.
 Gid Keiserens Armee den Mand betroed var,
 Jeg ønsker ofte; saa blev Tyrken ruineret,
 Og vi Westphaler Gert blev qvit i vores Herred.
 Torsdagen setter han vor Stat paa bedre Fod,
 Og rykker Lehnsmænd og Landsdommer op med Rod.
 Til vores Lykke han da tal med saadan Iver,
 At han Bryst-Syge faaer, og Fredag hjemme bliver.
 Den Dag i vores Egn er for os som en Fest,
 Og da gemeenlig jeg besøger vores Præst.
 Men Tydsken siger jo: Lang fasten, kein Brodt sparen!
 Det Løverdagen jeg heel ofte har erfaren;
 Da seer man Lucifer skinnbarlig riide ham.
 Gid med hans Ario han faae al Verdens Skam!
 Hvad var den Ario? da spurde hannem Peder;
 Mig siunes, jeg har hørt, han var i Aalborg Skrædder.
 Da loe Niels Corporal, og sagde: Mey Herr Ruus,
 Den Mand i Grækenland var Bispens Fammelus,
 Førend jer Oldefaer ret Buyer kunde binde;
 Jeg kand Aarstallet ey ret siige denne sinde.
 Jeg veed, fra Samulus han Herreds-Provest blev,
 Og i Kong Frodes Tiid man ham af Landet drev.
 Den samme Herreds Provest blev ynkelig omkommen,
 For han sig havde først opsat mod Lutherdommen.
 Jeg vilde ønske, han ej havde været til,
 For Gert Westphalers Snak. Jeg ej oprippe vil

Det

Det som jeg før har sagt, hvad han Søndagen taler.
 Han med sin Rejse da fra Hadersleben praler;
 Hvo saa u-lykkelig da er, som han faaer fat,
 Maa bie, holde stand med ham til mørke Nat.
 Naar han forhindred blir i saadan Snak hos Præsten,
 Til Herredsfogden han gaaer hen, fortæller Nesten.
 For nyelig ingen han i Gaarden hjemme fandt
 Foruden Ammen, som i Stuen sad og spandt.
 Af Snak om Aris hun ferdig var at revne,
 Og vilde anden Dag ham derfor lade stevne;
 Men Fogden hende dog fra saadant raadet har,
 Især, som ingen Straf i Loven derfor var.
 For trende Uger da jeg var til Præstens buden = =
 Nok sagt! I ellers troer, jeg har en Rem af Huden,
 At Gert Westphaler jeg ey eftergir et Haar.
 Tog derpaa Kruset fat, og sagde: Nuus! god Taar!
 Den Gyldne Tid gaaer bort, vi alt formeget snakker.
 Stik af! i dette Land man lider kein Polakker,
 Helt blant Studentere. Jeg, u-roest, har den Skif
 Hidført fra Wittenberg; man tvende gange: drif!
 Ej siger sammesteds. Ach hvo et Kruus nu havde
 Ret af den Bryhjan, som Frank's Zimmer os tillavde!
 Wir Purtschen samme Huus Buchlade kaldet har.
 Ach gid i Wittenberg en Time jeg nu var!
 Paa Tydsff Academie hvis andet læres ikke,
 Saa uno hauustu lær man dog et Kruus at drifke.
 Allons! drif om en gang, og det Studenticos!
 Naar jeg har faaet mit Pas, saa vandrer jeg min Raas.
 Eet Kruus kand ej forflaae, det er forliden Dosis
 For lærde Folk som jeg, pro nobis Studiosis.
 Han gjorde og Beskeed; De drukke lystig om,
 Nu et, nu andet Kruus blev efter haanden tom.

Omsider,

Omsider, da det kom, man skulde Regning gjøre,
 Da om Betalning Niels ej vilde noget høre,
 Men sagde Peder Paars: J er i Dag min Giest.
 Mit Forsæt var dog, her den Mark, som af vor Præst
 Jeg har fortient, i Dag i Kroen at fortære.
 Jeg takker ellers for beviiste store Ære.
 Vi derforuden en Afstikker have maa,
 Og det til Guter læst; hver kand sin Vej da gaae.
 Men Paars stoed derimod, og sagde: Ingenlunde;
 Jeg bør betale. De en Middelvej udfunde
 At skille Tretten med. En Mynt vi kaste vil,
 Niels sagde; thi det er det allerførtest. Epil.
 Han derpaa gav Peer Paars en Daler udi Haanden,
 Og siger: Kronen jeg vil tage, tag J Manden.
 Paars sagde: Vil ej hans Bellærdhed kaste først?
 Det ham tilkommer, han i Lauget her er størst.
 Men Niels ham svarede: Ach ingen Complimenter!
 En Kræmmer altid er saa god som en Studenter.
 Paars kasted Mynten da i Beyret, Kronen fik,
 Og blev bedrøved, at det mod hans Villie gif.
 Paa eders Begne da, Niels sagde, jeg mig fryder.
 J Kronen har jo fat, for eder det betynder,
 At J som Kræmmer ey skal gaae til Sengs i Nat,
 J Penger faaet har paa Haanden, er Soldat.
 Jeg er Niels Corporal, den vitberømte Hverver,
 Jeg Hverve-Konsten og mit Haandverk ey forderver;
 Thi jeg er saa bekiendt, at hver Mand siige skal,
 Naar han hør denne Stræg: Det var Niels Corporal!
 Paars, skjønt han modig var, og sexten Corporaler
 Tog paa Samvittighed, til Ruus dog saadan taler:
 Hør Skriver, reis kun bort, jeg blir tilbage her,
 Og siig Dorthea, til Soldat jeg hverved er.

Ruus

Ruus bad ham grædende en saadan Ting at gjøre:
 I hvervet er med List, jer Sag jeg selv vil føre;
 Vi vor Uskyldighed for Retten viise kand,
 Om ellers Retten har sin Gang i dette Land.
 Hvad Ret? da sagde Paars, jeg har jo Penge taget,
 Endskiønt jeg seer, man mig har aabenbar bedraget.
 Naar mindste Skin af Ret, ja Skygge kun er til,
 Jeg derimod en kand, en disputere vil.
 Den Post en stor Ziirat er i min Heltes Levnet.
 Han meget lettelig sig kunde have hevnet,
 Ja kunde have sin Modstander undertrykt;
 Men vilde heller sig opoffre selv, af Frygt,
 Han ellers skulde Skin af Retten overtræde.
 Hver ærlig Landsmand maa sig over saadant glæde,
 Thi under vores Luft vi fundet har en Mand,
 Som man omsonst har søgt i Rom og Græken-Land.
 Blant onde Mennecker man vel skal finde mange,
 Der siige tør, at han for Niels var bleven bange,
 At Dyd ham en til sliig Heroisk Gierning drev,
 Men at af Rædsel han kun saadant underkrev;
 Men, naar man læser kun de tvende første Bøger,
 Og hans Bedrifter kun paa Anholt eftersøger,
 Da seer man, det en ret Heroisk Gierning var,
 Som han i liige Grad tilforne øvet har.
 Niels hverver en sig lod med den Gevinst fornøie,
 Han søgte dertil Ruus med anden Konst at bøie,
 Han forestilled ham med stor Betsalenhed
 (a) Hvad Fordeel en Soldat har udi Krig og Fred;
 Han forestilled ham den store Aigt og Ære,
 Som man seer en Soldat, mod andre, i at være:

En

(a) Qvis numerare potest felicitis præmia, Galle,
 Militiæ? — — —

En Krigsmand, skjønt han i hans blotte Skjorte er,
 Saa Fruentimret har dog hannem meere kjær
 End tusind Kræmmere med alle deres Penge.
 Man veed, jeg praler en, men jeg mig lader henge,
 Om jeg end vilde til Bormesters Dotter gaae,
 Hos hende alting strax mig skulde aaben staae,
 Den gode Jomfrue en Betænkning skulde tage,
 Endskjønt jeg fattig er, at tage mig til Mage.
 En Borger derimod, skjønt Midler nok han har,
 Med Bildmands Daler om hans Kiøle bræmmet var,
 Saa dog han altid maa for røde Kiøler viige.
 Vor Tambour et Parti nys gjorde uden Liige;
 Jeg roser Piigen, hun var deri en saa gal,
 Mon og en Tambour en kand blive General?
 Det er umueligt ret vor Fordeel at beskrive,
 Den beste Borger jeg kand Drefigen give,
 Og derfor lige ret jeg sette tør min Hat,
 Hver siige vil: Han der lod see, han var Soldat.
 (a) Han er u-løffelig, om han derover klager.
 Jeg kunde regne op fast tusind fleere Sager,
 (b) Som klarlig viise kand vor Fordeel, Herlighed;
 Hvo det ej har forsøgt, den deraf intet veed.
 Nuus sagde: Dette alt jeg eder ej misunder.
 Jeg derfor i den Stand at komme ikke stunder,
 Det derpaa er for mig at tænke intet værdt,
 Det er et Handverk, som jeg aldrig haver lært.

Ach!

- (a) — — Etsi pulsetur, dissimulet, nec
 Audeat excussos Prætori ostendere dentes,
 Et nigram in facie tumidis livoribus offam,
 Atq; oculos, medico nil promittente, relictos. Juv. Sat. 16.
- (b) Præmia nunc alia, atq; alia emolumenta notemus
 Sacramentorum. — — — Juv: ibid.

℞. 10. Med Bildmands Daler om hans Kiøle bræmmet var] Bildmandsbalere, en
 tydsk Sølvmynt, som dengang var gangt her i Landet.

Ach! skreeg Niels Corporal, hvad Forskiel mon der være
 Paa Kræmmer og Soldat? Betragt kun nøje, fiære!
 (a) Med vor Profession hvad Harmonie der er;
 Ich bin des Henckers, om jeg nogen Forskiel seer.
 I af det blotte Navn kun lader eder kysse.
 Vi maa paa Skiltvagt staae om Vinteren og frøse;
 I udi eders Boed maa som en Støtte staae,
 Vi kand dog røre os, og undertiden gaae.
 I skraber Krukker, vi paa Landet skraber Bønder.
 Vi flaaer paa Frommer, I paa Fader og paa Tønder.
 Vi begge jo Papiir maa bruge: en til Krud
 Har saadant nødigt, maa Patroner deraf giøre,
 Som vi til Exercis maa stedse med os føre;
 I Kræmmerhuuse giør. Jeg liden Forskiel seer
 I vor Profession: eens Dunt det moen er.
 Eet Handtverk man har giort til to Professioner.
 Bild eder ikkun ind, at, naar I giør Patroner,
 At de af Stivels er, saa har I Konsten fat,
 Og saa paa een Tiid er I Kræmmer og Soldat.
 Jeg anseer Kræmmere og som Ingenieurer:
 De Allen, Bismet jo i Haanden altid fører;
 Et saadant Instrument jo Mathematisk er.
 Mathefis nødig er for alle og enhver,
 Sær for en Krigsmand. Man maa med Forundring høre,
 Hvad Spring i Krigens Tiid Ingenieurer giøre.

Vi

(a) Poeten imiterer her ubi den gamle Græske Comædie-Striver,
 som giør en Pølsekræmmere og Statsmand til eet slags Folk,
 hvilket er end nu større Paradox.

— — — *Ταυθ' ἄπερ ποιεῖς, ποίει* etc.

Aristophan: Eqvit: Act. 1. Sc. 2.

Nuper erat Medicus, nunc est Vespillo Diaulus:

Quod Vespillo facit, fecerat & Medicus.

Mart. Epigr. L. 1.

Vi Regnekunsten og maa begge jo forstaae:
 Vi ikkun dog til tre med vores Regning gaae,
 (a) Thi al vor Tempo er, at vi til tre skal tælle;
 I eder derimod med større Regning gaae.
 At vi eens Handverk har, I klarlig deraf seer;
 I har det meere tungt, den ene Forskiel er.
 Ach! sagde da Peer Niuss, jeg vilde heller trygle,
 End hver Dag, som Soldat, mig lade slaae og prygle.
 Hvor mange skønne Hug maa man ej giennemgaae,
 Før man i Hovedet kand Exerciser faae!
 Ej! skreeg Niels Hverver, I maa ej saa frygtsom være!
 Man i en Times Tiid alt saadant fast kand lære.
 Det ikke er saa tungt, som Folk sig bilder ind;
 Man til slikt Arbejd ej behøver alle Sind.
 Et Dyr kand lære slikt, naar det lidt øvet bliver,
 Langt meere I, som er en brav fornuftig Skriver.
 Nej! intet Heyerie jeg finder derudi,
 Gær, naar borttages det, som er Pedanterie:
 At slaae paa Tassen med den højre Haand tillige,
 Og andet Lapperie; Thi, mellem os at siige,
 Naar som jeg over slikt Captainen ivres seer,
 Jeg deraf hemmelig tit i mit Hierte leer.
 Meen I, Soldater og ej være kand Pedanter,
 Gaavelsom lærde Folk, Studenter, Postillanter?
 Jeg siige tør, Mads Degn en artig Hofmand er
 Mod Christen Kliim, som dog er Oberofficier.
 Niuss sagde: Derom jeg ej meer vil disputere.
 Der møder i den Stand saa meget andet meere.

En

(a) Soldatens Arithmetique bestaaer udi Ein, Zwei, Drei.

En flet Soldat maa tit med sulten Mave gaae,
 (a) Lidt Grov Brød kun og Vand til Middags Maaltid faae;
 Jeg derimod, som med saa skønne Vahrer handler,
 Hver Dag mig spekker med Rosiner, Sukker, Mandler.
 Prost Mahlzeit, lieber Freund! da skreeg Niels Corporal;
 De Vahrer ikke jeg misunde nogen skal.

Det skønne Maber gir, skønt Liberie paa Hænder:
 Paa Snat en Pebersvend og Skrædder man jo kiender.
 Soldaterkost os fra sliig Siugdum holder fri,
 Soldaten derfor ej har Skrædder Liberie.

Vor Livs Ophold vi har, og intet meer behøver,
 (b) Og naar vi intet har, vi andre Konster øver.
 Hvo som til Nødtørst tar, ej megen Synd begaaer,
 Det præfede vor Præst Hr. Samuel i gaar.

Ja, sagde Kuus, det er ey megen Konst at sticæle;
 Men man maa derfor sig i Galgen lade qvæle.

En Kræmmer ellers og den Konst begribe kand,
 Saa dygtig deri er som en af eders Stand.

(c) Ach! sagde Niels, en stoksteen blind Soldat bestiemmer
 Og deri overgaaer en sextenøved Kræmmer.

Men Kuus bestandig var, sig ikke bøye lod:

Hvi skal jeg, sagde han, opoffre Liv og Blod,

Og,

(a) Tu scabie fruereis mali, quod in aggere rodit,
 Qvi tegitur parma & galea, metuensq; flagelli
 Discit ab hirsuto jaculum torquere Capella.

(b) Derfor siunger man i Biisen:

Sæl er den Piige, som faaer en Soldat,
 Thi, naar hun vil æde, faa sticæler han Mad,
 Saa frydelig.

(c) Der af berømmes Neoclides udi Comoedien, hvilken, om end-
 skønt han var blind, kunde dog bedre sticæle, end de andre seende.

Eis μὲν γὰρ Νεοκλείδης, ὃς ἐστὶ μὲν τυφλός &c.

Aristoph: Plut. Act. 3. Sc. 2.

2. 1. En flet Soldat] en simpel Soldat, Wenig.
 - 8. en Pebersvend] Kræmmerisvend.

Og, det som værre er, skal lade mig blesfere,
 Nu mifte Haand, nu Been, nu andre Lemmer fleere?
 At mifte Haand og Been i Krigen, en Ziirat,
 En Herlighed er for en Krigsmand og Soldat!
 Ziirat? skreeg Ruus; end om en Kugle tog min Næse?
 Det er heel ziirligt jo at snæble og at qvæse;
 Folk skulde tænke, at det af Frankoser var.
 I snakker kun for Gæes; Peer Ruus er ingen Mar.
 Af sliq Haardnakkethed Niels Hverber blev forbittret,
 Hans Corporalske Krop af Harm og Brede zittret.
 Man ey saa rasend saae en Ulv, en Tiger, Bjørn.
 Han efter Berten skreeg, hvis Navn var Dietrich Tørn,
 Og sagde: Ricære Bert, vil I jer her hos sætte?
 I Lov og Ret forstaaer. Jeg har en liden Trætte
 Med denne ærlig Mand. Hans Husbond, som I seer,
 Af mig legitime for nyelig hvervet er.
 Jeg uforgribelig derober skulde meene,
 At om Husbonden sliqt ey fand forstaaes eene;
 Men, naar man Herren faaer, da man tilliige med
 Bekommer Frugten og al anden Herlighed.
 Vor Bert, som havde i sin Ungdom vel studeret,
 Og udi Lybeck var in jure informeret,
 Sat som en Præses i sin Lehnstoel sig need;
 Niels som Respondens stoed, sig stillet heftig vred.
 Vor Bert, der Nielses List og gamle Stræger kiendte,
 Stoed ham da deri bi, mod Peder Ruus sig vendte,
 Som stillede sig da for hannem gandske krum,
 Med vaade Dyne stoed og ventede sin Dom.
 Hvad er det, sagde han (a), for Stoien og for Stiimen?
 (b) Hvo Eslet faaer, den jo bekommer ogsaa Grimen.

At

(a) Nemlig Berten.

(b) Accessorium sequitur suum Principale.

2. 6. at snæble og at qvæse] kvæse (norst Udtale).

At trette om saa klar en Sag, er jo en Skam,
 Man seer jo, her er jus per prævalentiam;
 Ehi potiori jo res minor semper cedit.
 I alle Lande det er engang saa affkeedit:
 Den, som Personen faaer, faaer ogsaa al hans Ret.
 Hvo lidt lovkyndig er, begriber saadant let.
 Niels Ordet fra ham tog: Min Sag jeg haver vundet,
 (Han sagde) Ehi den Dom paa Romersk Lov er grundet.
 (a) End, sagde Ruus, om Vaars sig Fanden overgav,
 Ved Kraft af samme Lov mon jeg ey stoed mig brav?
 Troe mig, at Fanden ey er meer end I en Taabe,
 Han paa den Romersk Ret sig skulde og beraabe,
 Han efter samme Lov fik ogsaa Ret paa Ruus,
 Tillige med Peer Vaars tog heele Vaarses Huus.
 Ved dette Svar da blev Respondens confunderet,
 Han sagde: Jeg er ey saa meget høyt studeret,
 Paa saadant Spørsmal at jeg strax kand give Svar.
 Jeg vilde ønske, at en Bog (b) ved Haanden var!
 Man kunde paa det Ord Diabolus opkaste,
 Og eftersee, om I med Billighed mig laste;
 Hvor vidt den Lov om slikt sig strækker, findes kand.
 Ach! raabte Præses, ney! Ehi Fanden er en Aand,
 Og derfor ikke kand til Corpus Juris høre.
 Sandt, sagde Niels; med Snak man vil kun os forstyrre.
 Det Corpus Juris af de gamle kaldet er
 Just for den Aarsag skyld; af Titulen man seer,
 At saadan Ret kand ey til Aander vel sig strekke.
 Med sliq Objection I skal os ey optreкке.

Lad

-
- (a) Poeten synes her at notere visse Poster de acqviendo rerum
 dominio ubi den Romerske Ret, som synes meere facti end juris.
 (b) Maa skee Codex eller Pandectæ.

Lad være, sagde Ruus, man saadant kun forstaaer
Om legemlige Ting, I alt for vidt dog gaer.
Vor Husbond hvervet er; skal nu med ham tillige
Alt hvad ham hører til forstaaes, maa man siige,
At hver en Sukkertop, hver Mandel, hver Mustat,
Som findes i vor Boed, er hvervet til Soldat.
Silentium ham da strax Præsæs imponeret,
Dg skreeg: I være bør alleene indrulleret
(a) For sliig Barbaries, for sliig Bankundighed;
Ehi den, som Sukkertop og Mandler ikke veed
Fra Christne Mennecker at kiende og at skille,
Med den om Retten vi ey disputere ville.
Min Flint, da sagde Niels, skal strax beviise, at
I os tilhører, og er hvervet til Soldat.
Peer Ruus paa sine Knæ da sagde: Jeg ey nægter,
At jeg er eders Mand, mod Retten meer ey fægter.
Ach! sagde Berten da, det beste Studium
Dg allersikkerste er Jus Canonicum.
Bed Haanden derpaa tog Niels Hverver lidt tilside,
Dg sagde: Broder! hvis Bormester faaer at vide,
At sliigt passeret er, saa bliver de dog fri;
Den heele Borgerstand vil staae dem deri bi.
For saadan Bold man tit Soldater lader henge;
Det beste er, at vi dem lader løs for Penge.
Saa ufornodentlig befriet blev Peer Paars,
Dg fast som nøgen sig paa Beyen gav til Mars.

For

(a) Saadant Argument brugte ogsaa Strepziades mod sin Creditor, foregivende, at han ikke burde have sine Penge tilbage, efterdi han var saa slet i sin Physica.

• Πῶς οὖν ἀπολαβεῖν ἰαργύριον δίκαιος εἶ;
 Εἰ μὴδὲν οἶσθα μειωρῶν πραγμάτων.

Aristoph. Nub. Act. 4. Sc. 5.

Dg veigrede sig en anden for at betale en Jøde i vor Tid, fordi han havde forraadt vor Herre.

For dette Eventyr et Raars jeg finder tegnet
 Med Paarses egen Haand; han selv det haver regnet
 Fast for det største, som paa Reysen hendet var.
 (a) I Tydske Jochums Skrift jeg derom fundet har
 En sær Historie; hvo den Skribent til Prikke
 Kun kiender, saa som jeg, om saadan tviler ikke.
 Han skriver merkelig, at just paa samme Stund
 Da Peder hvervet blev, hans Dorthe saae sin Hund
 (b) Heel usædvanlig staae med Fødderne at skrabe.
 Den gode Jomfrue man af slikt saae Modet tabe;
 Thi for et Aar, da med Fidelle saadan gif,
 Hun onde Tidender fra Callundborg strax fik.
 Der hendtes samme Dag og mange andre Sager,
 Som Natur-kyndige kun meget lidt behager.
 Exempli Gratia, af Beggen faldt en Steen;
 Skøn Dorothea tog to Strømper paa eet Been,
 Hun havde Matten før kun meget lidet sovet;
 En Knappenaal hun fandt paa Gulvet uden Hovet;
 Ved Middags Tiider hun med Erter Fadet faldt,
 (c) Ja, det som nok er meer, paa Bordet spildte Salt;
 (d) En Rem paa hendes Skoe gif gandske reent i stykker.
 Man veed, at saadant alt er Barfler for U-lykker.

En

-
- (a) Hist: sui temp: pag. 404 seqv.
 (b) Naar Hunden skraber meget med Fødderne, holde troværdige Spaamænd for, at det betyder Liig, og er Tydske Jochum ubi hans Reflexioner der over af samme Meening, hist. sui temp. pag. 406.
 (c) At spilbe Salt paa Bordet, betyder gierne, at man faaer Hug inden Aftenen.
 (d) At en Skoe-Rem gaaer i stykker, haver ogsaa de gamle holdet for ont Merke. Derover skiemtes meget artigst udi Fragment: af Menandri Comoebier, hvorudi forestilles en karrig Mand bestyrtet over at hans Skoe-Rem gif i stykker. Men en anden trøster ham dermed, at det skee Naturlig viis, efterdi Skoe-Remmene vare saa gamle, at de umueligen kunde holde længer.

(a) En fæl Ratt-Ugle man paa Taget ogsaa saae;
 Hun selv et heftig Sting fik udi store Taae;
 Man hørte Knarken, nu i Bænken, nu i Senge;
 Og vilde Erterne sig samme Dag ej mænge.
 Af saadant iisnet blev skion Dorotheæ Blod,
 Hun merkede, at en U-lykke forestoed.

* * *

(a) Introit in ædes ater alienus canis;
 Angvis per impluvium decedit de tegulis;
 Gallina cecinit: interdixit hariolus;
 Haruspex vetuit ante brumam aliquid novi
 Negotii incipere. Qvæ causa est justissima.

Terent: Phorm. Act. 4. Sc. 4.

Hvad saadant haver at bethde, vidste heel vel den gamle Mand,
 der sagde:

Non temere est, quod corvos cantat mihi nunc ab læva manu:
 Semel radebat pedibus terram, & voce crocibat sua.

Plaut: Aulul: Act. 4. Sc. 3.

[Ende.]

Afvigende Læsemaader.

Nærværende Udgave.	1720.	
Side 2, Linie 21: men fuld af	men fulde af	
1855.	1720.	Første Udgave.
- 4, - 11: finde	(= 1855.)	finder
- -, - 15: finke	(= 1855.)	finker
- -, - 21: have samme	(= 1855.)	haber samme
- -, - 25: bemænge	(= 1855.)	bemænger
- 5, - 6: Antiquarium	Antiquarium	Antiquarii um
- -, - 7-12: Aurita (osv. indtil:) placet.	(= 1855.)	(mangler.)
- -, - 27: Materien er angaaende	Materien an- gaaende	(= 1855.)
- -, - 32: blive	(= 1855.)	bliver
- 6, - 5: forestille	(= 1855.)	forestiller
- -, - 6: undsee	(= 1855.)	undseer
- -, - 15: og hvis Character	(= 1855.)	og Character
- -, - 17: den	det	(= 1720.)
- -, - 21: græbe	(= 1855.)	græber
- -, - : dræbe	(= 1855.)	dræber
- -, - 26: fige	(= 1855.)	figer
- 7, - 9: Aarsag	(= 1855.)	Aarsage
- -, - 22: det	den	(= 1720.)
- -, - 29: meest	(= 1855.)	mest
- -, - 32: derfor	(= 1855.)	derfor
- 8, - 17-18: end en andens	end andens	(= 1855.)
- -, - 25: blive	(= 1855.)	bliver
- -, - 26: indførte	(= 1855.)	indført
- -, - 29: udstrøbe	(= 1855.)	udstrøbe
- -, - 32: have	(= 1855.)	haber
- 9, - 10: fornuftigt	(= 1855.)	fornuftig
- -, - 22: Rattenes og Hundenes	Rattenes og Hundenes	(= 1855.)
- -, - 25: end Paarses	end i Paarses	(= 1855.)
- -, - 27-28: fort og hvidt	(= 1855.)	fort eller hvidt
- 10, - 8: dens	dets	(= 1855.)
- -, - 8-9: in genere	(= 1855.)	in gere
- -, - 10: igige	(= 1855.)	diffe
- -, - 13: see	(= 1855.)	seer
- -, - 14: finde	(= 1855.)	finder
- -, - 27: fynderligt	(= 1855.)	fynderlig

1855.	1720.	Første Udgave.
§. 11, §. 2: saabant	det	(= 1855.)
- -, - 13: fige	(= 1855.)	figer
- -, - 29: hvori	(= 1855.)	hvor
- -, - 31: støde	(= 1855.)	støder
- 12, - 8: indbilbe	(= 1855.)	indbilder
- -, - 10-16: Jeg vil ikke tale (osv. indtil:) difficile est.	(= 1855.)	(mangler.)
- -, - 23: have	(= 1855.)	haver
- 13, - 19: komme	(= 1855.)	kommer
- -, - 29: søge	(= 1855.)	søger
- 14, - 3: have	(= 1855.)	haver
- -, - 9: forstaae	(= 1855.)	forstaaer
- -, - 13: som en Esprit	(= 1855.)	som Esprit
- -, - 21: lade	(= 1855.)	lader
- -, - -: have	(= 1855.)	har
- 15, - 6: hellere	hellere	(= 1855.)
- -, - 19: blive	(= 1855.)	bliver
- -, - 21: finde	(= 1855.)	finder
- -, - 24: quæ sub verbis	quærunto verbis	(= 1720.)
- -, - 26: ja hine ruinere	(= 1855.)	thi hine ruinerer
- -, - 28 til §. 16, §. 5: opbygge den. (osv. indtil:) Jeg meener derforuden, at de ikke	(= 1855.)	opbygger den. Og haaber jeg, at det er en gandske udgiort Sag, at de ikke
- 16, - 8: have	(= 1855.)	haver
- -, - 25: understaaet sig offentlig	(= 1855.)	understaaet offentlig
- -, - 26: den henseende	(= 1855.)	de henseende
- 17, - 15: Skrifter	(= 1855.)	Skrift
- -, - 19: blant	iblant	(= 1855.)
- -, - 22: Stat og om ingen	(= 1855.)	Stave og ingen
- -, - 25: Religion, i hvad	Religion, hvad	(= 1855.)
- 18, - 15: strebet	(= 1855.)	striben
- -, - 16: have	(= 1855.)	haver
- -, - 17: gandske fremsynede	(= 1855.)	gandske fremsynede
- -, - 18: have	(= 1855.)	har
- -, - 24: &c. har giort et	&c. giort et	&c. har giort en
- -, - 25: fundet	(= 1855.)	fundet
- -, - 28 til §. 22, §. 29: Hvad de Ublueligheder (osv. indtil:) saa flyde de dog vel nok	(= 1855.)	(mangler.)

1855.	1720.
- -, - 29: foregivende, at	foregivene de, at
- -, - 33: endgfsaa	endgfsaa
- 21, - 22-23: af det Verbo at lave og Pass, og er det	af at det Verbo lave og Pass og der det

1855.	1720.	Første Udgave.
- 23, - 1: Den første Bog.	I. Bog.	(= 1720.)
- -, - 13: Don Qvichot	(= 1855.)	Don Qvixot
- 24, - 5: langt fra at du fik din	(= 1855.)	Langt ifra at faa din
- -, - 14-16: Med denne Mand saa højt bekiendt af Lykkens Spil? Med rette Farve sligt umag dig at afmale, Thi man om denne Helt begiær ey du skal prale,	(= 1855.)	Med denne store Mand, der udaf Lykkens Spil Er bleven saa bekiendt, umag dig det at male Med rette Farve, man begiær ey, du skal prale,
- -, - 29: velbemidlet	velbemidlet	(= 1855.)

§. 24, Anm. b: Denne Anm., ligesom i det Følgende alle de, der henviser til de §. 1-3 opregnede fingerede Skrifter, er først tilføjet i Udg. af 1720.

1855.	1720.	Første Udgave.
- 25, §. 24: Skrit	skret (= 1855.)	(= 1720.) fund
- 26, - 11: funde		
- -, Anm. d: Impofuit, Regemqve didit. Virg. ibid. lib. 1. Dette Citat staaer i Originalerne som Slutning paa den foregaaende Anm.		
- 27, §. 7: Hun heel spids-Næset, blaae	(= 1855.)	J forðum Tid: hun blaa
- 28, - 19: skal	(= 1855.)	kand
- 29, - 1: de stolte Bølger	(= 1855.)	hin stolte Bølge
- -, - 15: Jeg ellers alting gjør for	(= 1855.)	Jeg gjør helst hvad jeg kand for
- -, Anm. er i Originalerne henført til §. 5: Jeg veed nok osv.		
- 30, §. 12-14: Tænk, J maa ellers døe paa Gøtte- feng med Smerte; Paa Havet mangan Felt har luffet Dye til. For min Part her at døe jeg agtede kun Spil;	(= 1855.)	Betænk J helst skal døe paa Gøttefeng med Smerte, Saa mangan kostbar Mand har luffed Dye til Paa Havet: her at døe, jeg agtede kun Spil,
- -, - 19: Mød	Mød	(= 1855.)
- -, Anm. d henføres i første Udg. til §. 21: At J paa Havets Bund osv., i 1720 ikke til noget bestemt Sted.		
- 31, §. 6: Da tænkte ved sig selv: Mon	(= 1855.)	Paa Reysen tænkte da: Mon
- -, - 27: bære	(= 1855.)	bære
- -, Anm. a: hængde	hang	(= 1855.)
- 32, §. 20: Lyksaligt	Lyksalig	(= 1855.)
- -, - 21: lyksaligt	(= 1855.)	lyksalig
- -, Anm. b: Matthæum	(= 1855.)	Matthæum
- -, - -: Dudlæi	(= 1855.)	Dudulæi
- 33, §. 5: Mens	Men	(= 1855.)
- -, - 10: en anden ved en Mast	(= 1855.)	en ved en afbrudt Mast
- 34, - 8: du nu fra	(= 1855.)	du ifra
- -, - 25-26: Sligt Puds han kun tilforn har eengang med mig spillet, Jeg blev af hannem i Eneæ Tid saa drillet,	(= 1855.)	Hand aldrig meere har end engang med mig spillet, Sligt Puds, jeg blev vist i Eneæ Tid saa drillet,
- -, - 30: her, jeg skulde ellers viise	(= 1855.)	her, heldst skulde jeg jér viise
- 35, - 11-13: Jeg kand paa ingen Ting forvænde Farver sette, Min Geist paa det, som stævt og froget er, at rette Bemøyer aldrig sig. Skönt en Heroiff Sang	(= 1855.)	Min upartiffe Geist kand ikke Farve sætte Paa noget, det, som stævt og froget er at rette, Den ey bemøyer sig, skönt en Heroiff Sang
- -, - 14: have	(= 1855.)	haver
- 36, - 14: deg	(= 1855.)	og
- 37, - 10: Dem	(= 1855.)	Der
- -, - 17: fuld; han svinger ellers stet.	(= 1855.)	fuld, helst svinger han kun stet.
- 38, - 16: mig	at	(= 1855.)
- -, - 18: hvert	hver	(= 1855.)
- -, - 27: Dag for Dag	Dag fra Dag	(= 1855.)
- -, Anm. mangler i første Udgave.		

1855.		1720.	
S. 38, Anm.: Sc. 1.		Sc. 12.	
- 39, — mangler i første Udgave.			
- -, — : S. 1.		f. 2.	
1855.	1720.	Første Udgave.	
- 40, L. 27: henrendte	(= 1855.)	henvendte	
- 41, - 7:9: Da Morgenrøden gik af Saffran- Sovekammer, Dg tendte Himlen an med Rosen- tegnet Flamme, Dg saadan bestig Stret i mørke Nat indjog	(= 1855.)	Da Morgenrøden af sit Saffran-Sovekammer Gik ud, og Himmelen med Rosen-tegnet Flamme Antænte, og sig stred i mørke Nat indjog	
- -, - 20: falde an	(= 1855.)	falde om	
- -, - 24:25: Men man Skibsfolket saae til Graad sigt at bevæge, De raabte overlydt: D, U-lyk- salig Nat,	(= 1855.)	Skibsfolket derimod sigt maatte vel bevæge I:1 Graad. De raabte: D en ulyksalig Nat	
- -, - 27:28: Man tog sig fore først at redde Paarses Kiste; En hver af Kolkene, som nogen- lunde vidste	(= 1855.)	Man tog sig fore først Per Paarses store Kiste At redde. Alle Mand som nogenlunde viste	
- 43, - 1: Kiøle	(= 1855.)	Kiøle	
- -, - 4: Peder Paars var	(= 1855.)	Peder var	
- -, - 19: En hoben Ravne. Ja Dor- thea	(= 1855.)	Een hoben Ravne o Dor- thea	
- 44, - 4: Suus	Suus	(= 1720.)	
- -, Anm.: saadanne berømmelige Jour- naler	saadanne Jour- naler	(= 1855.)	
- -, — : meget andet at bestille	meget at bestille	(= 1855.)	
- 45, L. 19: heber	(= 1855.)	heber	
- 46, - 20: heber	(= 1855.)	heber	
- -, - 27:29: Hid bryd et Skib, som med Co- rinther ladet var, Vor Sognefoged Holdt 6 Tonder der af tar. Den lærde Præst	Hid bryd et Skib, (osv. = 1855.)	Der strandede et Skib, som med Corinther var Bel ladet. Christen Holdt 6 Tonder der af tar. Vor lærde Præst	
- -, Anm.: Dage	(= 1855.)	Dager	
- 47, L. 14: listig, som den beste Nat- tergal	listig, som den beste Nattergal	listig som den beste Nat- tergal.	
- -, - 17: saadan Røst	(= 1855.)	saaden Røst	
- 48, - 14:15: Dg siger: Skam der gjør, skönt Ordre som fra Rom! Jeg seer skinnbarligen, I Bantroe vil bestyrke;	(= 1855.)	Dg siger: Skam der gjør: skönt Paven udi Rom Mig sigt besøel: Jeg seer, I Bantroe vil bestyrke,	
- -, - 23: Man ellers kand Per Degn	Man kand Per Degn	Helt kand man Peder Degn	
- -, - 26: Naar	Naar	(= 1855.)	
- 49, - 11:12: Saa snildt var han. Hr. Niels sigt ey kand bedre gjøre. Det er heel kortelig, hvad jeg har kundet spørre	(= 1855.)	Naar Degnen da ej snildt. Hr. Niels ej kunde gjøre Sigt bedre. Det er alt hvad jeg har kundet spørre	
- 50, - 1: der	der	(= 1855.)	

1855.	1720.	Første Udgave.
§. 50, L. 4: Man	(= 1855.)	Men
- , - 26: vor	vor	(= 1855.)
- 51, - 17: anseer	aaseer	(= 1855.)
- , - 29: Hvo veed	(= 1855.)	Hvem veed
- 52, - 6: Tre Mand i høyre, og tre i den venstre Fløy	Tre Mand i høyre, og tre i den venstre Fløy	Tre Mand i venstre, og tre i den venstre Fløy
- , - 8: I fand Commando	i Comando	(= 1855.)
- , - 32: Den venstre	(= 1855.)	Den venstre
- 54, - 3: Dpfsylder, gir nu Sorg	(= 1855.)	Dpfsylder, nu gir Sorg
- 55, - 3: Saa Fama, som dog ey fand længe stille staae,	(= 1855.)	Saa Fama, som dog helst ey længe still fand staae,
- , Anm. er i første Udg. ombyttet med Anm. a paa næste Side.		
- 56, — a: nierzadem	nierzadem	(= 1720.)
- 58, L. 8: Mave	(= 1855.)	Mage
- , - 15: ikke lyve	(= 1855.)	intet lyve
- , - 20: efter Slaget	(= 1855.)	efterslaget
- 59, - 16: fægte	(= 1855.)	fægter
- , - 17: staae	(= 1855.)	staae
- , - 22: glæde	glæde	(= 1855.)
- 60, - 18: Udirykkeligen	(= 1855.)	Ulykkeligen
- , Anm. h: havde at bestille	(= 1855.)	havde at bestille
- 61, L. 23: Peer Paars, før Slaget stoeb	Peer Paars for Slaget stoeb	Peer Paars for Slaget stoeb
- 63, - 25: vel herliget	velberiget	(= 1720.)
- , - 29-31: Strax Freden sluttet var, man lod Niels Hansen seene, Som over sligt af Frygt fast fær- dig var at revne. Man, for at dømme ham, for- merede en Ret	(= 1855.)	Strax Freden sluttet var, han Ordre gav at seene Hans Red, som over sligt fast færdig var at reise Af Frygt. Man for hans Skyld formerede en Ret,
- 64, - 14: I maa det ellers stifte	(= 1855.)	I maa det helst bestifte
- , - 21: Jeg giver ellers hver	(= 1855.)	Helst giver jeg nu hver
- , - 29 til §. 65, L. 1: Bed Protocollen dog han ikke sidde maatte. Men saasom ubi alt de iffun vare otte, Som han til saadan Sag, saa vigtig, holdt beqvem,	Bed Prodicollen dog (osv. = 1855.)	Men med de Vilkaar at hand ikke sidde maatte Bed Protocollen; dog som der fun vare otte Raadsherrer, som han saae til saadan sag beqvem,
- 66, - 19-20: Hvad ey udrette fand en slig Pathetisk Tale? Thi strax den største Deel var færdig at omsale,	(= 1855.)	Det er forunderligt, hvad en pathetisk Tale Udrette fand. Endeel var færdig at omsale,
- 68, Anm.: som dræber	(= 1855.)	saa dræber
- , — : Den Tale, som	(= 1855.)	Den taler, som
- 69, L. 11-14: Af Dens Folk, som sligt et Verk paa Fingre vidste, En hver af Latter fast var færdig til at briste. Da raabte Peder Paars: Han udstaad har sin Ræt, Han skal løsgives. Men det var dem ikke læt,	(= 1855.)	I sær af Dens Folk, som saadan Handverk vidste Paa Fingre, ja enhver fast færdig var at briste Af Latter. Da Per Paars strax raabte: Hand sin Ræt Udstaad har; men det var dennem ikke læt

1855.	1720.	Første Udgave.
<p>§. 69, L. 18-19: I andet Liv. I er ej meer min Dyrighed. Jeg eders haarde Dom at hevne nu skal søge,</p> <p>- -, - 31: da - -, Anm.: Utopia - 70, L. 4: en Krigs-Net fand - -, - 11-12: Den kloge Peder Vaars, som al- ting overlagde Med stor Betænkfomhed, til Skri- veren da sagde:</p> <p>- 71, - 1-2: Hvis Navn Magister var, paa Danst mig sagde lidt, Hvoraf jeg kunde see, man gjorde fort til hvit.</p> <p>- -, - 11: befinde - -, - 15-16: Der ey studeret har. Saa undgif han den Strikke; I alle slige Ting han vidste sig at stikke.</p> <p>- 72, - 22: skrevet - -, - 23-24: Endeel forandret af min Helt Per Vaars er blevet. Om jeg maa driste mig at criti- cere lidt</p> <p>- 73, - 25: som dog var - 74, - 2-3: Naar han en Skiorde saae, hans heele Blod blev kaaldt; Saa at man kunde fast hos hannem ej udvirke</p> <p>- -, - 13-15: For got han dog holdt Staal at legge for sin Port, Thi saa fand Fanden ey udrette noget stort, Sær naar tillige med man vil kun lidet røge</p> <p>- -, Anm.: syntes - 75, L. 1: hvorledes man fand staae</p> <p>- -, - 5: Saa tit I er betrængt - -, - 28: Dg slig Formaning sig af egen Nytte rører.</p> <p>- 76, - 5-7: Som fast den største, dem var hendt paa denne De. Nu maa vi, sagde han, uhefnet alle døe! Jeg har ej meere Mod, jeg slaaes ey med Gienganger;</p>	<p>(= 1855.)</p> <p>(= 1855.) (= 1855.) (= 1855.)</p> <p>Den kloge Peder Vaars, som al- ting overlagde, Med stor Be- tænkfomhed til Skriveren da sagde: (= 1855.)</p> <p>befinde (= 1855.)</p> <p>(= 1855.)</p> <p>(= 1855.)</p> <p>(= 1855.)</p> <p>(= 1855.)</p> <p>(= 1855.)</p> <p>synes hvorledes fand mand staae (= 1855.)</p> <p>(= 1855.)</p> <p>(= 1855.)</p> <p>(= 1855.)</p>	<p>End i et andet Liv. I er min Dyrighed Ey meere. Jeg jer Dom at hevne nu skal søge. de Utiopia en Krigshær kan (= 1720.)</p> <p>Hvis Navn Magister var, mig sagde deraf lit Paa Danst, hvoraf jeg saae, man gjorde fort til hvit. (= 1855.)</p> <p>Der ey studeret har. Saa undgif denne Strikke Min Helt, i alle Ting, han vidste sig at stikke, skreven</p> <p>Endeel af Peder Vaars med egen Haand er bleven Forandret. Om jeg hermaa criticere lit, som helst var</p> <p>Saa snart hand siden saae en skiorde, strax blev kaalt Hans heele Blod, mand fast hos ham ey kunde virke</p> <p>Dog holt han raadelig at legge for sin Port En hoben Staal; thi saa fand Fanden ick stort Udrette, sær naar mand til- lige med vil røge (= 1855.) (= 1720.)</p> <p>Saa tit er betrængt</p> <p>For Eder, idun sig af egen Nytte rører,</p> <p>Som fast den største de paa dette Land og De Var truet med. Nu maa vi allesammen døe Uhefnet, sagde hand, jeg slaaft ey med Gienganger,</p>

1855.	1720.	Første Udgave.
<p>§. 77, §. 3-5: Med Nisser maa man et oprigtig Venfkab holde, De ellers i et Huus kand meget ont forbolde; Ei Nisse, Underjordsk gjør nogen Sæl imod</p>	(= 1855.)	<p>Med Underjordske Folk og Nisser maa man holde Opriktig Venfkab: thi det ellers kand forbolde I Huuset meget ont. De ingen gjør imod</p>
- -, - 8: Jubbildinger	indbildninger	(= 1855.)
- -, Anm.: At disse Remedier (osv. til Enden.)	(= 1855.)	(mangler.)
- 78, §. 5: større blive	(= 1855.)	stor at blive
- -, - 7: stulte sig i hast	(= 1855.)	stulte i hast
- -, - 21:22: Du inden stættet Tiid skal see Per Vaars regiere, Da da skal endelig, men alt for- silde lære,	(= 1855.)	<p>Quinden stættet Tiid skal see Per Vaars regiere Dit Land, og da skal du men alt forsilde lære, (= 1855.)</p>
- 79, - 21: Mand	Mænd	(= 1855.)
- -, Anm. a og b ere i Originalerne begge henførte til §. 18: Ey anderledes end en Top osv.		
- 80, §. 24: Raads, og høre	Raads, at høre	(= 1855.)
- -, - 28: med	med	(= 1855.)
- 81, - 11: sov'r end, er	(= 1855.)	sover, nok er
- 82, - 10: Fienden	(= 1855.)	Fienden
- 83, - 6: Med Piller hver et Aar	(= 1855.)	Med Pillere hvert Aar
- 84, - 3:4: Men hvad er meer gemeent end saadan Snak hver Dag? Den dømmes aldrig ret om saa- dan vigtig Sag,	(= 1855.)	<p>Men hvad er meer gemeent, end høre fast hver Dag Sliig Snak; den dømmes ey om saadan vigtig sag, Hantverks-Mand</p>
- -, - 17: Handverksmand	(= 1855.)	(= 1855.)
- -, Anm. mangler i første Udgave.		
- 85, §. 2-3: Saa var ham dog med Vaars indprentet saadan Had, At han Krigshæren selv Personlig vilde følge.	(= 1855.)	<p>Saa var ham dog med Vaars af Avind saadan Had Indprentet, at hand selv Krigshæren vilde følge,</p>
- -, - 12: Befaling	Befalning	(= 1855.)
- -, - 22: langt fra fast som	(= 1855.)	langt ifra, som
- 86, - 7: riige	ringe	(= 1720.)
- -, - 8: slaes	(= 1855.)	slæs
- -, - 12: saa snart man Trommen rørte	saar snart han Trommen hørte	(= 1855.)
- 88, - 2: Død	Dyd	(= 1720.)
- -, - 3:4: Men ingen Graad vor Fogd var mægtig at bevæge; Jeg troer, man skulde for en Tiger, Bildsviin spæge,	(= 1855.)	<p>Men ingen Graad og Sud var mægtig at bevæge Vor Fegd. Man skulde for et Bildsviin, Tiger spæge,</p>
- -, - 10: Husfrues, Dotters	(= 1855.)	Husfrue, Daatters
- -, - 12: stærkt	stærk	(= 1855.)
- -, - 13: Til Roden	Til Jorden	(= 1855.)
- -, - 16: Dotter	(= 1855.)	Datter
- -, - 28: Fiendens	(= 1855.)	Fiendens

1855.	1720.	Første Udgave.
§. 89, L. 8: Fienden	(= 1855.)	Fienden
- , - 12: Fiendens	(= 1855.)	Fiendens
- , - 13:18: Dog holdt han Miner, og Vic- tori skyde lod, Som den der ved sit Navn sit Seyer uden Blod. Man derpaa til min Helt strax otte Bønder sendte, Man hannem sige lod: Ey andet var at vente End Stejle, Piul, hvis han sig ey godvillig gav. Men, som den store Mand var endnu lige brav,	(= 1855.)	Af Den, hvorpaa han strax Seyer skyde loed, Som den der ved sit Navn alleene uden Bloed, Var bleven Seyer-rig; Man otte Bønder sente Til Paars, ham sige loed; ey andet var at vente For ham end Steyle, Piul, hvis hand sig icke gav Godvillig, men som Paars var endnu lige brav.
- , - 26:30: At miste Ere, Navn, han agtet ikke stort. Slig Modgang kunde Paars dog Moret ey betage; Fast ingen Fristelse ham kunde Frygt indjage. Jeg haaber, sagde han, det ey ustraffet blir, Jeg derfor ikke mig til Fogden fangen gir.	(= 1855.)	At miste Ere, Navn, hand agtede ey stort. Slig stor Ulykke dog ey kunde Paars betage Hans Mod, fast intet ont ham kunde Frygt indjage. Jeg haaber, sagde hand: den Falskhed ikke blir Ustraffet, jeg for stigt mig ikke fangen gir.
- 90, - 10: Fienden	(= 1855.)	Fienden
- , - 12:13: Vi eder skal med Magt til Fogden fangen føre; J seer jo, vi kand ey Beleyring holde ud,	(= 1855.)	Hvis J ey giver jer, vi selv skal eder føre Til Fogden. Vi kand ey Beleyring holde ud,
- , - 21: Luxenbourg	Luxenborg	(= 1855.)
- , - 22: slaes	(= 1855.)	slaes
- , - 27: Fienden	(= 1855.)	Fienden
- 91, - 18: tilførne	tilførn	(= 1720.)
- , - 23: den Kierligheds	at Kierligheds	(= 1720.)
- 92, - 21: Datter	Datter	(= 1855.)
- , - 21: fuldt	fuld	(= 1855.)
- 93, - 14:16: Dg var forvaret der med Kræm- mersvend Per Ruus. Da hun ham saae, da strax tog Hiertet paa at pikke; Hun merkede da vel, at saadan Elskovs Strikke	(= 1855.)	Forvaret, og med ham hans Skriver Peder Ruus. Da hun ham saa at see, da Hiertet strax at pikke Pegynte. Hun da saae at saadan Elskovs Stricke
- , - 17: hende	(= 1855.)	hinde
- , - 23: haart	(= 1855.)	hart
- , Anm.: lib: 2.	lib: 5.	(= 1720.)
- 94, L. 2: At jeg ej tvinges maa min Mod- gang at oprippe,	(= 1855.)	For saadant at jeg ey maa tvingis at oprippe
- 95, Anm. a: fortaalt	(= 1855.)	fortalt
- , - b: en gammel	ey gammel	(= 1855.)
- 98, L. 3: Peder Paars	(= 1855.)	Per Paars
- 99, - 13: Hvo	(= 1855.)	Hvem
- , Anm. a: Iliad. 17.	Iliad. 16.	(= 1720.)
- 100, L. 8: sliq	sliq	(= 1855.)
- , - 28: bruddet	(= 1855.)	brudet

	1855.	1720.	Første Udgave.
§. 100, Anm.:	frappe	skarpe	(= 1720.)
- 102, §. 4:	Blade	(= 1855.)	Blader
- 103, - 2:	Nof sagt! man ellers troer, jeg lyde vil, og prale.	Nof sagt: mand ellers troer; Jeg lyde vil, og prale,	Nof sagt: man tænker helst; Jeg lyde vil, og prale.
- , - 11:	Man	Men	(= 1720.)
- , - 19:	fulde	(= 1855.)	fulde
- 104, Anm. henføres i Originalerne til §. 18: Vor Sag da fulde faae en anden Sart og Drift.			
- 106, §. 16:	Skrifter	(= 1855.)	Skrifte
- , - 18:	lærde	(= 1855.)	lærder
- 108, Anm. a:	Particulariteter	(= 1855.)	Particulariter
- , - :	Juv. Sat. 7.	Juv. Sat. 8.	(= 1720.)
- 109, §. 5:	med en Blot	en med Blot	(= 1855.)
- , Anm. c staaer i Originalerne som Slutning paa den foregaaende Anm.			
- 112, - b:	Enfalmadores	En Salmadores	(= 1855.)
- , - -:	curere	curerede	(= 1855.)
- 114, §. 14:	Det vilde Alchymie paa bedre Fødder sætte,	(= 1855.)	(mangler.)
- , - 19:	ellers	(= 1855.)	hellers
- , Anm.:	hanc gentem	gentem hanc	(= 1855.)
- 115, §. 12:	Det havde hun forglemt. Paa gamle Dvinders Bane	Det havde hun forglemmt, paa gamle Dvin- ders Bane.	(= 1720.)
- , - 25:	Fogb	(= 1855.)	Foged
- 116, Anm. c:	havde	haber	(= 1720.)
- 117, - -:	Christendommens	(= 1855.)	Christendommens
- , - -:	var derforuden	var foruden	(= 1855.)
- 118, §. 24:	før	(= 1855.)	før
- , - 25:	rætte Støb	Rætte-støb	(= 1720.)
- 119, - 17:	Der af	Deraf	(= 1720.)
- 120, - 9:	synes	(= 1855.)	synes
- , - 25:	riige kun	(= 1855.)	riige Folk
1855.		1720.	
- , Anm.:	Petr:	Peter:	
	1855.	1720.	Første Udgave.
- 121, §. 14:	første	(= 1855.)	første
- , Anm. a:	hart	dart	(= 1720.)
- , - b:	Saalebes berømmer og faa (osv. til Enden.)	(= 1855.)	(mangler.)
- 122, - a:	superficiel	(= 1855.)	superfaciel
- , - -:	Ephemeridum	Ephemeridum	(= 1720.)
- , - b mangler i første Udgave.			
- 123, §. 10:	boe	(= 1855.)	boer
- , Anm. mangler i første Udgave.			

1855.	1720.	Første Udgave.
§. 126, Anm. a: hvilket	(= 1855.)	hvilke
- 127, §. 12: bringer	(= 1855.)	bringe
- - , Anm. fra den foregaaende Side, §. 11: Bogstaver	(= 1855.)	Bogstave
- 129, §. 11: seer	(= 1855.)	see
- - , - 14: Udsprung	Udsprog	(= 1855.)
- - , Anm.: saa burte den dog trykkes for denne Oplysning udi Antiquiteten.	saar burte den dog for denne Oplysning udi Antiquiteten trykt	(= 1855.)
- 130, §. 10: dog	(= 1855.)	men
- 131, - 29: bleven	blevet	(= 1855.)
- - , - 30: Søn	(= 1855.)	syn
- 133, - 7: Dyne	(= 1855.)	Dje
<hr/>		
- 134, Anm. c mangler i første Udgave.		
- 135, §. 21: Doctorinde	(= 1855.)	Docter-Inde
- - , - 27: Slig	Sligt	(= 1855.)
- - , - 29: Storf	(= 1855.)	Stor
- - , Anm. a mangler i første Udgave.		
- 136, — - ligeledes.		
<hr/>		
- 137, §. 13: derved	(= 1855.)	dermed
- - , - - : det var	(= 1855.)	der var
- - , - 24: ud	(= 1855.)	end
- 138, Anm. a: derved	(= 1855.)	dermed
- - , — b: Hofstem cum fugeret (osv. til Enden.)	(= 1855.)	(mangler.)
- 139, §. 26: tilfreds, vær ey saa meget bange!	(= 1855.)	tilfreds, og vær ey saa bange
- 140, - 16: saadan	(= 1855.)	saadant
- 141, - 9: vant	(= 1855.)	vaant
- 142, - 6: Ratten	(= 1855.)	Ratte
- - , - 16: Tilstand sat?	(= 1855.)	Tilstand?
- - , Anm. c: Kunne	Kunne	(= 1720.)
- 143, — a: holde	holte	(= 1855.)
- 144, §. 32: Løs-fruer Lugerne,	Løs Skruer, Lugerne,	(= 1720.)
- 146, - 20: været	(= 1855.)	være
- 147, - 21: et Skarn, en Skielm og Tpv,	(= 1855.)	et Skaren, Skielm og Tpv,
- - , Anm. c: var højest Mode	var den højest Mode	(= 1855.)
- 148, §. 5: længe	Længer	(= 1720.)
- 149, - 13: fortsætte	fortsætte	(= 1855.)
- - , Anm. a: Jam jam linqvo	Jam relinqvo	Jam jam relinqvo
- 150, §. 3: Dre	Dre	(= 1855.)
- - , - 25: Indvolde	Indvolben	(= 1855.)
- 151, - 12: Da	(= 1855.)	At
- 152, Anm. c: fornemste	fornemmeste	(= 1855.)
- 153, §. 10: bleven	blevet	(= 1855.)
- - , - 14: Han seet blev at staae	Han seent blev ved at staa at staa	Han seent blev ved at staa
- - , - 29: dens	den	(= 1855.)
- 154, - 14: fare	(= 1855.)	farer
- - , Anm. a: chant 1.	chan. 2.	chant. 2.
- - , — c: Eleg. 7.	Eleg. 8.	(= 1720.)
- 155, §. 21: ret	(= 1855.)	der

1855.	1720.	Første Udgave.
©.156, Anm. a: Euripid. - 157, §. 18: længer	Euriped. længe	(= 1720.) (= 1720.)
- - , Anm. a mangler i første Udgave.		
1855.	1720.	
- - , - - : Sc. 1.	Sc. 2.	
1855.	1720.	Første Udgave.
- - , - b: i Fingeren	ubi Fingeren	(= 1855.)
- 158, §. 6: net	nær	(= 1855.)
- 159, - 7: er	(= 1855.)	var
- - , - 8: Og flige Gaver har	(= 1855.)	Og flig Skarpsindighed
- 160, Anm.: sees af den	sees den	(= 1855.)
- 162, §. 1: Hovet-Dunster	(= 1855.)	flemme Dunster
- - , Anm.: Tydsk Sprog-Mester	tydsk Sprog- Mester	(= 1720.)
- 163, §. 2: Deeling	Deelning	(= 1855.)
- - , - 8: og saa	ogsaa	(= 1855.)
- 164, - 24: Marsages	Marsage	(= 1855.)
- 167, - 28: størknet	størknet	(= 1720.)
- 168, Anm. § 1720 henføres denne Anm., der mangler i første Udg., ikke til noget bestemt Sted.		
1855.	1720.	
- - , - Petr.	Peter	
1855.	1720.	Første Udgave.
- 169, §. 2: Penge	(= 1855.)	Penger
- - , - 5: dog	og	(= 1855.)
- - , - 18: Seddelen	(= 1855.)	Sedelen
- - , Anm. mangler i første Udgave.		
- 170, §. 13: vidste, fligt kun vilde	vidste at fligt vilde	(= 1855.)
- - , - 19: din	den	(= 1855.)
- - , - 20: See!	fer!	(= 1855.)
- 171, - 14: om	nu	(= 1855.)
- - , - 17: Jeg aldrig	§ aldrig	(= 1855.)
- 172, - 6: efter	eller	(= 1855.)
- - , - 8: vort	vor	(= 1855.)
- 173, - 16: styrtet	(= 1855.)	styrte
- 174, - 1: Egn	Eng	(= 1855.)
- - , - 7: Jeg aldrig	§ aldrig	(= 1855.)
- - , Anm. a: Peder	Per	(= 1855.)
- - , - b: saa vel	(= 1855.)	baade
- - , - c: satte	sat	(= 1855.)
- 175, §. 28: Heltes	(= 1855.)	Helters
- - , - 30: Heltes	(= 1855.)	Helters
- - , - 32: ugudelig	(= 1855.)	u-yndelig
- 176, - 15: Hellebor	Hellebor	Hellebor
- - , Anm. b: Helleborus	Elleborus	(= 1855.)
- - , - c mangler i første Udgave.		
- 177, §. 4: Tapperhed	(= 1855.)	Tapferhed

§. 177, L. 12: At visse Gierninger man roser uden Grund. Efter dette Vers kommer i første Udg. tre Stjerner og følgende Anm.:

Der findes atter en Defect udi Historien, som posteriteten skal kunde supplere, naar overkommes Documenter, som maaskee nu ligger skulte udi deres Hænder, der icke vide hvad festbar Liggendesæ de have. Man gjør sig saa megen Umage at oplede Livii Bøger og andre Romerske og Græbske Skrifter, som fattes, men saa tænker paa dette, som er meer vigtigt.

- 178, - 2 til §. 183, L. 5 (Nu alting var istand osv.), mangler i første Udg.

1855.	1720.
- - , - -: 3. Sang	Den 3. Sang.
- - , - 7: binde	Spinde
- - , - 15: med Taffel, Tov	med taffel-tov
- 179, Anm: Dage en hver	Dage at en hver
- 182, L. 24: vor	vær
- - , - 31: ja	jo

1855.	1720.	Første Udgave.
- 183 - 13: Skamler	Skamle	(= 1855.)
- - , - 14: staae ved	staa veed	staaer ved
- 184, - 7: ud	op	(= 1855.)
- - , - 20: yndig	dydig	(= 1855.)
- - , - 25: mens	(= 1855.)	men
- - , - 27: sovendes	sovende	(= 1855.)
- - , - 30: saadant	saadan	(= 1855.)
- 185, - 12: det's	(= 1855.)	dens
- - , - 20: kleint	(= 1855.)	kleent
- - , - 26: Balsam	Balsom	(= 1855.)
- - , - 28: dejlig	yndig	(= 1855.)
- - , - 30: Desmer-Snus-Tobat	(= 1855.)	Desmer, Snustoback
- 186, - 4: Klæder	Klædder	(= 1855.)
- - , - 29: Wffe fuld	Wffesfuld	(= 1855.)
- 187, - 21: dem	den	(= 1855.)
- - , - 28: til	i	(= 1855.)
- 188, - 12: Euripides	Euripedes	(= 1855.)

- - , Anm. er i Originalerne henført til §. 189, L. 25: Skjønt saadan Klage osv.

- 189, L. 3: Tager, Bjørn	Tager Børn	(= 1855.)
- 190, - 3: Helt	(= 1855.)	Helt
- - , - 28: En Laas	Et Laas	(= 1855.)
- - , - 30: Dyden selv	Dyder selv	(= 1720.)
- 191, Anm. b: Dorothea	Dorthea	(= 1855.)
- 193, L. 3: før	(= 1855.)	for
- - , - 15: brevet	(= 1855.)	brevet
- - , - 16: F for U	(= 1855.)	F for U
- - , - - : skrevet	(= 1855.)	skrevet
- - , - 25: igiennem gif	igiennem gif	(= 1855.)
- - , - 29: vor	vort	(= 1720.)
- 194, - 11: Munde	(= 1855.)	Minde
- - , - 13: giøse	(= 1855.)	giøer

- - , Anm. b henføres i Originalerne til L. 18: Der Lethe Flod forbi osv.

- - , - -: Arvaagenheden	Arvaagenhed	(= 1855.)
- 195, - - henføres i første Udgave til §. 196, L. 16: Som Muusen udi Dst osv.		
- 196, L. 5: flig	(= 1855.)	fligt
- - , - 6: fortienner	fortiønner	(= 1855.)

S. 196, Anm. henføres i første Udgave til S. 197, L. 11: Ret som en Søe-Ralsv osv.

1855.	1720.	Første Udgave.
- - , - : siddende	(= 1855.)	siddendes
- 197, L. 3: hvert	(= 1855.)	hver
- , - 16: Dyeblif	Aandedræt	(= 1855.)

- - , Anm. a henføres i første Udgave til S. 195, L. 16: Dg Dødens Broder osv.

- - , - b: det Ravn	der Ravn	(= 1855.)
- 198, L. 1: forstyrre	forstøre	(= 1720.)
- - , - 20: svæve	(= 1855.)	stedse
- - , - 21: drive	(= 1855.)	drive
- 199, - 1: gniffer	(= 1855.)	knicker

1855.	1720.
- 204, Anm.: synes	syndes
- 206, - b: Comædien	Comædien
- - , - -: Forverrelse	Forvirrelse
- 207, L. 1: Døttre og ret paa sin	Døttre paa og ret sin

- 208, Anm. er i Originalen deelt i to, hvoraf den første (Citatet af Plautus) henføres til L. 24: Dg han i vores Bye osv.

- 209, L. 10: u-lærde	udlærde
- - , - 20: Hver sit	hvert sit
- 215, - 23: Boed	Bord
- 219, - 5: Perseus	Perseus
- - , Anm. b: Perseus	Perseus
- 220, - c: luxurieris	luxuriatur
- - , - -: velet	volet
- - , - -: tegas	tegat
- - , - -: fis	fit
- 221, L. 3: faær	faae
- 229, - 13: detts	dets
- 230, - 3: Jylland	Jysland
- 231, - 23: handhæver	han hæver
- 237, - 22: Gaden	Gader
- 239, - 19: Jer rejser	I rejser
- 240, - 15: store	storre
- 242, - 9: meer	er
- 246, - 25: allerstørste	allestørste
- 249, - 13: udi	ud
- 253, - 21: jeg over fligt Captainen	jeg over fligt, Captainen
- 256, - 24: Riels	Ruus
- 259, Anm. vidste	viste

Side 2, Linie 4-8: Den [Mat-Lydske Krønike] holdes for at være skreven af en af Paarses Frænder, en lærd Bremer, efter det Folks Maade, hvilken Mening bekræftes af det, som Autor siger pag. 84, naar han taler om min Folkes Herkomst: Syn Olde Vatter was Dittrich Paars &c.] Dette Sted er uklart affattet, eller maaskee corrumperet. Eiter en Conjectur, der giver Mening, men der syntes Uogiveren for løs til at optages i Texten, kunde læses: „... naar han taler om sin Folkes Herkomst [d. e. sin Families Aftamning]: Myn Olde Vatter“ osv. Den bekjendte Dvartudgave af Peder Paars (1772) læser:

„... naar han taler om min Helts Herkomst: Syn Olde-Vatter“ osv., hvilket ikke giver nogen Mening.

Side 10, Linie 3-5: Det, som er bleven forekast om Monstr. Nagels Fane, er saa elændigt, at jeg blues ved at tale der om.] Som man seer her nedenfor Side 275, henvendte Holberg Fortalen til første Bogs første Udgave „til Indbyggerne i de Nye Boder, dem som boe langt ved Bølden, item alle dem som høre under Seigr. Nagels Fane“. At han dermed mener simple Folk i Almindelighed, er, hvad angaaer Indbyggerne i Nyboder og dem som boe langt med Bølden (hvor dengang for Størstedelen kun Fattige boede), let at forstaae; men om „dem som høre under Seigr. Nagels Fane“ haves ingen anden Oplysning, end den ikke ret tilfredsstillende, som J. A. Scheibe giver i sin anden tydske Oversættelse af Peder Paars (1761): „Unter Nagels Fahne werden die Delinquenten verstanden, die vielleicht mit Furcht und Zittern ihr Endurtheil erwarten“.

Side 50, Lin. 19-22:

Et maadeligt Gemyt, et slet og hver Dags Hierte
Sig ofte hielpe kand i eenig Sorg og Smerte;
Men store Hiertes faaer af Fare aldrig Meen,
En øynsiunlig Død er Dydens Prøvesteen.

„Maadeligt“ betyder middelmaadigt, almindeligt; „slet“ slet og ret, hverdags; og „eenig“ eenlig, enkeltstaaende. Ved denne Fortolkning, som er den eneste, Udgiveren kan finde, kommer imidlertid ikke nogen rigtig Modsætning frem.

Side 61, Lin. 19: Hans Kof løb ogsaa bort] d. e. Hansen Kof, Niels Johansen Kof. Saaledes ogsaa i første Udgaves Læsemaade til S. 63, L. 29-30:

„Strax Freden sluttet var, han [Peder Paars] Ordre gav at klesne

Hans Kof, som over slikt fast færdig var at refne.“

A. E. Boye betragter „Hans“ som pronom. posses. (Skipperens); men denne Forklaring stemmer ikke med det sidstnævnte Sted, hvor „hans“ da efter Contexten maatte betyde Peder Paarses.

Side 103, Lin. 2: Kof sagt! man ellers troer, jeg jyde vil, og prale.] Den Omstændighed, at det selvgiorte Ord „at jyde“ i begge Originalerne skrives med stort Begyndelsesbogstav, hvilket dengang (men ikke i Holbergs senere Periode) var ganske naturligt med et af et Substantiv dannet Verbum, har voldet Commentatorerne meget Bryderi, hvorom kan sees i A. E. Boyes første Udgave af Peder Paars, S. 283-84. Boye forandrede Stedet (dog ikke i sin første Udgave) vilkaarligt til: „... troer, at jeg paa Jydsk vil prale“. Der er ogsaa fremkommet det Forslag at læse „kyde“, et Ord, som sikkert ikke forekommer hos Holberg, og hvis Indførelse er ganske overflødig her, hvor Udtrykket er fuldkommen tilfredsstillende, især naar det sammenholdes med Side 236, L. 18-19:

„Ach! hvis jeg var en Jyde,

Jeg meere kraftelig det skulde male af!“

og med det Sted i Ulysses von Ithacia (III, Side 189): „Jeg troer ellers J ere fra Jylland, eftersom J kand saa brav fortælle Eventyr“.

Side 134, Lin. 24: At een er meget lærd, og derfor eene Nar.] Meningen af dette Sted, som ogsaa er blevet misforstaaet, er ganske simpelt: ... og alligevel kun en Nar. „Derfor“ betyder nemlig ikke blot: af den Aarsag, men bruges meget ofte for: alligevel.

Om Originaludgaverne af Peder Paars.

Den første Udgave af Peder Paars bestaaer kun af tre Bøger, der udkom enkeltviis efter hinanden. Den første Bog har følgende Titel:

En Sandfærdig
Ny Wiise
Om
Peder Paars
Som gjorde en Rejse fra Cal-
lundborg til Mars,
Skreven til Lægedom, Trøst og Husva-
svalelse for alle got Folk, som lide Paars og
Modgang her i Verden,
Af
Hans Mickelsen
Borger oc Indvaaner i Cal-
lundborg,
Med skønne Anmerkninger neden under
efter den ny Maade,
Siunges efter den Melodie:
Arma virumque cano &c.
Eller som den gamle Østerlandske Wiise
"Αυδα μοι ἔνεπε Μῆσα &c.
Klinger vel til alle slags Instrumenter, i sær
til Hackebræt eller Lire.

Trykt i dette Aar.

8°, Skriften den saakaldte lille Cicero, pagineret 1—77. Foran Pagine-
ringen findes tre Blade, paa hvis første Side Titelen læses, og paa hvis
tredie—femte Side følgende Fortaler:

Fortale til Indbyggerne i de Nye Boder,
dem som boe langst ved Bolden, item alle dem som hø-
re under Seigr. Nagels Fane.

Kiære Venner! Den store Begierlighed I have til at
læse Bøger, haver opmuntret mig at skrive paa Vers denne
Historie om Peder Paars forbum Krenner og Handels-Mand
udi Callundborg. Jeg haver ikke gandske kunnet bragt den
til Fuldkommenhed, formedelst Mangel paa goode og oprig-
tige Documenter om hans sidste Eventyr; thi jeg har ikke
villet melde om videre end hvad jeg har kunnet beviise af
hans Journal, som denne store Mand enten selv har skrevet,
eller hans Svend Peder Ruus, som i Historien kaldes hans
skriver, haver antegnet. Saadan mærkværdig Historie kand
være Eder meere til Nytte og Opbyggelse, end de, som I
udi Haabetal hver Dag købe, nu om een der har vriffet sit
Been udi Lybeck, nu om et Huus, som er afbrendt udi West-
phalen, nu om een Kalv, som er fød med en Top paa Ho-
vedet, eller Falbelader paa Beenene. Derpaa anvende I
dog en temmelig Deel Penge, hvormed I kunde købe andre
goode og nyttige Bøger, saasom denne sandfærdige Historie
om Peder Paars, om hvis Rigtighed jeg haaber ingen er saa
vantroe, at vilde tvile. I kand, kiære Venner, lære af denne
stoore Heltes Exempel, hvorledes man skal stikke sig udi kaars
og Modgang, og tilliige med opmuntres til Dyd og Tapperhed.
Men hvad kand I lære af de mange andre Bøger som blive
tryckte udi saadan Mængde, og ere som een liden Skat paa
Landet, end en hob Bagateller og U-riimeligheder, Jeg vil
ikke sige Løgn, formedelst den respect jeg haver for de lærde
Mænd, der legge deres Hoveder i blød paa at finde saa
mange Niim, som man seer udi Enden af Endeel deres Vers.
Hvis jeg kand overkomme flere Documenter, og saa meere
Oplysning om denne stoore Mands Historie, skal jeg lade
komme for Lyset een anden Part der af.

Skræven i Callundborg.

Just Justefens Fortale til den skøn-
somme Læser.

Omendstignt Authoris fornemmeste Øhemerke har været at raillere med de mange Viiser som af Gemeene Folk her blive læset med saa stoor Begierlighed, hvilket kand sees af hans Fortale: Saa har hand dog tillige med villet skiemte med prægtige Heroiske Vers, og ligesom den Franske Satyricus Monfr. des Preaux haver taget saadan ringe Materie som hans Lutrin at udføre i en prægtig Sang: Saa haver ogsaa vores Author udvalt sig en meget ringe Materie, nemlig en Mands Reise fra Callundborg til Mars; Og, ligesom udi Homeri Odyss. Venus og Neptunus, udi Virgillii Libr. Æneid. Juno og Venus contrecarrerer hin anden. Saa haver her Invidia og Venus faaet samme partes. Sandelig, naar man tager af Homero og Virgilio Guder og Gudinder, og det, som man kalder Merveillieux, er det øvrige meget maavert, nemlig tvende Mænds Reise fra een Sted i den Midlandste Søe til den anden, saa det synes ikke Umagen værd, for Materiens skyld, at lade mig Ungdommen thygge saa længe der paa i Skolerne. Det meste man skal kunde bebreide vor Author, er at hand ikke prægtig nok haver talt om sine Guder; Men som hand aldeles ikke er for det som man kalder Galimathias, men alleene for Burlesque, saa haver hand ladet sig nøye med nogenledes at loutenerer Gudindernes Characteres. Guderne har hand forestillet saa eendfoldig forsættelig viis. Hans Heros Per Paars er sig altid selv liig, og bliver hans Character udi den Post bedre louteneret end Don Qvixots hos Cervantes, som denne berømmelige Autor undertiden roeser, undertiden raillerer. I det øvrige anseer jeg disse Vers heller som et lystigt og skiemstomt Skrift, end som en Satire, saasom intet der udi findes, som nogen kand støde sig paa, end ogsaa Anholts Indbyggere selv, som for hundrede Aar siden ikke gabe sig ud for de største Helgene; især, saasom jeg veed, at Poeten er saa stoer Hader af plumpe Satires, som hand er en Elsker af saadan slags Skiemt, som findes i dette Skrift. Og saasom det er et Specimen paa et Danff Poema Heroico Comicum, saa har det ikke kunnet være anderledes, efterdi innocente raillerie er ligesom Siælen udi saadant Poemate.

Den sidste Side ender med følgende Anmærkning:

Hvorledes Peder Paars, som en Jason ved Somfruens, som den anden Medæ, Hielp kom fra Den, derom skal tales i en anden Bog, saa snart jeg fand faae tilstrækkelige documenter derom.

Den anden Bogs Titel er følgende:

Den berømmelige
Peder Paarses
Histories
Anden Bog,
Med samme Just Justesens
Anmerkninger,

Trykt kort efter den Første Part.

Formaten og Skriften lidt større end den første Bogs; upagineret, sign. A1—E7. Den sidste Side ender med de Ord:

Reliqua desunt.

Den tredie Bogs Titel er denne:

Den berømmelige
Peder Paarses
Histories
Tredie Bog
Med samme Just Justesens
Sprænglærde Armærkningner,
Og
En dobbelt Fortale.

Trykt kort efter den anden Part.

Formaten som anden Bogs, Skriften som førstes; upagineret, sign. A1—D8. Den første Fortale begynder paa Bagsiden af Titelbladet, og lyder saaledes:

Hans Mickelsen privilegeret Hvit-Vls Brygger i Gal-
lundborg ønsker Kiøbenhavns Indbyggere Salutem!

Kiære Venner! Jeg har fornummet, at nogle af eder skulde tvivle om denne sandfærdige PEDER PAARSES Historie, og holde den for Digt og Tant. For at betage dem

de Tanker, skal jeg udi en anden Edition citere alle de Bøger, hvoraf den er sammensmidet; saasom Paarles eget Diarium, med Peder Ruuses Continuation, Anders Sthyrmands Sø-Journal; Jens Bloches Chorographia Infulæ Anholt; Tydste Jochums Historia sui Temporis; Gamle Gunilbs Liv og Levnet beskrevet af Christen Storch: item en gammel Callundborgs Krønike in Manuscripto, som jeg har arvet efter min Fader Michel Hansen. Og, paa det ingen skal have ringeste Marsag meer at tvivle om Historiens Rigtighed, skal jeg citere icke alleene Bøger, men end og paginas deraf. Jeg haver ogsaa ugierne fornummet, at nogle vilde holde den for et usømmeligt og ont Skrift, hvorfor jeg har ombedet Signr. Justesen, olim Philos. Baccal. og Alumnus i Hofmesters Boder, saasom hand er en lærd Mand, der udi sin Ungdom adskillige gange har responderet med stor Berømmelse, og derforuden fører en hvas Pen, at skrive noget dette Skrift til Forsvar. Kiære Venner bringer mig icke af min gode Humeur. Jeg er en svag Mand, I vide jo, at det har ingen Art at gjøre Vers, naar mand har Hovedet fuld af Bekymringer.

Qvis locus ingenio, nisi cum se carmine solo
Vexant, & Dominis Cyrrhæ Nylæg; feruntur,
Pectora Nostra duas non admittentia curas.

Hvo der vil gjøre Vers maa have Sindet frit. Det haver jeg stædels Mand icke. Man glemmer aldrig at gjøre mig fort hos Borgemeister og Raad; Nu beskylber mand mig, at jeg icke brygger got Øll; da dog mange af mine Naboer kand vidne med mig, at jeg brygger det, om ikke saa sterkt, dog saa reent og vel kaaget, som nogen anden; Mit Øll er bleven drucken med stor Smag udi Hamborg. Til Kiel, hvor jeg haver sticket en Tønne, har mand skrevet efter 4 andre. Saa, at man kand see, at det er icke for Øllets skylb, men udaf Had, man taler ilde om mig.

Jeg har for 2 eller 3 Maaneder siden kundet lade denne 3die Bog komme for Lyset, men er derfra bleven affredet, saasom jeg har fornummet, at en Landsbys-Degn har udi et

S. 13-14. Alumnus i Hofmesters Boder] Vallendorphs Collegium, Studenterboligen i St. Pederstræde.

haard Skrift ivret sig saa meget mod denne Historie, hvilket er saa meget des farligere, efterdi det got Folk kand letteligen indbilde gemeene Almue, at, naar mand sfiemter med en Degn, som det høje og vigtige Embede er betroet, at sige Amen udi Kirken, mand da nødvendig ogsaa sfiemter med Religionen. Valet Plurimum.

Den anden Fortale er den samme, som findes i nærværende Udgave S. 4—18, med de ovenfor S. 260.261 angivne Afvigelser.

Den anden Udgave af Peder Paars, som er den, der er lagt til Grund for nærværende, indeholder alle fire Bøger, og har følgende Titel:

Peder Paars

Poema Heroico-comicum

af

Hans Michelsen

Med tvende Fortaler og Just Justefens
Anmerkninger.

Tredie Edition

Forbedret med et Tilleg til den Tredie Bog
og med den Fierde, som er gandske nye.

Nihil est, Antipho,

Qvin male narrando possit Depravariet

Tu id quod boni est Excerptis.

Terent: Phorm: Act: 4. Sc: 4.

Trykt Aar 1720.

Formaten lidt mindre end første Udgaves første Bogs, og Skriften som dens; pagineret 1—348. Foran Pagineringen findes 16 Blade, sign.)(1—)(8, indeholdende de tvende Fortaler, som i nærværende Udgave læses S. 1—22. Begyndelsen af hver Sang er forsynet med et Træsnit, der hvergang optager et Blad og regnes med i Pagineringen; foran hele Bogen er indsat et Kobber, forestillende: DOROTHEA STATSMÖE HOS BYFOGDEN I AARS, med følgende Motto:

Candidior nivei folio Dorothea ligustri

lucidior Glacie Matura dulcior uva

Ovid. Naso fecit.

Karfagen, hvorfor Holberg kalder Udgaven „Tredie Edition“, angiver han selv i Fortalen (nærværende Udgave S. 1) saaledes: „Jeg kalder det den 3die edition, saasom dermed er beregnet det daarlige Bogtrykkerens Dplag“. Der var nemlig i den Tid af halvandet Aar, som efter Holbergs egne Ord i hans latinste Levnetsbeskrivelse (Ad Virum Perillustrem Epistola I, 1737, p. 129) hengik mellem Fremkomsten af den første Udgaves første Bog og den fuldstændige anden Udgave, udkommet ikke blot, som Holberg antager, eet Eftertryk, men udentviol to saadanne af Digtets tre første Bøger, hvilke tvende Eftertryk senere efterfulgtes af et tredie, der indeholdt alle fire Bøger. Da disse Eftertryk tildeels kunne forveksles med den første Originaludgave, bliver det nødvendigt her at angive nogle Kjendemerker. Den første Originaludgave af første Bog kan da kjendes derpaa, at den, Side 3, sidste Vers, har: „pleide stiuie“, hvor Eftertrykkene have „pleigde stiuie“ eller „pleigde stiuie“. Den første Originaludgave af anden Bog betegner Noterne paa hver Side med Bogstaver, hvorimod alle Eftertrykkene af den heelt igjennem have løbende Tal til Noterne, fra 1 til 88. I den første Originaludgave af tredie Bog slutte Fortalerne nederst paa Side B 4, og Texten begynder paa samme Blads Bagside; hvorimod i Eftertrykkene Fortalerne strække sig til nederst paa det nævnte Blads Bagside, og Texten begynder paa Side B 5.

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

